ZDRAVNIŠKE ZBORNICE NA OZEMLJU SLOVENIJE 1893 – 2012

I. Zdravniška zbornica za Kranjsko deželo
v avstro-ogrskem cesarstvu (1893–1910)

II. Zdravniška zbornica Slovenije
v Kraljevini Jugoslaviji (1923–1941)

III. Zdravniška zbornica Slovenije
v samostojni Sloveniji (1992–2012)

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 1 20.3.2012 19:38:46

Naslov dela: Zdravniške zbornice na ozemlju Slovenije 1893 – 2012. Monografija

Izdajatelj in založnik: Zdravniška zbornica Slovenije

Gordana Kalan Živčec, predsednica

tel.: 01/30 72 100, faks: 01/30 72 109

e-pošta: gp.zzs@zzs.mcs.si

Avtorji:

Gordana Kalan Živčec: Razmišljanja ob obletnicah zdravniških zbornic na Slovenskem

Velimir Vulikić: Pregled nastajanja in delovanja zdravniške zbornice na ozemlju Slovenije 1893 – 1946

Marjan Premik: Vloga Slovenskega zdravniškega društva pri nastajanju Zdravniške zbornice Slovenije

Špela Predan: Kronika Zdravniške zbornice Slovenije

Uredil: Pavle Kornhauser

Oblikovanje in prelom: Primož Kalan, Marko Mastnak, Andrej Schultz: Visart studio,

Koprska 94, 1000 Ljubljana

Lektoriranje in prevod: Translat, Čufarjeva 4, 1000 Ljubljana

Tisk: Tiskarna Povše, Povšetova 36a, 1000 Ljubljana

Naklada: 1000 izvodov

Ljubljana, marec 2012

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 2 20.3.2012 19:38:46

RAZMIŠLJANJA OB TROJNEM JUBILEJU ZDRAVNIŠKE ZBORNICE SLOVENIJE

Gordana Kalan Živčec[1]

Obletnice niso namenjene le praznovanjem, še bolj so priložnost pogledati v preteklost in poiskati ključne trenutke, ki so osnova za sedanjost. Ob pripravah na proslavo 20. letnice nove Zdravniške zbornice Slovenije je beseda nanesla tudi na področje dokumentov iz zgodovine. Slovenci, kot maloštevilen narod, smo preživeli vse zgodovinske viharje, ki so nas želeli priključiti temu ali onemu narodu. Tudi slovensko zdravništvo je pomembno prispevalo k ohranitvi slovenske samobitnosti. Pomenkovala sem se s številnimi kolegi, kako kar najbolj dostojno proslaviti in predstaviti dosežke dosedanjega delovanja stanovskih organizacij in oblikovala se je ideja o monografiji, ki je sedaj pred vami. K njej so prispevali avtorji posameznih delov: Velimir Vulikić, zobozdravnik v pokoju in zgodovinar medicine, Marijan Premik, udeleženec dogodkov ob vnovičnem ustanavljanju zbornice pred 20 leti, Špela Predan – kronistka dogodkov zadnjih 20 let, lektorji, oblikovalci in tiskarji. Vse na videz drobne aktivnosti, ki sta v pripravah z izjemno skrbnostjo povezovali Slavka Sterle in Marija Cimperman iz uredništva revije Isisa. Nad vsem skupaj je kot urednik z njemu lastno upornostjo in znanjem očetovsko bedel profesor Pavel Kornhauser. Na tem mestu se za njihove prispevke vsem iskreno zahvaljujem.

Eden ključnih trenutkov zgodovine slovenskega zdravništva je vsekakor njegovo zavedanje, da je treba svoje delovanje organizirati in utemeljiti z zakonodajo in večjo lastno regulativo. Kot vedno je za to potrebna tudi podpora države, ki v svoji zakonodaji to omogoči. Četudi iz zgodovinskih virov ni mogoče povsem nedvoumno ugotoviti točnih datumov, smo iz Enciklopedije Slovenije iz leta 2001 prevzeli podatek: »*Na podlagi avstrijskega Zakona o zdravniških zbornicah je bila na Kranjskem določena zbornica z 9 člani in sedežem v Ljubljani. Na pobudo Društva zdravnikov na Kranjskem je bila 15. maja 1893 ustanovljena Zdravniška zbornica za Kranjsko, vanjo so bili vključeni vsi slovensko govoreči zdravniki. Delovala je v tesni povezanosti z zdravniškim društvom, obravnavala stanovske in socialne zadeve ter zastopala interese zdravniške prakse.*« Vulikić povzema: »*Zbornično delo se je pospešeno usmerilo na najbolj pereča*

[1] Prim. Gordana Kalan Živčec, dr. med., specialistka družinske medicine, zdravnica ZD Postojna. Predsednica Zdravniške zbornice Slovenija

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 3 20.3.2012 19:38:47

vprašanja: urejanje zasebne zdravniške prakse, socialni in stanovski načrti, vdovnine in urejanje plačevanja bolnišničnih sekundarij. Z aktiviranjem zbornice se je zdravniško društvo nekoliko razbremenilo.« Zdravništvo je pomembno prispevalo tudi k oblikovanju narodne zavesti. Dr. Ivan Oražen je ne samo dobrotnik generacijam študentov medicine, temveč je s svojim predlogom, da se v Društvu zdravnikov na Kranjskem uporablja le slovenski jezik, dosegel, da se je nemščina začela umikati slovenskemu jeziku.

Ko prebiramo zapise o viharnih letih delovanja zbornice ob ustanovitvi, jih zlahka primerjamo z delovanjem danes. Oblast in vlada ne samo, da nista podpirala delovanja samoorganiziranega zdravništva, s poskusi podcenjevanja njegovih prizadevanj sta skoraj onemogočila njegovo delovanje. Po prvi svetovni vojni sta se leta 1918 zbornica in društvo zlila v eno društveno organizacijo, ker je bilo le v takšni slogi mogoče nadaljevati skupno delo.

Leta 1923 so se začele razmere izboljševati. Ko prebiramo zapise iz obdobja Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev: »*Za opravljanje zdravniške prakse v Kraljevini SHS je moral biti vsak zdravnik vpisan v imenik zdravnikov pristojne zdravniške zbornice kot njen redni član. Hkrati je moral dokazati, da ni pod skrbstvom, da ima domovinsko pravico in da je dobil diplomo zdravnika na eni od univerz Kraljevine SHS. Inozemske diplome so morali zdravniki nostrificirati na eni od medicinskih fakultet v Kraljevini SHS. Zdravnik, ki je izpolnjeval pogoje za članstvo v Zdravniški zbornici, se je moral takoj vpisati v njen imenik. Vpis se je razveljavil, kadar je zdravnik izgubil diplomo po sklepu fakultete, ki mu jo je dala, po veljavni odredbi za kaznivo dejanje in če ga je disciplinsko sodišče obsodilo z izbrisom s spiska zdravniške zbornice. Zbornici so bili poleg opravljanja zdravniške prakse podrejeni tudi vojaški zdravniki iz njenega okoliša...*«, jih zlahka razumemo tudi v duhu današnjega časa o nalogah in vlogi zbornice.

Samouravnavanje poklica, skupaj za zdravnike in zobozdravnike, z veliko odgovornostjo do stanu in zdravstvenega sistema, je temelj za oblikovanje in delovanje zbornice. Tudi dobro sodelovanje zbornice in društva se je nadaljevalo. Vulikić: »*Poudariti moramo, da je Glasilo Zdravniške zbornice za Slovenijo imelo od leta 1924 do leta 1928 prilogo Zdravniški vestnik, saj zdravniško društvo za Slovenijo še ni imelo svojega časopisa. Glasilo je ohranjevalo pomemben del narodove zgodovine, kar drugim narodom Jugoslavije ni uspelo.*«

Zdravniki in zobozdravniki, organizirani v tedanji zdravniški zbornici, so bili v medvojnem obdobju izjemno aktivni. Sklicevali so redne seje in skupščine ter na njih razpravljali o številnih pomembnih temah. Aktualno je bilo vprašanje zatiranja mazaštva med nevestnimi zdravniki, v zobozdravstvu in v lekarnah, tako v interesu javnega zdravja, kakor tudi v interesu zdravniškega stanu. V ta namen so sprejeli resolucijo, naslovljeno na ministrstvo. V njej so poudarili: »*Zdravniške zbornice menijo, da je treba*

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 4 20.3.2012 19:38:48

čimprej ukrepati proti favoriziranem mazaštvu, ki ima zaslombo v dnevnem časopisju, nevestnih lekarnarjih in nenazadnje v sami oblasti.«

Večkrat so poudarili, da zdravniške zbornice zastopajo in ščitijo interese, vzdržujejo disciplino ter varujejo čast in ugled zdravniškega stanu. Zato so pravno veljavni sklepi zborničnega odbora in skupščine obvezni za vse zdravnike, ki opravljajo zdravniško delo.

Zanimiv je podatek, da so že tedaj skrbeli in vplivali na odločitve o šolanju in zaposlovanju zdravnikov, diplomantov Medicinske fakultete v Ljubljani. *»Upravni odbor Zdravniške zbornice za dravsko banovino (vanjo je sodila Slovenija, op. avtorice) sporoča g. ministru, da je dotok inozemskih slušateljev na medicinski fakulteti v Ljubljani v tekočem študijskem letu izredno narasel in znaša njegova številka že 59. V interesu zdravniškega stanu je, da se prepreči tem inozemcem eventualna možnost izvrševanja zdravniške prakse v Jugoslaviji, zakaj v zdravniški imenik za Dravsko banovino je že sedaj vpisanih 520 zdravnikov in pride tedaj en zdravnik na 2000 prebivalcev, zavoljo česar se lahko reče, da je Dravska banovina z zdravniki sanirana. Zato prosimo gospoda ministra, da v soglasju z gospodom ministrom prosvete že sedaj ukrene vse potrebno, da se inozemskim slušateljem po končanih študijah s preventivnimi ukrepi vnaprej onemogoči izvrševanje zdravniške prakse v Jugoslaviji.«*

Zdravništvo si je vedno prizadevalo izvajati medicino na podlagi jasnih dokazov o učinkovitosti zdravljena in *»zatiranju zavajanja zaslužkarjev z oglaševanjem učinkov ¨kvazispecialnih¨ zdravil, kot so nekateri čaji, ki ozdravijo številne bolezni«.* Žal pa so jim pri tem nečednem delu nasedali ne samo laiki, temveč tudi nekateri zdravniki. Zbornica je zahtevala, da se lahko oglašujejo za specialiteto le tista zdravila, ki so za to uradno priznana s strani strokovnjakov.

Zdravniki so zastavili svoj strokovni vpliv tudi pri kolegih zobozdravnikih. Že tedaj je morala zdravniška zbornica poseči v odnose zobozdravnikov in zobotehnikov, saj je šlo po njenem mnenju le za borbo za zaslužek zobotehnikov. Tudi v tem primeru je zbornica imela težave s podporo nekaterih zobozdravnikov »tem« pravicam zobnih tehnikov, ki so oporekali prepovedi zobotehnikom do nekaterih del v ustih pacientov. Ker dogovor ni bil mogoč, je zdravniška zbornica sklenila, da prepove predavati zdravnikom na dentistični šoli.

Četudi so avstrijski kolegi imeli stanovski red še iz leta 1896, tega zdravništvo v slovenskih deželah ni bilo deležno. V delo zbornice so vse bolj posegali oblast in tudi medsebojna nesoglasja med zdravniki. Leta 1946 je bila zdravniška zbornica po sklepu tedanje oblasti že drugič razpuščena.

Kot se je porajala ideja o osamosvojitvi Slovenije, tako je zorela ideja o potrebni večji samostojnosti slovenskega zdravništva in zobozdravništva pri urejanju poklicnih vprašanj. Zdravniki so glasno zahtevali javna pooblastila za urejanje poklicnega področja,

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 5 20.3.2012 19:38:48

na katerem lahko kakovostno in odgovorno odloča le stroka. Oblikoval se je temeljni cilj, tj. prevzeti svojo usodo v svoje roke, kot temeljna naloga moderne zbornice.

Zdravnikom in zobozdravnikom je bilo tedaj dovoljeno le prostovoljno združevanje v Slovenskem zdravniškem društvu (SZD). Takratni predsednik prim. Marko Demšar je leta 1990 vizionarsko dejal: *»Vsem, ki bodo odločali o zadevah v zdravstvu: odslej računajte z nami, kar pomeni, da ponujamo roko, a pomeni tudi svarilo, da nam je iger z zdravstvom in zdravniki dovolj.«* Premik v svojem prispevku lepo povzema: *»Le stanovska zbornica z javnimi pooblastili lahko ustrezno upravlja in izvaja administrativne, nadzorne, disciplinske in druge naloge, vezane na opravljanje zdravniškega poklica. V zdravstveni zakonodaji je nujno določiti tudi pravico in obveznost do strokovnega izpopolnjevanja zdravnikov, kakor tudi obvezno določiti skrb za zdravnika, ki jo lahko profesionalno izvaja, zagotavlja in udejanja le zdravniška zbornica.«*

Iz današnje perspektive je mogoče težko razumeti spore, ki so tleli v SZD, da so nekateri zdravniki, ki večinoma sploh niso bili člani zdravniškega društva in niso poznali tradicionalnega demokratičnega in prostovoljnega načina društvenega dela ter njegove nestrankarske drže, brez zadržkov govorili o zdravniškem društvu kot anahronizmu in ga krivili za vse pretekle slabe čase zdravništva. Pozitivni cilji pa so prevladali in ustanovljen je bil pripravljalni odbor za ustanovitev in delo zdravniške zbornice, ki je imel nalogo pripraviti vse do sprejema nove zakonodaje.

Bilo je razumljivo, da bo šele sprejem ustreznih zakonov lahko uresničil zamisel in izpeljavo želja zdravnikov po svoji zbornici. S tem pa so se že nakazovali tudi prvi znaki, da v zbornici ne bo mogoče uresničiti vseh zahtev zdravništva. Besede kot so »soodločanje« (cene zdravstvenih storitev) in »obvezno« sodelovanje zbornice pri nekaterih razvojnih vitalnih vprašanjih sistema zdravstvenega varstva, nekako niso in niso mogle najti poti v zakon. Res pa je, da so se začele uresničevati zahteve zdravnikov, da zbornica samostojno vodi in dobi javna pooblastila za administrativne in nadzorne postopke v zvezi z delom, ravnanjem in nenehnim izobraževanjem svojih članov.

Z ustanovitvijo sodobne zdravniške zbornice se je začelo tretje obdobje v zgodovini organiziranega slovenskega zdravništva. Uzakonjeno je bilo obvezno članstvo vseh zdravnikov in zobozdravnikov, ki opravljajo zdravniško službo, in s tem pravila igre, ki so bila že preizkušena v preteklosti. *»Zdravniška zbornica bo organizacija vseh zdravnikov in zobozdravnikov, ki bodo imeli skupni kodeks in zbornica bo imela funkcijo nadzorstva nad zdravniškim delom. Občutek zagrenjenosti, ki so jo imeli doslej nekateri zdravniki v svojem društvu, bo odpadel, kajti zbornica bo tudi tista organizacija, ki se bo sleherno leto pogajala z vlado in tudi tista organizacija, ki bo vršila strokovni nadzor nad zdravniškim delom. Seveda pa bo morala biti institucija tega strokovnega nadzora zelo ostra in trda. Zdravniška zbornica bo sicer ščitila zdravnika, a tisti, ki kot zdravnik ne bo delal dobro, bo izgubil licenco. S tem pa bo posredno zaščiten tudi bolnik. In še to: vsakih nekaj let se bo moral sleherni zdravnik potrjevati v svojem znanju,*

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 6 20.3.2012 19:38:48

zato, da bo pridobil oziroma obdržal svojo licenco. Zdi se, da bo Zdravniška zbornica z zahtevo po znanju, ki jo bo terjala od svojih članov, zagotovila maksimalno zaščito bolnikov. Nemara bodo poslej zdravniki pazili, da ne bodo naredili napak in to samo zato, da bi ne prišli v kolesje, ki mu bomo rekli: Zdravniška zbornica,« povzema Premik.

Takratni minister, dr. Božidar Voljč, je v svojih spominih zapisal: »*Zdravniki so pokazali, da bodo v novi družbi zahtevali položaj, ki jim ga je prejšnja država ves čas odrekala. V okvir pričakovanj je sodila tudi ustavnovitev zdravniške zbornice, ki so si jo naši zdravniki že dolgo želeli. Spominjam se, da so bili kolegi izjemno dobro pripravljeni in so sliko bodoče organizacije že natačno načrtovali. Kasneje so mi nekateri zdravniki očitali, da se je zbornica prehitro ustanovila, da bi njeno vlogo lahko prevzelo zdravniško društvo in podobno. Čas, v katerem je bila ustanovljena, pa drugih možnosti ni dopuščal. Njena ustanovitev je simbolizirala spremembe, ne samo v zdravstvu, ampak tudi v slovenski družbi. Struktura in delovanje Slovenske zdravniške zbornice pa je bila kasneje navdih številnim drugim, ki so bile še ustanovljene.«*

Prvi izvoljeni predsednik prim. Kurt Kancler je veliko prispeval že v pripravljalnem obdobju, zato je bila njegova izvolitev le še dodatna potrditev njegovega dela. Prvo štiriletno obdobje je zaznamoval tudi izjemno dejaven, skrben in natančen generalni sekretar France Cukjati. Oblikovano je bilo temeljno poslanstvo zdravniške zbornice, ki velja tudi danes:

»*Ščiti in zastopa poklicne, socialne in ekonomske interese članstva, skrbi za ugled in čast poklica ter izpolnjevanje zdravniških dolžnosti. Kot javno pooblastilo podeljuje, podaljšuje in odvzema dovoljenja licence za opravljanje samostojnega dela. Vodi register zdravnikov, načrtuje, spremlja in nadzoruje sekundariat, specializacijo in druge oblike podiplomskega strokovnega izpopolnjevanja članov s preverjanjem usposobljenosti ter določa pogoje za imenovanje mentorjev in jih imenuje. Izvaja strokovni nadzor s svetovanjem.*

Sprejema kodeks medicinske deontologije in ukrepa v zvezi s kršenjem kodeksa; sodeluje pri pripravi zakonov, planskih dokumentov in drugih predpisov s področja zdravstva; soodloča pri določanju izhodišč za sklepanje pogodb ter zastopa interese zasebnih zdravnikov in zobozdravnikov pri sklepanju pogodb z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije; sodeluje pri sklepanju kolektivnih pogodb v imenu zasebnih zdravnikov kot delodajalcev. Vodi jo predsednik oziroma predsednica, ki ga/jo na štiri leta izvolijo člani na tajnih neposrednih volitvah. Predsednik zbornice vodi tudi izvršilni odbor, ki šteje 10 članov, sestavljajo pa ga predsedniki odborov in sveta za izobraževanje ter generalni sekretar.«

Že v letu ustanovitve je izšla prva številka stanovske revije Isis. »Bog zdravja pri Egipčanih je bil Thot, utemeljiteljica zdravilstva pa IZIDA. Ta lik in njeno ime smo izbrali za naslov glasila Zdravniške zbornice Slovenije, ki naj bi zdravnike združevalo in povezovalo v prizadevanjih za dobro vseh ljudi – kapljic Isisijine krvi.« Revija ne konkurira

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 7 20.3.2012 19:38:48

Zdravniškemu vestniku. Postala je dopolnjujoča revija slovenskega zdravništva, polna aktualnih stanovskih informacij in zapisov.

V času po osamosvojitvi se je slovensko zdravništvo prostovoljno združevalo tudi v sindikat. Fides je bil ustanovljen za zdravnike in zobozdravnike. Že leta 1993 so zdravniki na skupščini zbornice sprejeli sklep, naj se zbornica kot edini predstavnik vseh zdravnikov zavzema za samostojno kolektivno pogodbo. Sloga treh zdravniških organizacij, zbornice, društva in Fidesa, je dejansko prispevala k uveljavitvi samostojne kolektivne pogodbe za zdravnike in zobozdravnike. Kot zadnje sredstvo za dosego cilja je bila zbornica, ki je takrat združevala 4500 slovenskih zdravnikov, pripravljena podpreti tudi stavko.

Mandata pod predsedovanjem Marka Bitenca sta pomembna v nadaljnjem razvoju zbornice, še posebej zaradi uspešno izpeljanega postopka denacionalizacije prostorov na Dalmatinovi 10. Izboljšalo se je sodelovanje s SZD, s katerim smo si delili hišo. SZD je uspešno pripravljalo nove vsebine in programe specializacij, zbornica pa je skrbela za usklajenost z Evropsko direktivo. Tako smo slovenski zdravniki pripravljeni dočakali polnopravno članstvo v Evropski uniji. V tistih časih smo tudi formalno vzpostavili Koordinacijo slovenskih zdravniških organizacij, da smo lahko usklajeno nastopali proti politiki in ZZZS. Novembra 1999 je Državni zbor v sklepnem delu zasedanja sprejel zakon iz t. i. svežnja evropske zakonodaje, in sicer Zakon o zdravniški službi. Zakon določa status zdravnika, ki je temeljni odgovorni nosilec zdravniške dejavnosti. Po letu 2000 se je ekipa nekoliko spremenila in veliko energije in časa je bilo posvečenega statusu in položaju zdravnikov. Sprejeta je bila novela zakona o zdravniški službi v zvezi z določitvijo obremenitev zdravnikov preko polnega delovnega časa.

Mandat predsednika je leta 2004 prevzel Vladislav Pegan, ki je ob svojem imenovanju poudaril, da lahko le zadovoljni, dobro izobraženi in ne preveč utrujeni zdravniki dobro poskrbijo za bolnike, zato se namerava zavzeti za dobro slovenskih zdravnikov in zobozdravnikov. Uspešno in po najboljših močeh jo je vodil do leta 2008, ko je preminil. Zdravniški zbornici Slovenije in slovenskemu zdravništvu je pustil neizbrisen pečat, prežet s požrtvovalnostjo, izjemno kolegialnostjo in človečnostjo.

Po prevzemu mandata leta 2008 sem se s predano ekipo sodelavcev nemudoma lotila reševanja nakopičenih problemov tako znotraj hiše kot tudi na širšem zdravstvenem področju. Korak za korakom smo izpolnjevali zaveze iz volilnega programa.

S profesionalizacijo funkcije predsednika je bilo mogoče osebno sodelovati na sestankih tako v slovenskem parlamentu, njegovih odborih, s predstavniki vlade oziroma ministrom za zdravje, na skupščinah in organih ZZZS, pogajanjih za Splošni dogovor in povsod, kjer je bilo treba zastopati stanovske interese. Ob tem nisem zapostavila zdravniškega dela. Menim, da le stalen stik s klinično medicino omogoča predsedniku zbornice tudi najboljšo osnovo za delo prvega med enakimi.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 8 20.3.2012 19:38:48

Intenzivno smo pristopili k posodabljanju kominikacije s člani in zagotavljanju vse širše palete ugodnosti in storitev za člane. Izpeljali smo informatizacijo pisarne in, še bolj pomembno, zagotovili intranetno stran, namenjeno članom. Omogočili smo strokovno pravno pomoč in pomoč članom v stiski, vključno z zavarovanjem pravne pomoči za člane. Oblikovali smo zdravniški servis dela. Prisluhnili smo potrebam specializantov in mladih zdravnikov, da lahko nemoteno prehajajo iz dodiplomskega v podiplomsko izpopolnjevanje. S publikacijami in sporočili za javnost smo si prizadevali za obveščanje javnosti o vlogi in delovanju stanovske ogranizacije. Prav tako smo z različnimi aktivnostmi in publikacijami obveščali bolnike o njihovih pravicah, tako na zdravniškem kot zobozdravniškem področju. Razvijali smo novo področje podiplomskega izpopolnjevanja zdravnikov in s finančno dostopnimi, kakovostnimi srečanji prispevali k lažjemu pridobivanju kreditnih točk za podaljševanje licence. V **okviru projekta *Kakovost v zdravstvu Slovenije* smo zdravnikom, ki so izkazali odličnost na področju torakalne, abdominalne, ginekološke kirurgije ali perinatologije, podelili posebna priznanja.** Razširili smo mednarodna sodelovanja in preko različnih evropskih sekcij vanje vključili vse večje število strokovnjakov.

Krona vztrajnega načrtovanja pa je vsekakor preselitev v skupni dom slovenskega zdravništva in zobozdravništva **Domus Medica Slovenije**. Načrtovanje in izbira lokacije za Domus Medica sta potekala dve leti. Dokončan pa je bil v enem letu, treh mesecih in sedmih dneh od podpisa pogodbe. Zgrajen je bil le s sredstvi članarin, kratkoročnega kredita in donacij članov. Niti z enim evrom nismo obremenili državnega proračuna ali prejeli sredstev od farmacije ali iz bolniške blagajne, na kar smo upravičeno ponosni. Domus Medica je nacionalni ponos slovenskega zdravništva, hiša, ki združuje.

Zdravniška zbornica je s svojim delovanjem upravičila razloge za svoj obstoj. Četudi se prepogosto kaže s prstom na posamezne slabše odločitve tako organov kot posameznikov, je v vseh letih svojega delovanja pomembno prispevala k razvoju družbe in še posebej slovenskega zdravništva in zobozdravništva.

V procesu sprejemanja temeljne zakonodaje s področja zdravstva je v zadnjem štiriletnem odboju preprečila sprejem zakonov, ki bi bili neugodni za bolnike in jih tudi zdravniki ne bi mogli izvajati. Ena izmed nalog Zdravniške zbornice Slovenije, ki ji jih nalaga Zakon o zdravniški službi, je tudi sodelovanje pri pripravi zakonov, planskih dokumentov, kadrovskih načrtov in drugih predpisov s področja zdravstva. Še posebej dobro se zavedamo, da je možnost sodelovanja stroke in civilne družbe v postopku priprave predpisov demokratični standard, ki postaja nujen v sodobnih demokratičnih državah. Pomembna korist dostopnosti do informacije je zato v zagotavljanju preglednosti dela organov in odgovornosti, s čimer se zmanjšuje možnost neodgovornega sprejemanja političnih in strokovnih odločitev. Preglednost prispeva k bolj premišljenim odločitvam in s tem k dvigu kakovosti dela.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 9 20.3.2012 19:38:48

Zbornica ni samo vodstvo. So številni predani sodelavci, strokovne službe in organi. Tu smo zaradi vas in z vami. Ne pozabite, da lahko skupaj postorimo, spremenimo in dosežemo marsikaj. Kalimo se v težkih časih, vsak nov dosežek nas okrepi. Za vsakim rezultatom pa je trdo, predano in natančno delo. In nič drugače ni s stanovsko organizacijo. Slovenski zdravniki in zobozdravniki potrebujemo organizacijo, ki bo skrbela tudi za nas same, in iskreno verjamem, da je to prav Zdravniška zbornica Slovenije in njeno vodstvo.

Zdravniki in naši bolniki pa ne potrebujemo dramatičnosti in velikih obljub. Potrebujemo uravnotežen vsakdan, varno, urejeno in stimulativno delovno okolje, sistem, ki ni podvržen dnevnim nihanjem, zavedanje, kaj zmoremo, in priložnost, da to izpeljemo. Pričakujem sicer, da bomo od vsega tega deležni bore malo, zato se posvetimo temu, kar zmoremo in znamo. To je skrb za dobro strokovno usposobljenost. Skrb za naše bolnike in nikakor ne nazadnje, skrb zase in svoje najbližje.

Na zadnji podelitvi licenčnih listin je povedal mali kratkohlačnik: »Moja mami je zdravnica. To je dobro«. Kar žarel je od ponosa. In verjamem, da je ta žar ponosa upravičen.

Nedvomno nas tudi v prihodnje čaka naporno delo. Zanj smo se prekalili, se ga naučili obvladovati in sprejeti kot del Usode, ki je v davnih časih v spor zapletla celo bogove. In tudi to je del procesa, ki ga imenujemo Življenje, ki mu služimo z veliko ponižnostjo, ob vedenju, kako krhko in dragoceno je in eno samo. Preživimo ga ponosno, v zaupanju in slogi.

Povzetek

Avtorica oriše prehojeno pot predhodnic sedanje Zdravniške zbornice. Prva Zdravniška zbornica na Kranjskem je bila ustanovljena leta 1893 in je združila zdravnike v samostojno stanovsko organizacijo. Njeno poslanstvo je v Kraljevini Jugoslaviji nadaljevala Zdravniška zbornica za Slovenijo vse do začetka druge svetovne vojne. Ta je bila zelo aktivna in učinkovita z obveznim članstvom vseh zdravnikov. Obnovljena Zdravniška zbornica Slovenije je bila v samostojni državi ustanovljena leta 1992 in je do danes doživela izreden razvoj. Skupaj z Zdravniškim društvom Slovenije, pozneje tudi s sindikalno organizacijo zdravnikov, Fidesom, uspešno zastopa interese zdravnikov in zobozdravnikov. Avtorica obširno oriše vse dejavnosti zbornice, obenem pa tudi težave na njeni poti ter poudarja pomen novozgrajenega zdravniškega doma Domus Medica. Svoj prispevek sklene z ugotovitvijo, da zdravniki in naši bolniki ne potrebujejo »dramatičnosti in velikih obljub«. Potrebujejo uravnotežen vsakdan, varno in stimulativno delovno okolje, sistem, ki ni podvržen dnevnim nihanjem, zavedanje o tem, kaj zmorejo, in priložnost, da to izpeljejo, zlasti pa skrb za dobro strokovno usposobljenost.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 10 20.3.2012 19:38:48

Abstract

REFLECTIONS ON THE ANNIVERSARIES CELEBRATED BY SLOVENIAN MEDICAL CHAMBERS

The author describes the operations of former Medical Chambers in Slovenia. The first Medical Chamber in the Carniola Region was founded in 1893, uniting doctors at the time under an independent organisation of medical professionals. In the Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes, its mission was taken over by the Medical Chamber of Slovenia, which remained active until the beginning of WWII. The Chamber was very active and efficient in its work, with mandatory membership for all Slovenian doctors. In the independent state of Slovenia, the renewed Medical Chamber of Slovenia was founded in 1992 and has, so far, achieved tremendous development. Together with the Slovenian Medical Association and later also with the Fides medicine and healthcare trade union, the Chamber has successfully been defending the interests of medical doctors and dentists. The paper extensively treats both the activities pursued by the Chamber as well as the problems the Chamber is facing in the course of its work and points out the significance of newly-built medical facility called Domus Medica. The author concludes with a finding that Slovenian doctors and patients alike need no „drama and big promises". They need a well-balanced routine, a safe and stimulating working environment and a system that would not be subject to daily fluctuations. Furthermore, they need to be aware of their capabilities and opportunities and need to be given a chance to fully realise their potentials. But above all, there must be sufficient emphasis placed on the professional training system in medicine and healthcare.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 11 20.3.2012 19:38:48

PREGLED NASTAJANJA IN DELOVANJA ZDRAVNIŠKE ZBORNICE NA OZEMLJU SLOVENIJE 1893 – 1946

Velimir Vulikić[1]

A. ZDRAVNIŠKA ZBORNICA ZA KRANJSKO DEŽELO (1893 – 1918)

UVOD

Slovenci v deželi Kranjski so več stoletij živeli pod Avstro-Ogrsko oblastjo. Sčasoma, zlasti v drugi polovici 19. stoletja, v obdobju pospešene industrializacije, so se v monarhiji kazali centralisti in federalisti. Prvi (vladna stranka) so se zavzemali za večjo moč in pristojnost centralnega parlamenta, drugi (opozicija) pa za čim večjo avtonomijo dežel. Tako stanje je zavedne Slovence spodbujalo, da so se začeli prizadevati za ustanovitev Zedinjene Slovenije z namenom, da bi se vse slovenske pokrajine združile pod eno administrativno poglavarstvo. Z namenom nacionalnega ozaveščanja prebivalstva se je politično in kulturno delovanje Slovencev osredotočilo na odpiranje slovenskih čitalnic v urbanih naseljih. Večina slovenskih predstavnikov iz opozicije se je borila za uveljavljanje slovenskega jezika v uradih, sodiščih in šolah. Poleg izhajanja Novic so si prizadevali za slovenski politični časopis.

V tem obdobju se število iskalcev zdravstvene pomoči veča, primerno temu se tudi število zdravnikov. Nastajale so nove medicinske stroke, ki so pospešile razvoj diagnostike in terapije ter zdravilnih sredstev in metod zdravljenja. To napredovanje v medicini je vplivalo na razvoj zdravstvenih kadrov in na zdravnikov položaj v družbi. Nastajale

[1] Prim. dr. Velimir Vulikić, dr. dent. med., upokojeni dolgoletni predstojnik stomatološkega oddelka vojaške bolnišnice Ljubljana. Predsednik Znanstvenega društva za zgodovino zdravstvene kulture Slovenije (1988–1991). Naslov: Plečnikova 5 a, 1230 Domžale

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 12 20.3.2012 19:38:49

so bistvene spremembe v organizaciji zdravstvenega šolstva in zdravstvenega stanu. Porajali so se nagibi k socializaciji medicine.

Vse to in še kaj je zahtevalo novemu stanju primerno zakonodajo in večjo angažiranost zdravniških organizacij. Na Kranjskem je to bilo Društvo zdravnikov, ustanovljeno v Ljubljane dne 27. oktobra 1861: prvi predsednik tega društva je bil Novomeščan, dr. Konstantin Schrott, tajnik pa dr. Alojzij Valenta pl. Marchthurn, profesor porodništva na ljubljanski babiški šoli in prvi ravnatelj nove deželne bolnišnice. Ker so bili mnogi člani nemškega rodu in zaradi drugih okoliščin, je bil v Društvu zdravnikov na Kranjskem uradni jezik nemški. Po letu 1900 se je slovenščina začela uveljavljati in končno leta 1908, ko je dr. Ivan Oražen na društvenem zborovanju predlagal, da mora biti uradni jezik v društvu izključno slovenski, je nemščina naglo začela izgubljati svojo veljavo.

USTANOVITEV IN DELOVANJE ZDRAVNIŠKE ZBORNICE PRED PRVO SVETOVNO VOJNO

Ker je med drugo svetovno vojno okupator uničil arhiv sanitetne oblasti, je podatkov o delu Zbornice od ustanovitve do leta 1918 silno malo. Zdravniška zbornica je torej bila predstavniška organizacija zdravnikov v avstrijski monarhiji. Tesno je bila povezana z zdravniškim društvom. Njene poglavitne naloge so bile v skrbi za stanovske in gmotne zadeve zdravništva ter v zastopanju koristi zasebne zdravniške prakse. S predpisi je urejala odnose med zdravniki, oblastjo in družbo.

Prvotna zdravniška društva v svetu so bila hkrati stanovska in strokovna. Z večanjem števila zdravnikov in zdravniških organizacij se je večala stanovska zavest zdravnikov, povečevala pa se je tudi želja oblasti za aktivnim poseganjem v urejanju statusa zdravnikov, kakor tudi v odnose zdravnika do družbe in oblasti.

O datumu ustanovitve Zdravniške zbornice za Kranjsko so njeni raziskovalci različnega mnenja. Vsi so si pa edini, da je bila ustanovljena na podlagi Državnega zakona o ustanovitvi zdravniških zbornic cesarsko-kraljevske vlade z dne 22. decembra 1891. Ta zakon je prinesel razloge in pogoje za zbornično organiziranje zdravnikov. Glede ustanovitve so bili eni mnenja, da je bila ustanovljena istega leta, kot je pričel veljati zakon, vendar je težko verjeti, da se je to lahko zgodilo v pičlih osmih preostalih dneh leta 1891.

Drugi navajajo, da je bil omenjeni zakon objavljen šele 14. januarja 1892 in razposlan vsem sedemnajstim deželam, zastopanim v državnem zboru. V Zdravniškem društvu so bili veseli napovedi, da se bo v tem letu ustanovila zdravniška zbornica, ki jih bo razbremenila čedalje večjih nalog. Tedaj je Društvo zdravnikov izvolilo poseben komite, ki bo vodil priprave na ustanovitev in začetek delovanja Zdravniške zbornice na Kranjskem.

Sicer je o samem nastanku Zdravniške zbornice še najbližje besedilo v Enciklopediji Slovenije iz leta 2001, v kateri piše: »*Na podlagi avstrijskega Zakona o zdravniških zbornicah je bila na Kranjskem določena zbornica z 9 člani in sedežem v Ljubljani. Na pobudo Društva zdravnikov na Kranjskem je bila 1893 ustanovljena Zdravniška zbor-*

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 13 20.3.2012 19:38:49

nica za Kranjsko, vanjo so bili vključeni vsi slovensko govoreči zdravniki. Delovala je v tesni povezanosti z zdravniškim društvom, obravnavala stanovske in socialne zadeve ter zastopala interese zdravniške prakse.« Njej sta najbližje avtorja člankov v reviji ISIS iz leta 2001 Elizabeta Bobnar Najžer in Marko Bitenc, ki kot datum ustanovitve zbornice navajata 15. maj v letu 1893.

Na volitvah vodstva Zdravniške zbornice leta 1893 so bili izvoljeni: za prvo okrožje, Radovljica in Kranj, ranocelnik Edvard Globočnik iz Cerkelj na Gorenjskem; za drugo okrožje, Ljubljana okolica, Kamnik in Litija, dr. Julij Dereani iz Kamnika; za tretje okrožje, Krško in Novo mesto, dr. Alfred Mahr iz Radeč; za četrto okrožje, Črnomelj in Kočevje, dr. Schreyer iz Kočevja; za peto okrožje, Postojna in Logatec, dr. Karol Rauch iz Idrije; za šesto, sedmo, osmo in deveto okrožje, za deželno glavno mesto Ljubljana, dr. Karol Bleiweis, dr. Emil Bock, dr. Adolf Eist in dr. Alojz Valenta. Tedaj so zapisali, da se je z volitvami začelo prvo delovno leto v zgodovini zbornice. Toda volitve so bile, zaradi ugotovljenih nepravilnosti, razveljavljene. Moralo je posredovati celo Ministrstvo za notranje zadeve z Dunaja (zdravniška služba je bila namreč tedaj v resorju tega ministrstva). Ker je še vlada ignorirala delo Zbornice, je njena dejavnost istega leta zamrla. Spor je bil zglajen šele leta 1895.

Zdravniška zbornica se je končno konstituirala po ponovnih volitvah leta 1896. za predsednika je bil izvoljen dr. Karol Bleiweis pl. Trsteniški, za tajnika pa dr. Vinko Gregorič.

Zborničnо delo se je poslej pospešeno usmerilo na najbolj pereča vprašanja, kot so: urejanje zasebne zdravniške prakse, socialni in stanovski načrti, vdovnine in urejanje plačevanja bolnišničnih sekundarij. Z aktiviranjem zborničnega dela se je zdravniško društvo nekoliko razbremenilo. Naslednje leto je deželna vlada Zdravniškemu društvu in Zbornici v brezplačno uporaba dala prostore v novi bolnišnici.

Šele tedaj so v zbornici začeli obravnavati z leti nabrana vprašanja, med drugimi o spremembi člena Zakona o zdravniški zbornicah (spore, pritožbe, kazni, odnos med zbornico in deželno oblastjo, o vojaških zdravnikih, mazaštvu, združevanju manjših bolniških blagajn, o minimalni zdravniški tarifi in še nekatera druga).

Na volitvah, 9. aprila 1899, je zbornica dobila novo vodstvo na čelu s prejšnjim predsednikom, dr. Bleiweisom.

Kmalu po izidu novega Zakona o zdravniških zbornicah so na skupnem sestanku zborničnih predstavnikov obravnavali spremembe zborničnih pravil, govorili pa tudi o ustanovitvi centralnega odbora vseh zdravniških zbornic za avstrijske dežele, o ustanovitvi Sekcije za socialno medicino, obravnavali vprašanja zdravniškega honorarja, pravic zobozdravnikov in zobnih tehnikov, ustanovitvi zdravstvenega ministrstva in pokojninskega zavode ter o obvezni uvedbi dajanja mnenj kompetentnih oseb s fakultete pred obravnavo zdravnika zaradi strokovne napake.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 14 20.3.2012 19:38:49

Avgusta 1900 je začela delovati prva slovenska nezgodna zavarovalnica Vzajemna. Delovanje je širila na Istro in Dalmacijo. Tedaj je Ljubljana, glavno deželno mesto, imela 36.500 prebivalcev. Leta 1906 je začelo z delom Pokojninsko zavarovanje, ki je bilo sprva namenjeno le uradnikom.

Ker je vlada še vedno ignorirala zbornično delo in večino sprejetih sklepov razveljavila, so člani zbornice 17. aprila 1903 zbornico zapustili, toda formalno ta ni nehala delovati.

Tega leta so v vsejugoslovanskem gibanju s Hrvati v Ljubljani imeli shod, ki se je sprevrgel v protinemške demonstracije.

V letu postavitve Prešernovega spomenika, 1905, na Marijinem trgu pred frančiškansko cerkvijo, je Društvo zdravnikov imelo 82 članov od tedaj 112 zdravnikov na Kranjskem. Ker je z mirovanjem zbornica imela toliko več dela, si je želela okrepiti z več zdravniki. To ji je uspelo naslednje leto, ko se je včlanilo 10 novih članov.

Od začetka prve svetovne vojne, leta 1914, ki jo je v Sarajevu zanetil atentat Gavrila Principa, člana Mlade Bosne, na avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegovo soprogo Sofijo, do njenega konca v letu 1918 je delo v Društvu zdravnikov in Zdravniški zbornici povsem zamrlo. Le starejši člani obeh organizacij, ki niso šli na fronto, so se sestajali v kaki gostilni, kjer so razpravljali o perečih stanovskih razmerah in o preživetju vojne.

Konec oktobra istega leta je po 137 letih prenehal izhajati uradni časopis deželne vlade »Laibacher Zeitung« in je Ljubljano zapustil zadnji avstrijski predsednik, grof Attems.

Vrhovna oblast države Srbov, Hrvatov in Slovencev je na predlog Narodnega sveta v Ljubljani 1. novembra ustanovila prvo slovensko vlado. Predsednik te je postal vitez Lovro Pogačnik, za zdravstvo pa dr. Anton Brecelj. Naslednji dan je bil v učilnici deželne bolnišnice sklican občni zbor zdravnikov, na katerem so obnovili svojo stanovsko organizacijo z novim imenom Slovensko zdraviliško društvo, prvo ustanovljeno zdravniško organizacijo v novi državi Jugoslaviji. Tedaj so za predsednika društva izvolili dr. Mavricija Rusa in uradno ukinili Zdravniško zbornico. Naslednje leto je bila ustanovljena Univerza v Ljubljani s petimi fakultetami: teološko, pravno, filozofsko, tehniško in medicinsko s štirimi semestri.

PUBLIKACIJE ČLANOV ZBORNICE IN ZDRAVNIŠKEGA DRUŠTVA NA KRANJSKEM

Najstarejša zdravstvena publikacija v stari slovenščini so bili spisi *Prashanja inu odgovori zhes schgarstvu,* avtorja Antona Makoviza, člana Akademije operosorum. Knjiga na 379 straneh je izšla v Ljubljani leta 1728. Posvetil jo je takratnemu predsedniku akademije baronu Gusiču. Njej sledijo leta 1788 *Vshgarske bukve za babize na desheli.*

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 15 20.3.2012 19:38:49

Pred in v obdobju Slovenske matice je izhajala cela vrsta revij in častnikov, ki so objavljali tudi poljudnoznanstvene sestavke, vse z namenom zdravstvene vzgoje ljudi. Z ozirom, da nas zanima publicistika Zdravniške zbornice oziroma njenih članov, se moramo ozreti na leto 1908, ki sovpada tudi z ustanovitvijo Slovenske filharmonije v Ljubljani.

Ker Društvo zdravnikov na Kranjskem tedaj še ni imelo svojega časopisa, se je njegov tajnik, dr. Franc Derganc, obrnil na Zbor liječnika v Zagrebu s vprašanjem, če bi lahko objavljali svoje članke v njihovem časopisu, in sicer v slovenščini. Odbor Zbora je odgovoril pozitivno, pod pogojem kritja stroškov tiska in redakcije svojih prispevkov. Hkrati so jim dali na voljo tri strani prostora.

Leto kasneje je Liječniški vijesnik, glasilo zbora liječnika Hrvatske in Slavonije, ki izhaja že trideset let, postalo tudi uradno glasilo Društva zdravnikov na Kranjskem. Prvi urednik slovenskega dela glasila je postal dr. Josip Stojc. Dejansko so v Liječniškem vijesniku člani Društva zdravnikov na Kranjskem objavljali že od leta 1894 – vse do začetka izhajanja lastnega Zdravniškega vestnika leta 1929. V tem obdobju so slovenski zdravniki v Liječniškem vijesniku objavili 289 prispevkov. Od tega 237 strokovnih in 52 organizacijskih ter temu podobnih. Ker so zdravniki bili večinoma tudi člani Zdravniške zbornice, lahko njim in nečlanom zbornice prištejemo naslednje podatke:

V letih 1894 in 1896 sta bila objavljena dva članka (prvega je objavil dr. Edo Šlajmer – Slučaj pyloroplastike), leta 1900 je bilo objavljenih 6 člankov: leta 1901 27; 1902 in 1903 po 4; 1904 20; 1905 12; 1906 5; 1907 9; 1908 nič; 1909 9; 1910 15; 1911 7; 1912 24; 1913 16. Med leti vojne le 2, nato pa 1918 28; 1919 21; 1920 22; 1921 10; 1922 11; 1923 7; 1924 8; 1925 3; 1926 4; 1927 17 in 1928 10. Največ (36) jih je do svoje smrti v letu 1935 objavil dr. Edo Šlajmer.

Dr. **KAREL BLEIWEIS pl. TRSTENIŠKI** (1834 – 1909), psihiater. Rojen je bil na Dunaju, kjer je leta 1858 končal študij medicine. Leta 1860 je delal v ljubljanski bolnišnici. Na njegovo pobudo je bila leta 1881 ustanovljena Deželna bolnišnica za umobolne na Studencu, ki jo je vodil vse do smrti. Je začetnik slovenske psihiatrije.

Dr. Bleiweis je bil izvoljen za predsednika Zdravniške zbornice v letu njenega dokončnega konstituiranja, 1896. O njegovem delu v tem težavnem času vemo le toliko, da sta s tajnikom zbornice, dr. Vinkom Gregoričem poskušala obdržati in voditi zbornico.

B. ZDRAVNIŠKA ZBORNICA ZA SLOVENIJO (1923 – 1946). USTANOVITEV IN ORGANIZACIJA ZDRAVNIŠKIH ZBORNIC V KRALJEVINI SRBOV, HRVATOV IN SLOVENCEV (SHS)

Ustanovno leto zdravniških zbornic v SHS leta 1923 sovpada z volitvami v Narodno skupščino Jugoslavije. Predvolilna kampanja, ki se je začenjala takoj po novem letu, je dobra razplamtevala boj za volivce med centraliste, demokrate in radikalce. Po volitvah

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 16 20.3.2012 19:38:49

18. marca, na katerih je v Sloveniji zmagala Koroščeva Slovenska ljudska stranka, je v nekoliko umirjenem stanju sledila Uredba Vlade Kraljevine Jugoslavije o ustroju Ministrstva za narodno zdravje, objavljena v Službenem listu 15. aprila 1923. Uredba je imela sedem poglavij, ki predstavljajo temelje za urejanje zdravstvenega poklica.

Prvo poglavje je urejalo zdravniški stan in zdravniško prakso. Za opravljanje zdravniške prakse v Kraljevini SHS mora biti vsak zdravnik vpisan v imenik zdravnikov pristojne zdravniške zbornice, kot njen redni član. Hkrati je moral dokazati, da ni pod skrbstvom, da ima domovinsko pravico in je dobil diplomo zdravnika na eni od univerz Kraljevine SHS.

Inozemske diplome morajo zdravniki nostrificirati na eni od medicinskih fakultet v Kraljevini SHS. Od tega so bili oproščeni iz tujine povabljeni fakultetni učitelji in zdravniki, ki so opravljali zdravniško prakso pred izidom omenjene uredbe.

Zdravnik, ki izpolnjuje pogoje za članstvo v Zdravniški zbornici, se mora takoj vpisati v njen imenik. Vpis se razveljavi, kadar zdravnik izgubi diplomo po sklepu fakultete, ki mu jo je dala, po veljavni odredbi za kaznivo dejanje in če ga je disciplinsko sodišče obsodilo z izbrisom s spiska zdravniške zbornice. Zbornici so, poleg izvrševanja zdravniške prakse, podrejeni tudi vojaški zdravniki iz njenega okoliša.

Zdravniku uredba ni dovoljevala posesti več kot ene ordinacije, razen če je temu službeno zavezan.

Drugo poglavje določa pravice in dolžnosti zdravnikov. Zdravnik, vpisan v imenik zbornice, sme izvrševati prakso v vsem območju svoje zbornice. Izven območja zbornice sme opravljati delo le začasno pri nadomeščanju drugega zdravnika, pri sezonskem izvrševanju zdravniške prakse, v primeru povabila na konzilij in pri pogodbenih obvezah. Zdravnik ima pravico zahtevati nagrado za svoje delo. Če sta upravičenost in višina honorarja sporna, ima zdravnik pravico zahtevati mnenje odbora zbornice. O sporu dokončno odloča minister za narodno zdravje.

Zbornice so dolžne predpisati potrebna pravila o ureditvi zdravstvenega stanu na svojem območju. Prav tako je zdravnik odgovoren za netočno in malomarno izdajanje zdravniških pričeval, za odpoved nujne zdravniške pomoči, za nevarovanje zdravniških tajnosti, za neprijavljanje nalezljivih bolezni, za neizvrševanje vseh del, ki bi škodovala ugledu zdravniškega stanu (na primer mazaštvo).

Tretje poglavje govori o organiziranosti zdravniške zbornice in njenih odborov. Predsednika, podpredsednika, tajnika in blagajnika ter člane odbora in njih namestnike se voli na redni letni glavni skupščini, in sicer za dobo treh let. Najmanj polovica odbornikov in polovica namestnikov mora biti izvoljena z območja sedeža zbornice. Izvoljeni člani zbornice se ne morejo odpoklicati brez utemeljenih razlogov niti podati ostavke, če odbor ne bi upošteval razlogov.

Zdravniška zbornica je dolžna ščititi in zastopati interese zdravnikov in vzdrževanja ugleda ter discipline zdravniškega stanu. V Kraljevini SHS se ustanovijo zdravniške zbornice v Beogradu, Zagrebu, Sarajevu in Ljubljani.

Skupščina Zdravniške zbornice ima naslednje pristojnosti:

1. Izdelavo poslovnika za delo zborničnega odbora in disciplinskega sodišča.
2. Volitve članov predsedništva in odborov ter njih namestnikov; volitve članov disciplinskega sodišča in njih namestnikov.
3. Volitve treh delegatov v disciplinski svet pri ministrstvu za narodno zdravje.
4. Pregled in obračun dela, financ in volitve overovateljev letnih zborničnih računov.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 17 20.3.2012 19:38:49

5. Odrejanje podpore zborničnim članom in njih rodbinam iz podpornih skladov.
6. Obveščanje o zakonskih predpisih.
7. Postavljanje zborničnih uradnikov.
8. Reševanje predlogov svojih članov.
9. Odločanje o višini obveznega zavarovanja zdravnikov v primeru bolezni, onemoglosti in starosti – pokojnine.

Pristojnosti zborničnega odbora so:

1. Odloča o ostavki zborničnih članov.
2. Sestavlja imenik zborničnih zdravnikov.
3. Odloča o vpisu in izbrisu zdravnikov iz imenika zbornice.
4. Upravlja z zborničnim imetjem.
5. Sodeluje z oblastmi in osebami izven zbornice.
6. Daje mnenja o upravičenosti zdravniških honorarjev in posreduje v sporih glede honorarjev.
7. Izvaja sklepa zbornice in disciplinskega sodišča.
8. Sklicuje redne in izredne skupščine.
9. Posreduje v sporih zborničnih članov o stanovskih vprašanjih.
10. Odloča o pritožbah zoper razsodbe disciplinskega sodišča.

Disciplinsko sodišče zbornice sestavljajo: predsednik, podpredsednik, določeno število članov in namestnikov, tožilec in njegov namestnik. Polovica članov in namestnikov mora biti iz mesta sedeža zbornice. O izvolitvi sodišča mora zbornica seznaniti Ministrstvo za narodno zdravje. Izvoljeni član je dolžan sprejeti funkcijo, razen če je star nad 60 let ali je to že njegova druga izvolitev. Funkcijo opravlja brezplačno. Disciplinsko sodišče ima pravico, da sodi zdravnikom, ki se pregrešijo ali škodujejo časti in ugledu zdravniškega stanu. Sodi tudi zdravnikom, ki nimajo pravice za opravljanje prakse. Zaradi svojega prepričanja, poklicnega ali zdravstvenega, zdravnik ne sme biti disciplinsko obravnavan.

Izrečene kazni so: pisni ukor, denarna kazen, izbris iz zborničnega imenika in izguba pravice do opravljanja poklica največ za eno leto. Če je zdravnik kazensko odgovoren, ga je zbornica dolžna prijaviti pristojnemu sodišču. Poslovnik disciplinskega sodišča predpiše glavna skupščina zbornice, odobri pa ga Ministrstvo za narodovo zdravje.

Uredba podrobneje določa načine preiskave, zaslišanja, obrambe in vse druge postopke do končne veljave obsodbe. Ministrstvo si lasti pravico kontrole poslovanja disciplinskega sodišča, zborničnі odbor pa je dolžan ministrstvu letno poročati o vseh prijavah in preiskavah.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 18 20.3.2012 19:38:49

ROJSTVO IN ORGANIZACIJA ZDRAVNIŠKE ZBORNICE ZA SLOVENIJO

Že 8. maja 1923 je Zdravstveni odsek za Slovenijo v Ljubljani objavil razglas o volitvah v Zdravniško zbornico. Hkrati je dal navodila o sestavi imenika zdravnikov, izpeljavi volitev 1. julija, ugotovitvi izida ter o organizaciji ustanovne glavne skupščine, ki naj bi bila 1. septembra. Za ustanovitev Zbornice se je zlasti zavzemal dr. Vinko Gregorič, predsednik Društva zdravnikov na Kranjskem in član Občinskega sveta mesta Ljubljane.

Na osnovi volitev se je 1. septembra 1923 na sedežu v Mestnem domu konstituirala Zdravniška zbornica za Slovenijo. Njen predsednik je postal dr. Vinko Gregorič, podpredsednik pa dr. Peter Defranceschi, oba iz Ljubljane.

Odborniki so postali: dr. Alojzij Praunseis, dr. Ernest Dereani, dr. Edo Šlajmer, dr. Tone Jamar, dr. Otmar Krajc iz Ljubljane, dr. Tone Jankovič, dr Hugo Robič in dr. Benjamin Ipavic iz Maribora in dr. Rihard Bergman iz Žalca.

Za namestnike odbornikov so izvolili devet zdravnikov: dr. Demšarja, dr. Gölstla, dr. Ješeta, dr. Kuneja, dr. Tavčarja, dr. Derganca, dr. Marina, dr. Cizelja in dr. Kaca.

Tedaj so nekateri zdravniki vplačali po 150 dinarjev kot zbornični prispevek za kritje stroškov napovedane zaposlitve pisarniške moči za leto 1924.

Eksekutivni odbor (eksekutiva – izvršilna oblast; eksekutiven – izvršilen, ki ima pravico do odločanja in izvrševanja zakonov ali predpisov): dr. Vinko Gregorič, dr. Peter Defranceschi, dr. Otmar Krajec in dr. Ernest Dereani.

Disciplinsko sodišče: predsednik dr. Josip Tičar, podpredsednik dr. Rihard Jug; odborniki. dr. Anton Kunst, dr. Josip Stojc, dr. Vinko Hudelist, dr. Živko Lapanje, dr. Mirko Černič; namestniki: dr. M. Ambrožič, dr. P. Krajc, dr. A. Klasinc, dr. A. Šlehta, dr. J. Rajšp; tožilec je bil dr. Rudolf Kobal, namestnik pa dr. Demeter Bleiweis.

Za disciplinski senat v Beogradu so bili delegirani: dr. Hugon Robič, dr. Alojzij Zalokar in dr. Ivan Jurečko, kot namestniki pa: dr. A. Šifrer, dr. F. Kogoj in dr. T. Zarnik.

Istega meseca po ustanovitvi zbornice je iz kraljevega kabineta prispelo pismo zahvale na vdanostno brzojavko ustanovne skupščine zbornice.

Na prošnjo Zdravniškega društva je zbornica imenovala dr. Petra Defranceschija kot zastopnika v Oražnovo ustanovo.

V tem času so pripravili poslovnike za organe zbornice.

Poslovnik odbora zbornice med drugim določa:

1. Zdravniška zbornica na redni skupščini izvoli vodstvo zbornice za dobo treh let. Okoliš zbornice obsega vso Slovenijo.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 19 20.3.2012 19:38:49

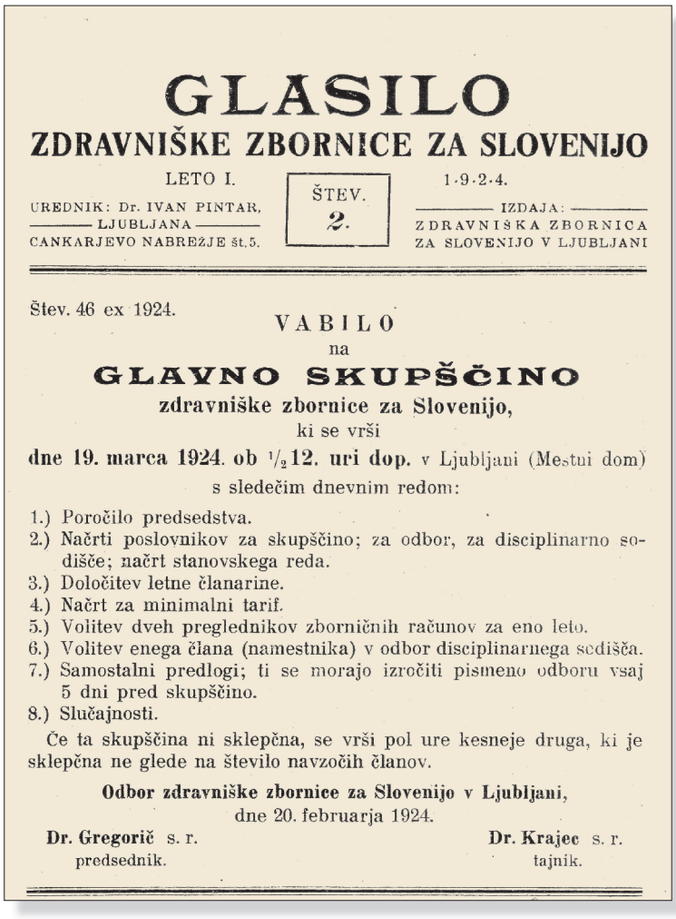
2. Vsi člani odbora in njihovi namestniki morajo prebivati v okolišu zbornice. Mandat odbora traja tri leta in kandidati izvolitve ne morejo odkloniti, razen če so stari nad 60 let.

3. Seje odbora sklicuje predsednik ali podpredsednik. Sklepa se z absolutno večino navzočih članov odbora.

Poslovnik glavne skupščine predvideva njen vsakoletni sklic, in sicer v začetku leta. Skliče se jo na zahtevo odbora predsedstva ali če to zahteva 175. članov.

Po poslovniku disciplinskega sodišča sejo skliče predsednik ali pa na zahtevo tožilca, bolnika ali druge osebe.

Stanovski red zdravnikov sprejet na prvi seji odbora zbornice 14. oktobra 1923 določa: zdravnik se mora vesti zdravnikovemu stanu primerno. S pristankom zdravnika ni dovoljeno, da sem mu v časopisih pacient zahvaljuje za opravljeno zdravljenje ali kako drugače povzdiguje, še manj, da bi zdravnik blatil kolege. Zdravnik mora upoštevati Hipokratove prisege. Prepovedano je prikrivanje mazaštva in prejemanje daril od lekarnarjev. Če zdravnik izve, da bolnika zdravi tudi drugi kolega, mora tega obvestiti in ga poklicati na posvetovanje. Zdravniška molčečnost je absolutna, izvzeti so le primeri v zvezi z zakonom. V prisotnosti drugih oseb, tudi sorodnikov, mora zdravnik opustiti sleherne opazke o pomenu bolezni, načinu zdravljenja in njeni prognozi.

GLASILO
ZDRAVNIŠKE ZBORNICE ZA SLOVENIJO
LETO I. ŠTEV. 2. 1·9·2·4.
UREDNIK: Dr. IVAN PINTAR, LJUBLJANA CANKARJEVO NABREŽJE št. 5.
IZDAJA: ZDRAVNIŠKA ZBORNICA ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI

Štev. 46 ex 1924.

VABILO
na
GLAVNO SKUPŠČINO
zdravniške zbornice za Slovenijo,
ki se vrši
dne 19. marca 1924. ob ½12. uri dop. v Ljubljani (Mestni dom)
s sledečim dnevnim redom:

1.) Poročilo predsedstva.
2.) Načrti poslovnikov za skupščino; za odbor, za disciplinarno sodišče; načrt stanovskega reda.
3.) Določitev letne članarine.
4.) Načrt za minimalni tarif.
5.) Volitev dveh preglednikov zborničnih računov za eno leto.
6.) Volitev enega člana (namestnika) v odbor disciplinarnega sodišča.
7.) Samostalni predlogi; ti se morajo izročiti pismeno odboru vsaj 5 dni pred skupščino.
8.) Slučajnosti.

Če ta skupščina ni sklepčna, se vrši pol ure kesneje druga, ki je sklepčna ne glede na število navzočih članov.

Odbor zdravniške zbornice za Slovenijo v Ljubljani,
dne 20. februarja 1924.

Dr. Gregorič s. r. predsednik.
Dr. Krajec s. r. tajnik.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 20 20.3.2012 19:38:51

PRVI UKREPI ZDRAVNIŠKE ZBORNICE

Z leti razraščanja nereda v zdravstvu je grozila stagnacija zdravstvenih dosežkov, ki jih je v drugi polovici 19. stoletja beležila zdravstvena stroka. Na povojnih slovenskih tleh so bili zlasti prisotni: mazaštvo, korupcija, samovolja, neupoštevanje sicer preživelih avstrijskih zakonov in odsotnost novih. Številni priseljeni tuji zdravniki so delali brez nostrifikacije diplom.

Takoj po ustanovitvi zbornice se je nanjo usul plaz pisnih pritožb posameznikov in ustanov na številne probleme. Neki zdravnik je, na primer, prosil za posredovanje za izboljšanje svoje plače. Drugi zdravnik je, poleg tega da je ordiniral v Celju, delal še v sanatoriju Rogaške Slatine, čeprav za to ni imel koncesije. Z namenom, da bi v sanatoriju pridobil več obiskovalcev, je svoje uspehe pri zdravljenju oglaševal v Jutru. Zbornica ga je prijavila oblastem v Celju in Zdravstvenemu odseku slovenske vlade.

Nekateri specialisti opravljajo tudi dela druge specialnosti, za katero niso usposobljeni. Zbornica je bila prisiljena opraviti revizijo vseh specialističnih naslovov, disciplinsko sodišče pa je zagrozilo s sankcijami za take prekrške.

Dva priseljena tuja zdravnika sta bila prijavljena zaradi kaznivih dejanj pri opravljanju dela. Zbornica je od njiju zahtevala, da dokažeta državljanstvo, zdravniško diplomo in na kateri univerzi sta diplomirala.

Zbornico obveščajo, da tamkajšnji zdravnik brez dovoljenja opravlja splošno in zobozdravstveno prakso. Zbornica je zaprosila glavarstvo, da zdravniku prepove nadaljnje delo. O tem je obvestila Zdravstveni odsek. Odbor zbornice je nadaljnje postopke prepustil disciplinskemu sodišču.

Ljubljanski zdravniki so se pritoževali zaradi neprimernega honorarja dežurne službe v ljubljanskih gledališčih. Zbornica je povabila intendanture, da zdravniško službo uredijo v duhu pogodbe. Vse druge ukrepe je prepustila eksekutivnemu odboru.

Poleg omenjenih primerov je odbor zbornice na prvih dveh sejah obravnaval še 19 podobnih prekrškov. Veliko preglavic so zbornici povzročali zobni tehniki, ki so si ilegalno prilaščali dela zobnih terapevtov. Društvo zobozdravnikov je opozorilo zbornico, da v vojaški bolnišnici v Ljubljani zaposleni zobotehniki opravljajo zobozdravniška dela. Nekateri zobozdravniki so jim ta dela celo zaupali v svojih ordinacijah. Zbornica in njeni organi so, zlasti v prvih letih svojega delovanja, samo na tem področju imeli veliko dela.

V seznamu zdravnikov z dne 29. februarja 1924, je bilo vpisanih v imeniku zdravniške zbornice 286 slovenskih zdravnikov. Od tega samo šest žensk, in sicer: dr. Eleonora Jenko Grayer, zasebna zdravnica v Ljubljani; dr. Tekla Kenk, asistentka bolnišnice v Ljubljani; dr. Klara Kukovec, zasebna zdravnica v Mariboru; dr. Valerija Strnad, okrožna zdravnica v Železnikih; dr. Amalija Šimenc, šefinja bakteriološke postaje v Ljubljani, in dr. Ana Zalokar, zasebna zdravnica v Ljubljani.

Od tedanjih 27 specialistov jih je bilo v Ljubljani zaposlenih 15, v Mariboru 6, v Rogaški Slatini 2 in po eden v Murski Soboti in Topolšici. Med njimi ni bilo nobene zdravnice.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 21 20.3.2012 19:38:51

GLASILO ZDRAVNIŠKE ZBORNICE ZA SLOVENIJO

Ob ustanovitvi Zdravniške zbornice na Slovenskem še ni izhajalo nobeno zdravniško glasilo. Vse do leta 1929, ko je začel izhajati Zdravniški vestnik, glasilo Društva zdravnikov, so se slovenski zdravniki posluževali Liječničkog vijesnika, glasila Zbora liječnika Hrvatske in Slavonije. Po oblikovanju Zdravniške zbornice 1. septembra 1923 in nabavi potrebnih sredstev za njeno funkcioniranje, je 15. decembra sklicana seja odbora, na kateri so bili navzoči zastopniki zdravniških organizacij in društev. Na seji so sklenili, da zbornica ustanovi svoj časopis z naslovom »Glasilo Zdravniške zbornice za Slovenijo.« Z ustanovitvijo banovin v državi, leta 1930, se je preimenovalo v **Glasilo Zdravniške zbornice za Dravsko banovino.**

Odbor je občnemu zboru zbornice naložil »*...da določi primeren prispevek zdravniške zbornice za izhajanje Glasila. Pričakovati je tudi prinos Zdravstvenega odseka za objavljanje uradnih razpisov, naredb itd. v Glasilu,*« je poročal predsednik dr. Vinko Gregorič na seji Eksekutivnega odbora dne 18. Decembra. Tedaj se je dr. Jamar obvezal, da bo poiskal primerno tiskarno za tiskanje Glasila, katerega prva številka naj bi izšla že januarja 1924.

Toda priprave za izid Glasila so zahtevale svoj čas. Tako so v začetku januarja zaprosili policijsko ravnateljstvo in državno pravdništvo za dovoljenje o izdajanju časopisa. Za urednika so zaprosili dr. Ivana Pintarja, za kar se mu je predsednik dr. Gregorič zahvalil: »*..da je blagovolil prevzeti uredništvo Glasila, ki je nujno potrebno za Zdravniško zbornico, da mora obveščati svoje člane, katerih je nad 300...*« (22. maja 1933 je dr. Ivana Pintarja kot urednik zamenjal dr. Marijan Ahčin).

Tiskanje Glasila je sprva prevzela Delniška tiskarna, nato Zvezna, pa Slovenska in po letu 1933 Učiteljska tiskarna – vse v Ljubljani. Za prvo številko Glasila sta se dr. Gregorič in tajnik dr. Krajac obvezala, da bosta zbrala in pripravila za tisk rokopise zborničnih poročil in vse kar je bilo do tedaj obravnavano.

Za kritje stroškov tiska so članom naložili prispevek v znesku 100 dinarjev, pomožnim blagajničnim zdravnikom in zdravnikom brez prakse pa po 50 din.

Po izidu prve številke Glasila, sredi februarja 1924, je dr. Tavčar, na občnem zboru Zdravniškega društva Maribor, nasprotoval izdajanju Glasila, češ, da je nepotreben, če že izhaja v Zagrebu Liječniški vijestnik, oficijelno glasilo Zbora liječnika Hrvatske, Slovenskega Zdravniškega društva v Ljubljani, Slobodne organizacije liječnika za Dalmaciju in Zdravniškega zbora za Hrvatsko v Zagrebu. »*Da bi ta Vijestnik bil uradni organ vseh društev in vseh zbornic v Jugoslaviji, se ne bo dalo doseči,*« je menil dr. Tavčar. Njegovemu predlogu sta soglašala dr. Černič in dr. Cholewa. Vendar ta nasprotovanja niso ovirala izhajanje Glasnika.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 22 20.3.2012 19:38:51

Vodstvo Zdravniške zbornice je predlagalo trem jugoslovanskim zbornicam ustanovitev skupnega glasila z naslovom Glasnik lečniških komora Kraljevine SHS. Hkrati se ponudilo prevzeti izhajanje Glasila v Ljubljani. Pri tem je poudarilo: naj bi se prispevki tiskali v jeziku in pisavi avtorja, izhajal naj bi enkrat mesečno, za stroške priprave in tiska pa naj bi člani zbornic prispevali po 100 din letno. Zbornice bi morale letno pošiljati ljubljanski zbornici imenik svojih članov. Vendar zanimanja za to dobrohotno pobudo slovenske zbornice ni bilo veliko, beograjska zbornica ni niti odgovorila.

Med tem je že od izida prve številke Glasila slovenske zbornica naletela na velik odmev domačih bralcev.

Poglavitna tematika Glasila je ves čas bila: največ prostora so zasedala številna poročila s sej in občnih zborov organov zbornice ter zdravniških organizacij in društev, nato cenik zdravniških uslug, poslovniki organov zbornice, ukrepi Zdravstvenega sveta, poročila s sej delegatov zdravniških zbornic, personalije, delo upokojenskega sklada za zdravniške vdove in sirote, delo Zveze blagajniških in okrožnih zdravnikov, delo Društva zobozdravnikov, objave prostih delovnih mest, razmerja med zdravniki, odloki sanitetne oblasti, zdravniški staži in specializacije, kolektivne pogodbe in še kaj iz dela zbornice in njenih članov.

Poudariti moramo, da je Glasilo Zdravniške zbornice za Slovenijo imelo od leta 1924 do 1928 prilogo Zdravniški vestnik, saj zdravniško društvo za Slovenijo še ni imelo svojega časopisa.

O potrebi, da izhaja glasilo Zdravniške zbornice za Slovenijo, prvi časopis slovenskih zdravnikov, ki ga je urejal dr. Ivan Pintar in ga je tiskala Delniška tiskarna v Ljubljani, je dr. Vinko Gregorič v prvi številki leta 1924 poročal:

»*Misel, katero sem sprožil pred kratkim v Liječniškem vijesniku, da bi se sedaj, ko je izšla Uredba o zdravniških zbornicah, kakor hitro mogoče sklical sestanek, da se ustanovi skupno glasilo vseh zdravniških zbornic v Jugoslaviji, je nekako sledeča:*

List bi sprejemal vse objave in razprave posameznih zbornic, referate in tudi dopise različnih zdravniških organizacij. List bi bil nekako duševna vez med stanovskimi organizacijami, končno bi prišli do skupnega enotnega nastopa do glavnih stanovskih vprašanj in do vzgojevalnega sredstva vsaj zdravniškega naraščaja o teh vprašanjih. List bi idejno zbliževal in družil posameznike in vse organizacije zdravnikov. Toda ta misel ni našla odmeva. Zagreb je zavzel odklonilno stališče, iz Beograda in Sarajeva pa sploh ni bilo nobenega glasu. Tako smo bili primorani ustanoviti svoje lastno glasilo, ker brez glasila zbornica sploh delovati ne more. Absolutno nemogoče je zbornici posluževati se dnevnikov, ker bi to stalo ogromne vsote in bi tudi v marsičem oviralo delovanje zbornice. Zaradi tega se je odbor zbornice obrnil na vse zdravniške organizacije v Sloveniji, kako bi sprejeli tako glasilo, ki bi bilo na razpolago tudi organizacijam za njih objave ali publikacije. Vršil se je sestanek delegatov vseh zdravniških organizacij v Sloveniji pod predsedstvom zdravniške zbornice in vsi so pozdravili to misel in soglasno pritrdili predlogu, da naj izda zdravniška zbornica to glasilo in v to svrho vse zdravniške zbornice, se je tudi sprejel predlog, da naj zbornica, poleg zborničnega letnega prispevka, pobira tudi od vsakega člana donesek za izdajo tega zborničnega glasila. Na ta način je račun najbolj enostaven. Odbor zbornice je dovršil vse priprave. List bi izhajal periodično na osmih straneh vsak mesec enkrat, po potrebi tudi večkrat in na več straneh.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 23 20.3.2012 19:38:51

Glavno uredništvo je prevzel dr. Pintar v Ljubljani. Na vsakega člana zbornice pride 100 din na leto, kar bo stavil odbor na glavni skupščini kot zbornični prispevek znesek 150 din, bi odpadlo torej na vsakega člana 250 din na leto. Zdravnikom, ki so se odrekli izvrševanju privatne prakse, in bolniškim pomožnim zdravnikom, ki ne smejo izvrševati privatne prakse, se zniža zbornični prispevek in plačilo za list za 50 odstotkov. Zdravniki se tedaj kot zbornični člani prosijo, ker mora odbor takoj pokrivati nastale stroške, da pošljejo potom priloženega čeka zbornični prispevek in 100 din za glasilo že vnaprej, preden se izide glavna skupščina, ki bo odobrila te vsote, kakor so organizacije sklenile. Glavna skupščina se bo vršila, ko bodo vse predpriprave v zbornici končane, kar da v začetku, razumljivo, mnogo dela, najkasneje pa meseca marca.

List dobi vsak član, ki naj ga prečita in dobro shrani, ker to glasilo bo reprezentiralo zgodovino naše slovenske zdravniške organizacije in bo marsikomu dobrodošlo – v združenju je moč.«

Ob zaključku prve seje odbora zbornice leta 1924 je bila izražena želja, da bi bil za vse zdravniške zbornice v državi veljaven enoten pravilnik. Predlagali so še, da bi zveza zdravniških zbornic imela skupno glasilo.

Konec oktobra so na sestanku delegatov vseh štirih zbornic v Zagrebu poleg tega, da so sklenili, da morajo biti vsi zaposleni zdravniki, tudi vojaški in tuji državljani, če dokažejo, da so zaprosili za jugoslovansko državljanstvo ali so ga že pridobili, člani zbornice, ponovno razpravljali o ustanovitvi skupnega glasila. Tedaj so se med drugim dogovorili:

a. da se glasilo imenuje *Glasnik lečniških komora kraljevine SHS;*
b. da se članki tiskajo, kakor so bili napisani – v latinici ali cirilici, v srbohrvaščini in slovenščini;
c. tisk in distribucija naj se opravlja v Ljubljani;
d. izhajal naj bi enkrat mesečno;
e. vsaka zbornica mora ljubljanski zbornici poslati imena svojih članov.

Kljub tem sklepom in dobrim namenom so bili v slovenski zbornici skeptični, da bo skupno glasilo zaživelo. Dvomi so se povečali zlasti po obvestilu iz Beograda, da morajo počakati na zbor glavne skupščine, na katerem bodo razpravljali o ustanovitvi skupnega glasila. V Sarajevu so imeli pomisleke zaradi velikih stroškov, iz Zagreba pa so sporočili: »Obžalujemo, da skupnega glasila še nimamo.«

Da je zbornica leta 1924 imela veliko dela zlasti proti prekrškarjem, priča podatek, da je v tem letu eksekutivni odbor zasedal kar enajstkrat.

Na seji odbora zbornice 11. januarja 1925 je predsednik dr. Vinko Gregorič poročal, da, resne ovire preprečujejo izdajanje skupnega glasila vseh jugoslovanskih zbornic, kajti zbornice so se zavile v molk. Tudi na glavni skupščini 19. marca 1925 je močno obžaloval, ker ni zaživelo skupno glasilo vseh štirih jugoslovanskih zbornic. »Žal je to vprašanje, ki bi tvorilo temeljni kamen naše stanovske organizacije v državi, ostalo nerešeno. Čeprav so delegati oktobra 1924 v Zagrebu sklenili izdajati tako skupno gla-

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 24 20.3.2012 19:38:51

silo že v letu 1925, vendar še ni prišlo do realizacije te velikopotezne ideje …. Bil sem prepričan, da je za izpopolnjevanje naše stanovske organizacije, za stanovsko vzgojo naših kadrov v državi tako glasilo neobhodno potrebno …»

V zdravniški zbornici so imeli veliko drugega dela. Bili so veseli novih prostorov, ki jim jih je v začetku leta 1926 dal v brezplačno uporabo mestni fizikat (predhodnik zavoda za zdravstveno varstvo). Za zbornično vodstvo in člane je bila ta gesta velika nagrada za dosežene začetne uspehe na področju urejanja zdravja. V te prostore se preselilo tudi glasilo, ki je do tedaj z vsemi zaposlenimi domovalo v eni pisarni Mestnega doma.

V zbornici so bili razočarani, ker je ustanovitev skupnega glasila vseh zbornic v državi dokončno propadla. Hkrati pa so bili veseli in ponosni, ker so vztrajali pri izdaji svojega glasila, ki se je izkazalo kot spodbujevalec in kažipot v procesu posodabljanja zdravstva in zdravstvene prosvete. Glasilo je ohranjalo pomemben del narodove zgodovine, kar drugim narodom Jugoslavije ni uspelo.

Slovenija je leta 1928 zgradila in odprla prvo radijsko postajo v Ljubljani, kar je bilo pomembno zgodovinsko dejanje.

V začetku leta 1928 se je Slovensko zdraviliško društvo obrnilo na zbornico z naslednjim dopisom: »SZD v Ljubljani, najstarejša slovenska zdravniška organizacija, slavi v par letih 70-letnico obstoja. Mučno bi bilo za vse slovenske zdravnike, ko se ne bi moglo naše društvo ob 70-letnici izkazati z novim pozitivnim uspehom. Minimum, s čemer bi mogli pred seboj in svetom upravičiti 70-letno delovanje, bi bilo lastno skromno znanstveno glasilo, ki bi:

1. zbiralo sposobne moči in jih vežbalo v vztrajnem, sistematičnem znanstvenem delu,
2. skrbelo bi za izpopolnitev slovenske medicinske terminologije.

Ker pa Slovensko zdravniško društvo ne razpolaga s potrebnimi sredstvi, se obrača odbor s prošnjo na zdravniško zbornico, da blagoslovi iz vsakoletnega pribitka izdajati znanstveno prilogo vašega Glasila z naslovom Zdravniški vestnik in pod uredništvom g. doc. dr. Alije Koširja, v začetku z obsegom ene tiskane pole za vsako številko.

Zdravniška zbornica bi prilogo izdajala in zalagala, Slovensko zdravniško društvo bi prevzelo uredništvo in zbiranje potrebnega gradiva. Ker je Zdravniška zbornica po Uredbi o zdravniških zbornicah z dne 27. marca 1923 dolžna v prvi vrsti zastopati interese in vzdrževati ugled stanu, bi tega namena ne mogla doseči bolje nego z izdajanjem zdravstvene priloge Glasila, '*ker je strokovna, znanstvena izobrazba vendar prvi interes in prvi ugled našega stanu*'.«

Zobozdravniki so začutili veliko olajšanje, ko je leta 1932 beograjski zobozdravnik dr. Milivoje Petrović v lastni režiji začel izdajati prvi časopis za zobozdravstvo – Stomatološki glasnik, ki je kmalu postal glasilo vseh zobozdravnikov v državi. Leto pozneje je začel izhajati v Ljubljani, urejal ga je dr. Juraj

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 25 20.3.2012 19:38:52

Kallay. Od leta 1937 je pod imenom Folia stomatologica, časopis Zveze stomatoloških društev Jugoslavije, izhajal v Zagrebu, urejal pa ga je dr. Ivo Čupar. Nato se je leta 1939 ponovno preselil v Ljubljano, kjer ga je zopet urejal dr. Kallay.

Zaradi gospodarske krize in odstopa vseh organov Zdravniške zbornice za Dravsko banovino je bilo leta 1935 predlagano, naj bi svoje glasilo tiskali kot »privesek« Zdravniškega vestnika. Vendar je bila večina članov zdravniške zbornice preveč ponosna na svoj časopis, zato so kljub gmotnim težavam glasilo še naprej izdajali. Leto pozneje sta po konstituiranju novih organov zbornice novi predsednik dr. Meršol in prejšnji urednik dr. Ahčin prevzela skrb za njegovo izhajanje – prvi kot predsednik in drugi kot urednik.

BOLNIŠKA BLAGAJNA ZA ZDRAVNIKE IN NJIHOVE ŽENE

Na seji odbora Zdravniške zbornice 11. januarja 1925 so govorili o ustanovitvi bolniške blagajne za zdravnike. Za to so si izposodili pravila bolniške blagajne Zdravniške zbornice Avstrijske Štajerske, ki so določala, da se lahko z izjemo vojaških zdravnikov vsak zdravnik včlani v bolniško blagajno pred svojim 70. letom. Plačevati mora včlanitev in predpisani letni znesek za prvi ali drugi razred.

V razpravi je bilo poudarjeno: »Tem bolj je potrebna taka blagajna danes, ker so se razmere prakse zelo poslabšale, ko beda trka na marsikatero zdravniško hišo in ko ni prav nobenega izgleda, da bi se socialne razmere izboljšale, ampak se nam napovedujejo še neprijetnejši časi.« Do tedaj zaceljene rane prve svetovne vojne jim je začela iritirati bližajoča se gospodarska recesija.

Nazadnje so sklenili, da bodo v soglasju z Društvom zdravnikov v Mariboru izdelali statut zdravniške blagajne in ga predložili skupščini Zdravniške zbornice za »definitivno ustanovitev tega eminentno važnega zavoda v okviru naše zdravniške zbornice, pri čemer naj se enakomerno ozira na obolenje in nezgode članstva, naj se pa zasigura članom posmrtnica za pogrebne stroške«.

Kljub prizadevanjem, da bi ustanovili bolniško blagajno, so bili nekateri člani odbora skeptični. Tako je dr. Tičar priporočal: »Naj se vse zbornice v tej zadevi na prihodnjem sestanku zainteresirajo, ker je naša zbornica sama premalo številčna za tako akcijo.«

Drugi so bili mnenja, da je treba vztrajati pri ustanovitvi bolniške blagajne za zdravnike in njihove žene, saj se je število vseh zdravnikov v Sloveniji od 582 (v zbornico jih je bilo vpisanih 286) leta 1924 pozneje povečalo na 760, med njimi je bilo za to novost kar nekaj zanimanja.

Zlasti mlajši zdravniki so naredili korak naprej. S pomočjo dr. Vinka Gregorčiča so konec leta 1925 pripravili osnutek pravil o ustanovitvi bolniške blagajne za zdravnike,

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 26 20.3.2012 19:38:52

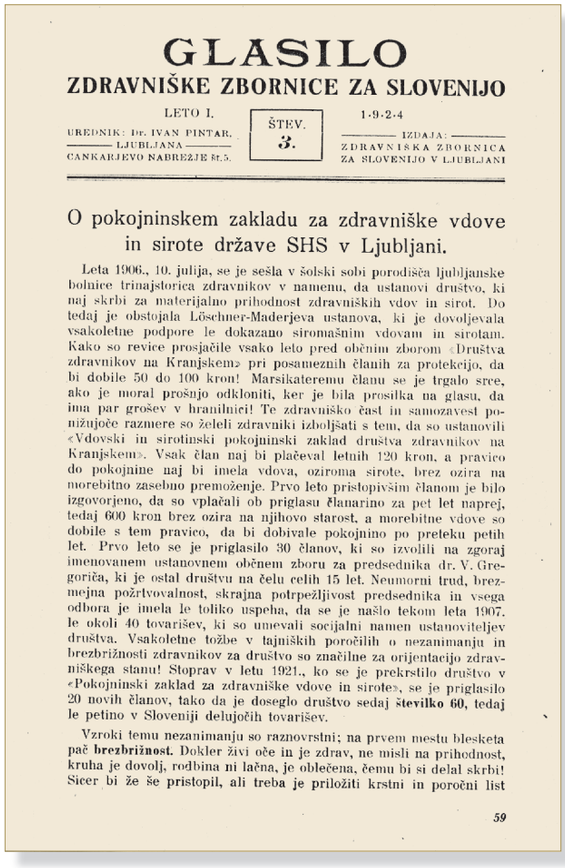
ki so določala namen in bistvo blagajne, kdo je lahko postal član, pravice in dolžnosti članov, prenehanje članstva, izstop, upravne organe, glavno skupščino in druge ukrepe za oživitev te koristne pobude.

Odbor zbornice s svojimi socialnimi predlogi ni imel zmeraj sreče. Tudi predlog za ustanovitev te posebne blagajne ni dobil dovolj podpore. Za včlanitev se je namreč odločilo le 15 zdravnikov. Odbor je zato moral to zamisel opustiti.

Odbor je imel več sreče z edino socialno ustanovo, s prevzemom in z ohranitvijo pred 21 leti ustanovljenega pokojninskega sklada za vdove in sirote zdravnikov. Uspel je, ker je zlasti mlajše zdravnike pogosto pozival, naj se včlanijo v ta sklad, kajti čim več bo članov, toliko večja bo pokojnina.

Namen sklada je bil zagotoviti vdovam (vdovcem) in sirotam članov letne pokojnine. Vanj so se lahko vpisovali zdravniki in zdravnice, mlajši od 50 let, ki so bili državljani Kraljevine SHS z območja Zdravniške zbornice Slovenije.

Sklad je imel svoja pravila v 27 točkah, s katerimi so bili določeni organizacija, pravice in dolžnosti članov ter drugi predpisi za nemoteno delovanje.

GLASILO
ZDRAVNIŠKE ZBORNICE ZA SLOVENIJO

LETO I. | ŠTEV. 3. | 1·9·2·4

UREDNIK: Dr. IVAN PINTAR, LJUBLJANA CANKARJEVO NABREŽJE št. 5.

IZDAJA: ZDRAVNIŠKA ZBORNICA ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI

O pokojninskem zakladu za zdravniške vdove in sirote države SHS v Ljubljani.

Leta 1906., 10. julija, se je sešla v šolski sobi porodišča ljubljanske bolnice trinajstorica zdravnikov v namenu, da ustanovi društvo, ki naj skrbi za materijalno prihodnost zdravniških vdov in sirot. Do tedaj je obstojala Löschner-Maderjeva ustanova, ki je dovoljevala vsakoletne podpore le dokazano siromašnim vdovam in sirotam. Kako so revice prosjačile vsako leto pred občnim zborom »Društva zdravnikov na Kranjskem« pri posameznih članih za protekcijo, da bi dobile 50 do 100 kron! Marsikateremu članu se je trgalo srce, ako je moral prošnjo odkloniti, ker je bila prosilka na glasu, da ima par grošev v hranilnici! Te zdravniško čast in samozavest ponižujoče razmere so želeli zdravniki izboljšati s tem, da so ustanovili »Vdovski in sirotinski pokojninski zaklad društva zdravnikov na Kranjskem«. Vsak član naj bi plačeval letnih 120 kron, a pravico do pokojnine naj bi imela vdova, oziroma sirote, brez ozira na morebitno zasebno premoženje. Prvo leto pristopivšim članom je bilo izgovorjeno, da so vplačali ob priglasu članarino za pet let naprej, tedaj 600 kron brez ozira na njihovo starost, a morebitne vdove so dobile s tem pravico, da bi dobivale pokojnino po preteku petih let. Prvo leto se je priglasilo 30 članov, ki so izvolili na zgoraj imenovanem ustanovnem občnem zboru za predsednika dr. V. Gregoriča, ki je ostal društvu na čelu celih 15 let. Neumorni trud, brezmejna požrtvovalnost, skrajna potrpežljivost predsednika in vsega odbora je imela le toliko uspeha, da se je našlo tekom leta 1907. le okoli 40 tovarišev, ki so umevali socijalni namen ustanoviteljev društva. Vsakoletne tožbe v tajniških poročilih o nezanimanju in brezbrižnosti zdravnikov za društvo so značilne za orijentacijo zdravniškega stanu! Stoprav v letu 1921., ko se je prekrstilo društvo v »Pokojninski zaklad za zdravniške vdove in sirote«, se je priglasilo 20 novih članov, tako da je doseglo društvo sedaj **številko 60**, tedaj le petino v Sloveniji delujočih tovarišev.

Vzroki temu nezanimanju so raznovrstni; na prvem mestu blesketa pač **brezbrižnost.** Dokler živi oče in je zdrav, ne misli na prihodnost, kruha je dovolj, rodbina ni lačna, je oblečena, čemu bi si delal skrbi! Sicer bi že še pristopil, ali treba je priložiti krstni in poročni list

59

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 27 20.3.2012 19:38:53

NAČRT ENOTNE SANITETNE ORGANIZACIJE V KRALJEVINI SHS IN ZAŠČITA MEDICINSKE INTELIGENCE

Privatna in v Kraljevini Jugoslaviji različno organizirana zdravniška praksa je terjala poenotenje in socializacijo. Zato so delegati zdravniških zbornic sklenili naprositi Ministrstvo za narodno zdravje, naj skliče posvet strokovnjakov vseh zbornic, da bi se dogovorili o reformi zdravstva v državi. Ko so vse zbornice vložile predloge, pa se je ministrstvo zavilo v molk.

Na glavni skupščini Zdravniške zbornice za Slovenijo dne 19. marca 1925 je bil sprejet predlog, naj slovenska zbornica skliče sama posvet o tej temi, če do 19. maja ministrstvo ne odgovori na njihov predlog. Toda ministrstvo tudi do takrat ni odgovorilo. Zato je Zdravniška zbornica za Slovenijo predlagala drugim zbornicam sklic posveta, na katerem bi tudi določili strokovnjaka, ki bi v imenu vseh zbornic sestavil predlog načrta reforme zdravstva. Zbornice so za izdelavo tega načrta zaprosile Zdravniško zbornico Slovenije, ta pa je to nalogo poverila predsedniku dr. Vinku Gregorčiču.

Dr. Gregorčič, pravzaprav pobudnik in avtor reforme zdravstva v državi, je iz lastnih izkušenj in na osnovi izkušenj strokovnjaka za organizacijo zdravstva, češkega zdravnika dr. Kulhavyja, avgusta 1925 napisal predlog načrta enotne sanitetne organizacije v Kraljevini SHS.

V načrtu je zdravstvo ločil na:

a. izključno zdravstvene zadeve,
b. socialno zdravstvo,
c. statistiko in
d. kazenske zadeve v zdravstvu.

V izključno zdravstvene zadeve je prišteval:

1. zdravstveni kader (zdravniki, živinozdravniki, lekarnarji, babice, bolniško strežništvo, osebje za dezinfekcijo in pomožno osebje),
2. javne in zasebne zadeve,
3. zdravila in strupe – trgovanje z zdravili, izdelovanje in zdravju nevarne strupe,
4. predpise glede mrličev, pokopališč in pokopov,
5. zatiranje in profilakso infekcijskih bolezni, epizootij,
6. prehrano – nadziranje živil, izdelovanje in trgovino,
7. splošno higieno,
8. zdravilne kopeli in vrelce,
9. prometno higieno,
10. higieno zaporov.

Socialno zdravstvo bi se ukvarjalo z:

1. zdravstveno oskrbo mladinskega naraščaja,
2. higieno obrti,
3. vojaško higieno,
4. zatiranjem množičnih bolezni (jetika, alkoholizem, spolne infekcijske bolezni).

Glede organizacije zdravstva je dr. Gregorič predlagal ustanovitev zdravstvenih okrožij, ki bi jih sestavljalo več občin. V okrožju kot temeljni zdravstveni enoti bi bilo zaposleno uradno zdravstveno osebje. Več zdravstvenih okrožij bi tvorilo okrajno zdravstveno okrožje. Tretja raven zdravstvene enote bi bilo oblastno zdravstveno okrožje, sestavljeno iz več okrajnih zdravstvenih okrožij. Četrta in zadnja zdravstvena enota pa bi bilo ministrstvo za narodno zdravje. Vsaka zdravstvena enota bi imela svoj kader, naloge in priostojnosti. Vse stroške delovanja zdravstvenih enot naj bi krila okrožja sama.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 28 20.3.2012 19:38:53

Do potankosti izdelan predlog načrta enotne sanitetne organizacije v državi je dr. Gregorič poslal vsem zdravniškim zbornicam in nekaterim strokovnim organizacijam na vpogled in jih prosil za morebitne pripombe.

Jeseni istega leta (1925) je na temo sanitetna organiziranost zdravstva VII. kongres Jugoslovanskega zdravniškega društva v Dubrovniku sklenil svoje delo z Resolucijo, ki je ugotavljala:

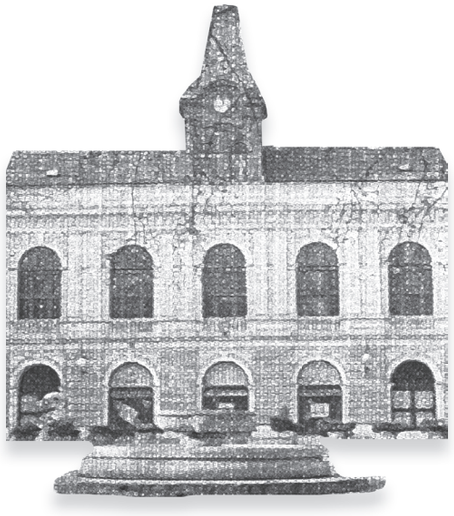
1. Da se v novih razmerah društvenega življenja v Jugoslaviji položaj zdravniškega stanu nenehno slabša ter da zdravnik vedno bolj postaja boljuradnik, ki se bori za svojo eksistenco.
2. Da je težko stanje zdravstvenega stanu nastalo zaradi gospodarske krize in še iz dveh razlogov: po eni strani se zaostrujejo pogoji za privatno prakso, ker je družba, od katere sta odvisna delo in zaslužek zdravnika, zašla v materialno revščino, po drugi strani pa Ministrstvo narodnega zdravja premalo skrbi ali celo nič ne skrbi za obstoj bolnišnic.

Da so bile možnosti za bolnišnično zdravljenje dejansko neugodne, povedo številke. V državi je bilo 181 bolnišnic, od tega v Srbiji z južnim območjem in Vojvodino 92, na Hrvaškem z Dalmacijo 36, v Bosni 28 in v Sloveniji 25 ali ena na 66.464 prebivalcev. V bolnišnicah je bilo 21.526 postelj ali ena postelja na 558 prebivalcev, v Južni Srbiji celo ena na 1.537 prebivalcev.

Ministrstvo za narodovo zdravje je minimalno skrbelo, tako za praktične zdravnike kot za materialno oskrbo zdravnikov v državni službi. Zdravniški stan se je počutil materialno zapostavljen, čeprav je sodil med najbolj kvalificirane delavce v družbi. Ker ima zdravnik po naravi težko delo in je izpostavljen zdravstveni nevarnosti, bi moral biti maksimalno honoriran, so menili zdravniki.

V kongresni resoluciji so svarili oblast pred prehitro socializacijo zdravstvenega dela. Zahtevali so, naj se uvede zavarovanje zdravniškega stanu v primerih bolezni, invalidnosti, starosti in smrti. Prav tako so zahtevali, da naj Ministrstvo za narodovo zdravje ne ignorira predlogov in prošenj legitimnih zastopnikov zdravniških zbornic v državi.

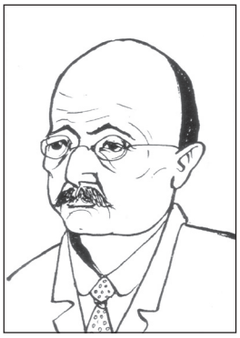
Da so bila razhajanja med zbornicami in ministrstvom glede mnogih vprašanj, življenjsko pomembnih za zdravstvo in zdravstvene organizacije, trd oreh, priča Spomenica Zdravniške zbornice za Slovenijo Ministrstvu narodnega zdravja z dne 26. februarja 1927.(Glej naprej!)

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 29 20.3.2012 19:38:57

KRATKI PODATKI O NEKATERIH ODBORNIKIH ZDRAVNIŠKE ZBORNICE ZA SLOVENIJO V LETIH 1923–1927

A. ODBORNIKI V LETIH 1923–1927

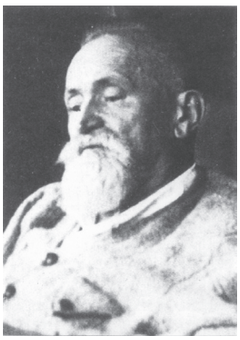
Dr. **VINKO GREGORIČ** (1857–1933), dermatolog

Rojen je bil v Ljubljani, medicino je študiral na Dunaju. Med letoma 1892 in 1924 je vodil dermatološki oddelek v Ljubljani. Bil je član občinskega sveta in deželnega zbora, tudi soustanovitelj Narodnega doma in hotela Union. Bil je večkratni predsednik Slovenskega zdraviliškega društva. Leta 1923 je ustanovil Zdravniško zbornico za Slovenijo, katere predsednik je bil vse do leta 1927, nato njen častni član.

Dr. **PETER DEFRANCESCHI** (1863–1937), kirurg

Rojen je bil v Ajdovščini. Leta 1890 je končal študij medicine v Gradcu. Od leta 1894 je v Novem mestu vodil gradnjo moške in ženske bolnišnice ter ju nato vodil. Po prvi vojni je bil krajši čas zastopnik jugoslovanske vlade na Dunaju, nato kirurg v Ljubljani in podpredsednik zdravniške zbornice.

Dr. **EDO ŠLAJMER** (1864–1935), kirurg

Rojen je bil v Čabru na Hrvaškem. Medicino je študiral v Gradcu. Od leta 1891 je delal na kirurškem oddelku Ljubljanske bolnišnice, leto pozneje pa kot njegov vodja. Je utemeljitelj sodobne slovenske kirurgije. Vpeljal je aseptična in antiseptična načela ter operiral v splošni anesteziji s kloroformom. Uvedel je lumbalno in lokalno anestezijo ter rentgensko diagnostiko. Bil je član strokovnih združenj v državi in tujini. Dr. Šlajmer je bil odbornik v zdravniški zbornici od ustanovitve do leta 1927.

Dr. **IVAN PINTAR** (1888–1963), ginekolog

Ukvarjal se je z zgodovino medicine. Od leta 1934 je bil honorarni predavatelj zgodovine medicine na Medicinski fakulteti v Ljubljani. Leta 1945 je postal docent iz tega predmeta. Dr. Pintar je ustanovitelj Inštituta za zgodovino medicine na ljubljanski medicinski fakulteti, ki ga je vodil do leta 1963. Med letoma 1924 in 1933 je bil prvi urednik Glasila Zdravniške zbornice za Slovenijo.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 30 20.3.2012 19:38:58

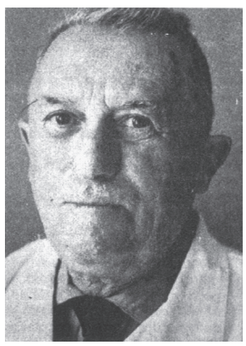
Dr. **HUGON ROBIČ** (1886–1937), dermatolog

Leta 1920 je v Splošni bolnišnici v Mariboru ustanovil in do smrti vodil dermatološko-venerološki oddelek in prvo serodiagnostično postajo v Sloveniji. Prvi v Jugoslaviji je zdravil sifilis z bizmutom. Dr. Robič je bil član odbora zdravniške zbornice od njene ustanovitve do leta 1934.

Dr. **BENJAMIN IPAVEC** (1829–1908), pediater

Rojen je bil v družini glasbenikov v Šentjurju pri Celju. Znan je kot komponist domoljubnih pesmi. Napisal je več zborovsakih pesmi in kantat za razne slovesnosti Med letoma 1871 in 1898 je vodil otroško bolnico v Gradcu. Dr. Ipavec (ponekod: Ipavic) je bil odbornik zdravniške zbornice od ustanovitve do leta 1927.

Dr. **LOJZE BRENČIČ** (1894–1981), zobozdravnik

Rojen je bil v Celju. Medicino je študiral v Pragi, na Dunaju pa je leta 1923 opravil specializacijo za zobozdravstvo. Nato je v Ljubljani začel z zobozdravniško prakso. Od leta 1924 je nenehno aktivno deloval v društvu zobozdravnikov kot odbornik, tajnik in predsednik. Dr. Brenčič je ostal javnosti povsem neznan kot poet, pripovednik in zaveden Slovenec. Humanist, znanstvenik in tesni sodelavec dr. Jožeta Ranta je po vojni postal profesor stomatologije na Medicinski fakulteti v Ljubljani.

Dr. **ALOJZIJ PRAUNSEIS** (1866–1934), zobozdravnik

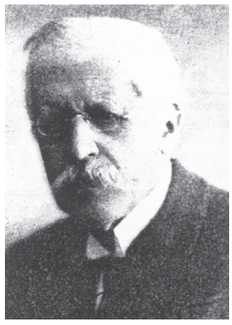
Rojen je bil v Sevnici. Medicino je študiral v Gradcu. Zasebno prakso je imel od leta 1895 v Celju, leta 1900 pa se je preselil v Ljubljano. Dr. Praunseis je bil ustanovitelj, prvi in večletni predsednik Društva zobozdravnikov za Slovenijo. V prvem odboru zdravniške zbornice je zastopal društvo zobozdravnikov.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 31 20.3.2012 19:38:59

Dr. **FRANC DERGANC** (1877–1939), kirurg

Medicino je študiral na Dunaju. Po specializaciji je prevzel vodenje septičnega kirurškega oddelka Deželne bolnišnice v Ljubljani. Na njem je ustanovil odsek za ORL, ortopedijo in urologijo. Dr. Derganc je bil pobudnik izdaje Zdravniškega vestnika. V prvem letu izhajanja je bil njegov urednik. Bil je tudi ustanovitelj zasebnega sanatorija Emona v Ljubljani. Leta 1926 je bil odbornik v zdravniški zbornici.

Dr. **FRAN GÖSTL** (1865–1945), psihiater

Medicino je študiral na Dunaju in tam specializiral. Delal je v umobolnici na Studencu. Uveljavljal se je tudi v literaturi. Za deželno gledališče v Ljubljani je prevedel več dram. Dr. Göstl je bil član odbora zdravniške zbornice pred letom 1927.

SPOMENICA ZDRAVNIŠKE ZBORNICE ZA SLOVENIJO MINISTRSTVU NARODNEGA ZDRAVJA Z DNE 26. FEBRUARJA 1927

Oddelek za zdravstveno službo Ministrstva za narodno zdravje je zdravniški zbornici predlagal, da se dentistom omogoči vsaj izredno članstvo v zbornici. To so opravičevali s tem, da opravljajo prakso v isti veji medicine kot zobozdravniki, čeprav niso doktorji vsega zdravilstva.

Iz Zdravniške zbornice za Slovenijo so v odgovoru zapisali:

»Ima podpisana zdravniška zbornica čast naslovu sporočiti, da se s tem mišljenjem ne strinja, to pa iz naslednjih razlogov:

1. Na teritoriju Zdravniške zbornice za Slovenijo je še le pred kratkim na podlagi državnega izpita dobilo naslov dentista 6 zobotehnikov, ki v nasprotju z naredbo od 16. aprila 1924 niso bili poslali v krajine, kjer ni zobnih zdravnikov, marveč so vsi ostali na svojih prejšnjih sedežih, in sicer v mestih, kjer je na razpolago zadostno število zobozdravnikov – doktorjev vsega zdravilstva.
2. Ti zobotehniki so z naslovom dentistov sicer dobili pravico, da 'vrše prakso v eni od medicinskih vej, toda ta praksa nikakor ni istovetna s prakso, ki jo v tej stroki vrše doktorji vsega zdravilstva, kajti njim manjka ne samo potrebna predizobrazba, manjka jim tudi zadostno strokovno šolanje, nekateri so dovršili 4 razrede gimnazije ali realke, eni baje samo osnovno šolo.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 32 20.3.2012 19:39:00

3. Zdravniki so stan intelektualcev, ki zavzemajo kot stan s srednješolsko in visokošolsko izobrazbo v družbi odlično in važno mesto. Da očuvajo to svoje stališče, da zaščitijo svoje stanovske interese in svoj ugled, so si izvojevali stanovska zastopstva tj. zdravniške zbornice. V tej smeri in na tej osnovi se razvija poslovanje zdravniških zbornic. Vsled homogenosti in duševnega sorodstva članov so zdravniške zbornice ustvarile stanovski, disciplinski in tarifni red.
4. Jasno in umljivo je tedaj, da bi se zdravniške zbornice niti ne mogle brigati za interese stanu, ki ni z zdravniškim stanom v nobenem duševnem sorodstvu tudi v tem slučaju ne, če bi se ta naloga zdravniškim zbornicam vsilila proti volji vsega zdravniškega stanu'.
5. Končno se delovanje dentistov ne more označiti kot vršenje zdravniške prakse, marveč kot izvrševanje dentistične obrti. Ako je potrebno, da se za interes in ugled dentistov briga kakršnokoli stanovsko zastopstvo, si morajo osnovati zadrugo, kakršne imajo obrtniki drugih strok ...

Zdravniška zbornica za Slovenijo
Tajnik dr. Ivan Zajec«

***

Urednik glasila zdravniške zbornice dr. Ivan Pintar je imel v imenu zbornice na kongresu v Dubrovniku odmevno predavanje na tedaj aktualno temo o zaščiti medicinske inteligence.

Predavanje je začel z ugotovitvijo: *»Razvoj socialnih razmer v zadnjih desetletjih, posebno pa še v povojnih letih, je ustvaril dve skupini: kapital in manuelno delavstvo. Med obema skupinama je inteligenca, v katero sodi zdravniški stan.«* Nato je orisal vzroke za slabšanje položaja zdravniškega stanu, nakazal pa tudi pota, po katerih naj bi zdravniški stan in z njim tudi narodovo zdravje prišlo do boljše prihodnosti. Kot primer zaničevanja zdravniškega stanu je navedel prvega uradnega zdravnika v Idriji, sicer po poklicu botanika, Baltazarja, ki ga je na to mesto postavila terezijanska avstrijska vlada in ga nagradila s tem, da mu je dala koncesijo za gostilno s prenočišči.

O propadanju zdravniškega stanu je dr. Demeter Bleiweis zdravniški zbornici napisal med drugim tudi to:

»Kot glavni zdravnik OUZD imam morda boljši vpogled v stisko, ki je nastopila za slovenske zdravnike, kakor marsikdo drugi. Ne premine skoraj teden, da bi se pri meni ne zglasil kak mlad zdravnik z vprašanjem in prošnjo, ali bi ne mogel pri OUZD dobiti službo. Pripeti se tudi že, da se vrne dobro specializiran zdravnik z domače ali inozemske klinike in da ne more najti primernega delokroga, oziroma započeti prakse s pričakovanjem na uspeh ... Po moji sodbi je naloga zdravniške zbornice, da si preskrbi najprej pregled števila slovenskih zdravnikov pripravnikov in medicincev, dalje pregled zdravniških mest, ki nudijo možnost za eksistenco, podatke o starosti posameznih zdravnikov

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 33 20.3.2012 19:39:00

itd. Skratka, da dobi vpogled, koliko mladih zdravnikov more letno računati na to, da dobi stanu primerno eksistenco.«

Temu dopisu je odbornik zdravniške zbornice dr. Ivan Jenko dodal naslednje mnenje:

»Stoječ na stališču, da je zdravniška zbornica po duhu svojih uzakonjenih pravil predestinirana, da varuje čast in korist zdravniškega stanu, bi morala pravzaprav dopis gospoda glavnega zdravnika dr. Demetra Bleiweisa poslati na univerzo. Njegove zamisli oziroma predlogi so pa tako dalekosežni, da ne smem njegovih izvajanj omalovaževati in čutim se moralno prisiljenega, da podam nekaj stavkov v afirmacijo dopisa. Predvsem ugotavljam, da se prav v celoti strinjam z g. dr. Bleiweisom. Brezdvomno stoji njegova teza: »Zdravniški stan propada! Zakaj? Ker je po vojski nedorasel kvalitativno svoji nalogi. Drugič, ker je konkurenca prevelika, je vsled tega nezdrava in radi tega umazana in kvaliteta te konkurence moralno propada …«

Statistika je tedaj ugotavljala, da so imeli zdravniki povprečno kratko življenjsko dobo. Kot vzrok de. Pintar navaja težko in nevarno službo ter neredni nočni počitek, Sternberg pa koronarno stenozo kot poklicno bolezen.

Tajnik zdravniške zbornice dr. Ivan Zajec, se je strinja z ocenama *»žalibor resnične situacije«* dr. Bleiweisa in dr. Jenka ter pristavil, da nista predlagala, kako naj bi zbornica pomembno zadevo rešila. Rekel je, da problem ne bi smel biti lokalen, temveč vsedržaven. Omejiti bi morali medicinski študij. In če bi ga omejili samo v Sloveniji, *»bi bil dotok zdravnikov iz južnih krajev dosti večji, kar bi stanje še poslabšalo. Zato predlagam, da bi se s tem vprašanjem morale ukvarjati vse zdravniške zbornice.«*

Na sejah so še in še ugotavljali vzroke za propadanje zdravniškega stanu. Za to so dolžili preštevilni zdravniški naraščaj, pomanjkanje zaslužka, ki je povzročal pretirane zahteve po honorarju. Hkrati so morali priznati, da so krivi tudi sami zaradi »slabih uslug bolnikom, javnih konfliktov med zdravniki in celo s podpiranjem mazaštva«, kot na primer:

Ko je zbornica ovadila nekega laika, ki je »uspešno« zdravil z neko žavbo težke bolezni, so mu štirje zdravniki pisno stopili v bran. Eden od njih je izjavil: »Podpisani … sem videl pri nekaterih primerih lupusa, raka, psoriasisa in drugih bolezni, ki so se zdravile z novimi preparati gospoda …., zelo lepe in presenetljive uspehe …«

Organi pregona so imeli večne probleme tudi z mazaštvom zobnih tehnikov, ki so zaradi večjega zaslužka skrivaj opravljali dela zobnega terapevta.

Da bi problem mazaštva v državi zajezili, je Ministrstvo za narodno zdravje po načrtu predsednika Disciplinskega sodišča Zdravniške zbornice za Slovenijo dr. Josipa Tičarja, izdalo **Uredbo za disciplinska sodišča zdravniških zbornic.**

Uredba je pristojnim odborom zdravniških zbornic nalagala nadzor nad zdravniki svojega območja: *»Zdravnike, ki se v svojem poklicu disciplinsko pregrešijo ali rušijo čast in ugled zdravniškega stanu, disciplinsko sodišče lahko kaznuje z ukorom, denarno ali z izbrisom iz imenika zbornice, nakar izgubi zdravniško licenco največ za tri leta. Kazni se lahko povečajo z odvzemom volilne pravice za dobo šestih let ali z objavo v glasilu zbornice.«*

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 34 20.3.2012 19:39:00

VOLITVE ORGANOV ZDRAVNIŠKE ZBORNICE LETA 1927 IN ŠE KAJ

Zbornica je na redni glavni skupščini na sedežu v Mestnem fizikatu 9. januarja 1927 izvolila naslednje člane v organe zbornice za dobo treh let:

1. **V upravni odbor:**
   predsednik dr. Mavricij Rus. Prvi in dotedanji predsednik prim. dr. Vinko Gregorič je bil pred tem ob svoji 70-letnici na slavnostni izredni skupščini zbornice v univerzitetni dvorani za zasluge za organizacijo zdravniškega stanu izvoljen za častnega predsednika Zdravniške zbornice za Slovenijo. Na predlog zbornice mu je tedaj vlada podelila odličje Belega orla pete stopnje.
   Podpredsednik je postal dr. Anton Brecelj in tajnik dr. Ivan Zajec. Odborniki: dr. Robert Blumauer, dr. Vinko Hudelist, dr. Mirko Černič, dr. Ivan Pintar, dr. Ivan Jenko, dr. Fran Jankovič, dr. Fran Mlinar in dr. Ivan Rajšp ter devet namestnikov: dr. P. Amramović, dr. B Ipavic, dr. A. Šerko, dr. O. Dernjač, dr. O. Krajc, dr. H. Gobič, dr. B. Derč, dr. A. Hrovat in dr. Ž. Lapanje.
2. **Disciplinsko sodišče:**
   predsednik dr. Josip Tavčar, podpredsednik dr. Ivan Oblak; člani: dr. Pavel Krajc, dr. Ivan Jurečko, dr. Pavel Janežič, dr. Vinko Marin in dr. Alija Košir; namestniki: dr. J. Pogačnik, dr. D. Bleiweis – Trsteniški, dr. V. Železnikar, dr. F. Steinfelser in dr. T. Jamar; tožitelj dr. Pavel Kanc, njegov namestnik dr. Jernej Demšar.
3. **Delegati v Disciplinskem senatu v Beogradu**:
   dr. Tomo Zarnik, dr. Janko Dernovšek in dr. Fran Kogoj; namestniki: dr. A. Češarek, dr. A. Klasinc in dr. J. Zorjan.

Že na začetku mandata je moral odbor zbornice posredovati v konfliktu med zdravniki Zveze blagajniških zdravnikov in Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, kjer so uradovali nadzorniki. Zdravniki kot čuvaji zdravja in prvi faktor, ki z zdravljenjem odloča o vseh izdatkih, niso bili zadovoljni z restrikcijo in sovražnim odnosom okrožnega urada. Zato so zahtevali, da se na delo v uradu pritegnejo tudi zdravniki, kar bi zmanjšalo nenehno napetost ter nezaupanje med delodajalcem in izvajalcem. V tem primeru zdravniki ne bodo prisiljeni misliti le na materialno stran proti instituciji zavarovanja. Kljub tem predlogom so se konflikti z različnimi oscilacijami nadaljevali v nedogled.

Na tretjem kongresu vojaških zdravnikov leta 1925 je bilo odločeno, da se ustanovi mednarodno združenje zdravnikov vojne medicine. Po odobritvi Jugoslovanskega ministrstva za vojsko in mornarico februarja 1927 je glasilo zdravniške zbornice to odobritev sporočilo vojaškim zdravnikom dravske divizije v Ljubljani.

VEČ OPTIMIZMA V DELU ZDRAVNIŠKE ZBORNICE

Glavne skupščine Zdravniške zbornice z dne 29. januarja 1928, ki je bila v veliki dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, se je udeležilo relativno veliko število članov zbornice. Poročilo predsednika dr. Mavricija Rusa jim je dalo več upanja v boljšo prihodnost in da njihova prizadevanja ne bodo zaman.

Vsa stanovska vprašanja zdravnikov so bila osredotočena v zbornici. Zato je vodstvo že od samega začetka zastavljalo vse moči, da bi doseglo moralne in gmotne uspehe.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 35 20.3.2012 19:39:00

Ljubljanska in mariborska oblast sta dovolili, da so se okrožni in banovinski zdravniki zaposlovali brez predhodnega razpisa. Le pri železnici, kjer je veljal novi pravilnik, jim to ni uspelo. Obljubili pa so, da bo razpis le kot formalni dokument. Kljub temu je zbornica predlagala ministrstvu, da se na železnici za zaposlovanje ukine razpis.

V zbornici so bili prijetno presenečeni, ker jim je ministrstvo v zadnjem času vse resolucije, povezane s humanitarnimi skladi, sprejelo, soglašalo pa je tudi glede razpisov za zaposlovanje na železnici. Zbornica je povzdignila glas še za zaščito zobozdravniške prakse. Vse pogosteje je dajala pobude, kar je spodbudno delovalo na druge zdravniške zbornice. V Rogaški Slatini je sklicala sejo vseh zbornic. Na njej so razpravljali o številnih pomembnih zadevah. Med njimi je bilo najbolj aktualno vprašanje zatiranje mazaštva med nevestnimi zdravniki v zobozdravstvu in v lekarnah, kar ni bilo samo v interesu narodnega zdravja, temveč tudi zdravniškega stanu. Sprejeli so resolucijo, naslovljeno na ministrstvo. V njej so poudarili: »Zdravniške zbornice menijo, da je treba čim prej ukrepati proti favoriziranemu mazaštvu, ki ima zaslombo v dnevnem časopisju, nevestnih lekarnarjih in ne nazadnje v sami oblasti.«

Resolucija je naletela na plodna tla. Ministrstvo je namreč kmalu ukrepalo z okrožnico, ki jo je naslovilo vsem velikim županom v državi:

»Na ministrstvo vse pogosteje prihajajo pritožbe proti mazaštvu, od katerega svet strada. Prosimo velike župane, da ostro nastopijo proti nekvalificiranemu osebju, ki se ukvarja z zdravljenjem. Apotekarjem ukazati, da vsak primer zdravljenja od strani mazačev prijavijo poglavarju, a same apotekarske mazače, da strogo preganjajo in kaznujejo.«

Po tej okrožnici se je v zdravstvu razrasla gonja proti mazačem, eksekutativni odbor in disciplinsko sodišče pa sta imela še več dela.

V Rogaški Slatini so razpravljali tudi o urejanju stanja v zobozdravstvu (pristojnosti dela dentistov in zobnih tehnikov), o morebitni potrebi revizije Uredbe o zdravstvu, o hiperprodukciji zdravnikov, o propadanju zdravniškega stanu in še o nekaterih aktualnih zadevah.

Zdravniška zbornica se je odpirala tudi navzven. Tako so se njeni predstavniki udeležili vseslovanskega zdravniškega kongresa v Varšavi in kongresa čeških zdravnikov v Pragi.

DRUGI STANOVSKI RED ZBORNIČNIH ZDRAVNIKOV

Zdravniki so sčasoma dojeli, da ima pred štirimi leti sprejeti stanovski red, ki ga je predlagalo Slovensko zdraviliško društvo, nekaj pomanjkljivosti. Dr. Josipa Tičarja, predsednika disciplinskega sodišča zbornice in glavnega zdravnika bolniškega sklada na državnih železnicah, pa tudi mnoge druge zdravnike je zlasti oviral paragraf, ki je urejal posamezen obisk pri »tujem« bolniku in prevzem bolnika po drugem zdravniku.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 36 20.3.2012 19:39:00

Ker so bile te in še nekatere druge določbe v nasprotju z zdravniško etiko, je dr. Tičar predlagal sprejem drugega, boljšega, bolj premišljenega stanovskega reda za zdravnike. Dobil je podporo, nato je bil pripravljen in sprejet nov stanovski red. Naj omenim le prve tri člene splošnih določil:

Člen 1

Zdravnik ne vrši svojega poklica samo v pridobitvene namene, ampak služi s svojim znanjem tudi višjim ciljem – zdravju posameznika in naroda.

Da se obdrži zdravniški stan na svoji častivredni višini, temu namenu služi zdravniški stanovski red.

Člen 2

Vsak zdravnik mora vršiti vestno poklic in se obnašati v svojem poklicu ter izven njega tako, da čuva čast in ugled svojega stanu.

Vsak postranski posel, ki se ne strinja z ugledom zdravniškega stanu, je prepovedan.

Člen 3

Zdravniške zbornice zastopajo in ščitijo interese, vzdržujejo disciplino ter varujejo čast in ugled zdravniškega stanu. Zato so pravnoveljavni sklepi zborničnega odbora in skupščine obvezni za vse zdravnike, ki se bavijo z zdravniškimi posli.

Kmalu po sprejetju Tičarjevega stanovskega reda so bili z njim nezadovoljni okrožni zdravniki in zdravniki bolniškega zavarovanja.

Kamen spotike sta bila paragrafa, ki sta v procesu zdravljenja določala obvezni konzilij in naj lečeči zdravnik od bolnika zahteva podatke, kako je isto bolezen zdravil prej lečeči zdravnik.

Po daljši debati in številnih predlogih so sklenili, da se rešitev tega problema, ki je oviral delo nekaterih zdravnikov, prepusti komisiji, v katero so izvolili dr. Ivana Zajca, dr. Ernesta Derganca, dr. Jožeta Jakšo in dr. Otona Bajca.

UKREPI ZA IZBOLJŠANJE POLOŽAJA URADNIH ZDRAVNIKOV

Kljub občasnim ukrepom posameznih organizacij se položaj uradnih zdravnikov ni izboljševal. Zato so bili v zbornici pozorni na gibanje plač v z njimi primerljivih poklicih. Večinoma s pomočjo medijev, ki so objavljali te podatke, so zvedeli, da so se leta 1929 prejemki sodnikov, učiteljev srednjih šol in oblastnih uradnikov občutno povečali. To pa je zdravnike tako vznemirilo, da je zbornica od Ministrstva za narodno zdravje zahtevala za svoje člane enake ugodnosti.

»Zdravje državljanov sloni na ramah zdravnikov, naj bo to v kurativnem in profilaktičnem pogledu.« Tako so ministra opozorili, da so zdravniki v stalni nevarnosti, da se okužijo z različnimi, zlasti nalezljivimi boleznimi, za kar so mnogi morali »v prerani grob«. Poudarili so, da uradni zdravniki sodijo med najpomembnejše panoge državnih

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 37 20.3.2012 19:39:00

uslužbencev ter da se jih ne bi smelo zapostavljati »kot nek privesek med uradnike drugih poklicev«.

Ministru je zbornica predlagala, da se glede prejemkov in napredovanja uradni zdravniki izenačijo z omenjenimi uradniki drugih poklicev. Ker je bila zaradi svoje izredne dejavnosti slovenska zbornica v vsakem pogledu na prvem mestu med zbornicami v državi, jo je Ministrstvo za zdravje večkrat prosilo za kak nasvet. Tako ji je leta 1929 poslalo v presojo načrt Zakona o nepošteni konkurenci v gospodarstvu, ki se je nanašal na zdravstvo. Prav tako jo je prosilo za mnenje o načrtu Zakona o specialitetah, ki jih v tujini večinoma proizvajajo industrijska podjetja, lekarne in privatniki, te pa mediji kot koristne reklamirajo za ohranjaje zdravja.

V zbornici so bili tega zaupanja veseli, zato pa so bili tudi bolj previdni pri opravljanju takih del.

Dne 6. januarja 1929, je kralj razveljavil ustavo, razpustil parlament in prevzel absolutno oblast. Oktobra je Kraljevina SHS spremenila ime v Kraljevino Jugoslavijo. Upravno je bila razdeljena na 8 banovin, poimenovanih po rekah. Slovenija je postala Dravska banovina.

ŠE NEKAJ O NEZAPOSLENOSTI ZDRAVNIKOV

Vzrok za vse večjo nezaposlenost zdravnikov je bil slabšanje standarda prebivalstva zaradi gospodarske krize, ki je zajemala ves svet. Mnogi bolniki niso več mogli plačevati zdravniških uslug. Hiperprodukcije zdravnikov, o čemer so pisali mediji, dejansko ni bilo, saj je bil en zdravnik na 3.500 prebivalcev. Navidezno hiperprodukcijo je povzročala predvsem koncentracija zdravnikov v urbanih, zlasti industrijskih naseljih, kjer je bila kupna moč prebivalstva večja. Omenjeni videz je krepila tudi migracija tujih zdravnikov, zlasti iz Rusije. Koncentracija pa je seveda povzročala konkurenco med zdravniki. Mnogi bolniki so se zatekali v ambulante z brezplačno nujno pomočjo.

Izboljšanje stanja so iskali v sanaciji gospodarstva, ki bi dvignila življenjski standard tudi srednjemu sloju ljudi, od katerega so zdravniki pričakovali, da jim bo povrnil nekdanje pozicije.

Drugi so menili, da je treba reorganizirati zdravniške zbornice in zdravniškim organizacijam dati večjo samostojnost. Naloga zbornic naj bi bila kontrola zdravniškega dela, podeljevanje pravic za prakso in potrjevanje sklenjenih dogovorov za zaposlitve. Odloke zdravniških zbornic naj bi podprla oblast in bi bili v celoti izvršilni. Taka pooblastila in podpora bi dala zbornicam večjo moč, hkrati pa bi jim omogočila, da bi se avtoritativno zoperstavile vpletanju politike v zdravniško delo in da bi izkoreninile mazaštvo v zdravniškem stanu. Nekateri so predlagali, da bi uvedli prosto izbiro zdravnika, kar bi jim povečalo prihodke … Ob večji nezaposlenosti naj bi si zdravniki našli delo laboranta, laboratorijskega pomočnika ali celo sanitetnega tehnika.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 38 20.3.2012 19:39:00

Beograjska zdravniška zbornica je šla še dalje. Z geslom »vsi za enega, eden za vse« je sprejela pravila, ki jih je ministrstvo odobrilo, da se člani zavarujejo z zdravniškim skladom zbornice. Sklad je imel nalogo skrbeti za svoje člane v primeru bolezni, onemoglosti in starosti.

PRIMER SPROTNEGA REŠEVANJA »MALIH« PROBLEMOV

Nekaj podatkov iz zapisnika seje vseh odborov zdravniške zbornice, ki je bila 23. februarja 1930.
Iz poročila predsednika dr. Rusa: »Ugotavljam sklepčnost ter otvarjam zadnjo sejo vseh odborov, katero sem sklical predvsem z namenom, da razpravljamo o predlogih za skupščino in da se zahvalim gospodom odbornikom za njih trud in požrtvovalno sodelovanje v vsej poslovni dobi ter da se obenem poslavljam.
Došli so trije samostojni predlogi, in sicer:

a) predlog dr. Defranceschija in drugov za ustanovitev obveznega pogrebnega sklada,
b) predlog dr. Josipa Tavčarja za ustanovitev obveznega članstva pri Pokojninskem skladu za zdravniške vdove in sirote,
c) predlog dr. Franceta Dereanija o nazivu primarij po oddelkih bolnic specijalistom.

Gospodje! Mnenja sem, da damo vse tri predloge na obravnavanje, zlasti pa bi bilo želeti, da skupščina končno sprejme predlog za ustanovitev pogrebnega sklada ter določi obvezno članstvo tega sklada za vse člane zbornice, ker je ta naprava za naš stan postala prepotrebna.
Kot zastopnik zbornice sem se dne 16. t. m. udeležil ustanovne glavne skupščine Osrednje protituberkulozne lige. V imenu zbornice se je kolega dr. Mlinar udeležil seje širšega akcijskega odbora za prireditev svečanosti v proslavo 80-letnice predsednika ČSR dr. Masaryka. Načrti za to proslavo so znani iz dnevnikov ter bo naša zbornica sodelovala pri proslavi.
Zdravniško društvo v Mariboru nam poroča, da se osobito v obmejnih krajih čimdalje bolj širi zahajanje naših državljanov po zdravniško pomoč k inozemskim zdravnikom in to prav z običajnimi obolenji. Žalostno dejstvo je, da v mnogih primerih celo naši zdravniki sami napotijo paciente pri najmanjši komplikaciji v inozemstvo ter tako jemljejo bolnikom zaupanje v naše zdravstvo …«

NEKAJ DRUGIH DOGAJANJ V LETU 1930

Z odlokom Ministrstva za socialne zadeve in narodno zdravje je bilo s 1. 1. 1930 v državi ustanovljenih 10 zdravniških zbornic. Na seji redne glavne skupščine Zdravniške zbornice Dravske banovine 23. 2. 1930 je spregovoril prvi in večletni, tedaj častni predsednik prim. dr. Vinko Gregorič:

»Velecenjeni tovariši! … Zasledujem pazljivo življenje naše zbornice, katero s ponosom imenujem svojega otroka. Namen, zakaj sem pred toliko leti prigovarjal ustanovitvi zbornice, je bil ta, da organiziramo stanovsko ves zdravniški stan v Sloveniji in tudi v Jugoslaviji, varovati naše tovariše in sami sebe pred izkoriščevanjem ali pred kako nesrečo. Pazljivo zasledujem to življenje in reči moram, da sedanji odbor naše zbornice deluje tako vzorno v tem smislu, da lahko trdim, da je odbor, ki je delal v prvi poslovni dobi, dal morebiti smernice za nadaljnje delo. Ta dela pa je sedanji odbor še mnogo bolj

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 39 20.3.2012 19:39:00

pomnožil in izboljšal, tako da lahko s polnim prepričanjem rečem, da naša zbornica napreduje. Če je bila že prej vzor drugim zbornicam in organizacijam, je sedaj še bolj postala vzor vsej zdravniški organizaciji v Jugoslaviji. Mislim, da govorim v imenu nas vseh tukaj, če izrečem popolno priznanje odstopajočemu odboru …»

Na isti seji je zbornični odbor predlagal ustanovitev obveznega pogrebnega sklada. Dr. Defranceschi je imel pripravljen pravilnik tega sklada, ki je predvideval:

1. da naj bi člani zbornice ob smrti vsakega člana v sklad vplačali po 50 dinarjev, prvi prispevek 50 din pa takoj po ustanovitvi sklada.
2. da se naj po smrti člana zakonitemu dediču izplača 10- do 20-odstotni znesek iz sklada za onemogle zdravnike.
3. če umrli nima zakonitega dediča, zbornica plača stroške pogreba.

Zbornica je od ministrstva sprejela načrt Zakona o zdravnikih, da ga preuči in da svoje pripombe. Ugotovili so, da je podoben Zakonu o odvetnikih in da so disciplinske kazni preostre. Predvideno je bilo, da naj bi se po sprejetju tega zakona dotedanji odbori razpustili, na čelo zbornice bi postavili vladnega komisarja in v treh mesecih razpisali nove volitve.

Predlog zakona, ki je imel več kot 130 členov, je bil sinteza dotedanjih norm v zdravniških zbornicah in stanovskega reda, s čimer se nekateri člani niso strinjali, temveč so predlagali, da naj zdravniki obvezno postanejo člani zbornice, ki naj ima oblastne pristojnosti. Nasprotovali so tudi načrtu da bi ministrstvo kontroliralo in odobravalo vse odločbe zbornice ter da jo lahko razpusti celo brez opomina.

S številnimi pripombami in predlogi so načrt Zakona o zdravnikih vrnili ministrstvu v dokončno pripravo in objavo.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 40 20.3.2012 19:39:04

IZVLEČEK IZ ZAKONA O ZOBOZDRAVNIKIH IN ZOBNIH TEHNIKIH IZ LETA 1931 O PRAVICAH ZOBOZDRAVSTVENIH DELAVCEV

Zobozdravniki specialisti

Pravico do specialne zobozdravniške prakse so imeli samo doktorji vsega zdravstva – specialisti za bolezni ust in zob. Zakon je nadalje predpisoval, da vse druge zakonske določbe, ki veljajo za zdravnike in zdravnike specialiste drugih strok, veljajo tudi za zdravnike specialiste za bolezni ust in zob.

Zakon je specialistom dovoljeval imeti samo eno privatno ordinacijo, v kateri ni smel zaposlovati pomožnega osebja za kakršnokoli delo v ustih pacientov razen doktorja vsega zdravilstva ter dentista z omejenim delom in zobnega tehnika v laboratoriju, če ga je imel. Zobozdravnik nespecialist pa v ordinaciji ni smel zaposlovati zobnega tehnika. Zakon ni dovoljeval odprtja privatne klinike niti poliklinike.

Dentisti

Dentistom so bila dovoljena vsa zobotehnična in zobozdravniška dela v ustih pacientov, prepovedano pa jim je bilo zdraviti bolezni ust in dlesni, uporabljati rentgenske in vse druge zdravilne žarke kakor tudi narkozo in opravljati operacije – razen izdiranja zob. Prepovedano jim je bilo imeti in naglaševati katerikoli drugi strokovni naziv razen dentista.

Zobni tehniki

Zobni tehniki so bili pomožno osebje zdravnikov specialistov za bolezni ust in zob ter zobozdravniških ustanov. Zakona je določal, da je bilo njihovo delo izključno v zobotehničnem laboratoriju. Po triletnem učnem obdobju pri zdravniku specialistu ali v kaki zobozdravstveni ustanovi so postali zobotehnični pomočniki.

Zobotehniki, ki bi dosegli pravico do dentistično-tehnične prakse šele po opravljenem dentističnem izpitu, so lahko dobili krajevno pravico prakse samo v krajih, kjer ni bilo zdravnikov specialistov in zobozdravnikov.

Tudi leta 1933 so se ponovila vprašanja o urejanju reda v zobozdravstvu. Noveli Zakona o zobozdravnikih in dentistih, ki jo je obravnavala narodna skupščina, so namreč zobozdravniki nasprotovali. Zahtevali so, da se v skladu z zakonom njihova vprašanja in vprašanja dentistov obravnava ločeno ter da se v interesu narodnega zdravja celotno zdravljenje ust in zob uvrsti med izključne pravice zobozdravnikov. Društvo zobozdravnikov, ki je vodilo borbo za pravice svojih članov dotlej, se je borilo tudi še naprej. Odbor zdravniške zbornice je zahteve zobozdravnikov podpiral in javno je oznanjal, da bo tako ravnal vse dotlej, dokler ne bosta zmagala pravica zdravnikov in interes narodnega zdravja, ki ga ogroža nameravano laiziranje praktične medicine.

Ločeno obravnavo vprašanj zobozdravnikov ter vprašanj dentistov in zobozdravnikov so utemeljevali tudi s tem, češ da ne koristi ugledu zdravnikov, kajti predlog novele zakona je dajal drugima dvema poklicema pravico do dobršnega dela zobnega zdravljenja. Zato so bili pacienti prepričani, da so dentisti in zobni tehniki posebne vrste zdravniki, ki imajo enako strokovno izobrazbo kot zobozdravniki.

***

Po odredbi bana je bilo z aneksom k Zakonu o lekarnah iz leta 1930 določeno, da se morajo ustanoviti lekarne v občinah, v katerih ima zdravnik prakso. Proti temu dodatku zakona, po katerem naj bi aneks realizirali v roku šestih mesecev, so protestirali zdravniki. Od zbornice so zahtevali, naj v interesu varovanja narodnega zdravja prepreči veljavnost aneksa, ker bi sicer izgubili skromni zaslužek, ki jim ga je dajala njihova domača lekarna. Nazadnje bi se lahko zgodilo, da bi imela občina svojo lekarno, ne pa svojega zdravnika.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 41 20.3.2012 19:39:05

KONSTITUIRANJE UPRAVE ZVEZE ZDRAVNIŠKIH ZBORNIC JUGOSLAVIJE

Na seji v Beogradu 19. aprila 1931 so bili navzoči delegati zdravniških zbornic iz Beograda (Beograjska banovina), Ljubljane (Dravska banovina – zastopala sta jo dr. Josip Tičar in dr. Mavricij Rus), Cetinja (Zetska banovina), Niša (Moravska banovina), Skopja (Vardarska banovina), Velikega Bečkereka (Donavska banovina), Zagreba (Savska banovina), Splita (Primorska banovina) in Banja Luke (Vrbska banovina). Predsedujoči, beograjski delegat dr. Momčilo Ivković je, kot je bila ob pomembnih dogodkih navada, v imenu vseh delegatov poslal vdanostne pozdrave: »Njegovi visokosti kralju Aleksandru prvemu – Beograd. S prve seje Zveze zdravniških zbornic iz vse države mi je čast blagovoliti Vaši Visokosti za novi Zakon o zdravniških zbornicah in iskreno pozdraviti z vzklikom: Da živi Njegova Visokost kralj Jugoslavije, Aleksander prvi, da živi Njegov vzvišeni dom!«

Pozdravne telegrame so poslali še ministru za socialno politiko in narodno zdravje.

V nadaljevanju seje so za triletni mandat uprave zveze izvolili: za predsednika dr. Momčila Ivkovića iz Beograda, za podpredsednika dr. Julija Domića iz Zagreba in dr. Mavricija Rusa iz Ljubljane. Za sekretarja je bil izvoljen dr. Svetislav Stefanović iz Beograda.

Na seji Zdravniške zbornice Dravske banovine junija istega leta so bili mnenja, da je zveza zdravniških zbornic pomembna institucija, ki obeta boljšo prihodnost za zdravniški stan. Le glede priprave novega zakona, ki naj bi uredil zavarovanje zdravnikov, sta zagrebška in ljubljanska zbornica menili, da bo ta predpis preveč centralističen, kar so opravičevali z morebitnimi zamudami v poslovanju zveze in visokimi stroški.

Ljubljanska zbornica si je prizadevala doseči decentralizacijo poslovanja zveze tako, da bi združili dve ali tri zbornice, kar bi zmanjšalo upravne stroške in zagotovilo hitrejše poslovanje.

Na prihodnji seji zveze so napovedali obravnavanje Zakona o uradnikih, sodno zdravniške tarife in vprašanja občinskih zdravnikov.

Po razpravi o prvi točki dnevnega reda so zavzeli stališče, da je treba draginjski dodatek za upokojene zdravnike izenačiti z drugimi uradniki, pri drugi točki pa so sprejeli sklep, da naj se ustrezno delu in odgovornosti plače primerno zvišajo.

Na seji Zveze zdravniških zbornic Jugoslavije septembra 1931 v Novem Sadu sta slovensko zdravniško zbornico zastopala dr. Tavčar in dr. Rus. Po dolgi debati so menili, da je glede na gospodarsko krizo v državi udejanjanje Zakona o socialnem zavarovanju zdravnikov nemogoče. Nazadnje so sklenili, da bodo o tem poročali pristojnemu ministrstvu in mu predlagali, naj to vprašanje uredi drugače.

Leta 1932 so na zvezi zbornic razpravljali o nepričakovani odpovedi članov upravnega odbora beograjske zdravniške zbornice, ker je to dejanje paraliziralo delovanje zbornice.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 42 20.3.2012 19:39:05

Glavni vzroki za to gesto, ki je presenetila vse zbornice, so bili rezervirana oblast, dejstvo, da je ministrstvo zavzemalo v številnih stanovskih vprašanjih drugačno stališče, da disciplinski senat še vedno ni bil konstituiran, da v zbornico ni bilo vpisanih veliko zdravnikov, veliko vpisanih pa ni plačevalo članarine in da je nered oviral poslovanje zbornice. Slabe razmere v beograjski zbornici so onemogočile izid tako želene prve številke Glasila Zveze zdravniških zbornic Jugoslavije.

Ker Zakon o zdravnikih ni predvideval kolektivne odpovedi organov zbornice, se je ministrstvo distanciralo od kritike beograjske zbornice.

V upravnem odboru ljubljanske zbornice niso našli takih ali temu podobnih slabosti. Nasprotno, bili so zadovoljni s sodelovanjem z oblastmi in s predpisanim ter utrjenim redom med člani zbornice.

Kljub dokajšnjemu neredu tudi v zvezi zbornic je leta 1933 ustanovljeni Glasnik vendarle začel izhajati. Ko je kmalu za njegovo izhajanje začelo zmanjkovati denarja, so od zbornic zahtevali, naj redno pošiljajo dogovorjene prispevke za glasilo. Glasnik je sicer obširno in brez večje veljave za zdravniški stan objavljal prispevke, čemur so ljubljanski predstavniki oporekali ter predlagali racionalizacijo in večjo kakovost glasila, kar je zveza sicer deklarativno sprejela, a obljub ni izpolnila. Zato so v Ljubljani odklonili zahtevani denarni prispevek, dokler omenjeni sklep ne bo uresničen. O tem je poročal od leta 1933 novi urednik Glasila Zdravniške zbornice Dravske banovine dr. Marjan Ahčin. Večmesečno zatišje so v zvezi opravičevali s pomanjkanjem denarja, ker tudi nekatere druge zbornice niso vplačale svojih prispevkov. Da bi se ponovno oživeli delovanje zveze, so s podporo oblasti zaposlili človeka, ki je opravljal naloge šefa administracije.

Na seji brez dnevnega reda so razpravljali o predlogu Zakona o bolnišnicah, v katerih naj bi na vsakih 25 postelj zaposlili zdravnika, na 100 postelj pa upravnika, ter o volonterjih in njihovih plačah. Skratka, beseda je tekla o vsem mogočem, kar pa ni opravičilo odsotnosti iz službe in stroške za potovanje delegatov.

Naslednja seja zveze je bila leta 1934 na Bledu. Na njej je zdravniška zbornica gostiteljica pripravila referat z naslovom Unifikacija banovinskih zdravnikov in spremembe pravilnika za izvrševanje Zakona o zatiranju spolnih bolezni. Na plenarni seji so sprejeli novelo Zakona o zdravnikih in med drugim zapisali: »**Vsak zdravnik, ki opravlja katerokoli delo, se mora včlaniti v zdravniško zbornico in ostati nje član, vse dokler opravlja zdravniški poklic.** Zdravniki specialisti v nobenem primeru ne morejo redno opravljati prakse druge veje specialnosti niti delo zdravnika splošne prakse, vse dokler se poslužujejo naziva specialista ene medicinske veje.«

* * *

Leta 1933 sta dve pridobitvi razveselili tudi člane zdravniške zbornice:
prva: v Ljubljani je bil zgrajen nebotičnik, najvišja stavba na Balkanu arhitekta Vladimirja Šubica.
druga: Ljubljana je dobila prvo letališče.

P.S. Seznam zdravnikov, vpisanih v imenik Zdravniške zbornice leta 1931, je na voljo pri avtorju

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 43 20.3.2012 19:39:05

PREVELIKO TUJIH ŠTUDENTOV MEDICINE

Na začetku zimskega semestra leta 1933 je dekanat Medicinske fakultete v Ljubljani opozoril zdravniško zbornico na povečanje števila tujih slušateljev in na posledice, ki utegnejo ogroziti eksistenco domačega zdravniškega naraščaja. Zato je zbornica naslovila na ministra prosvete ter ministra socialne politike in narodnega zdravja peticijo: »Upravni odbor Zdravniške zbornice za Dravsko banovino sporoča g. ministru, da je dotok inozemskih slušateljev na medicinski fakulteti v Ljubljani v tekočem študijskem letu izredno narasel in znaša njegova številka že 59. V interesu zdravniškega stanu je, da se prepreči tem inozemcem eventualna možnost izvrševanja zdravniške prakse v Jugoslaviji, zakaj v zdravniški imenik za Dravsko banovino je že sedaj vpisanih 520 zdravnikov in pride tedaj en zdravnik na 2000 prebivalcev, zavoljo česar se lahko reče, da je Dravska banovina z zdravniki sanirana.

Zato prosimo gospoda ministra, da v soglasju z gospodom ministrom prosvete že sedaj ukrene vse potrebno, da se inozemskim slušateljem po končanih študijah s preventivnimi ukrepi vnaprej onemogoči izvrševanje zdravniške prakse v Jugoslaviji.«

* * *

NOVI POSLOVNIKI ORGANOV ZDRAVNIŠKE ZBORNICE

Od izida prvih poslovnikov organov zdravniške zbornice se je marsikaj spremenilo, kar je v nekaterih ozirih oviralo njeno poslovanje. Zato se je odbor odločil, da v letu 1935 pripravi za vse svoje organe nove, času primerne poslovnike.

V osnutku poslovnika s 14 členi za skupščino zbornice je odbor v 4. členu predvidel njene naloge:

1. volitve predsednika, podpredsednika in članov upravnega odbora;
2. volitve članov disciplinskega sveta, tožilca in njegovega namestnika;
3. sklepanje o poslovniku za poslovanje v zbornici;
4. sklepanje o proračunu dohodkov in izdatkov za vsako poslovno leto;
5. določanje letne članarine in drugih zborničnih računov;
6. sprejemanje letnih obračunov
7. reševanje pritožb zoper zbornične organe ter vprašanj in odgovorov članov;
8. oddaja mnenj o vseh zdravniških zadevah;
9. odločanje o vseh zadevah, povezanih z glavnimi nalogami in dolžnostmi zdravniške zbornice;
10. odločanje o podpornem fondu, o zavarovanju in drugih dobrodelnih zborničnih ustanovah. V 13. členu so zapisali:

Dnevni red skupščine mora vsebovati:

1. poročilo upravnega odbora,
2. poročilo nadzornega odbora,
3. poročilo disciplinskega sveta,

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 44 20.3.2012 19:39:05

4. samostojne predloge,
5. volitve, kadar se opravljajo,
6. slučajnosti.

V zadnjem, 14. členu je poudarjeno, da »Zoper odločbe redne skupščine ni pritožbe«.

Poslovnik določa pravice in dolžnosti članov zbornice, volitve, vodenje zapisnikov sej, organov in druga dela za uspešno delovanje skupščine oziroma zbornice.

V tem duhu so bili posodobljeni osnutki poslovnikov za vse organe in stanovski red zdravniške zbornice.

ODSTOP ORGANOV ZDRAVNIŠKE ZBORNICE ZA SLOVENIJO LETA 1935

Sčasoma je oblast vse bolj posegala v zadeve zbornice, za kar so njeni organi menili, da za take ukrepe ni imela povoda. Zato zbornica ni več mogla samostojno opravljati niti osnovnih dolžnosti, ki ji jih je nalagal Zakon o zdravnikih, ker so razni oblastni organi različno tolmačili določila tega zakona. Delokrog organov zbornice se je hitro ožil. Nazadnje so v zbornici lahko opravljali le dela, ki jim jih je nalagala razbohotena oblastna administracija.

V ožjem odboru so konec avgusta 1935 soglasno sklenili, da se temu zoperstavijo s kolektivnim odstopom. To nepreklicno odločitev je odbor utemeljeval s tem, da program, na podlagi katerega si je na volitvah pridobil zaupanje kolegov, kljub prizadevanjem in podpori Zveze zdravniških zbornic ni mogel udejanjati. Delo odbora je bilo torej omejeno skoraj le na registracijo članstva.

»Ožji odbor zdravniške zbornice pri tem svojem sklepu izrecno poudarja, da na ta korak niso vplivali niti osebni niti politični momenti,« sta javno povedala podpisana člana ožjega odbora: predsednik dr. Alija Košir in tajnik dr. Marjan Ahčin.

Odstopu ožjega odbora se je v začetku septembra pridružil še upravni odbor. Obema odboroma sta sledila Disciplinski svet zbornice na čelu s predsednikom dr. Dragom Švajgerjem in Nadzorni odbor s predsednikom dr. Alojzijem Konstom.

Sklepe o odstopu omenjenih organov je zbornica poslala v vednost banski upravi, nadzorni oblasti, vsem zdravniškim zbornicam in Zvezi zbornic, Jugoslovanskemu zdravniškemu sindikatu, Zbornici za trgovino, obrt in industrijo, Delavski zbornici v Ljubljani ter Ministrstvu za socialno politiko in narodovo zdravje.

Ministrstvo je po daljšem poizvedovanju o vzrokih odpovedi naložilo zbornici, da opravi volitve odstopljenih odborov. Vse posle zbornice – dokler jih ne prevzamejo novoizvoljeni odbori – naj opravlja odbor treh zdravnikov, ki so ga imenovali dr. Ernest Dereani, okulist, dr. Valentin Meršol, šef oddelka deželne bolnišnice, in dr. Josip Tičar, šef – zdravnik državne železnice v pokoju, vsi iz Ljubljane.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 45 20.3.2012 19:39:05

Izročitev in prevzem dela zbornice je bil na podlagi Odloka Kraljevske banske uprave z dne 18. novembra 1935 opravljen v navzočnosti odstopljenih in začasno nameščenih zdravnikov.

Kmalu nato je v 72. letu starosti umrl prof. dr. Edo Šlajmer, velik ljubljanski kirurg, ki je na svojem oddelku vpeljal asepso, znanstvenik, publicist strokovnih del, predsednik Društva zdravnikov na Kranjskem, samaritan v Srbiji ob izbruhu balkanske vojne. Njegovemu spominu so se poklonili člani zdravniške zbornice.

2. februarja 1936 so bile opravljene volitve ožjega odbora zbornice. Za predsednika je bil izvoljen prim. dr. Valentin Meršol, za podpredsednika prim. dr. Božidar Lavrič, za tajnika dr. Marjan Ahčin, blagajnik pa je postal dr. Ivan Drobnič. Odborniki: dr. Stane Lutman, dr. Rudolf Kac, dr. Jože Flaja, dr. Mirko Kambič, dr. Josip Fon in dr. Jože Bohinc.

Teden dni pozneje je odbor določil svoje zastopnike: dr. Meršola za Banski sanitetni svet; dr. Meršola in dr. Ahčina v Zvezo zdravniških zbornic; dr. Franceta Logarja v Zdravstveni svet pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev in v Pokojninski sklad za zdravniške vdove in sirote; dr. Fona v Banovinski odbor za zaščito prebivalstva pred napadi iz zraka.

Pri ustanavljanju Odbora za razširitev ljubljanske bolnišnice je bila povabljena tudi zdravniška zbornica, ki jo je zastopal predsednik dr. Meršol. Odbor je obljubil podporo in sodelovanje pri dogradnji prepotrebne zdravstvene ustanove.

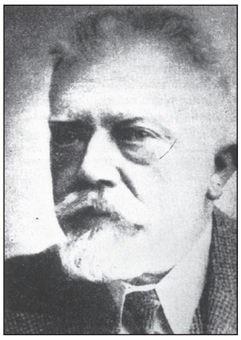
01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 46 20.3.2012 19:39:06

ODBORNIKI V LETIH 1927 – 1934

Dr. **MAVRICIJ RUS** (1879–1977), pediater

Rodil se je v Ljubljani. Medicino je študiral na Dunaju, končal leta 1903. Po študiju in specializaciji je sprva delal v Novem mestu, nato v Ljubljani. Med letoma 1920 in 1945 je bil mestni fizik. Napisal je več strokovnih knjig. V letih 1918 in 1919 je bil predsednik Slovenskega zdravniškega društva. Od 1927 do 1934 pa predsednik Zdravniške zbornice za Dravsko banovino.

Dr. **ANTON BRECELJ** (1875–1943), pediater

Študiral je v Gradcu. V Ljubljani je bil pediater in internist, kulturnik in politik. Dr. Brecelj je bil med letoma 1927 in 1929 podpredsednik Zdravniške zbornice za Slovenijo.

Dr. **MIRKO ČERNIČ** (1884–1956), kirurg

Bil je prvi Slovenec, ki je prevzel vodenje kirurškega oddelka v mariborski bolnišnici. Pomembno je prispeval k slovenski medicinski terminologiji.
Dr. Černič je bil v odboru Zbornice od leta 1927 pa vse do leta 1934.

Dr. **IVAN JENKO** (1867–1950), kirurg

asistent pri dr. Šlajmerju v Ljubljani, kjer je odprl oddelek za tuberkulozo in nalezljive bolezni. Prizadeval si je za ustanovitev Medicinske fakultete v Ljubljani, za kar je bil leta 1945 nagrajen z razglasitvijo za njenega prvega častnega profesorja.V letih 19276 in 1929 je bil odbornik v Zdravniški zbornici.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 47 20.3.2012 19:39:07

Dr. **ALIJA KOŠIR** (1891–1973), histolog in embriolog

Medicino je študiral na Dunaju, kjer jo je leta 1915 tudi končal. Leta 1920 se je zaposlil na Anatomskem inštitutu Medicinske fakultete v Ljubljani. Leta 1923 je bil imenovan za docenta anatomije, leta 1939 pa za rednega profesorja histologije. Leta 1935 je postal predsednik začasnega odbora Zbornice, podpredsednik pa je bil dr. Karel Petrič.

VRAČANJE OPTIMIZMA V ZBORNICO

Na marčevski skupščini zdravniške zbornice leta 1937, ki je bila v hotelu Miklič (organi zbornice so imeli seje na več lokacijah po Ljubljani), so imeli kaj poročati o svojem enoletnem mandatu. Da bi bili čim bolj uspešni pri delu, so se zavedali, da je treba predvsem z oblastnimi organi in organizacijami vzpostaviti boljše odnose.

»*Pri gospodu banu, pri katerem sem bil večkrat, bodisi s tovarišem tajnikom ali s kakšnim drugim tovarišem ali pa sam, smo našli lepo razumevanje za potrebe našega stanu. Kraljevska banska uprava je nato razpisala celo vrsto novih mest, tako banovinskih kakor tudi bolniških zdravnikov, ter s tem v precejšnji meri pripomogla lajšati brezposelnost med zdravniki*,« je predsedujoči, dr. Meršol, začenjal svoje poročilo.

V nadaljevanju poročanja je z optimizmom poudaril, da je osebno in s korespondenco precej poživil stik tudi z Zvezo zdravniških zbornic. Kot član komisije je sodeloval pri spremembi državnega zakona o bolnicah. Na njegovo pobudo je bilo sprejeto, da se v vsaki banovinski bolnici osnuje bolniški sklad. Prav tako je v imenu zbornice uspel s predlogom, da se bolniškim zdravnikom dovoli ena honorarna služba, kot so takrat imeli zunajbanovinski zdravniki.

Na podlagi te in drugih potreb je bil istega leta dopolnjen Pravilnik zveze o opravljanju zdravniške honorarne službe.

Dr. Meršol se je udeleževal akcije za širitev ljubljanske bolnišnice, tudi v Kuratoriju Oražnovega dijaškega doma, sodeloval pa je tudi na sejah banovinskega sanitetnega sveta. V poročilu je z veseljem poudaril, da je odbor večinoma povsod naletel na polno razumevanje in podporo zbornici. Tega leta je zbornica imela 595 članov, 30 več kot leto prej. Njena administracija je prejela 2375 in odposlala 4111 dopisov. Kljub še vedno težkim pogojem delovanja so bili v zbornici zadovoljni z doseženimi rezultati opravljenega dela.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 48 20.3.2012 19:39:07

DRUGI ODSTOP ORGANOV ZBORNICE

V dveh letih delovanja so novi odbori imeli uspehe tudi pri zatiranju zavajanja zaslužkarjev z oglaševanjem učinkov »kvazispecialnih« zdravil, kot so nekateri čaji, ki ozdravijo številne bolezni. Žal pa so jim pri tem nečednem delu nasedali ne samo laiki, temveč tudi nekateri zdravniki. Zbornica je zahtevala, da se lahko oglašajo za specialiteto le tista zdravila, ki jih uradno priznajo strokovnjaki, predvsem zdravniki in magistri farmacije, in sicer po Pravilniku o zdravilih in zdravilnih specialitetah.

Ob izidu brošure Zveze nesamostojnih zobnih tehnikov Jugoslavije z naslovom »Za pravice zobotehnikov iz leta 1937«, v kateri oporekajo prepovedi do nekaterih del v ustih pacientov, je morala poseči zdravniška zbornica, saj je šlo po njenem mnenju le za borbo za zaslužek zobotehnikov. Tudi v tem primeru je zbornica imela težave s podporo nekaterih zobozdravnikov »tem« pravicam zobnih tehnikov.

Ko je zbornica te zobozdravnike klicala na zagovor, jih je večina izjavila »…. da jim ni bila vsebina brošure znana, da pa so podpisali le njihovo zahtevo za izboljšanje gmotnega položaja«, nato pa so svoj podpis preklicali.

Leta 1938 je novoustanovljeno Poverjeništvo za Slovenijo Dentistično-tehniške zbornice Kraljevine Jugoslavije obvestilo zdravniško zbornico, da je začelo poslovati v lastnih prostorih na Trgu sv. Jakoba. Prav tako je prosilo zbornico, da ji vse prijave, ki bi jih prejela v zvezi s kršitvijo Zakona o zdravnikih specialistih za bolezni ust in zob ter o zobozdravnikih oz. o protipravnem opravljanju zobotehniške in dentistične prakse, odstopi njihovemu poverjeništvu. Ta jih bo posredovalo v obravnavo Dentistično--tehnični zbornici v Beogradu.

Upravni odbor je priskočil na pomoč Zvezi zdravniških zbornic pri pripravi novega Zakona o zdravnikih, ki je predvideval razširitev funkcij in kompetenc zdravniških zbornic. Hkrati so v Zvezi pripravljali osnutek novega Zakona o bolnicah. »Vsako leto imamo več novih osnutkov zakonov in pravilnikov, ki pa – hvala Bogu – ostanejo le osnutki, ker prinašajo samo v nekaterih ozirih zboljšanje, v drugih pa občutno poslabšanje in zmedo v zdravstvu,« so menili naveličani predustvarjalci zakonov.

Člani Zbornice Dravske banovine so bili kritični do tega vsakoletnega Sizifovega dela in so na jesenski skupščini postavili vprašanje, zakaj je treba spet in spet izdelovati nov, na primer, zdravniški stanovski red, ki ga sicer imajo kot svojo ustavo, »ko avstrijski kolegi imajo še danes stanovski red iz leta 1896«.

Kljub temu da je odbor zbornice to opravičeval z nalogami, ki izvirajo iz napredka zdravstva, odpor do pogostega administriranja med članstvom zbornice ni popuščal. Bili pa so si edini – na predlog odbora – za ustanovitev sklada za zgraditev zdravniškega doma. V ta namen bi v hranilnicah nalagali denar iz presežka zbornice, njenih skladov ter z zvišanjem članarine in pristojbine za zdravniška spričevala. Med redke uspehe zbornice v zadnjih letih je sodila uzakonitev njenega predloga zavarovanja za

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 49 20.3.2012 19:39:07

onemoglost, starost in smrt vseh delavcev v državi, med njimi tudi zdravnikov v letu 1937.

Na predlog zakona o zdravstvenih občinah iz leta 1930 je Banovinski svet Dravske banovine v februarju 1938 odredil ustanovitev samostojnih in združenih zdravstvenih občin.

Odnosi zbornic z upravno oblastjo so se resneje začeli kaliti, ko je Državni svet posegel v disciplinske postopke zborničnega disciplinskega sveta, ki ne sodi pod nadzorstvo oblasti. Zbornici je bila namreč priznana avtonomija in ima pravico ter dolžnost prinašati končno veljavne odloke.

Sodu je izbila dno na disciplinski svet oddana pritožba vidnega ljubljanskega zdravnika dr. Valentina Meršola proti predsedniku upravnega odbora Zbornice, ki ga je v Slovencu močno prizadel »zaradi žalitve osebne in stanovske časti, radi nekolegialnega ravnanja, kršenja stanovskega reda in zdravniškega etosa«.

Ker odbor pritožbe ni oddal naslovljencu sodišču, ki je kot »kot edini pristojen reševati sporne zadeve ter vrste in je samovoljno, čeprav ne pooblaščen ali pristojen, po zelo nedostojnih in na lažnivih trditvah slonečem zagovoru« toženi »sklenil, da se tožba zavrne kot neutemeljena«.

Zato je tožitelj predlagal, »da skupščina Zdravniške zbornice izreče odboru radi samovoljnega ravnanja grajo ter naroči zborničnemu disciplinskemu svetu, da poleg moje pritožbe obravnava tudi ta prekršek«. Skupščina in disciplinski svet sta menila, da je odbor ravnal v skladu z določili zakona o zdravnikih, s čimer se tožitelj nikakor ni strinjal.

Tožbe in pritožbe so kmalu šle v javnost, ki je bila deljenega mišljenja glede postopkov ene in druge strani.

Po dvomesečni agoniji, ki je zavirala opravljanje tekočih del zbornice, so na skupščini zbornice 6. marca z večino glasov vendarle sklenili, »da je odbor postopal nepravilno v zadevi pritožbe«.

Po krajšem posvetovanju je predsednik upravnega odbora dr. Božidar Lavrič na skupščini poročal: »Pred dvema letoma ste nam izročili funkcije z zaupanjem. Ožji odbor je prepričan, da tega zaupanja ni zlorabil, ker pa se je danes izrazila odboru nezaupnica, je odbor sklenil, da poda odstop. Delo bo vodil še toliko časa, dokler se imenuje novi.«

Aprila je banska uprava potrdila odstop upravnega odbora in določila tričlanski začasni odbor v sestavi: dr. Leopold Ješe, predsednik; dr. Franc Debevc, tajnik, in dr. Alojz Kunst, blagajnik.

V navzočnosti 605 članov zbornice so na naslednji skupščini s tajnim glasovanjem za predsednika odbora ponovno izvolili dr. Valentina Meršola, za podpredsednika dr. Ivana Pintarja, za tajnika dr. Stanka Jereba in za blagajnika dr. Franca Debevca.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 50 20.3.2012 19:39:07

V tem letu je zbornica imela zastopnike v: Zvezi zdravniških zbornic, odboru Orožnovega doma, Banskem sanitetnem svetu, Zdravstvenem svetu pri OUZD, Pokrajinskem skladu za zdravniške vdove in sirote, odboru proti napadom iz zraka pri Kraljevski banski upravi, odboru za postavitev spomenika dr. Edu Šlajmerju, odboru za postavitev spomenika kralju Aleksandru prvemu, Zvezi blagajniških zdravnikov, organizaciji železniških zdravnikov, odboru za dopolnitev stanovskega reda, zdravniških bratovskih skladnicah, organizaciji bolniških zdravnikov, Društvu zobozdravnikov, pri mestnih zdravnikih, privatnih zdravnikih, Zvezi za tujski promet , imela pa je tudi zastopnika za ocenjevanje zdravniških honorarjev.

Istega leta (1938) je bila ustanovljena Slovenska akademija znanosti in umetnosti na čelu s predsednikom jezikoslovcem Rajkom Nahtigalom.

NOVI ODBOR IN STARI PROBLEMI

Zdravniška zbornica se je poleg opravljanja sprotnih del še vedno morala ukvarjati s pogostimi predelavami in dodelavami osnutkov nekaterih pravil in zakonov, ki Ministrstvu za socialne zadeve in narodno zdravje v Beogradu večinoma niso bili všeč. Tako je bil na primer zakon o bolnišnicah, ki je bil v treh letih pripravljanja, skupaj z Zvezo zdravniških zbornic, petkrat zavrnjen. Na izid zakona o zdravnikih, katerega osnutek je bil pred dvema letoma predloženi ministrstvu, pa so še kar čakali.

V Zdravniški zbornici so bili tudi leta 1939 zadovoljni s sodelovanjem z bansko upravo, zlasti s prizadevanjem samega bana Natlačena. Tako se je na primer z njegovo pomočjo obetala cla vrsta obnovljenih ali na novo zgrajenih banovinskih bolnišnic. Le včasih je prihajalo do nesporazuma ali nasprotovanja banskega disciplinskega sveta o kakem disciplinskem postopku, ki je zadeval čast zdravniškega stanu, kar ni sodilo v kompetenco tega sveta.

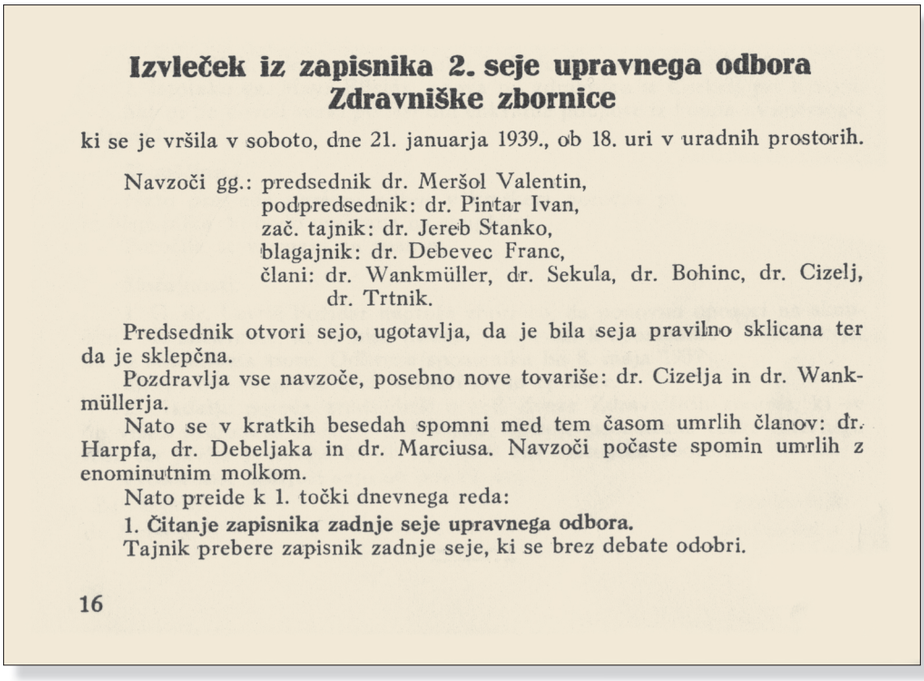
Zbornici se je obetalo veliko dela, ki ga ji je nalagal novi zakon o zdravniški službi na deželi. Po uredbi tega zakona »se lahko odredi, da je vsak zdravnik, ki po dovršenem stažu želi dobiti službo v državnih banovinskih in samoupravnih ustanovah in pri socialnem zavarovanju, kakor tudi v privatnih bolnišnicah s pravico javnosti, dolžan prebiti dve leti v zdravniški praktični službi na podeželju ali v mestih in trgih vaškega značaja z manj kot 4000 prebivalci. Ti dve leti se računata v pripravniško službo po Zakonu o uradnikih«.

V zadevi obvezne zdravniške službe na deželi je Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje pripravilo predlog zakona ter uredbo o opravljanju pripravništva zdravniške službe. Po tej uredbi se mora zdravnik, ki želi začeti pripravniško službo, po promociji prijaviti Zdravniški zbornici, ki ga vpiše v imenik zdravnikov pripravnikov. Nato se obrne na bansko uprave s prošnjo in potrdilom zbornice o vpisu v imenik

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 51 20.3.2012 19:39:07

zdravnikov pripravnikov, da mu določi bolnico oziroma zdravilišče za opravljanje pripravniške službe.

Po opravljenem stažu se zdravnik znova prijavi zbornici, ki mu na podlagi dokazil o opravljeni pripravniški službi izda potrdilo o dovolitvi te službe in ga vpiše v imenik zbornice.

Izvleček iz zapisnika 2. seje upravnega odbora Zdravniške zbornice

ki se je vršila v soboto, dne 21. januarja 1939., ob 18. uri v uradnih prostorih.

Navzoči gg.: predsednik dr. Meršol Valentin,
podpredsednik: dr. Pintar Ivan,
zač. tajnik: dr. Jereb Stanko,
blagajnik: dr. Debevec Franc,
člani: dr. Wankmüller, dr. Sekula, dr. Bohinc, dr. Cizelj, dr. Trtnik.

Predsednik otvori sejo, ugotavlja, da je bila seja pravilno sklicana ter da je sklepčna.

Pozdravlja vse navzoče, posebno nove tovariše: dr. Cizelja in dr. Wankmüllerja.

Nato se v kratkih besedah spomni med tem časom umrlih članov: dr. Harpfa, dr. Debeljaka in dr. Marciusa. Navzoči počaste spomin umrlih z enominutnim molkom.

Nato preide k 1. točki dnevnega reda:

1. **Čitanje zapisnika zadnje seje upravnega odbora.**

Tajnik prebere zapisnik zadnje seje, ki se brez debate odobri.

16

ZDRAVNIŠKA ZBORNICA V SENCI ZAČETKOV DRUGE SVETOVNE VOJNE

Ob koncu tridesetih let se je v Evropi napovedovala vojna. Italijanskemu fašizmu in nemškemu nacizmu je rasel osvajalski pohod. Vse je kazalo, da se bo po dobrih dvajsetih letih ponovila kalvarija, tokrat veliko hujša, saj je v teh letih z gospodarskim napredkom in novimi tehnikami tudi vojaški ubijalski stroj napredoval.

Napoved druge svetovne vojne se je začela 1. septembra 1939 z napadom Nemčije na Poljsko. Velika Britanija in Francija sta stopili na stran Poljakov in dva dneva pozneje Nemčiji napovedali vojno.

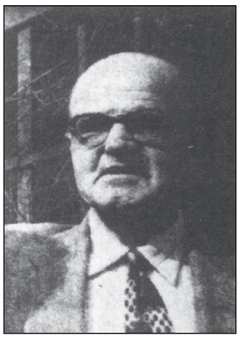
V začetku leta 1940 so se tudi v Jugoslaviji pospešeno pripravljali na bližajočo se nevarnost. Tudi Zdravniška zbornica je bila v tem angažirana. Njeni zdravniki so bili vpoklicani na orožne vaje. Zveza zdravniških zbornic je pri Ministrstvu intervenirala za izplačevanje honorarja zdravnikom za čas orožnih vaj. Učiteljsko združenje se je zbornici obračalo za nasvete glede oskrbe s plinskimi maskami. Neki dobrosrčni

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 52 20.3.2012 19:39:09

zobozdravnik je pacientom na severni državni meji začel zdraviti zobe po zelo nizki ceni in s tem po mnenju Društva zobozdravnikov samovoljno rušil stanovsko disciplino, četudi bi ga na to v resnici navajali nacionalni interesi.

Zdravniške zbornice so v času, ko bi morale strniti svoje moči, na seji zveze februarja 1940 v Zagrebu izvedele neprijetno novico, da sta hrvaški zbornici Zagreba in Splita izstopili iz Zveze zbornic in ustanovili svoj medzbornični odbor.

ODBORNIKI V LETIH 1936–1940

Dr. **VALENTIN MERŠOL** (1894–1981), infektolog

Študiral je v Pragi, nato je specializiral v Zagrebu. Postal je primarij splošne bolnišnice v Ljubljani in vodja infekcijskega oddelka. V letih 1931–1936 je bil predsednik Slovenskega zdravniškega društva. Od leta 1949 je bil v Clevelandu (ZDA) zdravnik splošne prakse. Dr. Meršol je bil med letoma 1936 in 1940 zadnji predsednik Zdravniške zbornice za Dravsko banovino.

Dr. **BOŽIDAR LAVRIČ** (1899–1961), kirurg

Študiral je v Zagrebu, Parizu in v Pragi, kjer je študij končal leta 1924. Redni profesor kirurgije na Medicinski fakulteti v Ljubljani je postal leta 1940. Med drugo svetovno vojno se je kot zdravnik udeležil NOB. Dr. Lavrič je bil med letoma 1936 in 1938 podpredsednik Zdravniške zbornice.

Dr. **JOSIP HEBEIN** (1891–1973), rentgenolog

Leta 1940 je bil honorarni predavatelj rentgenologije in radioterapije. Leta 1945 je postal prvi slovenski profesor rentgenologije. Leta 1935 je bil v začasnem odboru Zdravniške zbornice blagajnik.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 53 20.3.2012 19:39:10

DENTISTIČNA ŠOLA V LJUBLJANI, PRVA NA BALKANU

O ustanovitvi Dentistične šole v Ljubljani se je razpravljalo na več sejah ožjega in upravnega odbora Zveze zdravniških zbornic in na sejah Zbornice in Društva zobozdravnikov v Ljubljani. Naposled se je ob koncu tridesetih let starejšim zobnim tehnikom začela uresničevati davna želja za napredovanje v stroki.

Minister za socialno politiko in narodno zdravje je namreč 20. marca 1939 podpisal uredbo z zakonsko močjo o spremembi prejšnjega zakona o zdravnikih specialistih za ustne in zobne bolezni ter o zobnih tehnikih, ki določa, da se Dentistična šola lahko ustanovi na stomatoloških oddelkih ali klinikah. Ker takega oddelka in klinike v Ljubljani ni bilo, je bilo logično, da tudi Dentistične šole v Ljubljani ne more biti.

Ne glede na to je isto ministrstvo 2. marca 1940 odobrilo ustanovitev Dentistične šole v Ljubljani.

Kraljevska banska uprava v Ljubljani je nato poverila organizacijo ustanovitve te šole Društvu zobotehnikov. Društvo je takoj začelo iskati predavatelje iz vrst zobozdravnikov. Ker pa sta bili obe društvi v stalnem konfliktu zaradi nezakonitega poseganja zobotehnikov v področje dela terapevtov, so slednji prošnji odklonili. S stališčem Društva zobozdravnikov je soglašala zdravniška zbornica tudi zato, ker je Zveza zdravniških zbornic v tem podprla stališče Društva zobozdravnikov. Kljub tem težavam je Društvo zobozdravnikov iskalo in našlo nekaj predavateljev iz vrst Društva zobozdravnikov.

21. avgusta 1940 je Zdravniška zbornica za Slovenijo prejela odločbo Kraljevske banske uprave, ki jo je podpisal ban Natlačen, o ustanovitvi in pogojih delovanja šole (višina šolnine, preskrba s prostori, načrt šolanja – praktičnega in teoretičnega – ter čas šolanja ene generacije, ki naj bi trajal 12 mesecev).

Z razpisom za predavatelje je na predlog zobotehnikov ministrstvo določilo predavatelje zobozdravnike: dr. Rada Sfiligoja, dr. Cirila Cermana, dr. Milana Perka, dr. Milana Cundra in zdravnika dr. Iva Pirca in profesorja Ladislava Klinca.

Prednost za vpis v šolo so imeli zobotehniki z najdaljšo dobo zaposlitve v tej stroki.

O tem odloku so bili obveščeni: Zdravniška zbornica, poverjeništvo Dentistično-tehnične zbornice, Društvo zobozdravnikov ter predavatelji in ravnateljstvo šole. S tem odlokom je šola začela pouk 15. septembra 1940. Zanjo je bilo veliko zanimanja – tako stroke kakor tudi javnosti.

Pred odprtjem šole je predsednik Društva zobozdravnikov pisno protestiral: » … z ozirom na dejstvo, da smo sklicali ad hoc izredni občni zbor, kamor samo povabili zastopnike vseh zainteresiranih oblasti in društev ter fakultete in ker smo zavzeli napram tej akciji odklonilno stališče, smatramo sprejetje učnih mest na Dentistični šoli od strani kolegov, ki so navedeni v dopisu kr. Banske uprave, za akt skrajnega kršenja zdravniške discipline in časti, da ne govorimo o podpiranju mazaštva, ki ga bodo zakrivili s svojim početjem omenjeni zobozdravniki. Po našem mnenju spadajo vsi ti gospodje pred disciplinsko sodišče …«

Odbor Zdravniške zbornice je odstopil dopis Društva zobozdravnikov Disciplinskemu svetu Zdravniške zbornice v nadaljnji postopek. Hkrati je odbor zbornice povabil vse zdravnike predavatelje na Dentistični šoli, da odložijo mesto predavateljev.

Temu vabilu se je odzval le en zobozdravnik. »Kot edini je pokazal, da se zaveda, kaj zahtevata stanovski red in disciplina,« so v društvu dejali njegovi kolegi.

Mediji so na široko poročali o svečanem odprtju šole in o njenih predavateljih. Takrat je Zdravniška zbornica zahtevala, da se v osmih dneh odpovedo sodelovanju s šolo. Kljub temu se zobozdravniki niso odpovedali mestu predavatelja, z obrazložitvijo: »Čudimo se, kako da zbornica to prepoveduje, ko se je

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 54 20.3.2012 19:39:10

šola ustanovila po ministrskem odloku in je banska uprava imenovala predavatelje. To so vendar nadzorne instance Zdravniške zbornice in morajo biti njih odredbe spoštovane …«

Zbornica pa: »Zdravniška zbornica izvaja sklepe Zveze zdravniških zbornic, ki je sklenila, da se prepove zdravnikom predavati na Dentistični šoli …«

Dopisovanje za in proti Dentistični šoli in njenim predavateljem se je nadaljevalo med kraljevsko bansko upravo Dravske banovine, Zdravniško zbornico, ministrstvom, dekanatom Medicinske fakultete in Društvom medicincev. Toda vse brez učinka.

Slušatelji prvega letnika so morali 9. 4. 1941 zaradi začetka vojne v Jugoslaviji, 6. 4. 1941, predčasno končati šolanje.

Pred okupacijo dežele je pouk drugi letnik začel 1. 2. 1942, z drugo časovno praznino je tretji letnik zastavil pouk 15. aprila 1944 in končal 14. 4. 1945.

Naslednja generacija slušateljev Dentistične šole se je vpisala 21. 6. 1945. Šola je bila kmalu ukinjena.

V letih štiriletne vojne (1941–1945) zdravniška zbornica ni delovala, enako vse do leta 1946, ko jo je nova oblast uradno razpustila.

Uporabljena literatura

1. Kronika 20. stoletja, Ljubljana 1997.
2. Enciklopedija Slovenije 1991.
3. Dr. Gregor Pivec: Zgodovina medicine 20. stoletja, Maribor 2011.
4. Dr. Peter Borisov: Zgodovina medicine, Ljubljana 1985.
5. Dr. Franc Štolfa: Kako se je kalila Zdravniška zbornica. Skripta za interno uporabo, Celje 2003.
6. Osebnosti – Veliki slovenski biografski leksikon, Ljubljana 2008.
7. Slovenska medicinska beseda – XV. ljubljanski memorialni sestanek profesorja Janeza Plečnika, Ljubljana 1984.
8. Glasilo Zdravniške zbornice 1924–1940 v NUK-u.
9. Dr. Velimir Vulikić: Zobozdravstvo na Slovenskem do leta 1940. Domžale, 1991.
10. Poslanstvo slovenskega zdravnika, Ljubljana 1965.
11. Dr. Marko Bitenc: 111-letna tradicija Zdravniške zbornice na Slovenskem. ISIS 2002.
12. Dr. Mario Kocijančič: Zbornica pred 100 leti. ISIS 1992.
13. Dr. Mario Kocijančič: Zbornica v letih 1893–1899. ISIS 1993.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 55 20.3.2012 19:39:10

Povzetek

Napredek medicine v drugi polovici 19. stoletja, ki ga je pospešilo večanje števila zdravnikov in zdravniških organizacij, je dvigalo njihovo stanovsko zavest. Hkrati je rasla želja oblasti posegati v urejanje statusa zdravnika ter odnos zdravnika do družbe in oblasti.

Ker temu zdravniška društva kot stanovske in strokovne organizacije niso bila kos, je bila potrebna neka nova predstavniška organizacija zdravnikov z močjo odredbodajalca. To so bile deželne zdravniške zbornice, ki naj bi se ustanovile na osnovi Državnega zakona cesarsko-kraljevske vlade na Dunaju z dne 22. decembra 1891.

Na podlagi obstoječega gradiva lahko sklepamo, da je bila Zdravniška zbornica za Kranjsko ustanovljena leta 1893. Njene poglavitne naloge so bile ob tesnem sodelovanju z zdravniškim društvom: skrb za stanovske in gmotne zadeve zdravništva, zastopanje koristi zdravniške prakse ter s predpisi urejen odnos zdravnikov z oblastjo in družbo.

Toda zaradi nenaklonjene ji oblasti se je Zdravniška zbornica za Kranjsko konstituirala šele leta 1896. Njen predsednik je postal dr. Karol Bleiweis pl. Trsteniški. Ker pa je oblast še naprej ignorirala zbornične predloge, le-ta ni mogla zaživeti vse do ukinitve v letu 1918.

Z Uredbo Kraljevine Jugoslavije o ustroju Ministrstva za narodno zdravje z dne 15. avgusta 1923 so bile istega leta ustanovljene zdravniške zbornice v Ljubljani, Beogradu, Zagrebu in Sarajevu, kasneje pa še zveza teh zbornic.

Po omenjeni uredbi je moral biti vsak zaposleni zdravnik vpisan v imenik zbornice. Zbornica je tudi določala pravice in dolžnosti zdravnikov, urejanje zdravniškega stanu, opravljanje zdravniške prakse, urejenost in pristojnosti zborničnih organov ter vzdrževanje discipline zdravniškega stanu.

Organi zbornice so bili: skupščina, ožji in upravni odbor ter disciplinski in eksekutivni odbor. Prvi predsednik zbornice je postal dr. Vinko Gregorič, drugi, od leta 1927, dr. Mavricij Rus, začasni (1935) dr. Alija Košir in zadnji, po letu 1936, dr. Valentin Meršol.

Prvi zborničnI ukrepi so bili posegi proti razraščanju korupcije po vojni, proti mazaštvu, neredu v zaposlovanju tujih in domačih zdravnikov ter obravnavanje številnih prekrškov.

Že leta 1924 je zbornica začela izdajati lastno glasilo, prvi časopisa slovenskih zdravnikov. V prvih letih ga je urejal dr. Ivan Pintar, nato dr. Marjan Ahčin. Na prošnjo Društva zdravnikov je leta 1928 v glasilu izhajala priloga Zdravniški vestnik, ki je leto pozneje postal samostojna revija. Zbornica si je zaman prizadevala ustanoviti skupno glasilo vseh jugoslovanskih zbornic.

Kljub ukrepom zbornice se je zaradi mazaštva, ki ga je oblast deloma podpirala, preštevilnega zdravniškega naraščaja in zato pomanjkanja zaslužka nezadovoljstvo med zdravniki zvečalo. V delo zbornice pa sta vse bolj posegala oblast in medsebojna

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 56 20.3.2012 19:39:10

nesoglasja. Zato zbornica, ki naj bi bila avtonomna organizacija ni mogla opravljati niti svojih najosnovnejših dolžnosti. Temu se je uprla z dvakratnim začasnim kolektivnim odstopom svojih organov, in sicer leta 1936 in 1938. Kljub težavam, ki jih je narekoval čas, je zdravniška zbornica dokaj uspešno opravljala delo. V svojih vrstah je združevala skoraj vse zdravnike. Leta 1931 jih je imela na seznamu 454. Njeno delo je bilo vseskozi za vzgled vsem zdravniškim zbornicam v Jugoslaviji.

Na začetku druge svetovne vojne, leta 1941, je delo zbornice tako kot mnogih drugih organizacij v državi zamrlo. Leta 1946 pa jo je nova oblast ukinila.

Abstract

OVERVIEW OF THE SLOVENIAN MEDICAL CHAMBER'S FORMATION AND OPERATION FROM 1893 TO 1946

A. CARNIOLA PROVINCE MEDICAL CHAMBER (1893 -1918)

B. MEDICAL CHAMBER OF SLOVENIA (1923 -1946). ESTABLISHMENT AND ORGANIZATION OF MEDICAL CHAMBERS IN THE KINGDOM OF SERBS, CROATS AND SLOVENES (SHS)

The progress made in the medical field in the second half of the 19th century, which was accelerated by the increased number of medical doctors and medical organisations, enhanced the spirit of medical doctors' guild awareness. At the same time, the desire to regulate the status of medical doctors and their relations with society and the authorities also grew.

Since neither societies of medical doctors nor guild and expert associations were up to this task, a new authorising body in the form of a representative organisation of medical doctors was needed. The answer to this would be the provincial medical chambers that were established on 22nd December 1891 based on a state law adopted by the imperial and royal government in Vienna.

On the basis of literature available today, we believe that the Carniola Province Medical Chamber was founded in 1893 and, working in close cooperation with the Society of Medical Doctors, was responsible for guild-related and financial matters in medical care, benefits of medical practice, and regulating the relations of medical doctors with the authorities and society.

Since the government showed no enthusiasm for founding a medical chamber, the Carniola Province Medical Chamber was fully established only as late as 1896 with Dr Karol Bleiweis elected its president.

As the authorities kept ignoring the proposals made by the Chamber, it could not be fully operational, and in 1918 it was dissolved.

In line with a Decree adopted by the Kingdom of Yugoslavia on the structure of the National Health Ministry on 15th August 1923, medical chambers were founded in

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 57 20.3.2012 19:39:10

Ljubljana, Belgrade, Zagreb and Sarajevo in that same year, which was followed by the establishment of a chamber association.

In accordance with the Decree, the name of every employed medical doctor had to be entered in the Chamber's register. Furthermore, the Decree also specified the rights and duties of medical doctors, the regulation of medical practice and medical internships, the structure and competences of the Chamber's bodies, and the maintenance of discipline in medical practice.

Bodies in the Chamber were comprised of the Assembly, the Restricted Committee, the Management Board, the Disciplinary Board and the Executive Board. Dr Vinko Gregorič was elected the first president of the Chamber, succeeded in 1927 by Dr Mavricij Rus as the second president, Dr Alija Košir in 1935 as the interim president and, finally, Dr Valentin Meršol, who came into office in 1936 as the last president of the Chamber.

The first measures implemented by the Chamber involved fighting the corruption and quackery that had spread after WWI, the insufficient regulation of the employment of foreign and Slovenian medical doctors and the processing of numerous breaches.

As early as 1924 the Chamber founded its own newspaper, which was also the first newspaper for Slovenian doctors. In its early years, the newspaper was edited by Dr Ivan Pintar, and later by Dr Marjan Ahčin. Upon a request from the Society of Medical Doctors, the newspaper was issued with a supplement called the Medical News (Zdravniški vestnik) in 1928. A year later, the Medical News was released as an autonomous magazine. The chamber made efforts for a common newspaper for all Yugoslavian chambers; however, these efforts were ultimately in vain.

Despite the measures implemented by the Chamber, quackery, which was partly endorsed by the authorities, the overwhelming number of young medical doctors and the subsequent lack of income thereof led to the doctors becoming increasingly displeased. Furthermore, the authorities and the lack of common consensus among peers kept hindering the work of the Chamber. For this reason the Chamber, which was operating as an autonomous organisation, was unable to fulfil even its basic duties. In order to protest against the situation, members of the Chamber's bodies collectively resigned from their duties on two occasions, first in 1936, and then again in 1938. However, regardless of the problems emerging in different periods of time, the Medical Chamber was relatively successful in its work, uniting almost all medical doctors within one organisation. In 1931 the Chamber's list counted 454 members, and the other medical chambers in Yugoslavia looked up to it.

In 1941, when Yugoslavia joined WWII, the work of the Chamber was in decline, as was the case with many other organisations in the country, and in 1946 it was completely abolished by the new government.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 58 20.3.2012 19:39:10

VLOGA SLOVENSKEGA ZDRAVNIŠKEGA DRUŠTVA PRI NASTAJANJU ZDRAVNIŠKE ZBORNICE SLOVENIJE

Marjan Premik[1]

Ob obletnici Zdravniške zbornice Slovenije je prav, da se spomnimo razmer, v katerih je ta ponovno nastajala. V teh prelomnih časih (1988–1992) sem bil generalni sekretar Slovenskega zdravniškega društva (SZD) in dobro se spominjam prizadevanj za ponovno oblikovanje stanovskega združenja – zdravniške zbornice. Spomin in dokumenti (arhiv SZD) pričajo, da prav nobena generacija povojnih zdravnikov v Sloveniji ni pozabila svoje stanovske zbornice (delovala je 1923–1941), formalno ukinjene leta 1946, in tega, da se je zahteva po njeni ponovni vzpostavitvi v povojni Jugoslaviji iz leta v leto vse glasneje izražala. Načela svojega poklica, vrednote in medsebojna razmerja smo zdravniki v tem času gojili in ohranjali v svoji prostovoljni, stanovski organizaciji, v Slovenskem zdravniškem društvu – SZD. Društvo je bilo v družbenopolitičnih razmerah socialistične Jugoslavije edini redni glasnik slovenskega zdravništva. V njem smo zdravniki z namenom, da si zagotovimo poklicno prepoznavnost, skoraj na vseh rednih letnih srečanjih izpostavljali potrebo po zdravniški zbornici ter obveznem stanovskem redu. Prepričani v svoj prav smo strokovno razločno utemeljevali potrebe po večji avtonomiji pri urejanju poklicnih vprašanj in glasno zahtevali javna pooblastila za urejanje poklicnega področja, na katerem lahko kakovostno in odgovorno odloča le stroka.

Še posebno aktivno smo zdravniki izražali svoje poglede in zahteve v prelomnem obdobju, ko je zaradi globoke politične in ekonomske krize razpadala Jugoslavija (leta 1988 množični protesti zaradi sojenja četverici, Majniška deklaracija leta 1989) in nastajala samostojna Slovenija (plebiscit leta 1990; sprejem ustave 1991. leta). V tem ob-

[1] Doc. dr. Marjan Premik, predavatelj za socialno medicino Medicinske fakultete v Ljubljani. Generalni sekretar Slovenskega zdravniškega društva (1988 -1992). Predsednik Društva za medicinsko informatiko Slovenije. Naslov: Poljanski nasip 30, 1000 Ljubljana

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 59 20.3.2012 19:39:11

dobju so nakopičene družbenoekonomske težave močno bremenile tudi sistem zdravstvenega varstva in utesnjevale delo zdravnikov ter se kazale predvsem v naslednjih značilnostih: majhne možnosti za dialog in razvijanje pobud zdravnikov, prisoten črni trg, močna državna kontrola stroškov, nadzor nad preskrbo z opremo in potrošnim materialom, navidezno popolno pokritje potreb prebivalstva z zdravstvenim varstvom, politično kadrovanje, nizka vrednost dela zdravnikov ter pretirana samoupravna birokratizacija upravljanja na vseh ravneh in segmentih izvajanja zdravstvenega varstva. Zdravniki smo take razmere čutili kot veliko oviro ne samo za izvajanje kakovostne zdravniške prakse, temveč tudi kot prepreko za hitrejši in učinkovitejši razvoj medicine in organizacije zdravstvene dejavnosti. Tudi v procesu razpadanja socialistične Jugoslavije nastajajoče nove politične stranke do naših problemov niso imele izraženih stališč, zato je bila zdravniška stroka tista, ki je prevzela vlogo idejnega usmerjevalca razprav na področju zdravstvenega varstva. Osnovne zamisli zdravništva so se odražale v zahtevah po zvišanju sredstev za zdravstveno varstvo, ustreznejšem vrednotenju dela zdravnikov, predvsem pa v zahtevi po večji svobodi pri celostnem strokovnem odločanju. Zdravniki smo želeli izstopiti iz družbenega roba in brezdušnega uradovanja ter vzpostaviti bolj življenjske odnose z bolniki in družbo ter z večjo samostojnostjo in z njo povezano odgovornostjo prevzeti svojo usodo v svoje roke. Kot je takrat govoril profesor Anton Dolenc, »je zakonodaja utopila zdravnika v naziv zdravstvenega delavca, kjer so njegove dolžnosti bile posebej izdvojene, medtem ko so njegove pravice prešle v samoupravne pravice drugih zdravstvenih delavcev« (Arhiv SZD).

Zdravniki, povezani v SZD, nismo imeli nobenih zakonskih opor ali pooblastil, da bi aktivno ukrepali (podobno kot čebelarsko ali katero koli drugo društvo brez statusa posebnega družbenega pomena), imeli pa smo moralno in poklicno dolžnost, ki si je nikoli nismo pustili odvzeti, da branimo interese zdravnikov in civilizacijske dosežke na področju zdravstvenega varstva. Javno smo se odzivali na aktualne družbene dogodke (Aktualni pogovori. Intervju uredništva ZV z generalnim sekretarjem Zveze zdravniških društev SZD: Zdrav Vestn 1990; 59:46– 48) ter pojasnjevali svoja stališča vedno, ko je šlo za napad na osebno in nacionalno svobodo, za širšo človeško solidarnost ali za ohranitev humanističnih, etičnih in strokovnih vrednot slovenskega zdravništva. Tako je bilo SZD med prvimi, ki so reagiralo na aretacijo četverice, dalo izjavo za javnost v zvezi s finančnimi restrikcijami, pomagalo razjasniti etične strokovne dileme v zvezi z neobjektivnim poročanjem v nekaterih časopisih in izdalo poziv proti vojni, ki smo ga naslovili na zdravnike, mednarodne zdravniške in zdravstvene organizacije, politike in centre politične moči ter javnost. (Poziv zdravnikom, mednarodnim zdravniškim in zdravstvenim organizacijam, politikom in centrom politične moči ter javnosti, Zdrav. Vestn. 1991; 9: zelena priloga).

Na 9. skupščini ZZD SZD in 126 . rednem letnem srečanju slovenskih zdravnikov maja 1989 na Otočcu (Glej sklepe 9. redne skupščine Slovenskega zdravniškega društva. Zdrav. Vestn. 1989; 58: 209.) smo zdravniki jasno postavili svoje zahteve in aktivnosti.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 60 20.3.2012 19:39:11

Takrat je Skupščina SZD zavezala svoje člane in vsa telesa ZZD SZD, da aktivno sodelujejo pri nastajanju in oblikovanju Ustave SRS in druge sistemske zakonodaje, da se odločno zavzamejo za uveljavitev stališč ZZD-SZD pri spreminjanju zdravstvene zakonodaje; da dosežejo ustreznejšo družbeno mesto in vlogo za SZD, ki bi z drugače opredeljenimi pravicami in odgovornostmi lahko posegalo v odnose na področju zdravstvenega varstva, in preučijo in pripravijo izhodišča za ustanovitev Zdravniške zbornice.

Vzdušje slovenske pomladi je burilo zdravniške vrste enako kot druge prebivalce Slovenije. Z velikim optimizmom smo se zdravniki vključevali v dogajanja, povezana z nastankom samostojne Slovenije, in ob tem ne glede na različna posamezna strankarska videnja ohranjali enotno idejno in akcijsko naravnanost glede skupnega stanovskega poslanstva zdravnikov. Tako smo na svojem 127. rednem letnem srečanju SZD maja 1990 v Velenju, dober mesec po volitvah, bili prijazno razpoloženi do nove oblasti in pričakovali, da bomo skupaj z njo krojili sistem zdravstvenega varstva ter da v njem ne bomo kot nekdo, ki ga je mogoče poljubno odriniti ali pregaziti (Urlep F.: 127. redno srečanje slovenskih zdravnikov v Velenju. Zdrav. Vestn. 1990; 59: 330–331). V tem smislu so bile izgovorjene tudi besede takratnega predsednika društva prim. dr. Marka Demšarja, ko je dejal: »Vsem, ki bodo odločali o zadevah v zdravstvu: odslej računajte z nami, kar pomeni, da ponujamo roko, a pomeni tudi svarilo, da nam je iger z zdravstvom in zdravniki dovolj.« Odločnost, konkretnost ter akcijska naravnanost zdravništva se je izrazila v soglasno sprejeti Resoluciji Slovenskega zdravniškega društva (Zdrav. Vestn. 1990; 59: 331–332).

Zdravniki, združeni v SZD, smo v Resoluciji izrazili odločenost, da bomo v prihodnje bolj vplivali na poslanstvo slovenskega zdravništva ter s tem prevzemali moralno, strokovno, številčno (profesionalna demografija) in kulturno odgovornost za razvoj svojega članstva. O tej samoumevni težnji smo skupaj z ugotovitvami, usmeritvami in zahtevami slovenskega zdravništva, seznanjali upravne in politične organe tistega časa ter širšo javnost. Zahtevali smo možnost, da se tvorno vključimo v pričakovane spremembe zdravstvene zakonodaje v Sloveniji, in uskladitev politike s strokovnimi dognanji.

V resoluciji, ki smo jo sprejeli, smo nedvoumno in natančno opredelili svoje poglede glede sistema zdravstvenega varstva kot civilizacijske vrednote. Z resolucijo smo zahtevali, da se upoštevajo tiste pretekle izkušnje, ki so se izkazale kot dobre, da pa je treba odpraviti nakopičene birokratske, finančne in organizacijske pomanjkljivosti, ki slabo vplivajo na odnose med bolniki in zdravniki. Zahtevali smo pravico, da ljudje tvorno sodelujejo pri vzpostavljanju in izvajanju zdravstvene politike ter da imajo vpogled in vpliv na zbiranje in razdeljevanje sredstev za zdravstveno varstvo. Posebej smo poudarili potrebo po takojšnjem pristopu k izdelavi novega zakona o zdravstvenem varstvu, v katerem morajo biti jasno določene in pregledno razmejene odgovornosti države, finančnih (proračun, skladi obveznega in prostovoljnega zavarovanja) in izva-

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 61 20.3.2012 19:39:11

jalskih ustanov (zdravstvena dejavnost). V pogledu razvoja zasebne in javne zdravstvene dejavnosti smo izpostavili temeljno načelo po pravni in ekonomski enakopravnosti izvajalcev. Zdravniki smo zahtevali strokovno usposobljeno in učinkovito zdravstveno ministrstvo, ki bi se lahko v celoti posvetilo problemom zdravstvenega varstva, in predlagali, naj se druga področja socialnega varstva urejajo v drugem, od zdravstva ločenem resorju.

Zdravniki smo podpirali delovanje Zdravstvenega sveta in zahtevali njegovo večjo uveljavitev pri reševanju strokovnih vprašanj, tako v zvezi z interdisciplinarno problematiko predvsem glede tistih v strokovnih vprašanj, za katere je neposredno odgovorna država (zdravstveni cilji, nacionalni plan, zdravstveni predpisi, razporeditev javnih finančnih sredstev, zdravstveno-informacijski sistem, javna infrastrukturna mreža ipd.). V zvezi s kadrovanjem smo terjali, naj se vodilni ljudje na zahtevnem, razvejanem in večplastnem področju zdravstvenega varstva izbirajo na temelju znanja, sposobnosti in pridobljenih izkušenj.

V resoluciji smo zdravniki odločno postavili tudi zahtevo, da je treba v novi zdravstveni zakonodaji obvezno določiti skrb za zdravnika, ki jo lahko profesionalno izvaja, zagotavlja in udejanja le zdravniška zbornica. Le stanovska zbornica z javnimi pooblastili lahko ustrezno upravlja in izvaja administrativne, nadzorne, disciplinske in druge naloge, vezane na opravljanje zdravniškega poklica. V zdravstveni zakonodaji je nujno določiti tudi pravico in obveznost do strokovnega izpopolnjevanja zdravnikov.

Javno in odločno izražena stališča so imela organizacijski, politični, pravni in akcijski pomen tako znotraj Zveze zdravniških društev kot tudi v širši družbi. Dosegli smo, da zdravniški zbornici nihče ni več nasprotoval in po 45 letih je ponovno dobila domovinsko pravico. Uresničevati so se začele »sanje«, kot so nove razmere slikovito opisovali nekateri zdravniki.

Skupščina Zveze zdravniških društev – Slovenskega zdravniškega društva je na podlagi soglasno sprejete Resolucije (Društveno stanovski sklepi 10. skupščine Zveze zdravniških društev – Slovenskega zdravniškega društva. Zdrav. Vestn. 1990; 59: 332) izvolila iniciativni odbor za oblikovanje vsebinskih in organizacijskih načel Zdravniške zbornice Slovenije. Ta odbor, ki je bil s strani SZD pooblaščen, da vodi vse dejavnosti v zvezi z zdravniško zbornico do njene formalne ustanovitve, so sestavljali: dr Jelka Gorišek, prim. dr. Zmago Turk, prof. dr. Matjaž Rode, prof. dr. Marko Kolenc, doc. dr. Marjan Premik, prim. dr. Jože Arzenšek in prim. mag. dr. Franc Urlep. Za predsednika odbora je bil izvoljen prof. dr. Matjaž Rode.

Iniciativni odbor je takoj začel delati. Prvo gradivo z naslovom »Pravila Zdravniške zbornice Slovenije« je na podlagi predpisov, ki so veljali v predvojni Jugoslaviji, gradiv o zdravniški zbornici Avstrije in Bavarske, ter načel, ki jih je že uveljavila odvetniška zbornica v Sloveniji, pripravil prim. France Urlep. Ta osnutek pravil je šel 27. septembra 1990 (Zdrav. Vestn. 9/90) v javno razpravo. Odziv posameznih zdravnikov, zdrav-

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 62 20.3.2012 19:39:11

niških društev in zdravstvenih organizacij je bil izrazito naklonjen, seveda pa so ob tem odpirala številna vprašanja glede vrednot, načel, pravic in odnosov med zdravniki in zdravniškimi organizacijami.

Kako urediti in uzakoniti vprašanja, povezana s humanim poslanstvom zdravnika, sprejetjem etičnih pravil, kako se opredeliti glede na možnost obvezne ali prostovoljne cehovske zbornice, kako opredeliti pogoje za vpis v imenik zdravnikov, kdaj, koliko in kje uresničevati in preverjati strokovno izpopolnjevanje, kako rešiti vprašanje stažistov, katera javna pooblastila bo imela zbornica in koliko bo potrebne zbornične birokracije, kakšen naj bo odnos med izvršilno in zakonodajno funkcijo zbornice, kašne naj bodo oblike vzpostavljanja reda v lastnih vrstah (disciplinsko sodišče, kazni ipd.), potreba po zborničnem glasilu, smiselnost nadaljnjega obstoja več zdravniških organizacij, kako razmejiti delovanje zdravniške zbornice, zdravniškega društva in sindikata zdravnikov, kako urediti odnos med zasebno in javno prakso (ločitev ali sožitje) in kako vključiti v nastajanje zbornice približno petino zdravnikov, ki delujejo v Sloveniji, niso pa člani SZD.

Zdravniki so pri iskanju odgovorov na ta vprašanja in urejanju z njimi povezanih problemov iskali sogovornike tudi zunaj svojih vrst. Tako so imeli pogovore s predsednikom vlade Lojzetom Peterletom, člani vlade (Matija Malešič, Dimitrij Rupel), seveda pa veliko so se pogovarjali tudi z ministrstvom z zdravstvo, družino in socialno varstvo in takratno ministrico Katjo Boh. Osnutki pravil so se spreminjali, dopolnjevali in zoreli. Pripravljenih je bilo šest formalnih revizij, vendar je postalo jasno, da bo možen dokončen sprejem pravil šele ob sprejetju sistemske zdravstvene zakonodaje, ki jo je pripravljalo ministrstvo za zdravstvo družino in socialno varstvo, oziroma po njem.

V okviru ministrstva je bil oblikovan Odbor za reorganizacijo zdravstva, ki so ga sestavljali zdravniki: dr. Kunstelj Tone, predsednik, s člani prof. Božom Kraljem, doc. Primožem Rodetom, prim. Janezom Zajcem, dr. Francem Cukjatijem in prim. Francem Vrevcem. Ta odbor ministrstva se je samostojno in aktivno vključil v nastajanje zbornice. 17. novembra 1990 je bil v UKC sklican Ustanovni občni zbor, na katerega so bili vabljeni vsi zdravniki, tudi tisti, ki niso bili člani SZD. Predložen je bil osnutek pravil, ki je nosil spremenjen naslov »Poklicni stanovski red (statut) Zdravniške zbornice Slovenije«, ki mu je bil dodan scenarij ustanavljanja zbornice.

Na tem zborovanju zdravnikov je bil je bil imenovan pripravljalni odbor za ustanovitev zbornice, sestavljen iz članov iniciativnega odbora SZD in drugih predstavnikov zdravništva. Pripravljalni odbor so sestavljali: prim. Jože Arzenšek, dr. France Cukjati, dr. Jelka Gorišek, dr. Darinka Grmek Štrukelj, prof. Marko Kolenc, dr. Boris Kravanja, dr. Jože Možgan, doc. Marjan Premik, prof. Matjaž Rode, prim. Zmago Turk, prim. Franc Urlep, prim. Franc Vrevc.

Mesec dni po (decembra 1990) ustanovitvi odbora sta kot pomoč Odbora za reorganizacijo zdravstva na Ministrstvu RS za zdravstvo z namenom, da racionalizirata

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 63 20.3.2012 19:39:11

predhodna besedila ter da natančneje opredelita pristojnosti zbornice, dr. F. Cukjati in prim. F. Vrevc pripravila svojo različico statuta zbornice. Na tem temelju je pripravljalni odbor ob upoštevanju delovnega gradiva statuta zdravniške zbornice, ki ga je pripravil iniciativni odbor SZD, v živahni razpravi na dveh sejah izdelal skupni osnutek gradiva z naslovom »Statut Zdravniške zbornice« z datumom januar 1991 (M. Rode: Informacija v arhivu zdravniškega društva).

Pripravljalni odbor je zavzel nekatera pomembna stališča, kot so:glavno skrb za dodiplomski študij nosi Medicinska fakulteta; o pripravništvu in strokovnem izpitu vseh profilov odloča ministrstvo za zdravstvo; odobritev, vsebina in potek specializacije s specialističnim izpitom naj v prehodnem obdobju ostane v rokah ministrstva za zdravstvo; glavno skrb in odgovornost za sekundariat in stalni strokovno izpopolnjevanje zdravnikov z občasnim preverjanjem usposobljenosti nosi Zdravniška zbornica;skrb za etičnost in strokovnost posameznega zdravnika (to je izdajanje licence za samostojno opravljanje zdravniškega poklica in strokovni nadzor nad opravljanjem zdravniškega poklica) nosi Zdravniška zbornica.

Začel se je nov krog javne razprave, v katerem je bilo veliko pozornosti in naporov usmerjenih tudi v organizacijske priprave (scenarij ustanavljanja zbornice, ustanavljanje in naloge pripravljalnih odborov po regijah) glede na predloženi program.

Organi Slovenskega zdravniškega društva so spoštovali delo pripravljalnega odbora in se niso vmešavali v njegovo delo. SZD je pripravljalnemu odboru sproti posredovalo vse pripombe in razmišljanja o zbornici, ki so jih na SZD naslavljale organizacije in različna zdravniška združenja ter posamezniki, in po potrebi nudilo pripravljalnemu odboru svojo logistično infrastrukturo. Tako je bil jeseni 1991 na željo pripravljalnega odbora pri SZD ustanovljen konto za zagonska sredstva pri ustanavljanju zdravniške zbornice (priprava na volite, volitve prve skupščine, osnovni dokumenti zbornice, register zdravnikov). Predračun v skupni vrednosti 21 920 takratnih nemških mark je poravnalo MinistrstvoRS za zdravstvo družino in socialno varstvo.

Na 128. rednem srečanju slovenskih zdravnikov, ki je potekalo od 16. do 18. maja 1991 v Izoli, so kot vedno na takih srečanjih razpravljali tudi o ustanavljanju zbornice. Poleg zbornice je bila takrat aktualna tudi ustanovitev sindikata zdravnikov. Predsednik društva prim. dr. Marko Demšar se je med poročanjem o dogajanjih v obdobju od zadnjega srečanja zdravnikov v Velenju odzval na nekatere, v preteklem letu izrečene nestrpne izjave posameznih zdravnikov. V svojem govoru je opozoril, da so ti zdravniki, ki večinoma sploh niso bili člani zdravniškega društva in niso poznali tradicionalnega demokratičnega in prostovoljnega načina društvenega dela ter njegove nestrankarske drže, brez zadržkov govorili o zdravniškem društvu kot anahronizmu in ga krivili za vse pretekle slabe čase zdravništva. Zahtevali so »revolucionarne« spremembe in izredno skupščino SZD. Z zavrnitvijo pobud za sklic izrednega občnega zbora so to zamisel regijska zdravniška društva odpravila in tako odstranila tudi vsebinske,

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 64 20.3.2012 19:39:11

organizacijske in kadrovske dvome o nadaljnjem obstoju in pomenu SZD in jih tako izločila z dnevnega reda aktivnosti pri ustanavljanju zbornice.

Sicer pa je skupščina zdravniškega društva na občnem zboru v Izoli svojih sklepih soglašala z dosedanjimi aktivnostmi za ustanovitev Zdravniške zbornice Slovenije in izrazila željo, da mora zakonodaja ustrezno opredeliti zbornično avtonomnost in partnersko vlogo z drugimi javnimi dejavniki v sistemu zdravstvenega varstva. Na tem občnem zboru je skupščina Slovenskega zdravniškega društva ugotovila tudi, da je program sindikata zdravnikov v skladu s težnjami zdravnikov, zlasti glede vrednotenja dela, in ga zato v njegovih prizadevanjih podprla.

Pripravljalno delo za zbornico je potekalo v časovni dinamiki, ki so jo narekovali postopki v zvezi s sprejemanjem nove zdravstvene zakonodaje. Tako je pripravljalni odbor že pred poletjem leta 1991 v razpravo poslal nova prečiščena besedila osnutka statuta zbornice. Vzporedno pa je potekala tudi priprava za zbornico temeljnih aktov, kot sta kodeks medicinske etike in deontologije in poslovnik dela zbornice. Aktivnosti so potekale tako v smeri poskusov vplivanja na sprejemanje ustreznih določb v zdravstveno zakonodajo kot tudi v smeri seznanjanja s stališči in interesi pripravljavcev zakonov. Za pripravljalni odbor je veljalo načelo, da morajo biti vse priprave za ustanovitev in delo zbornice zaključene do sprejema zdravstvenih zakonov. Bilo je razumljivo, da bo šele sprejem ustreznih zakonov lahko uresničil zamisel in izpeljavo želja zdravnikov po svoji zbornici. S tem pa so se že nakazovali tudi prvi znaki, da v zbornici ne bo mogoče uresničiti vseh zahtev zdravništva. Besede, kot so »soodločanje« (cene zdravstvenih storitev) in »obvezno« sodelovanje zbornice pri nekaterih razvojnih vitalnih vprašanjih sistema zdravstvenega varstva, nekako niso in niso mogle najti pot v zakon. Res pa je, da so se začele uresničevati zahteve zdravnikov, da zbornica samostojno vodi in dobi javna pooblastila za administrativne in nadzorne postopke v zvezi z delom, ravnanjem in kontinuiranim izobraževanjem svojih članov. Vsekakor pomemben korak k uveljavitvi pomena zdravniškega stanu v družbi.

SZD je želelo pomagati pri pravilnem razumevanju mesta in vloge zdravniške zbornice v sistemu zdravstvenega varstva in v ta namen v jeseni leta 1991 organiziralo posvetovanje z naslovom »Zdravniška zbornica – njene dobre in manj dobre strani«. V razpravi sta sodelovala tudi vabljena predstavnika Koroške deželne zbornice, njen predsednik prim. dr. Altrichter in generalni sekretar dr. Kopetz (Zdrav. Vestn. 12/91: 533–534.). Gosta sta opozorila na nekatere probleme zborničnega dela v Avstriji.

Slovensko zdravniško društvo je v prelomnem obdobju od 1988 do 1992, ko smo prehajali iz enega družbenopolitičnega sistema v drugega, imelo spodbudno vlogo pri ustanavljanju zbornice. Vseskozi je aktivno podpiralo zamisel in za njeno realizacijo dalo na voljo svoje kadrovske, komunikacijske in prostorske vire. Društvo je ustanavljanje zbornice dojemalo tudi kot samouresničevanje in zorenje stanovske zavesti ter krepitev strokovnih kompetenc zdravnikov. Zdravniško društvo se je vseskozi zaveda-

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 65 20.3.2012 19:39:11

lo, da bo treba odnose v novonastalih razmerah med različno organiziranimi zdravniki in njihovimi združenji na novo vzpostaviti in dogovorno urediti. Na to je opozoril na ustanovnem sestanku zdravnikov za zbornico tudi takratni predsednik države Milan Kučan, ki je dejal*: »Ni nepomembno, da je pobuda za zbornico nastala v naročju SZD. Prav njegove izkušnje so botrovale spoznanju, da je potrebno v celotno družbeno strukturo zdravstva vgraditi zbornični mehanizem. Slovensko zdravniško društvo nekaj svoje vloge in pomena izgubi, toda zbornica ga v vlogi njegove prostovoljnosti stanovske organizacije ne more nadomestiti. Praksa bo pokazala kakšne naj bodo njuna prihodnja medsebojna razmerja in ona bo znala po pameti ravnati«.*

Viri:

Arhiv SZD

Resolucija Slovenskega zdravniškega društva. Zdrav. Vestn. 1990; 59: 331–332

Sklepi 9. redne skupščine Slovenskega zdravniškega društva. Zdrav. Vestn. 1989; 58: 209.

Sklepi 10. skupščine Zveze zdravniških društev–Slovenskega zdravniškega društva. Zdrav. Vestn. 1990; 59: 332.

Urlep F.: 127. redno Srečanje slovenskih zdravnikov v Velenju. Zdrav. Vestn. 1990; 59: 330–331)

Gregorič E.: 126. redno srečanje slovenskih zdravnikov. Zdrav. Vestn. 1991; 60: 390–392.

Aktualni pogovori. Intervju pogovor uredništva ZV z generalni sekretarjem Zveze zdravniških društev SZD: Zdrav. Vestn. 1990; 59:46–48.

Slovensko zdravniško društvo. Poziv zdravnikom, mednarodnim zdravniškim in zdravstvenim organizacijam, politikom in centrom politične moči ter javnosti. Zdrav. Vestn. 1991; 9: (zelena priloga).

Rotar Pavlič D. Zdravniška zbornica – njene dobre in manj dobre strani. Zdrav. Vestn. 12/91: 533–534.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 66 20.3.2012 19:39:11

Povzetek

Potem ko smo zdravniki leta 1946 izgubili zbornico, smo svojo poklicno prepoznavnost lahko negovali le v Slovenskem zdravniškem društvu – SZD. V tem okviru smo kljub politično nenaklonjenim razmeram utemeljevali potrebo po večji avtonomiji pri urejanju svojih stanovskih vprašanj. V prelomnih letih 1988 do 1992, ko je razpadala socialistična Jugoslavija in je nastajala država Slovenija, smo se zdravniki, povezani v SZD, aktivno vključevali v tedanje dogodke. Zahtevali smo novo zdravstveno zakonodajo in jasno postavili zahtevo po ustreznejši ureditvi vloge zdravniškega stanu. Glasno smo zahtevali pooblastila za urejanje vprašanj, o katerih lahko kakovostno in odgovorno odloča le stroka. Tako je skupščina SZD leta 1988 zavezala svoje člane, da naj se aktivno vključijo v prizadevanja za novo zakonodajo in pripravijo izhodišča za ustanovitev zdravniške zbornice. Leta 1989 smo v Velenju odločenost, da vzamemo usodo v svoje roke, izrazili v soglasno sprejeti resoluciji SZD. Na teh izhodiščih smo imenovali iniciativni odbor za ustanovitev zbornice. Ko so bili pripravljeni prvi osnutki poklicnega reda, se je začela širša razprava o tem, kaj in kako bomo vzpostavili zbornico. Javno in odločno izražena stališča so imela organizacijski, politični, pravni in akcijski pomen tako znotraj Zveze zdravniških društev kot tudi v širši družbi. Dosegli smo, da zdravniški zbornici nihče ni več nasprotoval, in po 45 letih je ta ponovno dobila domovinsko pravico.

Na ustanovnem občnem zboru za zbornico, novembra 1990 v UKC, se je oblikoval pripravljalni odbor, ki je poleg članov iniciativnega odbora vključeval tudi zdravnike, ki niso bili člani SZD. Pripravljalni odbor je pripravil statut zbornice, poslovnik in scenarij ustanavljanja zbornice. S sprejetjem nove zdravstvene zakonodaje v začetku leta 1992 je bila dana pravna podlaga za prenos določenih administrativnih in disciplinskih – javnih funkcij na Zdravniško zbornico, s tem pa tudi formalni pogoj za njeno ustanovitev.

Slovensko zdravniško društvo je v obdobju, ko smo prehajali iz enega družbenopolitičnega sistema v drugega, imelo spodbudno vlogo pri ustanavljanju zbornice. Vseskozi je aktivno podpiralo zamisel o zdravniški zbornici in za njeno uresničitev dalo na voljo svoje kadrovske, komunikacijske, prostorske in druge vire. Društvo je ustanavljanje zbornice dojemalo tudi kot del samouresničevanja in zorenja stanovske zavesti ter krepitev strokovnih kompetenc zdravnikov. Pri tem se je društvo zavedalo, da bo treba odnose v novonastalih razmerah med različno organiziranimi zdravniki in njihovimi združenji na novo vzpostaviti in dogovorno urediti.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 67 20.3.2012 19:39:11

Abstract

THE ROLE OF THE SLOVENIAN MEDICAL ASSOCIATION IN THE FORMATION OF THE MEDICAL CHAMBER OF SLOVENIA

After the dissolution of the Chamber in 1946, medical doctors were able cultivate their professional recognisability only within the framework of the Slovenian Medical Association (SZD). Despite the politically adverse circumstances, this was a place where the need for greater autonomy with regard to the regulation of guild-related issues could be expressed. During the milestone years between 1988 and 1992, which saw the disintegration of socialist Yugoslavia and the formation of a new country of Slovenia, medical doctors who were members of the Slovenian Medical Association were actively involved in those events. There were requirements for new medical laws and a clear demand for adequate regulation of the role of the medical guild. We were vocal in our demands for authorizations to address issues requiring attendance of high quality and responsible medical professionals. In 1988, an assembly of the Slovenian Medical Association obligated its members to actively participate in efforts to draw--up of new legislation and prepare the foundations for the establishment of the Medical Chamber. A year later, in 1989, our determination to take our fate into our own hands was expressed with the unanimous adoption of a Resolution by the Slovenian Medical Association in the town of Velenje. This was the foundation for appointing the initiative committee for the establishment of the Chamber. After the first drafts of the professional order were drawn up, we launched a wider discussion on how to proceed with the establishment of the Chamber. The assertive standpoints expressed in public had organizational, political, legal and actionable connotations and resounded with the Slovenian Medical Association as well as with the wider public. As a result, there were no more objections to the founding of a medical chamber and after 45 years it regained its right to be established on Slovenian soil.

At the Chamber's founding assembly, which took place in November 1990 at the Ljubljana University Medical Centre, a preparatory committee was formed, which, along with the members of the initiative committee, also included medical doctors who did not belong to the Slovenian Medical Association. The preparatory committee drew up the Chamber's By-laws, Rules of Procedure and the Chamber Establishment Scenario. The adoption of new medical legislation at the beginning of 1992 presented the legal framework for the transfer of certain administrative and disciplinary public functions to the Medical Chamber. Thus, the formal conditions for the Chamber's establishment were met.

The Slovenian Medical Association played a positive role in the establishment of the Chamber in the period of transition from one political system to another. However, the Association was well aware that relations between different organizations of medical doctors and their associations would now need to be re-established and re-agreed given the new situation.

01_Kalan_Vulikic_Premik.indd 68 20.3.2012 19:39:11

KRONIKA OBNOVLJENE ZDRAVNIŠKE ZBORNICE SLOVENIJE 1992–2012

Špela Predan

Iz zgodovinskega razvoja:

- Hamurabijev zakonik (2050 pr. n. št.) – zbirka zdravniško-pravnih predpisov, ki jo imajo za prvi deontološki kodeks
- Hipokratova prisega (460 let pr. n. št.)
- Maimonidova molitev (13. st. n. št.) – Maimonid prosi Boga, naj ga oblast, ki jo ima nad bolniki, ne prevzame tako, da bi bolnikom delal škodo
- Ženevska deklaracija – WHO (1948)
- Svetovno zdravniško združenje sprejme Mednarodni kodeks zdravniške etike (1949)

Hipokratova prisega (460 pr. n. št.)

- Prisežem na Apolona Zdravnika in Asklepija in Higiejo in Panakejo in na vse bogove in boginje ter jih kličem za priče:
- da bom to prisego in to pogodbo izpolnjeval po zmožnosti in presodnosti;
- da bom moža, ki me je izučil v zdravniški vedi, spoštoval kakor lastne starše in da bom delil z njim svoj preužitek ter mu pomagal, če bo v stiski;
- da bom njegove sinove cenil kakor rodne brate in jih naučil svoje umetnosti, če bodo želeli pridobiti si jo, in to brez plačila in pismene pogodbe;
- da bom strokovna navodila in predavanja in sploh vso učno snov podajal samo svojim sinovom, sinovom svojega učitelja in učencem, ki so po pogodbi zavezani in zapriseženi na zdravniški zakon, drugemu pa nikomur;
- da bom dietična načela po svoji vesti in vednosti uporabljal v prid bolnikov ter odvračal od njih vse, kar bi jim utegnilo biti škodljivo in nevarno;
- da ne bom nikoli nikomur – tudi ko bi me prosil – zapisal smrtne droge ali ga z nasvetom napeljeval na tako misel; prav tako ne bom nobeni ženski dal pripomočka za uničenje telesnega ploda;
- dal bom svoje življenje in vedo svojo varoval vseskozi neomadeževano in pošteno;
- da ne bom rezal ljudi, ki trpe za kamni, marveč da jih bom prepuščal delovnim možem, ki jim je ta stvar poklicno opravilo;
- da bom v sleherno hišo, kamor me bodo klicali, stopil samo zaradi koristi bolnikov ter da se bom vzdrževal vsake zavestne in pogubne krivice, posebno pa spolnega občevanja z ženskami in moškimi osebami, svobodnimi in sužnji;
- da bom molčal o vsem, kar bom pri izvrševanju prakse ali tudi izven nje videl ali slišal o življenju in vedenju ljudi in česar ne gre obešati na veliki zvon, ker sem mnenja, da je take reči treba ohraniti zase kot (poklicno) skrivnost. Če bom torej to prisego vestno izpolnjeval in je ne bom prelomil, naj mi bo dana sreča in blagoslov v življenju in poklicu, da me bodo vsi ljudje imeli zmeraj v čislih, če pa jo bom prekršil in postal krivoprisežnik, naj me zadene nasprotno!

Hipokratova prisega je prisega zdravnikov, ki jo izrečejo ob koncu izobraževanja. Je obred, ki vpelje zdravnika v poklic. Hipokratova prisega je eno najbolj znanih grških medicinskih besedil. Zahteva, da novi

02_Predan.indd 69 20.3.2012 19:59:44

zdravnik priseže pri bogovih zdravja, da bo branil številne etične standarde svojega poklica. Skozi stoletja je bila prisega pogosto spreminjana, da bi bila bližje vrednotam različnih kultur, na katere je vplivala grška medicina. Hipokratova prisega je bila posodobljena v skladu z Ženevsko deklaracijo.

Ženevska deklaracija (prisega) iz leta 1948

- V trenutku, ko stopam v zdravniški poklic, svečano obljubljam,
- da bom svoje življenje postavil v službo humanosti;
- da bom do svojih učiteljev ohranil vso dolžno hvaležnost in spoštovanje;
- da bom svoj poklic opravljal vestno in dostojanstveno;
- najpomembnejša mi bo skrb za zdravje in življenje mojega pacienta;
- spoštoval bom skrivnosti, ki mi jih je zaupal;
- z vsemi svojimi močmi bom ohranjal čast in plemenite tradicije zdravniškega poklica;
- moji kolegi mi bodo bratje;
- pri izvajanju svoje dolžnosti do bolnika name ne bodo vplivale nobene od naštetih okoliščin: vera, nacionalnost, rasa, strankarsko prepričanje ali razredna pripadnost;
- absolutno bom spoštoval človeško življenje, od spočetja naprej, niti pod vplivom grožnje ne bom dopustil, da se izkoristi moje medicinsko znanje v nasprotju z zakoni človečnosti.

To obljubljam svečano, svobodno, sklicujoč se na svojo čast.

Ženevska deklaracija je listina, ki jo je Skupščina Svetovnega zdravniškega združenja sprejela leta 1948 in spreminjala v letih 1968, 1984, 1994, 2005 in 2006. Je deklaracija o zdravnikovi vdanosti humanitarnim ciljem medicine. Posebno pomembna je bila v začetnih letih zaradi zdravniških zločinov, ki so se nedavno od takrat zgodili v nacistični Nemčiji. Ženevska deklaracija je bila mišljena kot revizija Hipokratove prisege, njen namen pa je bil formulirati moralne resnice, ki bi bile vsebovane in priznane v sodobnosti.

Ženevska deklaracija (prisega) iz leta 2006

- »V trenutku, ko stopam v zdravniški poklic, svečano obljubljam,
- da bom svoje življenje postavil v službo humanosti;
- da bom do svojih učiteljev ohranil vso dolžno hvaležnost in spoštovanje;
- da bom svoj poklic opravljal vestno in dostojanstveno;
- najpomembnejša mi bo skrb za zdravje mojega pacienta;
- spoštoval bom skrivnosti, ki mi jih je zaupal, tudi po njegovi smrti;
- z vsemi svojimi močmi bom ohranjal čast in plemenite tradicije zdravniškega poklica;
- moji kolegi mi bodo bratje in sestre;
- pri izvajanju svoje dolžnosti do bolnika name ne bodo vplivale nobene od naštetih okoliščin: starost, bolezen, nemoč, vera, etnično poreklo, nacionalnost, spol, politična pripadnost, rasa, seksualna usmerjenost, razredna pripadnost ali katerakoli druga osebna okoliščina;
- absolutno bom spoštoval človeško življenje;
- niti pod vplivom grožnje ne bom dopustil, da se izkoristi moje medicinsko znanje z namenom kršenja človekovih pravic in svoboščin.

To obljubljam svečano, svobodno, sklicujoč se na svojo čast.«

Pri spremembah besedila deklaracije (oziroma prisege) je bilo izraženih veliko kritik, češ da *„kršijo nedotakljivost človeškega življenja“*, saj so, za primer, od najpomembnejših skrbi zdravnika *življenje* izvzeli. Prav tako so zahtevo po spoštovanju človeškega življenja *od spočetja naprej* leta 1984 spremenili v „od začetka naprej“, leta 2005 pa povsem izbrisali. Kritike so tem spremembam pripisale, da so zašle od Hipokratove tradicije in naredile odklon od postnürnberških prizadevanj za spoštovanje človekovega življenja. *(Vir: Wikipedia)*

02_Predan.indd 70 20.3.2012 19:59:44

Uvod

Sklep o ustanovitvi zdravniške zbornice

Na 126. rednem letnem zasedanju, ki ga je leta 1988 organiziralo Slovensko zdravniško društvo, so med sklepe zapisali zahtevo za ponovno ustanovitev slovenske zdravniške zbornice. Ustanovili so republiški iniciativni odbor za ustanovitev zbornice, ki ga je vodil prof. dr. Matjaž Rode. Leta 1990 so zdravniki, ki niso bili člani Slovenskega zdravniškega društva, ustanovili skupino, ki si je med drugimi nalogami zadala tudi to, da pripravi zakonsko osnovo za ustanovitev in delo zdravniške zbornice. V tej skupini sta bila najbolj aktivna prim. dr. Franc Vrevc in dr. France Cukjati. Leta 1991 so oblikovali volilne enote, izdelali volilne imenike in volilni register zdravnikov, izvedli so kandidacijske zbore zdravnikov in decembra izpeljali volitve v skupščino zbornice.

November 1990

Ideja o Zdravniški zbornici skupna slovenskim zdravnikom

Smilja Juras, Delo, 17. november 1990

Danes je bil v predavalnici Medicinske fakultete v Ljubljani ustanovni občni zbor Zdravniške zbornice v ustanavljanju in poudariti velja, da je k temu zgodovinskemu dogodku — gre namreč za institucijo, ki deluje v vseh razvitih sistemih zdravstva — veliko pripomogel iniciativni odbor, ki so ga sestavljali: dr. Jože Arzenšek, dr. Luka Gorišek, prof. dr. Marko Kolenc, doc. dr. Marjan Premik, prof. dr. Matjaž Rode, prim. dr. Zmago Turk ter prim. mag. dr. France Urlep. Imenovanemu iniciativnemu odboru je bila pri delu v oporo Zdravniška zbornica iz leta 1938. Ustanovitev Zdravniške zbornice v ustanavljanju kaže na resno sodelovanje zdravnikov pri pripravi zakonodaje s področja zdravstva, torej zakonov, ki bodo krojili zdravniško življenje. Povemo naj še, da bo Zdravniška zbornica — članstvo v njej je obvezno za vseh približno 6000 zdravnikov Slovenije — dokončno uzakonjena z zakonom.

Zdi se, da bo Zdravniška zbornica v ustanavljanju končno uzakonila pravila igre, ki so že preizkušena, kajti Zdravniška zbornica bo organizacija vseh zdravnikov in zobozdravnikov, ki bodo imeli skupni kodeks in zbornica bo imela funkcijo nadzorstva nad zdravniškim delom. Občutek zagrenjenosti, ki so jo imeli doslej nekateri zdravniki v svojem društvu, bo odpadel, kajti zbornica bo tudi tista organizacija, ki se bo sleherno leto pogajala z vlado, in tudi tista organizacija, ki bo vršila strokovni nadzor nad zdravniškim delom. Seveda pa bo morala biti institucija tega strokovnega nadzora zelo ostra in trda, opravljali pa ga bodo svetniki Zdravniške zbornice.

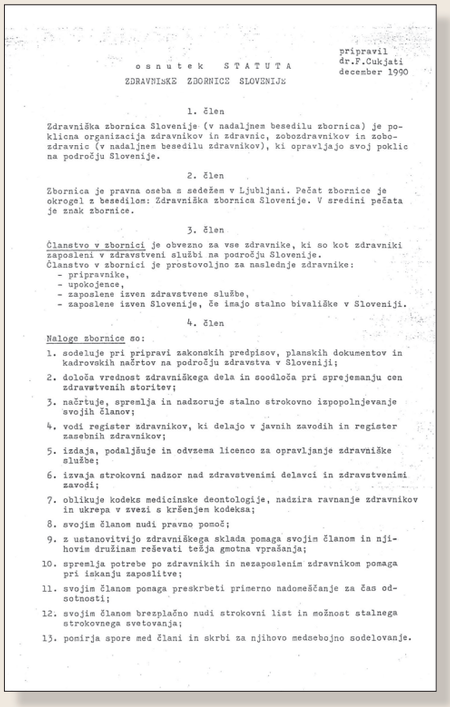
Zdravniška zbornica bo sicer ščitila zdravnika, a tisti, ki kot zdravnik ne bo delal dobro, bo izgubil licenco. S tem pa bo posredno zaščiten tudi bolnik. In še to: vsakih nekaj let

02_Predan.indd 71 20.3.2012 19:59:45

se bo moral sleherni zdravnik potrjevati v svojem znanju, zato, da bo pridobil oziroma obdržal svojo licenco. Zdi se, da bo Zdravniška zbornica z zahtevo po znanju, ki jo bo terjala od svojih članov, zagotovila maksimalno zaščito bolnikov. Nemara bodo poslej zdravniki pazili, da ne bodo naredili napak in to samo zato, da bi ne prišli v kolesje, ki mu bomo rekli: Zdravniška zbornica. V prihodnosti si bodo naši zdravniki veliko težje ‚privoščili' napačne diagnoze, kajti bolnik bo imel možnost, da spozna zadevo do konca, in da izbere drugega zdravnika — pojem konkurenčnosti pa do zdaj pač ni bil uveljavljen.

Osnutek Statuta Zdravniške zbornice Slovenije

France Cukjati, december 1990

o s n u t e k S T A T U T A
ZDRAVNIŠKE ZBORNICE SLOVENIJE

pripravil
dr.F.Cukjati
december 1990

1. člen

Zdravniška zbornica Slovenije (v nadaljnem besedilu zbornica) je poklicna organizacija zdravnikov in zdravnic, zobozdravnikov in zobozdravnic (v nadaljnem besedilu zdravnikov), ki opravljajo svoj poklic na področju Slovenije.

2. člen

Zbornica je pravna oseba s sedežem v Ljubljani. Pečat zbornice je okrogel z besedilom: Zdravniška zbornica Slovenije. V sredini pečata je znak zbornice.

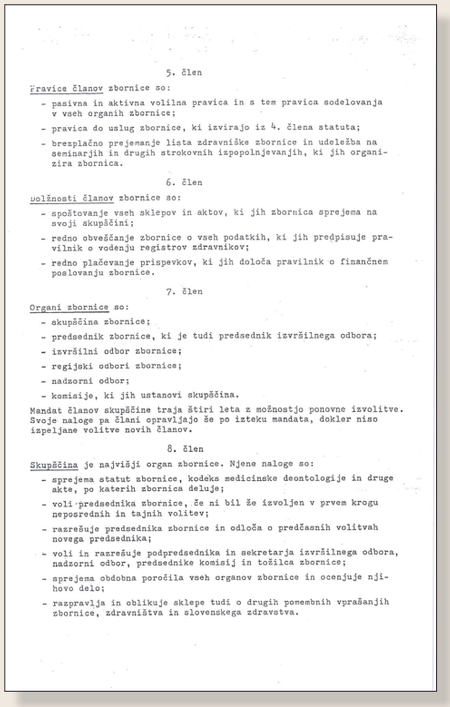
3. člen

Članstvo v zbornici je obvezno za vse zdravnike, ki so kot zdravniki zaposleni v zdravstveni službi na področju Slovenije.
Članstvo v zbornici je prostovoljno za naslednje zdravnike:
- pripravnike,
- upokojence,
- zaposlene izven zdravstvene službe,
- zaposlene izven Slovenije, če imajo stalno bivališče v Sloveniji.

4. člen

Naloge zbornice so:

1. sodeluje pri pripravi zakonskih predpisov, planskih dokumentov in kadrovskih načrtov na področju zdravstva v Sloveniji;
2. določa vrednost zdravniškega dela in soodloča pri sprejemanju cen zdravstvenih storitev;
3. načrtuje, spremlja in nadzoruje stalno strokovno izpopolnjevanje svojih članov;
4. vodi register zdravnikov, ki delajo v javnih zavodih in register zasebnih zdravnikov;
5. izdaja, podaljšuje in odvzema licenco za opravljanje zdravniške službe;
6. izvaja strokovni nadzor nad zdravstvenimi delavci in zdravstvenimi zavodi;
7. oblikuje kodeks medicinske deontologije, nadzira ravnanje zdravnikov in ukrepa v zvezi s kršenjem kodeksa;
8. svojim članom nudi pravno pomoč;
9. z ustanovitvijo zdravniškega sklada pomaga svojim članom in njihovim družinam reševati težja gmotna vprašanja;
10. spremlja potrebe po zdravnikih in nezaposlenim zdravnikom pomaga pri iskanju zaposlitve;
11. svojim članom pomaga preskrbeti primerno nadomeščanje za čas odsotnosti;
12. svojim članom brezplačno nudi strokovni list in možnost stalnega strokovnega svetovanja;
13. pomirja spore med člani in skrbi za njihovo medsebojno sodelovanje.

5. člen

Pravice članov zbornice so:
- pasivna in aktivna volilna pravica in s tem pravica sodelovanja v vseh organih zbornice;
- pravica do uslug zbornice, ki izvirajo iz 4. člena statuta;
- brezplačno prejemanje lista zdravniške zbornice in udeležba na seminarjih in drugih strokovnih izpopolnjevanjih, ki jih organizira zbornica.

6. člen

Dolžnosti članov zbornice so:
- spoštovanje vseh sklepov in aktov, ki jih zbornica sprejema na svoji skupščini;
- redno obveščanje zbornice o vseh podatkih, ki jih predpisuje pravilnik o vodenju registrov zdravnikov;
- redno plačevanje prispevkov, ki jih določa pravilnik o finančnem poslovanju zbornice.

7. člen

Organi zbornice so:
- skupščina zbornice;
- predsednik zbornice, ki je tudi predsednik izvršilnega odbora;
- izvršilni odbor zbornice;
- regijski odbori zbornice;
- nadzorni odbor;
- komisije, ki jih ustanovi skupščina.

Mandat članov skupščine traja štiri leta z možnostjo ponovne izvolitve. Svoje naloge pa člani opravljajo še po izteku mandata, dokler niso izpeljane volitve novih članov.

8. člen

Skupščina je najvišji organ zbornice. Njene naloge so:
- sprejema statut zbornice, kodeks medicinske deontologije in druge akte, po katerih zbornica deluje;
- voli predsednika zbornice, če ni bil že izvoljen v prvem krogu neposrednih in tajnih volitev;
- razrešuje predsednika zbornice in odloča o predčasnih volitvah novega predsednika;
- voli in razrešuje podpredsednika in sekretarja izvršilnega odbora, nadzorni odbor, predsednike komisij in tožilca zbornice;
- sprejema obdobna poročila vseh organov zbornice in ocenjuje njihovo delo;
- razpravlja in oblikuje sklepe tudi o drugih pomembnih vprašanjih zbornice, zdravništva in slovenskega zdravstva.

Mejniki ustanavljanja zdravniške zbornice

Prof. Elizabeta Bobnar Najžer

- 20. december 1991 – volitve predsednika in poslancev skupščine zdravniške zbornice12. februar 1992
- 28. marec 1992

maj 1989: 126. redno srečanje slovenskih zdravnikov Slovenskega zdravniškega društva: zahteva po ustanovitvi zdravniške zbornice

02_Predan.indd 72 20.3.2012 19:59:47

maj 1990:	**127. redno srečanje slovenskih zdravnikov Slovenskega zdravniškega društva: izvoljen iniciativni odbor za ustanovitev „Zdravniške zbornice Slovenije v ustanavljanju“**
17. november 1990:	ustanovni občni zbor „Zdravniške zbornice Slovenije v ustanavljanju“, izvoljen pripravljalni odbor
januar 1991:	v Zdravstvenem vestniku je bil objavljen predlog statuta in organiziranosti Zdravniške zbornice Slovenije
september 1991:	v Zdravstvenem vestniku je bil objavljen razpis za zbornične funkcije
6. november 1991:	zborovanje, ki ga je organiziralo Slovensko zdravniško društvo: Zdravniška zbornica – njene dobre in manj dobre strani
20. december 1991:	volitve predsednika in poslancev skupščine zdravniške zbornice
12. februar 1992:	skupščina Republike Slovenije je sprejela zakon o zdravstveni dejavnosti; objavljen v Ur. l. RS, 9/92; 85. člen: *„Zdravniki in zobozdravniki, ki opravljajo zdravstveno dejavnost in delajo neposredno z bolniki, se obvezno združujejo v Zdravniško zbornico Slovenije ...“*; pravna podlaga za ustanovitev zbornice
28. marec 1992:	ustanovna skupščina Zdravniške zbornice Slovenije, drugi krog volitev za predsednika: izvoljen prim. dr. Kurt Kancler, predsednik, prim. dr. France Vrevc, podpredsednik, dr. France Cukjati, generalni sekretar.

Več pristojnosti Zdravniški zbornici v nastajanju

Slovenska tiskovna agencija (STA), 20. september 1991

Izvršni svet Skupščine republike Slovenije je danes sprejel paket zdravstvene zakonodaje, kamor sodijo osnutek zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, osnutek zakona o zdravstveni dejavnosti in osnutek zakona o lekarniški dejavnosti. Kot je povedala ministrica za zdravstvo, družino in socialno varstvo dr. Katja Boh, so v osnutkih smiselno upoštevali pripombe, ki so bile dane v razpravi. Upoštevane so pripombe Zdravniške zbornice, ki ima v sedanjem osnutku precej več pristojnosti, vendar pa je v prehodnih določbah opredeljeno, kako se bodo določene kompetence nanjo postopno prenašale. Razjasnjeno je tudi vprašanje glede konku-

02_Predan.indd 73 20.3.2012 19:59:47

renčne klavzule, saj zdravnikom, ki bodo polno zaposleni v zdravstvenih ustanovah, ne bo dovoljena zasebna popoldanska praksa. V osnutku ostaja obvezno in prostovoljno zavarovanje, o prispevni stopnji pa bo odločala republiška skupščina na predlog Zavoda za zdravstveno zavarovanje.

Zbornica tik pred ustanovitvijo

STA, 16. december 1991

Predsednik Predsedstva RS Milan Kučan je danes sprejel delegacijo Slovenskega zdravniškega društva, ki jo je vodil predsednik društva dr. Marko Demšar. Predsednika Kučana so zaprosili za pokroviteljstvo nad 128. rednim letnim srečanjem slovenskih zdravnikov, ki bo maja prihodnje leto v Mariboru. Delegacija je predsednika Kučana tudi seznanila z dejavnostjo društva in z zadovoljstvom poročala, da je Zdravniška zbornica Slovenije tik pred ustanovitvijo in da je bila večina njihovih predlogov o vlogi in funkciji te zbornice upoštevana v predlogu o zdravstvenem varstvu.

Prve volitve za novo zbornico

20. december 1991

Prve volitve so potekale 20. decembra 1991. Koordinacijski odbor, ki je volitve vodil, je zasedal v domu slovenskih zdravnikov v Ljubljani, na Komenskega 4. Tja so se stekala volilna poročila iz vse Slovenije. Volilni odbor je kmalu lahko sporočil rezultate. Volitve so potekale brez zapletov. Pripravljalni odbor je svoje delo nadaljeval še s pripravo 1. skupščine Zdravniške zbornice Slovenije. Za dan ustanovne skupščine Zdravniške zbornice Slovenije je bil določen 28. marec 1992 v slovenskem parlamentu. S tem je bilo delo odbora končano.

Zdravniška zbornica v letu 1992

Spomini na nastajanje Zdravniške zbornice Slovenije

dr. Božidar Voljč, nekdanji minister za zdravje

V času prizadevanj za slovensko državo sem kot poslanec Zelenih postal član prvega sklica parlamenta in predsednik parlamentarnega odbora za zdravstvo. V tej funkciji sem se neposredno srečeval z delom takratnega ministrstva za zdravstvo, družino in socialno varstvo, ki ga je vodila prof. dr. Katja Boh. Ko sem po njenem odhodu januarja 1992 prevzel ministrstvo, je bila naša prva naloga sprejem že pripravljenih zakonov o zdravstveni

02_Predan.indd 74 20.3.2012 19:59:48

dejavnosti, o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. Spominjam se številnih sestankov, na katerih smo usklajevali pripombe. Čeprav jih je bilo precej, pa nihče ni oporekal potrebi po novi zakonodaji, ki je bila, kolikor se spominjam, sprejeta že marca istega leta. Takoj ko je bila sprejeta, pa jo je bilo treba začeti uresničevati, saj so bila pričakovanja javnosti, še posebej pa zdravništva, zelo velika. Zdravniki so že dr. Bohovi s protesti ob zanje prepočasnem sprejemanju kolektivne pogodbe pokazali, da bodo v novi družbi zahtevali položaj, ki jim ga je prejšnja država ves čas odrekala. In v okvir teh pričakovanj je sodila tudi ustanovitev zdravniške zbornice, ki so si jo naši zdravniki že dolgo želeli, potem ko so jo po drugi svetovni vojni nove oblasti med ustvarjanjem drugačnega sveta ukinile.

V zvezi z zbornico se spominjam, da so bili kolegi, ki so pripravljali njeno ustanovitev, izjemno dobro pripravljeni in so sliko prihodnje organizacije že natančno načrtali. Z ministrstvom so pri tem sodelovali dr. Matjaž Rode, dr. Kurt Kancler, dr. Anka Tekstor, dr. France Vrevc, dr. France Cukjati in drugi. Tako s pripravami na njeno ustanovitev kot odgovorni predstavnik ministrstva nisem bil v tolikšni meri obremenjen kot na primer z zdravstvenim zavarovanjem. Preostalo mi je le, da sem se z ustanovitvijo strinjal, kar pa je tako ali tako bilo moje prepričanje. Imel sem vtis, da je ustanovitev zbornice podpirala tudi javnost. Kasneje so mi nekateri zdravniki očitali, da se je zbornica prehitro ustanovila, da bi njeno vlogo lahko prevzelo zdravniško društvo in podobno. Takim slej ko prej odgovarjam, da je ustanovitev potekala v skladu z zakonom in da so podobo zbornice izoblikovali predvsem sami zdravniki, kar je povsem v skladu z vsebino in namenom njenega delovanja. Čas, v katerem je bila ustanovljena, pa drugih možnosti ni dopuščal. Njena ustanovitev je simbolizirala spremembe ne samo v zdravstvu, ampak tudi v slovenski družbi. Struktura in delovanje slovenske zdravniške zbornice pa sta bila kasneje navdih številnim drugim, ki so bile še ustanovljene.

januar

Skupščina dosegla dogovor

STA, 22. januar 1992

Poslanci Zbora občin so današnjo sejo pričeli s sprejemanjem amandmajev k predlogu zakona o zdravstveni dejavnosti. Posebna usklajevalna komisija je dosegla dogovor o treh najbolj spornih vprašanjih iz tega zakona: to je vprašanje zdravniške zbornice, ugovora vesti in zasebne prakse.

februar

Zakon o zdravstveni dejavnosti

12. februar 1992

Danes so poslanci državnega zbora sprejeli Zakon o zdravstveni dejavnosti.

02_Predan.indd 75 20.3.2012 19:59:48

Zakon je bil do danes spremenjen in dopolnjen še trinajstkrat, dokler ni na podlagi 153. člena Poslovnika državnega zbora Državni zbor Republike Slovenije na seji dne 26. januarja 2005 potrdil uradno prečiščeno besedilo Zakona o zdravstveni dejavnosti, ki velja še danes.

marec

Sekundarijat

S sprejetim zakonom o zdravstveni dejavnosti je bil uveden sekundarij. To pomeni, da se bodo dve leti po opravljenem strokovnem izpitu usposabljali vsi tisti slovenski mladi zdravniki, ki ne bodo pridobili specializacije.

Zasedanje skupščine Zdravniške zbornice Slovenije

28. marec 1992

Potekala je v veliki dvorani skupščine Republike Slovenije brez zapletov in v ponos slovenskemu zdravništvu, saj je bilo od 164 poslancev prisotnih 151. Skupščina je z največ glasovi za predsednika zbornice izvolila dr. Kurta Kanclerja. Ob številnih amandmajih sta bila sprejeta tudi oba osnovna dokumenta zbornice: Statut zbornice in Poslovnik o delu skupščine. Sprejet pa je bil tudi osnutek Kodeksa medicinske deontologije kot primerno gradivo za javno razpravo. 28. marec 1992 bo ostal zapisan kot pomemben mejnik v organiziranju slovenskega zdravništva.

Skupščina je izvolila naslednje nosilce zborničnih funkcij:

- Odbor za osnovno zdravstvo: dr. France Urlep
- Odbor za bolnišnično zdravstvo: dr. Janez Zajc
- Odbor za zobozdravstvo: dr. Matjaž Rode
- Socialno-ekonomska komisija: dr. Samo Fakin
- Pravno-etična komisija: dr. Milan Kotnik
- Nadzorni odbor: dr. Marjan Premik
- Častno razsodišče: dr. Berta Jereb
- Tožilec: dr. Jože Balažič
- Generalni sekretar: dr. France Cukjati

02_Predan.indd 76 20.3.2012 19:59:48

Prvi predsednik ZZS: primarij dr. Kurt Kancler (mandat: 1992–1996)

Biografija

Primarij Kurt Kancler je prvi predsednik Zdravniške zbornice Slovenije, med drugimi pa je tudi najbolj zaslužen, da ja ta sploh nastala. S prim. dr. Jelko Gorišek in prim. prof. dr. Zmagom Turkom so bili pomembni ustvarjalci in tisti, ki so postavili temelje zdravniške zbornice. Preden je postal predsednik zbornice, je bil 8 let podpredsednik Zdravniškega društva Slovenije in predsednik Zdravniškega društva Maribor.

Primarij Kurt Kancler se je rodil 19. februarja 1930 v Mariboru. Leta 1955 je diplomiral na Medicinski fakulteti v Ljubljani, leta 1961 je končal specializacijo, leta 1974 pa podiplomski študij na Medicinski fakulteti v Zagrebu. Leta 1987 je postal primarij. Svojo poklicno pot je začel v Zdravstvenem domu dr. Adolfa Drolca v Mariboru kot zdravnik in predstojnik Dispanzerja za otroke ter pomočnik glavnega direktorja za strokovno medicinske zadeve. V Mariboru je od leta 1964 razvijal novi tip sodobnega dispanzerja za otroke ter izdelal in teoretično utemeljil 21 področij dela te ustanove. Leta 1964 je prvi v Sloveniji v posvetovalnicah uvedel sistematične preglede otrok v starosti treh in petih let. Pozneje se je ta oblika razširila po vsej Sloveniji in je danes tudi uzakonjena. V Mariboru je 1966. leta v dejavnost Dispanzerja za otroke vključil tudi pedopsihološko in pedopsihiatrično dejavnost, ki zdaj v Mariboru posluje v posebnem Dispanzerju za psihohigieno.

Primarij Kurt Kancler se je največ posvečal zdravstvenemu pedagoškemu delu v Dispanzerju za otroke, kamor je uvedel tudi znanstveno-raziskovalno delo, sodeloval je na več kot 30 kongresih zunaj domovine in objavil številne znanstveno-raziskovalne članke v domačih in tujih revijah.

Ustanovljena Zdravniška zbornica Slovenije

STA, 28. marec 1992

Po več kot štiridesetih letih je Slovenija danes ponovno dobila zdravniško zbornico, samostojno poklicno organizacijo zdravnikov in zobozdravnikov Slovenije, je v pozdravnem govoru na ustanovni skupščini Zdravniške zbornice Slovenije ugotovil slovenski minister za zdravstvo, družino in socialno varstvo dr. Božidar Voljč.

70 odstotkov slovenskih zdravnikov in zobozdravnikov je na volitvah decembra lani v skupščino ZZS izvolilo 164 poslancev, današnjega zasedanja pa se jih je udeležilo kar 150. Po pozdravnih govorih ministra Voljča in predsednika slovenske skupščine dr. Franceta Bučarja so poslanci izvolili svoje delovno predsedstvo, verifikacijsko in volilno komisijo. Za predsednika ZZS je bil v drugem krogu volitev s tajnim glasovanjem izvoljen dr. Kurt Kancler, zdravnik iz Maribora. Dr. Kancler je povedal, da se bo ZZS pod njegovim vodstvom zavzemala za zgraditev novega odnosa med zdravnikom in

02_Predan.indd 77 20.3.2012 19:59:48

bolnikom, da si bo prizadevala sodelovati pri zdravstveni zakonodaji in da bo poskušala doseči pravilno vrednotenje zdravnikovega dela. Bodoča slovenska zdravstvena organizacija, ki bo oblikovana v trikotniku med ministrstvom za zdravstvo, družino in socialno varstvo, zdravstveno zavarovalnico in ZZS, pa bo v svoje središče postavila človeka, je poudaril dr. Kancler in zatrdil, da bo ZZS poskušala plodno sodelovati tudi s Slovenskim zdravniškim društvom in sindikati zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije. V nadaljevanju zasedanja prve skupščine Zdravniške zbornice Slovenije bodo poslanci sprejeli statut, poslovnik ter osnutek kodeksa medicinske deontologije in izvolili podpredsednika in nadzorni organ ZZS.

junij

Odločitev o Zakonu o zdravniški službi

20. junij 1992

Danes se je v veliki dvorani Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije na Miklošičevi 24 v Ljubljani odvila 2. redna skupščina Zdravniške zbornice Slovenije. Potrdila je sklepe 1. skupščine, predsednika in člane odborov in komisij. Dr. France Bučar in dr. Božidar Voljč sta kot slavnostna govornika na 1. skupščini poudarila zaupanje družbe do delovanja zdravniške zbornice.

Obstoječa zdravstvena zakonodaja ne vsebuje določil, ki bi ustrezno definirala vlogo in odgovornost zdravniškega poklica v sistemu zdravniškega varstva. Z namenom, da se jasno opredeli vlogo zdravnika kot odgovornega nosilca zdravstvene dejavnosti, je prišlo do odločitve, da se pripravi Zakon o zdravniški službi. Vendar bo sprejetje zakona omogočilo šele vzajemno delovanje zdravniškega društva, zdravniške zbornice in sindikata FIDES. Vse tri samostojne organizacije imajo skupen cilj: uresničenje vitalnih ciljev slovenskega zdravništva in zobozdravništva.

Poslanstvo zbornice

Zdravniška zbornica Slovenije je samostojna poklicna organizacija zdravnic, zdravnikov, zobozdravnic in zobozdravnikov, ki opravljajo svoj poklic na območju Republike Slovenije. Ščiti in zastopa poklicne, socialne in ekonomske interese članstva, skrbi za ugled in čast poklica ter za izpolnjevanje zdravniških dolžnosti. Kot javno pooblastilo podeljuje, podaljšuje in odvzema dovoljenja licence za opravljanje samostojnega dela. Vodi register zdravnikov, načrtuje, spremlja in nadzoruje sekundariat, specializacijo in druge oblike podiplomskega strokovnega izpopolnjevanja članov s preverjanjem usposobljenosti ter določa pogoje za imenovanje mentorjev in jih imenuje. Izvaja strokovni nadzor s svetovanjem.

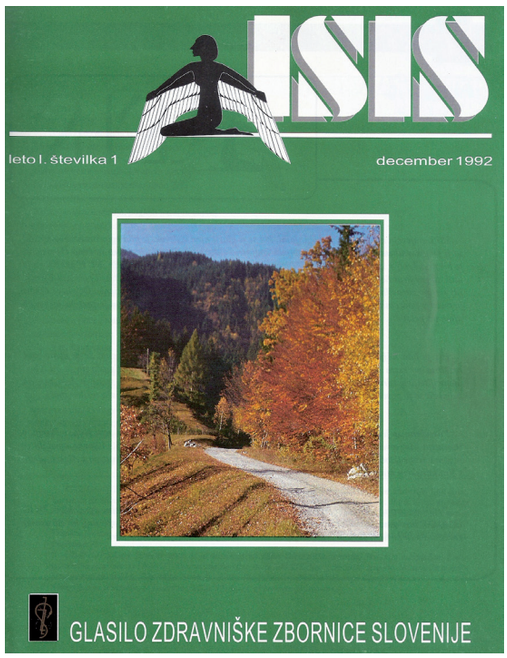
Sprejema kodeks medicinske deontologije in ukrepa v zvezi s kršenjem kodeksa; sodeluje pri pripravi zakonov, planskih dokumentov in drugih predpisov s

02_Predan.indd 78 20.3.2012 19:59:49

področja zdravstva; soodloča pri določanju izhodišč za sklepanje pogodb ter zastopa interese zasebnih zdravnikov in zobozdravnikov pri sklepanju pogodb z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije; sodeluje pri sklepanju kolektivnih pogodb v imenu zasebnih zdravnikov kot delodajalcev. Vodi jo predsednik oziroma predsednica, ki ga/jo na štiri leta izvolijo člani na tajnih neposrednih volitvah. Predsednik zbornice vodi tudi izvršilni odbor, ki šteje 10 članov, sestavljajo pa ga predsedniki odborov in sveta za izobraževanje ter generalni sekretar.

december

Glasilo zdravniške zbornice »ISIS«

Za obveščanje članov zbornica izdaja svoje glasilo ISIS. Revija izhaja 1. v mesecu na okoli 150 straneh barvnega tiska, na leto izide 11 številk. V reviji z datumom 8. december so objavljeni prispevki, ki obravnavajo zlasti stanovska vprašanja. Objavlja koledar strokovnih srečanj ter rumene strani s programi strokovnih srečanj. Predstavitev prve številke revije ISIS je bila v torek, 1992 ob 17. uri v prostorih SZD v Komenskega 4. Med povabljenimi so bili predstavniki ministrstva za zdravstvo, Medicinske fakultete, SZD, Zdravstvenega vestnika, Zavoda za zdravstveno zavarovanje in medijev. Predsednik prim. Kurt Kancler je navzoče pozdravil, glavni in odgovorni urednik, primarij mag. France Urlep, pa je podal programsko zasnovo revije ISIS. Šlo naj bi za revijo nekoliko manjšega formata, kot je A 4.

V tovariškem vzdušju je v nevezanem pogovoru večina pohvalila prvo številko in natresla vrsto spodbud in zamisli za bolj pestro vsebino časopisa. Obveljalo je prepričanje, da tako revijo potrebujemo. Revija ne konkurira Zdravniškemu vestniku, rada pa bi postala dopolnjujoča revija slovenskega zdravništva, polna aktualnih stanovskih informacij.

Ob rojstvu glasila ISIS je predsednik prim. Kurt Kancler namenil prijazne besede tako reviji zbornice kot slovenskim zdravnikom v prepričanju, da je pravilna obveščenost slehernega pogoj, da nam bo uspelo zavzeti viden in cenjen položaj v družbi. Ne smemo dopustiti, da o nas odločajo drugi.

Glasilu vse dobro: VIVAT – CRESCAT – FLOREAT.

02_Predan.indd 79 20.3.2012 19:59:50

ISIS ali Izida, največja med bogovi in boginjami, kot se je glasil njen vzdevek, je bila egipčanska boginja, ki so ji pripisovali moči, ki jih je uporabljala izključno v dobro ljudi. Bila je sestra in žena Ozirisa, ki je bil prvi kralj v zgodovini človeštva. Ljudje so ga ljubili zaradi njegovih dobrih del. Iz zavisti ga je ubil njegov brat Seth. Izida je zbrala koščke Ozirisovega trupla, katerega so raztresli po vsem Egiptu, jih s svojo zdravilno močjo sestavila in mu s sapo svojih kril vdihnila novo življenje. Oživljeni Oziris je odšel v podzemno kraljestvo, kjer je postal vladar med duhovi umrlih, ISIS pa je zavzela mesto ob njem na prestolu.

ISIS je bila najprej zaščitnica ognjišča, simbol vdanosti in zvestobe. Po legendi se je njena moč razširila po vem svetu. Vsak človek je kaplja Izidine krvi. Bog zdravja pri Egipčanih je bil Thot, utemeljiteljica zdravilstva pa IZIDA. Njen kult se je razširil po vsem antičnem svetu, v dobi cesarja Avgusta so jo posebej častili Rimljani. Imeli so jo za mater narave in je pooosebljala rešilne moči. Posvečena so ji bila številna svetišča. Najbolj znana so bila v Aleksandriji, v delti Nila, v Pireju, v Rimu na Marsovem polju in v Pompejih. Najstarejše likovne upodobitve segajo v tretje tisočletje pr. n. št. najbolj znamenite upodobitve so v muzeju v Aleksandriji, v Louvru in Vatikanu.

Detajl na granitnem sarkofagu Ramzesa III. iz XX. dinastije jo kaže v simbolni upodobitvi. Ta lik in njeno ime smo izbrali za naslov glasila Zdravniške zbornice Slovenije, ki naj bi zdravnike združevalo in povezovalo v prizadevanjih za dobro vseh ljudi – kapljic Isisijine krvi.

Zdravniki so dobili kodeks

12. december 1992

Danes so slovenski zdravniki po dolgotrajnih pripravah na 3. skupščini zbornice sprejeli Kodeks medicinske deontologije Slovenije in pravilnik o zasebni zdravniški dejavnosti; dopolnili so tudi več osnutkov pravilnikov – o razsodišču zdravniške zbornice, o licencah, o specializacijah, strokovnem nadzoru, sekundariatu in finančno poročilo ter načrt za prihodnje leto.

(Na 27. redni seji skupščine Zdravniške zbornice Slovenij, 24. aprila 1997 s bile sprejete spremembe kodeksa, kodeks iz leta 1997 velja še danes).

02_Predan.indd 80 20.3.2012 19:59:53

Zdravniška zbornica v letu 1993

januar

Sprejeti akti zdravniške zbornice

ISIS december 1992/januar 1993

- Kodeks deontologije
- Pravilnik o dovoljenju za zasebno delo
- Pravilnik o strokovnem nadzoru

Zdravstveni zakoni:

- Zdravniške dejavnosti
- Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravniškem zavarovanju
- Začasni pravilnik o pravicah do ortopedskih pripomočkov, ortotičnih, očesnih, slušnih, zobnoprotetičnih pripomočkov
- Statut Zdravniške zbornice Slovenije
- Pravilnik o finančnem poslovanju zbornice
- Poslovnik o delu skupščine Zdravniške zbornice Slovenije
- Pravilnik o vodenju registra zdravnikov in zobozdravnikov
- Sklep o članarini
- Pravilnik o volitvah v enotah in regijah
- Pravilnik o vsebini in poteku sekundariata
- Pogoji za zavarovanje odgovornosti

Kdo lahko dobi naziv primarij?

STA, 31. januar 1993

Naziv primarij se lahko podeli kandidatu, ki izpolnjuje pogoje, predpisane z Zakonom o zdravstveni dejavnosti in s pravilnikom, ki ga je objavil v zadnji (šesti) številki Uradni list Republike Slovenije.

Kandidati za omenjeni naziv morajo poleg zakonskih izpolnjevati še naslednje pogoje: da delajo vsaj 15 let na področju zdravstva, da so vsaj štiri leta delali kot predstojniki organizacijskih enot v zdravstvenih zavodih oziroma 10 let strokovnega dela na področju zdravstvenega varstva, da so izkazali uspehe na področju vzgoje za zdravje prebivalstva, da so napisali vsaj 10 strokovnih prispevkov in jih objavili v ustreznih revijah, da so bili aktivni na kongresih, simpozijih, posvetovanjih in tečajih v Sloveniji in tujini

02_Predan.indd 81 20.3.2012 19:59:53

ter da aktivno sodelujejo v zdravniški zbornici ali slovenskem zdravstvenem društvu. Dodelitev naziva primarij predlaga uradna komisija (imenuje jo minister za zdravstvo) na podlagi priglasitve samega kandidata, mnenja strokovnih kolegijev zdravstvenih zavodov ter predlogov zdravstvenih zbornic in društev. Nazive primarij enkrat letno dodeli minister za zdravstvo, praviloma ob svetovnem dnevu zdravja.

marec

Prva obletnica ustanovitve Zdravniške zbornice Slovenije

STA, 24. marec 1993

V nekdanji poročni dvorani mariborskega Rotovža je bila nocoj svečana seja ob prvi obletnici ustanovitve Zdravniške zbornice Slovenije, na kateri je o enoletnem delu Zdravniške zbornice Slovenije in njenih načrtih za prihodnost spregovoril tudi njen predsednik dr. Kurt Kancler. Minister za zdravje dr. Božidar Voljč je zdravniški zbornici čestital za uspehe, ki jih je dosegla v zadnjem letu, in dodal, da se bo njegovo ministrstvo tudi v prihodnje zavzemalo za čim boljše odnose z Zdravniško zbornico, vse udeležence pa je pozval, naj pomagajo pri izdelavi kriterijev za posebno nagrajevanje vrhunskih strokovnjakov v zdravstvu. Predsednik Zdravniške zbornice Slovenije dr. Kurt Kancler in posamezni člani izvršnega odbora so opisali enoletno delo zdravniške zbornice. Dr. Kurt Kancler je med drugim poudaril, da so se v začetku delovanja zbornice seznanili z izkušnjami delovanja zdravniških zbornic v Avstriji in Nemčiji, med enoletnim delovanjem pa so sprejeli tudi moralno-etični zakonik zdravnikov in razne druge akte. Predsednik Zdravniške zbornice Slovenije Kancler je tudi povedal, da so v tem času izdelali tudi register članov, v katerem so zbrali podatke za okrog 5000 zdravnikov v Sloveniji. V prvo leto dela zdravniške zbornice sodi tudi izvajanje privatizacije in njena vloga pri usposabljanju zdravnikov po končanem fakultetnem študiju, je še poudaril dr. Kancler ter dodal, da zbornica tudi pripravlja preoblikovanje pravilnika o specializaciji. Zdravniška zbornica bo pomemben partner v pogovorih s slovensko vlado in z zdravstveno zavarovalnico Slovenije, še marsikaj pa bo treba storiti glede financiranja celotnega slovenskega zdravstva, saj delo zdravnika še vedno ni ustrezno vrednoteno.

Slavnostna seja v Mariboru (od leve proti desni - dr. France Cukjati, prim. dr. Kurt Kancler, doc. dr. Božidar Voljč, prim. dr. France Urlep)

02_Predan.indd 82 20.3.2012 19:59:54

Plače zdravnikov še vedno niso zadovoljive, če upoštevamo dolgoletno šolanje in odgovornost, ki jo delo zdravnikov zahteva, zdravniška zbornica bo tudi nadzirala strokovno delo zdravnikov, da bi tako še povečali kvaliteto zdravstvenih storitev, so tudi menili na današnji svečani seji. Zdravniška zbornica je začela izdajati tudi revijo ISIS, v kateri objavljajo prispevke o delu in problemih zdravnikov, v zdravstvenih zavodih, o zasebni praksi in o drugih problemih, ki zanimajo zdravnike v Sloveniji.

Prva zasebna ambulanta

26. marec 1993

Danes je bila uradna otvoritev prve zasebne ambulantno-hospitalne ustanove v Sloveniji, ki jo je ustanovil dr. Milan Gorenšek, eden vodilnih gastroendoskopistov. S samostojnim delom je začel avgusta 1992. Ob delu je z eno medicinsko sestro in eno administratorko zgradil koncept »zdravstvene ustanove novega tipa«, v kateri bi vse gastroenterološke endoskopske preiskave in posege vrhunski strokovnjaki opravljali na enem mestu in brez pomembne čakalne dobe. Ambulanto je poimenoval »Diagnostični center Bled«. Diagnostični center ima svoje prostore v bivšem Garni hotelu Bogatin na Bledu.

april

Zdravniška zbornica Slovenije: Čast in obveza

Igor Lukšič, Delo, 10. april 1993

Svoboda združevanja je bila ena bistvenih simbolnih pridobitev prehoda v novo ureditev. Ustava Republike Slovenije je to svobodo sankcionirala v drugem odstavku 42. člena: »*Vsakdo ima pravico, da se svobodno združuje z drugimi.*« Kmalu po seji se je izkazalo, da nesporno svobodo združevanja različno razumemo. Zakon o zdravstveni dejavnosti je določil, da se zdravniki, ki opravljajo zdravstveno dejavnost in delajo neposredno z bolniki, obvezno združujejo v Zdravniško zbornico Slovenije. Statut zbornice pa določa, da je članstvo čast in obveza za vse, ki so kot zdravniki zaposleni na območju Republike Slovenije in delajo neposredno z bolniki.

Ali je pravica združevanja z drugimi kompatibilna z obveznim članstvom? Ali obvezno članstvo suspendira mojo pravico, da se svobodno združujem z drugimi? Ustavno sodišče Republike Slovenije meni, da »*obvezno združevanje v zdravniško zbornico ne pomeni omejevanje pravice, zavarovane z drugim odstavkom 42. člena ustave*«.

Zdravniška zbornica meni, da v razmerah demokratizacije političnega sistema le ona obvlada zdravniški stan in mu zagotavlja visoko strokovno, etično in ekonomsko raven – ne le v korist zdravnikom, ampak tudi družbi. Zato je obvezno članstvo edina rešitev. Podobno je mnenje ministrstva za zdravstvo, da je vsakemu zdravniku omogočeno ustanavljati društva, stranke, sindikate.

02_Predan.indd 83 20.3.2012 19:59:54

Zbornica v svojih prostorih

24. april 1993

Danes se je zdravniška zbornica preselila v svoje prostore v Dalmatinovi ulici 10. Zbornica je kandidirala za dodelitev primernih poslovnih prostorov lani septembra. Občina Ljubljana – Center ji je dodelila prostore decembra 1992. Potrebni so bili temeljite prenove. Maja se bo začelo delo v novih prostorih. Nekaj časa bo za nekatere svoje dejavnosti zbornica obdržala tudi še prostore na Malem trgu 4. Ker so novi prostori v zgradbi, ki je bila pred II. svetovno vojno last Zdravniške zbornice za Dravsko banovino, se bo sedanja naslednica potegovala za denacionalizacijo zgradbe. S spremembo zakona o denacionalizaciji namerava zbornica uveljaviti zahtevo, da se prostori, nacionalizirani leta 1957, vrnejo v last zbornici.

maj

Zobozdravstvena zbirka v muzeju

5. maj 1993

Minister za kulturo je danes odprl slovensko zobozdravstveno zbirko v Muzeju novejše zgodovine v Celju. Naj bo zbirka tudi spodbuda drugim medicinskim strokam, da poskušajo ohraniti svojo kulturnotehniško dediščino. Danes novo je jutri že zastarelo. Prim. dr. Francu Štolfi je uspelo, da je zbirka starih zobozdravstvenih inštrumentov, pripomočkov in opreme ohranjena našim prihodnjim rodovom.

Zdravniške odločitve v kritični presoji javnosti

Motiti se po človeško

Motiti se po zdravniško

Prof. Elizabeta Bobnar Najžer

Je zdravništvo posvečen poklic, ki zahteva tako globok odnos do bolnika (sočloveka), da se mu mora zdravnik posvetiti v celoti? Zato ob svojem delu gori kot bakla, ki sicer razsvetljuje in ogreva okolico, ko pa zgori do kraja, ostaneta od njega le tema in kupček pepela.

02_Predan.indd 84 20.3.2012 19:59:55

Tako je, v izziv stanovskim kolegom, zapisal zdravnik, ko je razmišljal o tem, kako izmeriti zdravnikovo strokovnost. Gre za analizo elekcij, relekcij na Medicinski fakulteti, ko je treba kandidate oceniti po strokovni plati – kaj je kdo raziskoval, kakšen je kot »človek«... Je dober človek tudi dober zdravnik in strokovnjak?

Ljudje v belem

Spet o njih veliko pišemo, predvsem obtožujoče. In še se bo to dogajalo, in še pogosteje!

Tudi pri nas razmišljamo o zdravniških napakah in kako se zavarovati pred pričakovanimi tožbami.

Nekateri so jih poimenovali Bogovi

Neki zdravnik, učitelj, je na take pripombe svojih kolegov rad odgovoril z vprašanjem: »*Pa kaj je v tem poklicu tako božanskega? Plače – sramotne, delo je odgovorno in naporno, ljudje pa so pozabili, da smrt sploh obstoja, pričakujejo, da bo zdravnik rešil vse probleme, če bo le hotel ...*«

Ko zdravniki kritično o sebi in položaju razmišljajo, izvemo, da se razvrščajo na več prepoznavnih skupin:

- so mladi zdravniki, ki se želijo strokovno uveljaviti in so zato pripravljeni marsikaj žrtvovati.
- so tisti, ki trmasto vztrajajo pri pridobivanju znanja, se finančno izčrpavajo in na oltar poklica darujejo še svoje družinsko življenje. Tragikomično je, da kljub svojemu kvalitetnemu delu ne uživajo pričakovanega družinskega ugleda, saj so cenjeni predvsem finančno poslovno uspešni ljudje ...
- zato pa so nekateri bolj »modri«. Ob rednem delu tržijo svoje znanje na vseh mogočih (in nemogočih) področjih, ki imajo malo skupnega, ali pa ne, z ortodoksno medicino
- potem se nekateri podajo na spolzko, odrekanja in garanja polno pot akademske kariere
- in končno so zdravniki, ki »mirno in prizadevno delajo v svojih ambulantah, pišejo številne recepte in napotnice«.

So pa še posebni občutki, ki jih doživljajo samo zdravniki v stiku s smrtjo. Umirajo mu stari in mladi, nezavestni in pri polni zavesti. Z vsako smrtjo gre z umirajočim tudi delček njega samega.

Zaradi nekatere stvari zdravniki so in vedno bodo pod nenehno kritično presojo javnosti. Toda tudi stvarnemu, vodstvenemu strokovnjaku se lahko zgodi »napaka«. Vendar je bilo v preteklosti malo dejanskih obtožb in prijav. Hudo pa je, kadar zdravnik dela po svoji vesti, misli, da je ravnal prav, pa je obtožen za napako. Napake so pač redne spremljevalke medicine v vsej njeni zgodovini in se pojavljajo

02_Predan.indd 85 20.3.2012 19:59:55

kljub največji profesionalni skrbnosti. Poskus zamolčevanja napak ima običajno še hujše posledice kot napaka sama. Seveda mislimo pretežno na razprave znotraj strokovnih krogov. Toda, na srečo zelo redko, se zadeve obrnejo lahko tudi drugače, v sramoto poklica in medsebojnemu zaupanju v škodo. In zgorel je do kraja, ostal je le lep spomin, in vendar tema in kupček pepela.

junij

Zdravniška zbornica o svojem prvem poslovnem letu

STA, 5. junija 1993

Zdravniška zbornica Slovenije je danes na redni skupščini obravnavala delo zbornice in njenih odborov ter komisij v prvem poslovnem letu, finančno poročilo ter zaključni račun za leto 1992 in predlog proračuna za leto 1993, začela pa je tudi razpravo o amandmajih k zdravstveni zakonodaji in razpravo o splošni kolektivni pogodbi za zdravnike. Zbornica je v prvem poslovnem letu uspešno delovala, je pokazalo poročilo o poslovnem letu. Izvršilni odbor zbornice je v preteklem letu oblikoval kadrovsko-materialne pogoje za delovanje zbornice in pripravil vrsto skupščinskih gradiv. Zbornica je imela v tem letu tudi preko 40 sestankov z ministrstvom za zdravstvo in Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije na vrsto različnih tem. Poročilo je pokazalo, da so v preteklem letu uspešno delovala tudi delovna telesa zbornice: odbor za osnovno zdravstvo, odbor za bolnišnično dejavnost, odbor za zobozdravstvo, razsodišče, socialno-ekonomska komisija in pravno-etična komisija. Uspešnost izkazuje tudi proračun zbornice za leto 1992 in 1993, po katerem je imela zbornica skoraj 58 milijonov tolarjev prihodkov ter 39 milijonov stroškov in je tako zaslužila približno 18,5 milijona tolarjev. Glede razprave o amandmajih k zdravstveni zakonodaji in razprave o splošni kolektivni pogodbi za zdravnike in zobozdravnike so se udeleženci skupščine strinjali, da le začenjajo dve pomembni in široki razpravi. Skupščinski poslanci so začeli obravnavati amandmaje, načelno pa so sprejeli sklep o kolektivni pogodbi za zdravnike in zobozdravnike, saj so menili, da tako pogodbo potrebujejo.

september

Zdravniki in zobozdravniki o kolektivni pogodbi

STA, 13. september 1993

Na sestanku v zvezi z reševanjem pravno-ekonomskega statusa slovenskega zdravnika in zobozdravnika sta se Izvršilni odbor Sindikata Fides in Zdravniška zbornica Slovenije dogovorila, da zdravniki in zobozdravniki pristopajo k uresničevanju sprejema kolektivne pogodbe za zdravnike in zobozdravnike, ki so zaposleni na območju RS, kolektivna pogodba pa bi pomenila prehodno rešitev do sprejema zakona o zdravnikih po vzoru evropskih držav.

02_Predan.indd 86 20.3.2012 19:59:55

Zdravniki so opozorili, da se bodo sestankov udeleževali le na podlagi predhodno posredovanih pisnih vabil z vsebino razgovora, zahtevajo pa tudi, da se o sestanku vodi zapisnik, ki ga potrdita obe pogajalski strani. Izvršilna odbora ugotavljata, da neuspešna pogajanja z vlado pomenijo pogoje za pričetek stavke kot zadnje možnosti uresničevanja pravic zdravnikov in zobozdravnikov.

Srečanje predstavnikov izvršilnega odbora zbornice z ministrico Jožico Puhar

14. september 1993

Predstavniki zdravniške zbornice so danes opravili pomembno nalogo, saj so predstavnici vlade RS, ministrici za delo, družino in socialne zadeve predstavili delovno-pravno problematiko slovenskega zdravništva. Predstavniki zbornice so primerno obvestili najvišji organ vlade o odprtih vprašanjih ekonomskega statusa slovenskega zdravnika ter s svojimi predlogi neposredno posegli na področje oblikovanja zdravstvene politike, za kar ima zbornica izhodišča že v zakonu o zdravstveni dejavnosti. Srečanja so se udeležili generalni sekretar zbornice dr. France Cukjati, zaradi odsotnosti predsednika zbornice pa podpredsednik prim. dr. France Vrevc in prim. dr. Janez Zajec ter vodja pravne službe gospa Anica Klemenčič, dipl. iur. Po kratki predstavitvi vloge in nalog zdravniške zbornice Slovenije, ki je prvič po vojnem času kot enakovreden subjekt pri oblikovanju zdravstvene politike stopa v slovenski prostor, so predstavniki zbornice ministrico natančno seznanili z vzroki za pripravo samostojne kolektivne pogodbe za zdravnike in zobozdravnike. Ministrico so seznanili tudi s podatki v zvezi z mrežo delovnih mest v zdravstvu. Seznanili so jo s prizadevanji, da bi bila mreža obvezni del nacionalnega programa zdravstva do leta 2000, ter s pomanjkljivostmi tega plana na področju kadrovanja vseh profilov zdravstvenih delavcev.

oktober

Kolektivna pogodba za zdravnike in zobozdravnike

8. oktober 1993

Na novinarski konferenci, ki jo je sklicala Zdravniška zbornica Slovenije, je bilo ponovno izpostavljeno vprašanje samostojne kolektivne pogodbe za zdravnike in zobozdravnike. Zdravniki so na skupščini zbornice sprejeli sklep, naj se zbornica kot edini predstavnik vseh zdravnikov zavzema za samostojno kolektivno pogodbo.

november

Vztrajamo pri zahtevi po kolektivni pogodbi za zdravnike

12. november 1993

Zdravniška zbornica Slovenije vztraja pri zahtevi po samostojni kolektivni pogodbi za zdravnike, saj so slovenski zdravniki zaradi specifičnosti svojega dela pa tudi tradi-

02_Predan.indd 87 20.3.2012 19:59:55

cije upravičeni do lastne pogodbe, ki bi delovno-pravno urejala področje zdravnikovega dela in njegovo ustrezno vrednotenje.

Zdravniška zbornica in Slovensko zdravniško društvo v celoti podpirata stanovski sindikat Fides v postopku uveljavljanja zahtev po samostojni pogodbi in nasprotujeta vključevanju zdravnikovega dela v okvir panožne ali drugih kolektivnih pogodb. Obenem nasprotujemo sprenevedanju vlade o pomenu in vlogi zbornice pri vodenju pogajanj za pripravo samostojne kolektivne pogodbe. Kot zadnje sredstvo za dosego cilja bo zato zbornica, ki združuje 4500 slovenskih zdravnikov, podprla tudi stavko. V Sloveniji bo v prihodnjem letu najverjetneje 605 zasebnih zdravnikov, kar je 15 odstotkov vseh slovenskih zdravnikov.

Zasedali so zasebni zdravniki in zobozdravniki

Bled, 27. in 28. november 1993

Stiske zasebnih zdravnikov so v sedanjih neurejenih razmerah resne do te mere, da se postavlja vprašanje, kako naprej. Storitve so močno podcenjene, kar je za družbo sramotno.

Zato zahtevamo:

- da Ministrstvo sproži postopek za spremembo 66. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zavarovanju, da se v ceni upošteva tudi investicijsko vzdrževanje;
- da postane pogodba z ZZZS trajna;
- v ceno zdravnikovega dela se mora vračunati odsotnost zaradi strokovnega izpopolnjevanja in rednega dopusta;
- da se priznavajo materialni stroški po dejavnostih;
- tudi amortizacija posebej za prostor in opremo mora biti zajeta;
- da se sprejmejo ukrepi za onemogočanje črne prakse.

Zahteva po vračanju nacionaliziranega premoženja Zdravniški zbornici Slovenije in Slovenskemu zdravniškemu društvu

Zbornica je bila v povojnem obdobju žrtev nacionalizacijskih procesov. Posledica tega je bila nacionalizacija stavbe na Dalmatinovi 10 v Ljubljani, katere lastnika sta Zdravniška zbornica Slovenije in Slovensko zdravniško društvo vsak do polovice. S sprejetjem zakonodaje je skupaj s Slovenskim zdravniškim društvom že 3. junija 1993 vložila vlogo za vrnitev premoženja. Pri tem je sodelovala z društvom in skupno sta premagovala težave, kot sta iskanje potrebne dokumentacije v državnih arhivih in podobno. 4. oktobra 1993 so zaprosili za sprejem pri županji skupščine občine Ljubljana center Alenki Žagar Slana, ki je bila pristojna za reševanje nacionalizacijskega zahtevka. Izražena je bila zahteva po sanaciji prostorov, ki so predmet zahtevka, v stanje ob nacionalizaciji stavbe.

Priprave na stavko

november 1993

Danes ob 16. uri so se na Dalmatinovi ulici 10 sestali predstavniki zbornice in predstavniki sindikata FIDES. Razprava o pripravah na stavko se je končala z ugotovitva-

02_Predan.indd 88 20.3.2012 19:59:55

mi, da se demantira dezinformacije, da zbornica ne podpira stavke. Zbornica podpira stavko zato, da se doseže posebna kolektivna pogodba za zdravnike, ki jo je zasnoval FIDES. Zbornica ne more biti organizatorica stavke, je pa pripravljena ob okroglih mizah tvorno sodelovati.

december

ZZS za normalno delovanje potrebuje več dovoljenj ministrstva za zdravstvo

STA, 10. december 1993

Zdravniška zbornica Slovenije se je v dveh in pol letih delovanja uveljavila kot nov element oblikovanja zdravstvene politike v Sloveniji, vendar za izvrševanje svojih nalog potrebuje še več dovoljenj ministrstva za zdravstvo, je na zadnji letošnji tiskovni konferenci danes povedal generalni sekretar zbornice dr. France Cukjati. Zbornica je v skladu z zakonom o zdravstveni dejavnosti, ki določa njen obstoj in delo, pripravila kodeks medicinske deontologije in pravilnik o delu razsodišča zbornice, ki pa ju mora potrditi še ministrstvo za zdravstvo. Ministrstvo mora prav tako izdati pooblastilo za zbornični pravilnik o podeljevanju in podaljševanju licenc za opravljanje zdravniške službe ter pravilnik o izvajanju strokovnega nadzora zdravnikov, je povedal Cukjati. Zbornica je uspešno uveljavila izvajanje sekundariata, dveletnega izpopolnjevanja zdravnikov po pripravništvu, urediti poskuša tudi področje specializacij, kjer pa nima pooblastil ministrstva. Zatika se njeno sodelovanje pri planiranju zdravstvene politike, ne sodeluje pri oblikovanju dodiplomskega študija zdravnikov, aktivno pa sodeluje pri oblikovanju izhodišč za sklepanje pogodb z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) in pri pripravi poklicne kolektivne pogodbe za zdravnike, je povedal Cukjati, ki je izrazil prepričanje, da bo ministrstvo zbornici v kratkem dalo vsa potrebna dovoljenja in pooblastila.

Zdravniški koncert

10. december 1993

V prostorih Narodne galerije v Ljubljani je bil tradicionalni zdravniški koncert. KUD Kliničnega centra in Medicinske fakultete dr. Lojz Kraigher vedno znova preseneča. Prvič je bila izvedena zdravniška himna, ki jo je spesnil in uglasbil primarij dr. Janko Držečnik, dolgoletni predstojnik mariborske kirurgije.

02_Predan.indd 89 20.3.2012 19:59:56

Zdravniška zbornica v letu 1994

januar

Stavka zdravnikov in zobozdravnikov se nadaljuje

STA, 11. januar 1994

Stavka zdravnikov in zobozdravnikov, članov sindikata FIDES, se nadaljuje tudi danes in bo trajala do četrtka, ko naj bi vlada obravnavala vprašanje kolektivne pogodbe za zdravnike in zobozdravnike, so za STA povedali na sindikatu FIDES. V vladnem odboru za javne zavode pa danes poteka usklajevanje glede dogovorjenega besedila kolektivne pogodbe. Nanj vlada nima bistvenih pripomb. Zaplet je pričakovati le pri določbah o roku, kdaj naj bi pogodba začela veljati, in glede obsega plačila za dežurstva, so še dodali na FIDES. V sporočilu za javnost pa je republiški stavkovni odbor omenjenega sindikata zapisal, da je na podlagi poročil regijskih odborov ocenil, da je včerajšnja stavka glede na odziv uspela. Udeležila se je je namreč velika večina zdravnikov in zobozdravnikov, zaposlenih v javnih zdravstvenih zavodih. Sporočilo tudi dodaja, da slovenski zdravniki in zobozdravniki podpirajo stavkovne zahteve FIDES v zvezi s podpisom kolektivne pogodbe za zdravnike in zobozdravnike in pravičnejšo ureditvijo plačila njihovega dela. Zahtevajo pa, da vodstvo FIDES v pogajanjih z vlado ne popušča, in celo predlagajo, da bi stavko nadaljevali v ostrejši obliki. Stavkovni odbor FIDES se je kljub temu na včerajšnji seji odločil počakati na predlog vlade, ga pretehtati in se šele po neuspešnih pogajanjih odločiti za zaostrovanje stavke.

Zdravniška zbornica podpira zdravniško stavko

STA, 12. januar 1994

Zdravniška zbornica Slovenije podpira stavko slovenskih zdravnikov in zobozdravnikov, saj je to očitno edina pot do normalizacije slovenskega zdravstva, je zbornica zapisala v sporočilu za javnost.

Zbornica ugotavlja, da je stavka v posmeh razumnemu svetu in predvsem davkoplačevalcem, ki si zaslužijo bolje opremljeno, bolj dostopno in normalno plačano zdravstvo. Zbornica je ogorčena, da so zdravniki in zobozdravniki za slovensko družbo tako malo pomembni, prepričana pa je, da bodo slovenski zdravniki razblinili upe tistih, ki računajo na neuspeh stavke zaradi notranjih nesoglasij.

Podpisana kolektivna pogodba za zdravnike in zobozdravnike

STA, 14. januar 11994

Vlada, sindikat zdravnikov in zobozdravnikov FIDES in zdravniška zbornica so popoldne v Ljubljani podpisali kolektivno pogodbo za zdravnike in zobozdravnike. Zaradi odlaganja podpisa te poklicne kolektivne pogodbe so v ponedeljek začeli s splošno

02_Predan.indd 90 20.3.2012 19:59:56

opozorilno stavko zdravniki in zobozdravniki, ki so stavko prekinili, potem ko je vlada pooblastila ministra za zdravstvo Božidarja Voljča za podpis pogodbe.

Stopnica bližje Zakonu o zdravnikih

14. januar 1994

Danes je prvič po letu 1945 podpisan sporazum z vlado o poslovnem statutu zdravnikov, kar pa je le vstopnica do posebnega Zakona o zdravnikih, ki smo ga v zbornici in na ministrstvu začeli pripravljati po podpisu. Tu sta Zakon o zdravniški službi in Zakon o zdravnikih. Vendar obstaja veliko nejasnosti glede kolektivne pogodbe.

februar

Uspeh zbornice: povečanje števila zasebnih zdravnikov

STA, 4. februar 1994

Po zakonu o zdravstveni dejavnosti daje zdravniška zbornica mnenje o tem, ali naj posameznemu zdravniku koncesijo podelijo ali ne. Mnenje je neobvezno, a kljub temu pomembno. V preteklem letu je dobilo koncesijo za opravljanje zasebne zdravniške prakse 109 zdravnikov, Zavod za zdravstveno zavarovanje pa je lani sklenil pogodbe s 133 zasebnimi zdravniki. Letos pričakujejo, da bo pogodbe podpisalo še okrog 380 zasebnih zdravnikov, s tem pa bo v zasebnih zdravnikih ZZZS dobil resnega finančnega partnerja.

marec

Splošni dogovor o programu zdravstvenih storitev

STA, 29. marec 1994

Predstavniki ministrstva za zdravstvo, zbornice, skupnosti in združenj zdravstvenih izvajalcev ter Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije so včeraj dokončno uskladili stališča in podpisali Splošni dogovor o programu zdravstvenih storitev in o izhodiščih za njegovo izvajanje. Sprejeli so tudi ustrezne področne dogovore za lekarniško, zdravniško in zasebno dejavnost ter za zdravstvene dejavnosti v socialnih zavodih, so danes sporočili iz službe za stike z javnostjo pri ZZZS.

02_Predan.indd 91 20.3.2012 19:59:56

April

Podpis kolektivne pogodbe za zdravnike

prim. dr. Kurt Kancler, ISIS, marec 1994

14. januarja 1994 smo prvič po letu 1945 podpisali sporazum s predstavnikom vlade, v katerem zdravniškemu stanu vlada naše države priznava poseben status. Veste, da gre za podpis kolektivne pogodbe za zdravnike in zobozdravnike, ki sta jo dosegli pogajalska skupina naše zbornice in sindikata zdravnikov Fides. Žal je trajalo več kot šest tednov, da so to pogodbo podpisali tudi ostali sindikati, v katere so vključeni slovenski zdravniki. Ostaja dejstvo, da bo tudi 14. januar 1994 ostal zapisan z velikimi pozitivnimi črkami v zgodovini boja, ki ga bijemo slovenski zdravniki proti devalvaciji našega poklica in za ponovno vzpostavitev položaja, ki po svoji naravi pripada zdravniškemu poklicu v sleherni družbi. Prav zgodovina bližnje preteklosti nas uči, da so politične strukture in dežele, ki zdravniškemu stanu kot delu dejanske intelektualne potence naroda niso odmerjale mesta, ki mu gre, doživele zlom.

Podpis kolektivne pogodbe je kajpak le vstopnica do posebnega Zakona o zdravnikih, ki smo ga v zbornici in na ministrstvu pričeli pripravljati po tem podpisu. Predsednik vlade je obljubil, da bo zakon mogoče uveljaviti še letos. Šele ta zakon nam bo opredelil položaj in funkcijo v družbi in državi, ki zdravniku glede na pomen dela pripada.

Naša zbornica je, kajpak, podpisala tudi splošno kolektivno pogodbo za zdravstvo. S temi normativnimi akti smo izboljšali startne osnove za materialno vrednotenje svojega dela. Neposredni učinek na naše osebne dohodke sicer še ni zveličaven, od prvega februarja naprej (za dežurstvo pa od 1. januarja) pa je že viden. Vendar pravkar izdelujemo nov pravilnik o napredovanju ter o posebnih pogojih dela zdravnikov. Šele ta dva pravilnika bosta omogočila uveljavitev s podpisi zagotovljenih pravic, ki bodo omogočale dvig osebnih dohodkov zdravnikov do 40 odstotkov. Vem, da doseženo še dolgo ni tisto, kar želimo. Vem, da je marsikdo v naših vrstah razočaran. Vem, da smo tudi od vas izvoljeni funkcionarji zbornice v začetku svojega dela upali, da bomo prej dosegli več od tega. Toda žal zdravniki nismo edini, ki se danes v sodobni državi borimo za primernejše mesto pod soncem. Vem, da je krivično, da med 840 tisoč zaposlenimi v naši državi pet tisoč zdravnikov po 21-letnem šolanju prejema v veliki večini primerov le povprečne osebne dohodke teh 840 tisoč zaposlenih. Vse to vem.

Vem pa tudi, da boj proti v uravnilovki v slovenskem zdravstvu ni »šprint«. To je maraton. Potrebovali bomo še veliko moči in volje, da bomo prispeli tja, kamor sodimo. Razumem tudi nezadovoljstvo slehernega izmed pet tisoč slovenskih zdravnikov in zobozdravnikov s tem, kar smo naredili. »Kaj ste dosegli?« to je sedaj vprašanje. Dve leti sodelujem v tem boju. Moj občutek je, da smo dosegli že zelo

02_Predan.indd 92 20.3.2012 19:59:56

veliko. Ta občutek me ne odvrača od globokega spoznanja, da se bo potrebno z vsemi močmi boriti naprej. Boj za pravice našega stanu bo uspešen le takrat, ko bomo slovenski zdravniki enotni. Z najglobljo žalostjo in razočaranjem spoznavam, da nas je slovenske zdravnike tako lahko razdvojiti. Enkrat govorimo o interesih v zavodih zaposlenih zdravnikov, drugič o zasebnikih. Enkrat govorimo o interesih zdravnikov vodstvenih struktur, drugič o onih pod njimi. Enkrat govorimo o interesih zdravnikov na primarnem nivoju, drugič o tistih na sekundarnem in terciarnem. Enkrat se v tej mali domovini skušamo diferencirati teritorialno, potem po svojih političnih prepričanjih. Pa naj ne bo zamere. Tudi odnosi zbornice s Slovenskim zdravniškim društvom, sindikatom Fides, z Združenjem zdravniških zavodov itd. – vse to so združenja zdravnikov – niso vedno idealni. Partikularni interesi te ali one barve radi prevladujejo nad stanovskimi interesi. To je hudo in slutim, da bo slovenski zdravnik dosegel piedestal svojih predhodnikov šele takrat, ko bomo premagali to partikularnost. Morda sem preveč govoril o položaju zdravnika in njegovih gmotnih pravicah. Vendar vem, da bomo vse ostale probleme uspešno rešili takrat, ko se bomo znebili nezadovoljstva in opravičene ogorčenosti nad svojim položajem, tako gmotnim kot družbenim. Zbornica je kajpak delovala še na številnih drugih področjih. Začeli smo izvajati zakonska pooblastila pri izdaji licenc in koncesij. Borimo se za primerno mesto naših pripadnikov. Uredili smo status sekundarijev ter delno že problem nagrajevanja mentorstva. Prav ob tem vprašanju smo naleteli na nov problem, namreč na lastno vrednotenje dela zdravnika. Žal nas je preteklost vzgojila tako, da smo v tem vrednotenju izgubili smer. Po eni strani še danes srečujemo ljudi, ki obsojajo s poštenim delom pridobljeno premoženje. Po drugi stani srečujemo še več kolegov, ki svoje znanje, sposobnosti in pravice, pridobljene z 21-letnim šolanjem, prodajajo daleč pod svojo ceno oziroma to celo podarjajo. V tej lastni cenitvi bo potrebno še marsikaj spremeniti in evropeizirati. Navidezno je prevzem zakonskih pooblastil o specializaciji slovenskih zdravnikov zanesel razdor med zbornico in Medicinsko fakulteto. Hote pravim navidezno. Dejansko se ni veliko spremenilo. Tudi na tem področju stopamo v Evropo. Zakonska pooblastila okoli specializacije so po našem veljavnem Zakonu o zdravstvu dejansko prešla od ministrstva na zbornico. Kot nekoč ministrstvo pri vsebini in izvajanju specializacije ni bil kontrapunkt fakulteti, tako kajpak v bodoče ne bo zbornica. Predvideni razgovori med fakulteto in zbornico bodo gotovo iz nepoučenosti nastale odpore od pravili. Medicinska fakulteta je zelo pomemben del slovenskega zdravništva. Za odnos zbornica – fakulteta velja, kot sem povedal v prejšnjem odstavku.

Dovolj bodi polemičnih zapisov. Zbornica živi, doživlja reakcije. Sama reagira, morda še malo premalo reagira. Toda kljub temu živi. Stanovski interes slovenskega zdravnika ni več skrit v amorfni masi »zdravstvenih delavcev«. Gradimo podobo slovenskega zdravnika ob koncu drugega tisočletja sredi Evrope. Pomagajte nam pri tem delu.

02_Predan.indd 93 20.3.2012 19:59:56

junij

Prvi zbor zasebnih zdravnikov in zobozdravnikov

19. junij 1994

Danes je bil v veliki predavalnici Kliničnega centra prvi zbor zdravnikov in zobozdravnikov, ki so že začeli z zasebno dejavnostjo in tistih, ki to nameravajo storiti. Na temelju predlogov v anketi je bila za mandatarko komisije za zasebno zdravstvo pri Zdravniški zbornici Slovenije na zasedanju skupščine izvoljena zobozdravnica mag. dr. Anka Tekstor, ki ima v Ljubljani svojo zasebno ordinacijo.

september

Uvajanje zdravniških licenc

2. september 1994

Generalni sekretar Zbornice dr. France Cukjati je danes predstavil prvi osnutek Zakona o zdravnikih, ki naj bi z vpeljavo licence – ta je bila pri nas kot novost uzakonjena pred dvema letoma in z njo zdravnik prevzame polno odgovornost – opredelil težo te licence in odgovornost zdravnika. Novi zakon med drugim predvideva tudi obvezno zavarovanje zdravnikov za strokovne napake ter vpeljavo strokovnega nadzora po javnih pooblastilih, ki naj bi začel delovati po pravnomočnosti pooblastil ob koncu letošnjega septembra. O izsledkih strokovnega nadzora naj bi bila javnost obveščena.

Rojeva se prvi osnutek Zakona o zdravniški službi

France Cukjati, ISIS, september 1994

Na Dalmatinovi 10 se je poleti 1994 leta rojeval prvi osnutek Zakona o zdravniški službi. Že prvi osnutek nakazuje precej novosti, s katerimi želimo prispevati k ureditvi zdravstva, zdravništva in zdravnikovega položaja v slovenski družbi. Najprej gre za vzpostavitev mreže javne „zdravniške“ službe, to je zdravniških delovnih mest, skrb zanjo naj bi delili vlada in zbornica, ki naj bi nezaposlenim zdravnikom nudila tudi „borzo dela“.

Ob šestletnem študiju naj bi se zdravnikom ukinilo pripravništvo, njegova vsebina pa prenesla delno v šesti letnik in delno v sekundariat. Iz sredstev obveznega zavarovanja naj bi se financirala tudi „enostavna reprodukcija strokovnjakov“, to je pripravništvo za zobozdravnike, sekundariat za zdravnike in njuno mentorstvo.

Zakon naj bi zakoličil vrste specializacij in pod-specializacij, vsebine, trajanje in izpite pa prepustil pravilnikom.

Sledi vzpostavitev mreže „učnih mest“ in „učnih (zasebnih) ordinacij“ ter obveza učnih zavodov in ordinacij, da nudijo zaposlitev pripravnikom, sekundarijem

02_Predan.indd 94 20.3.2012 19:59:56

in specializantom. Posebno poglavje bo posvečeno dvema različnima načinoma opravljanja zdravniške službe: načinu zaposlenosti in načinu zasebnosti.

V poglavju o pravicah in dolžnostih tako zdravnika kot bolnika se bo zakon dotaknil tudi nekaterih doslej zanemarjenih tem, ki pa jih mednarodne konvencije vedno znova načenjajo in priporočajo njihovo vključitev v zakonodaje držav podpisnic. Gre za posebne pravice otrok, transplantacijo fetalnih tkiv, zdravniške posege v človeški reprodukciji, obravnavo bolnika v terminalni fazi, pridobivanje organov za transplantacijo, biomedicinske raziskave in podobno. Zelo jasno je tudi opredeljena zdravnikova svoboda (in odgovornost) odločanja.

Največ težav bomo verjetno imeli s 6. poglavjem, ki govori o plačevanju zdravniških uslug. Cena zdravniške storitve naj bi, poleg materialnih stroškov z amortizacijo in poleg vrednosti vloženega ne zdravniškega dela, posebej vključevala vrednost vloženega zdravniškega dela, ki mora vsebovati ne le porabljen čas za pripravo in izvedbo storitve, ampak tudi vrednost zahtevanega znanja in težo odgovornosti in tveganja, ki spremljata zdravnikovo delo.

Plača zaposlenega zdravnika bi torej morala odražati celotno vrednost vloženega zdravniškega dela, tudi znanje, odgovornost in tveganje. Zakon bo nakazal plačilne skupine in plačilne razrede, ki naj bi jih nato podrobneje dodelala kolektivna pogodba za zdravnike. S tem zakonom naj bi namreč prenehal veljati zakon o razmerjih plač in pravilnik o napredovanju v delu, ki se nanaša na zdravnike. S posebnim členom je vgrajeno varovalo, da najnižja plača zdravnika ne sme biti nižja od dveh povprečnih slovenskih plač in najnižja plača specialista ne nižja od treh povprečnih slovenskih plač.

K oblikovanju zdravniškega zakona bi radi pritegnili vse kolegice in kolege. Ne izključujemo možnosti sklica izredne skupščine zbornice, saj prav ta skupščina predstavlja najbolj avtentično zastopstvo celotnega slovenskega zdravništva.

Prepričan sem, da bomo slovenski zdravniki k tej enkratni priložnosti pristopili resno, zavzeto, kolegialno in demokratično. Tudi zdravniki se sicer znamo trmoglavo prepričevati in kljubovalno dokazovati svoj prav, vendar, kadarkoli je šlo za temelje našega stanu, smo vedno znali biti ne le odločni, ampak tudi ustvarjalni in enotni.

december

ISIS praznuje

dr. France Urlep – ISIS za rojstni dan

Leto 1994 se izteka. 930 strani branja letos ali 77 strani povprečno v vsakem zvezku. 1993 je izšlo 630 strani. Letos je bila objavljena vrsta prispevkov, zanimivih, ki pa ne sodijo v Zdravniški Vestnik.

02_Predan.indd 95 20.3.2012 19:59:56

Zdravniška zbornica v letu 1995

januar

Napoved sklica redne letne skupščine

24. redna letna skupščina zdravniške zbornice bo v soboto, 22. aprila 1995, ob 9:00 v II. predavalnici na Ekonomski fakulteti v Ljubljani, Kardeljeva ploščad 17

DNEVNI RED:

- Beseda predsednika
- Delo zbornice
- Potrditev kadrovskih sprememb
- Finančno poročilo
- Osnutek Pravilnika o posebnih znanjih
- Zdravniške tarife – nadzor
- Poslovnik o delu skupščine
- Pravilnik o volilnih enotah
- Razprava o bodočem sodelovanju zbornice pri oblikovanju slovenske zdravstvene politike
- Sprejem deklaracije

februar

Zdravniška zbornica postaja resen sogovornik

Od svoje ustanovitve je zbornica skušala zelo resno in odgovorno uresničevati 5. točko 85. člena Zakona o zdravstveni dejavnosti, ki pravi, da Zdravniška zbornica Slovenije sodeluje pri pripravi zakonov, planskih dokumentov, kadrovskih načrtov in drugih predpisov s področja zdravstva.

- Vsa pomembna gradiva, ki jih je ministrstvo za zdravje zbornici posredovalo v oceno, so najprej obravnavale komisije in odbori, nato pa še izvršilni odbor.
- Z vidika odgovornosti za bolnikovo zdravje postavljata država in vsa slovenska javnost zdravnika na prvo mesto.
- Zbornica podpira ustanovitev Zavoda za zdravstveno zavarovanje.
- Zdravniška zbornica visoko ceni strokovnost učiteljev Medicinske fakultete.
- Ceni tradicijo in politično samostojnost Slovenskega zdravniškega društva.

02_Predan.indd 96 20.3.2012 19:59:56

- Zbornica podpira delo FIDES.
- Zbornica podpira konzorcij zasebnih zdravnikov.
- Nobeno zdravniško društvo ne bi smelo sprejemati odločitev v škodo drugega.

april

Zdravniki ne bodo podpisali pogodbe

STA, 25. april 1995

Zdravniki z zavodom za zdravstveno zavarovanje ne bodo sodelovali, dokler ne bo spremenil svojih stališč do zdravnikov in upošteval tudi njihove predloge, je na današnji novinarski konferenci, ki je potekala v prostorih Zdravniške zbornice Slovenije, povedal primarij France Urleh in še dejal, da predstavniki zdravniške zbornice ter zasebni zdravniki in zobozdravniki ne bodo podpisali splošnega dogovora za obdobje 1995-97 ter sodelovali v njem kot partnerji, kar pa ne bo škodovalo zavarovancem, saj bodo še vedno v veljavi stare pogodbe.

Po mnenju predsednika ekonomske komisije pri zdravniški zbornici dr. Marka Bitenca je največji problem v tem, da država in finančno ministrstvo določata višino sredstev, ki jih bo namenila za plačilo zdravstvenih storitev, zavarovanci in pacienti pa krivijo zdravnike in medicinske sestre zaradi dolge čakalne dobe in podobnih neprijetnosti. *„Država, ki je preveč obljubila zavarovancem, premalo sredstev pa je nakazala, pa pri tem ostaja čista*," je še menil Bitenc. Poudaril je še, da zdravniki hočejo le opozoriti na nepravilnosti in nevzdržne razmere v zdravstvu.

maj

Slovenska zbornica med evropskimi

Kurt Kancler, France Vrevc, 12. maj 1995

11. in 12. maja 1995 Je bilo na Dunaju srečanje srednje- in vzhodnoevropskih zdravniških zbornic. Prisotne so bile še zbornice Nemčije, Švice, Avstrije, Madžarske, Hrvaške, Slovaške, Češke ter Poljske. Avstrijski kolegi na čelu s svojim predsednikom prim. dr. Michaelom Neumannom ter neutrudno tajnico, gospo dr. Angelo Weidinger. Dr. Neumann je na srečanju poudaril velik pomen nastajanja nove družbe zdravniških zbornic srednje in vzhodne Evrope. Dr. Otto Pjeta, predsednik zgornjeavstrijske zdravniške zbornice in dober znanec prim. dr. Vrevca, je govoril o problemih ambulantne medicine v modernem zdravstvenem sistemu. Prof. dr. Reinhard Krepler, ugleden strokovni direktor dunajskega AKH, je poročal o problemih menedžmenta in financiranja sodobne bolnišnične dejavnosti. Dr. Hans R. Sahli, predsednik švicarske zbornice, je govoril o problemu obveznega ali neobveznega članstva v zbornici. Prim. Kancler je imel na voljo 15 minut. Najprej je predstavil našo deželo,

02_Predan.indd 97 20.3.2012 19:59:56

osnovne statistične podatke, položaj našega gospodarstva in šolanja naših zdravnikov. Nato je podal pregled zgodovine naše zbornice od leta 1893 in način njenega sedanjega delovanja. Poročal je o situaciji naših zdravnikov ter o tranziciji nekdanjih državnih struktur v zdravstvu v sodobnejše, zavodske ali zasebne oblike dela javnega zdravstva. Govoril je o položaju zavarovalništva, finančnih problemih ter problemih borbe zdravnikov za svoj vsakdanji kruh. Poročilo je bilo ugodno sprejeto, dobili smo številne nasvete za nadaljnje delo pa tudi pohvale za že opravljeno. Dunajski sestanek je bil zelo ploden. Predvsem predstavniki nekdanjih vzhodnih dežel so spoznali, da je po eni strani potrebna še dolga borba za uveljavitev zdravnika kot nosilca zdravstvene službe ter svobodnega poklica, po drugi strani pa so tudi videli, da v zahodnih deželah položaj zdravnika ni vedno najugodnejši in da tudi v popolnoma drugih finančnih pogojih zdravništva ne dosega vedno tisto, kar si želi.

junij

Sprejet program pripravništva

16. junij 1995

V današnji 33. številki uradnega lista Republike Slovenije je objavljen Program pripravništva za zdravnike, ki velja od 17. junija 1995. Po tem programu vsebuje pripravništvo pridobivanje znanj in veščin s področja urgentne medicine in pripravo na strokovni izpit. Program vsebuje tudi seznam znanj in veščin ter zahtevano število nujnih zdravniških opravil pripravnikov med opravljanjem pripravništva.

oktober

Konkurenčna klavzula bi omogočala «črno prakso»

11. oktober 1995

Generalni sekretar Zdravniške zbornice Slovenije dr. France Cukjati je danes podal predlog ZZS, da bi konkurenčno klavzulo v Zakonu o zdravnikih ukinili. To pavšalno zakonsko določilo, ki vsem zaposlenim zdravnikom prepoveduje zasebno dejavnost, naj bi bilo za državo sicer najenostavnejši, po mnenju zbornice pa neučinkovit in celo škodljiv ukrep. *„Ker določeni odstotek bolnikov vedno kaže željo, da kot samoplačniki poiščejo storitev vrhunskega strokovnjaka, in ker so ti strokovnjaki pripravljeni tem izrednim željam bolnikov tudi prisluhniti, bo do tega zasebnega poslovnega odnosa vedno prihajalo, pa če to želimo ali ne,“* meni dr. Cukjati. S ‚konkurenčno klavzulo‘ lahko ta individualni poslovni odnos le izrinemo na področje ‚črne prakse‘ ali pa dosežemo, da posamezni za javnost zelo zanimivi strokovnjaki enostavno zapustijo kliniko in kot zasebniki začno opravljati svojo dejavnost izključno za samoplačnike.

02_Predan.indd 98 20.3.2012 19:59:56

Zdravniška zbornica v letu 1996

marec

Korak do volitev 1996

ISIS, marec 1996

Predstavitev programov kandidatov za predsednika zdravniške zbornice. Neposredno voljeni predsednik zbornice naj bi bil predsednik izvršilnega odbora in naj bi poleg reprezentančne funkcije prevzel tudi funkcijo generalnega sekretarja.

Čas za oddajo glasovnic za volitve v skupščino ZZS je do polnoči

22. marec 1996

Te dni 5.787 zdravnikov in zobozdravnikov na 78 volilnih mestih v državi voli svoje poslance v novo skupščino Zdravniške zbornice Slovenije (ZZS). Skupščina bo po novem namesto 161 poslancev štela 114 poslancev. Po razpisu razširjenega izvršilnega odbora (IO) ZZS lanskega decembra so se volitve poslancev in predsednika v novo skupščino, ki se ji je iztekel štiriletni mandat, začele včeraj (21. marca), prav na dan stavke slovenskih zdravnikov in zobozdravnikov. Poleg poslancev so zdravniki in zobozdravniki volili v prvem krogu tudi predsednika skupščine, za katerega se potegujejo kar štirje kandidati. Če nihče od njih ne bo prejel dovolj glasov, bodo ponovili volitve (drugi krog). Rok za oddajo glasovnic pa bo, kot so še povedali na ZZS, potekel danes ob polnoči, dokončni rezultati volitev pa bodo znani prihodnji četrtek, 28. marca letos.

ZZS podpira stavko slovenskih zdravnikov in zobozdravnikov

22. marec 1996

Zdravniška zbornica Slovenije si je in si bo še naprej prizadevala za konstruktivno rešitev zdravniških problemov, vlada, žal, doslej ni pokazala ustrezne politične volje, da bi te probleme rešili brez stavke. Zato v celoti podpiramo stavkovne zahteve sindikata zdravnikov in zobozdravnikov Fides, je povedal na današnji novinarski konferenci član izvršilnega odbora ZZS in predsednik socialno-ekonomske komisije dr. Marko Bitenc.

Vlada sprejela predlog zakona o zdravnikih

STA, 28. marec 1996

Razprava o predlogu zakona o zdravnikih je bila prva tovrstna razprava v Sloveniji. Gre za zdravnike oziroma za poklic s posebnimi odgovornostmi, ki ga evropske zakonodaje različno obravnavajo. Sprejeti predlog pomeni korak bližje do evropskega vzorca. Vlada je s tem pokazala resen namen, da bo zakon še letos spravila pod streho, je povedal na današnji novinarski konferenci po seji vlade minister za zdravstvo Božidar Voljč, ki je predstavil predlog Zakona o zdravnikih.

02_Predan.indd 99 20.3.2012 19:59:56

april

Deklaracija slovenskih zdravnikov in zobozdravnikov

5. april 1996

Deklaracija slovenskih zdravnikov in zobozdravnikov, ki so jo podpisali nosilci zdravstvene dejavnosti Fides – sindikat zdravnikov in zobozdravnikov Slovenije, Zdravniška zbornica Slovenije in Slovensko zdravniško društvo, je nastala zavoljo zagotavljanja zdravstvenega varstva prebivalcem Slovenije ob poštenem, evropskim standardom primerljivem vrednotenju njihovega dela. *„Varovanje zdravja državljanov Slovenije lahko omogoča poleg njih samih le racionalen, strokovno neoporečen, stroškovno obvladljiv in od politike neodvisen sistem zdravstvenega varstva.“*

Podpisniki deklaracije izjavljajo, da je izhod iz krize, *„do katere so pripeljale nerazumne odločitve slovenske politike v preteklosti in sedanjosti“*, mogoč le, če se takoj in nepreklicno konča realsocialistično normiranje zdravnikovega in zobozdravnikovega dela in se omogoči določitev novih evropskim standardom primerljivih normativov in če se trajno z zakonom onemogoči nenamenska poraba sredstev za zdravstveno varstvo, zbranih s prispevki slovenskih državljanov.

Začel veljati aneks h kolektivni pogodbi za zdravnike in zobozdravnike

27. april 1996

Danes je stopil v veljavo aneks h kolektivni pogodbi za zdravnike in zobozdravnike v Republiki Sloveniji, ki so ga podpisali v imenu sindikata FIDES dr. Konrad Kuštrin, ZSSS – Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije, dr. Kurt Kancler, Zdravniške zbornice Slovenije Erih Šerbec ter Sindikata zdravstva in socialnega varstva Slovenije dr. Igor Kodrič.

maj

Odbor za zdravstvo obravnaval težko pričakovani Zakon o zdravnikih

STA, 14. maj 1996

Odbor DZ za zdravstvo, delo, družino in socialno politiko je na današnji seji z večino glasov sprejel sklep, da je predlog Zakona o zdravnikih primerna podlaga za drugo obravnavo, ter obenem državnemu zboru predlagal, naj ga uvrsti na svojo 39. sejo. O dodatnih sklepih in stališčih, ki jih bodo predložili državnemu zboru, pa bodo člani odbora odločali v četrtek. Minister za zdravstvo dr. Božidar Voljč je uvodoma poudaril, da zakon vsebuje vsa tista določila, ki so specifična za opravljanje zdravniškega poklica.

Priprave na 25. redno volilno skupščino

25. maj 1996

Na današnji redni skupščini Zdravniške zbornice Slovenije, ki je potekala v Ljubljani, so za novega predsednika izvolili specialista torakalne kirurgije v Kliničnem centru Marka Bitenca.

02_Predan.indd 100 20.3.2012 19:59:56

Izvoljen je tudi novi izvršilni odbor.

Dr. Marko Bitenc, predsednik Zdravniške zbornice Slovenije, bo do naslednje seje IO., ki bo v četrtek, 27. 6. 1996, pripravil predlog stališča zbornice do oseb in gradiva. Prim. dr. Kancler do 30. 6. predal novoizvoljenemu predsedniku posle in zadolžitve, vključno z vso dokumentacijo.

Predsednik skupščine: prim. dr. Anton Židanik

Podpredsednik: Živo Bobič, dr. stom., zasebnik

Izvršilni odbor: Igor Praznik, Andrej Možina, Franc Farčnik, Eldar M. Gadžijev, Matija Horvat, Vojko Flis, Ivan Dernič, Franc Cukjati.

Zdravniška zbornica je dobila svojega drugega predsednika

28. maj 1996

Volitve za prvo zamenjavo poslancev skupščine Zdravniške zbornice Slovenije ter predsednika skupščine in zbornice so potekale v četrtek, 21. marca 1996. Večmesečne priprave in seznanjanje predstavnikov slovenskih zdravnikov in zobozdravnikov z volilnim postopkom so pripomogle, da so volitve uspele. Naključje je hotelo, da so se jim zdravniki posvetili celo bolj kot pred štirimi leti. Po neuspešnih pogajanjih sindikata Fides s predstavniki vlade, kjer so si prizadevali izboljšati gmotni in s tem družbeni položaj slovenskega zdravnika, se je istega dne začela splošna stavka zdravnikov in zobozdravnikov, ki naj bi trajala do dokončne uresničitve stavkovnih zahtev. Vsi volilni upravičenci so torej volili z zavestjo, da se sedaj resnično odločajo o kolegicah in kolegih, ki se bodo prihodnja štiri leta kar najbolje zavzemali za izboljšanje stanovskega položaja slovenskega zdravništva. Na dan izdaje volilnih listov je bilo v register Zdravniške zbornice Slovenije vpisanih 5787 volilnih upravičencev. Volitev se je udeležilo 3569 upravičencev (61,6 odstotka), na sedež republiške volilne komisije je v roku prispelo 3426 veljavnih in 143 neveljavnih volilnih listov. Člani zbornice bi morali izvoliti 114 poslancev za skupščino. Dve volilni enoti nista predlagali svojega poslanca, zato se število poslancev zmanjša na 112. V štirih volilnih enotah imata po 2 kandidata za poslanca enako število glasov in bo potreben drugi krog volitev. V prvem krogu ni nobeden izmed štirih kandidatov za predsednika prejel potrebnega absolutnega števila glasov (2894), zato je predsednika izvolila skupščina, ki je izbirala med asist. mag. Markom Bitencem in prof. dr. Borisom Klunom.

Volitve za predsednika zbornice:

- asist. mag. Marko Bitenc, dr. med., 1831 glasov;
- prof. dr. Boris Klun, dr. med., 620 glasov;
- prim. Marko Demšar, dr. med., 562 glasov;
- prof. dr. Anton Dolenc, dr. med., 382 glasov.

02_Predan.indd 101 20.3.2012 19:59:56

Drugi predsednik ZZS: asist. mag. Marko Bitenc (mandat: 1996–2002)

Biografija

Marko Bitenc, dr. med., specialist kirurg, se je rodil 4. marca leta 1961 v Ljubljani. Leta 1985 je končal študij na Medicinski fakulteti v Ljubljani. Njegovo strokovno izpolnjevanje je bilo obsežno. Med letoma 1985 in 1987 je opravil pripravništvo v Kliničnem centru v Ljubljani in pridobil naziv zdravnik mladi raziskovalec z raziskovalno nalogo onkologija v kirurgiji, Klinični center Ljubljana. Med letoma 1988 in 1993 je opravil specializacijo iz splošne kirurgije v Kliničnem centru Ljubljana, magisterij iz kirurgije na Medicinski fakulteti v Zagrebu. Marko Bitenc, dr. med., specialist kirurg, si je z leti nabiral pomembne delovne izkušnje. Med letoma 1993 in 2005 je deloval kot oddelčni kirurg kliničnega oddelka za torakalno kirurgijo v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana, bil pa je tudi predsednik odbora za socialno-ekonomska vprašanja pri Zdravniški zbornici Slovenije.

Bil je predsednik EFMA/WHO (European Forum of Medical Associations), član Glavnega odbora CPME (Standing Committeeof European Physicians), podpredsednik CPME. Leta 2006 je postal zasebni kirurg s koncesijo z ambulanto v Ljubljani, operacije pa je izvajal v MC Medicor v Izoli.

Pogled nazaj

As. mag. Marko Bitenc, 6. marec 1996

Ob prevzemu vodenja zbornice sem si zadal 3 glavne cilje:

- ureditev prijateljskih in konstruktivnih odnosov s Slovenskim zdravniškim društvom, ki takrat niso bili vzorni,
- vzpostavitev močne in kompetentne pisarne zbornice s strokovnimi službami za najboljšo podporo delovanja in
- prevzem izvajanja vseh javnih pooblastil – vodenja zdravniških in zobozdravniških specializacij zbornica še ni izvajala.

Uspeli z denacionalizacijo Dalmatinove

Ob urejevanju odnosov s SZD, ko smo si tudi jasno in transparentno razdelili naloge, smo po večletnih naporih uspeli z denacionalizacijo hiše na Dalmatinovi 10. Ker so bili prostori v slabem stanju, smo jih začeli adaptirati in se po enem letu preselili v sodobno opremljene pisarne. Z vzpostavitvijo strokovnih služb in sodobnega informacijskega sistema smo ustvarili dobre pogoje za delo.

02_Predan.indd 102 20.3.2012 19:59:57

Zakon o zdravniški službi

Na začetku mandata smo bili zelo aktivno sodelovali pri dokončni pripravi in sprejemu Zakona o zdravniški službi. Specialni zakon je po desetletjih naš poklic ustrezno umestil v naš zdravstveni sistem. SZD je uspešno pripravljal nove vsebine in programe specializacij, zbornica pa je skrbela za usklajenost z evropsko direktivo. Tako smo slovenski zdravniki pripravljeni dočakali polnopravno članstvo v EU.

Pogajanja in boji

Vmes smo sodelovali s sindikatom FIDES v borbi za ureditev vrednotenja našega dela, veliko smo se pogajali, včasih pa tudi borili. Prav strokovne službe zbornice so postale dober servis podatkovnih analiz, ki smo jih potrebovali pri pogajanjih. V tistih časih smo tudi formalno vzpostavili koordinacijo slovenskih zdravniških organizacij, da smo lahko usklajeno nastopali proti politiki in ZZZS.

Mednarodno priznana organizacija

Postali smo tudi mednarodno prepoznavna nacionalna zdravniška organizacija in bili med prvimi prejeti kot polnopravna članica v evropskih zdravniških organizacijah: UEMS, UEMO, CPME in AEMH. Prav mednarodne aktivnosti so nam dodatno širile obzorja, predvsem smo si nabirali izkušnje za uspešnejše nastopanje doma.

Ugled

Seveda ima zbornica zelo specifično vlogo tako za zdravnike kot za javnost in največja umetnost je bilo voditi zbornico tako, da je uživala ugled med članstvom in v javnosti.

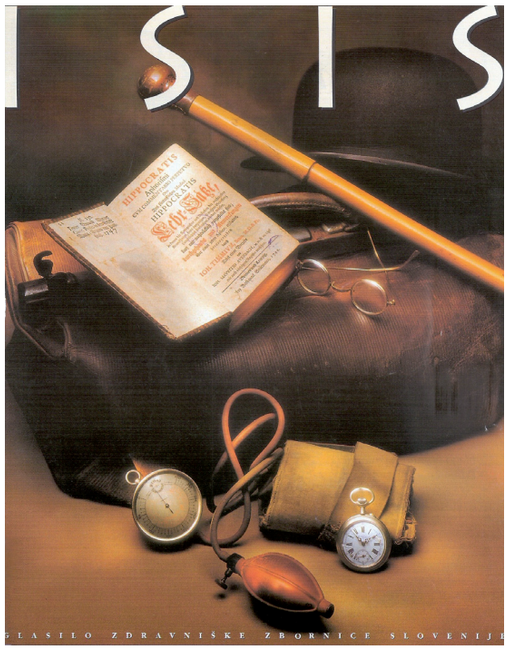

02_Predan.indd 103 20.3.2012 19:59:57

Zdravniška zbornica v letu 1997

januar

Preoblečen »ISIS«

Za šesto leto izhajanja je pred nami preoblečena in vsebinsko – notranje prenovljena revija ISIS. Zbornica je imela leta 1992 zaposleno administratorko in dve pisarni. Jeseni 1992 je bila sprejeta odločitev, da se znova obudi glasilo zdravniške zbornice, ki je v Kraljevini Jugoslaviji izhajalo 18 let. Decembra 1992 je izšla prva številka na 35 straneh. Leta 1994 je uredništvo dobilo profesionalno urednico – lektorico (Elizabeto Bobnar Najžer) in administratorko. Letnik 1993 je izšel na 604 straneh, letnik 1994 na 784, letnik 1995 na 920 in letnik 1996 na 990 straneh. Prva naslovnica letnika 1997 ponazarja slovensko zdravstveno tradicijo: zdravnik je bil vedno vezan na obiske bolnikov na domu, kar simbolizirajo stara zdravniška torba (iz zapuščine dr. Antona Schwaba), stara aparatura za merjenje krvnega tlaka in sprehajalna palica. Znanje, visoko etiko in moralo zdravniškega poklica simbolično predstavljajo Hipokratovi Aforizmi.

Klub ISIS

Klub slovenskih zdravnikov in zobozdravnikov se je rodil iz potrebe, da bi se sodelavci revije ISIS med seboj seznanjali na prijetnih srečanjih, ki bi krepila tudi stanovsko zavest. Ideja je meso postalo decembra 1994 na prvem predstavitvenem srečanju na Ljubljanskem gradu.

april

Sprejeta strategija Zdravniške zbornice Slovenije

24. april 1997

Vodstvo zdravniške zbornice je danes na 27. seji skupščine ZZS sprejelo strategijo njenega delovanja, v kateri so zajete najpomembnejše usmeritve njenega delovanja v prihodnje ter ocena stanja slovenskega javnega zdravstva. ZZS doslej še ni imela take strategije. Po besedah predsednika zbornice Marka Bitenca predstavlja konsenz zdravnikov vseh slovenskih regij. ZZS se bo na področju osnovnega zdravstva med drugim

02_Predan.indd 104 20.3.2012 19:59:59

zavzemala za spremembo delovnopravnega položaja zdravnika. Njena skrb bodo tudi ureditev financiranja specializacij zdravnikov in specializacij sploh, priprava ustreznih pogojev ob odločitvi za zasebno prakso ter ureditev dežurstev v osnovnem zdravstvu. Na področju zobozdravstva se bo med drugim zavzemala za enako financiranje pripravništva stomatologov, kot je financiran sekundariat zdravnikov. Na področju specialistične in bolnišnične dejavnosti pa bo ZZS sodelovala pri spreminjanju sistema financiranja zdravstvenih storitev. Po mnenju zbornice bi moralo biti zdravnikovo delo ločen del enotne cene zdravstvene storitve. ZZS se bo zavzemala tudi za uveljavitev Zakona o zdravnikih, vključno s tarifnim delom. V tarifnem delu zakona bi moral biti po mnenju vodstva ZZS določena struktura cene zdravstvene storitve s posebnim mestom za vrednost zdravstvenega dela.

Na obisku v Pomurju (od leve proti desni): asist. Andrej Možina, dr. med., podpresednik Zbornice; asist. mag. Marko Bitenc, dr. med., predsednik Zbornice; prof. dr. Franc Farčnik, dr. stom, predsednik odbora za zobozdravstvo; Franc Štivan, dr. med., predsednik pomurskega regijskega odbora

oktober

Zobozdravniki pripravniki – državljani izven zakona?

prof. dr. Franc Farčnik, ISIS, oktober 1997

Zakaj? So storili kaj nezakonitega? So se pregrešili nad državo?

Ko so po zahtevnem šestletnem študiju diplomirali, se je šele začel njihov leto dolg križev pot.

Zakon jim nalaga še 52 tednov pripravniškega staža, ne ureja pa financiranja.

Ne le, da mladi zobozdravniki ne dobijo v tem času nikakršnega denarnega nadomestila, izgubijo še pravico do pokojninskega in zdravstvenega zavarovanja. Občinskih revežev delodajalci ne marajo sprejeti niti kot volonterje. Že več kot štiri

02_Predan.indd 105 20.3.2012 19:59:59

leta prizadeti pojasnjujejo vsem mogočim „forumom“ svoj nezavidljiv položaj in moledujejo, da bi se financiranje zobozdravniškega pripravništva uredilo sistemsko, enako kot za zdravnike.

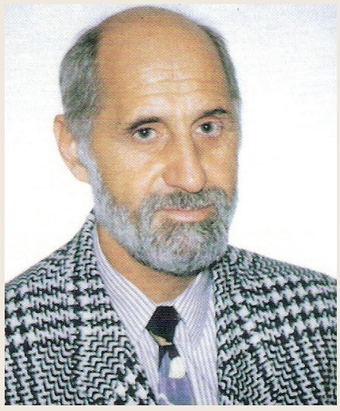
Zakaj taka diskriminacija med diplomanti dveh odsekov iste Medicinske fakultete?

Žal zobozdravnikom – pripravnikom lahko vrnejo njihove pravice le tisti, ki so jih postavili izven zakona. Se bo to kdaj zgodilo? Bosta odpravljeni nerazumljiva socialna krivica in ogromna strokovna škoda?

november

Strokovni nadzori s svetovanjem – nekaj dejstev in misli

Eldar M. Gadžijev, ISIS, november 1997

Zdravniška zbornica Slovenije je kot stanovska organizacija zainteresirana za čim bolj kakovostno delo svojih članov. V skladu s svojimi pristojnostmi je zbornica dobro poskrbela za prihodnost. Zbornica, ki ji je Vlada RS na podlagi odločbe iz leta 1993 podelila javno pooblastilo za izvajanje strokovnih nadzorov s svetovanjem, se je znašla pred izzivom, da lahko preverja strokovnost svojih članov. Pravna osnova javnemu pooblastilu je določena z Zakonom o zdravstveni dejavnosti in opredeljena v pravilniku o strokovnem nadzoru s svetovanjem.

Zakon pooblašča zbornico za izvajanje strokovnih nadzorov s svetovanjem v sodelovanju s klinikami, inštituti in drugimi zavodi. Pri tem je treba povedati, da upravni nadzor še naprej izvaja ministrstvo, finančni nadzor pa ZZZS. Zdravniška zbornica tako izvaja redne in izredne strokovne nadzore s svetovanjem. Redni nadzori pokrivajo osnovno zdravstvo, bolnišnično ter specialistično dejavnost in zobozdravstvo. Zbornica jih opravlja na podlagi letnega programa nadzorov, ki ga potrdi ministrstvo za zdravstvo.

Vlada prek ministrstva in na podlagi pogodbe daje tudi potrebna finančna sredstva za izvajanje javnih pooblastil. Na začetku si je zbornica zadala logičen in velikopotezen načrt, da bi v skladu s Pravilnikom o izdaji, podaljšanju in odvzemu licence v sedemletnem mandatu obnovitve licence lahko opravila nadzor pri večini svojih članov v državi. Strokovnemu nadzoru s svetovanjem so zavezani vsi zdravniki, ki jim je bila izdana licenca za delo v neposrednem stiku z bolniki,

02_Predan.indd 106 20.3.2012 19:59:59

zdravniki, ki so v rednem delovnem razmerju v javni zdravstveni službi ali kot zasebniki, zdravniki, ki opravljajo zdravniško dejavnost kot zaposleni podjetniki, in tudi tisti, ki opravljajo dejavnost na osnovi pogodbenih odnosov. Namen in cilj strokovnih nadzorov s svetovanjem je ugotavljati strokovno delo, ugotavljati izvajanje strokovnih navodil razširjenih strokovnih kolegijev in upoštevanje strokovnih doktrin. Svetovanje naj ne bi sledilo le v primerih, ko komisija meni, da je to nujno zaradi pomanjkljivosti ali napak, odkritih med strokovnim nadzorom, ampak ob vsakem nadzoru v smislu okvirnega seznanjanja nadzorovanih zdravnikov o možnostih pridobitve novih znanj s priporočanjem primernega dodatnega izobraževanja in strokovnega izpopolnjevanja.

Nadzori so bili zamišljeni kot individualni in kot taki tudi potekajo. Zaradi omejenih sredstev, ki jih za ta namen daje ministrstvo, je bilo namesto prvotno želenih 500 nadzorov na leto opravljenih leta 1994 samo 35, leta 1995 natančno 60 in leta 1996 le 32 nadzorov. Člane komisije za vsak nadzor posebej potrdi izvršilni odbor zbornice. Nadzorna komisija je sestavljena iz predsednika in dveh članov, vsi so iz istega strokovnega področja kot nadzorovani zdravnik, po možnosti z višjimi strokovnimi referencami od nadzorovanega. Vsakemu nadzorovanemu zdravniku skupaj z obvestilom o nadzoru, ki ga mora prejeti vsaj 15 dni pred nadzorom, pošljemo poseben vprašalnik. Nadzorna komisija mora o izvajanju nadzora obvestiti tudi institucijo, kjer je nadzorovani zdravnik zaposlen. K sodelovanju vedno povabi tudi predstojnika institucije. Zbornica lahko opravi tudi izredni nadzor. Izredni nadzor opravi na podlagi naročila zainteresiranih pravnih in fizičnih oseb – zavarovane osebe, delodajalca, zdravstvenega delavca, zavoda, ZZZS. Naročnik je lahko tudi sama zbornica, kadar je podan utemeljen sum, da je bila storjena strokovna napaka. Stroške nadzora nosi naročnik.

Kakršnokoli izbiranje zdravnikov za nadzor, ki ni sistematično ali pa povsem naključno v okviru sistemskega nadziranja vseh zdravnikov v mandatnem licenčnem obdobju, daje nadzorom drugačno noto, kot bi jo imeli, če bi bili nadzori redni in bi zajeli vse zdravnike. Iz strokovnega stališča je nadzor nujen in se lahko izvaja na različnih ravneh in na različne načine, na primer kot samonadzor ali notranji nadzor. Zdravnikovo delo pa je preveč odgovorno, da bi tak nadzor zadostoval. Človek sam navadno ni dovolj kritičen do svojega dela, njegovi sodelavci pa tudi iz različnih razlogov ne morejo biti tako objektivni, kot so strokovnjaki, ki pridejo iz drugih ustanov. S poudarkom na svetovanju naj bi bili nadzori zbornice tudi s strani nadzorovanega zdravnika zaželen način uveljavljanja slovenske doktrine zdravljenja. Pridobitev javnih pooblastil vsekakor predstavlja tudi pridobitev določene moči in možnosti ukrepanja. To pa nosi s seboj veliko odgovornost, zato mora stanovska organizacija kar najtesneje sodelovati s strokovnimi združenji, s Slovenskim

02_Predan.indd 107 20.3.2012 19:59:59

zdravniškim društvom, z Medicinsko fakulteto, s klinikami in z zavodi. Zaradi majhnosti naše države in omejenega števila strokovnjakov nam je tako sodelovanje olajšano, saj veliko zdravnikov hkrati sodeluje v več organizacijah in ustanovah, zato so dobro seznanjeni s problemi. Po drugi strani tako stanje prinaša nevarnost večje koncentracije moči, možnosti odločanja in vpliva določene skupine ljudi. To dejstvo zahteva maksimalno etično in moralno odgovornost ter objektivnost in morda bi bilo dobro na nekaterih področjih le uveljaviti konkurenčno klavzulo.

december

20. december 1997

Danes mineva šest let, odkar smo slovenski zdravniki v samostojni državi prvič izvolili svoje predstavnike v obnovljeno zdravniško zbornico. Leto pozneje, 20. decembra 1992, je izšla prva številka glasila ISIS.

Kratek pregled:

- novo vodstvo zdravniške zbornice je uredilo odnose s SZD in sindikatom FIDES,
- nismo še dobili Zakona o zdravnikih,
- zasebno zdravstvo se razvija prepočasi,
- dobili smo samostojno zdravstveno zavarovalnico, s katero sodelujemo in se z njo posvetujemo, a rezultati so skromni.

ISIS zapisuje dogodke doma in na tujem. In tako naj bo še dolgo.

ZANIMIVOSTI

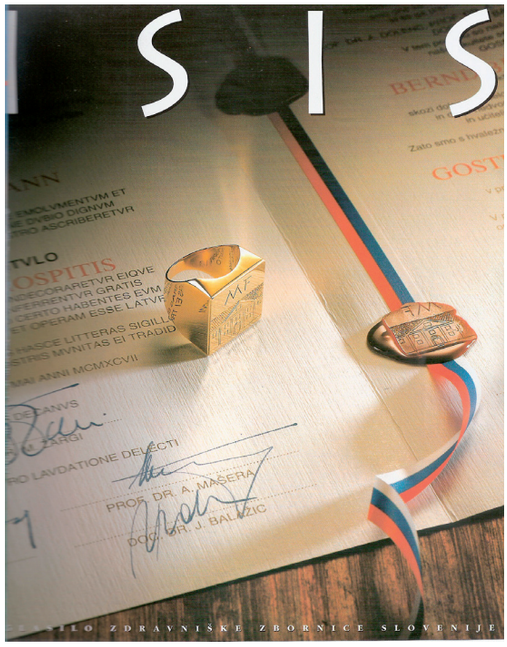
Od zadnje objave članstva v reviji ISIS januarja 1995 se je število članov v zbornici povečalo iz 5081 na 6061.

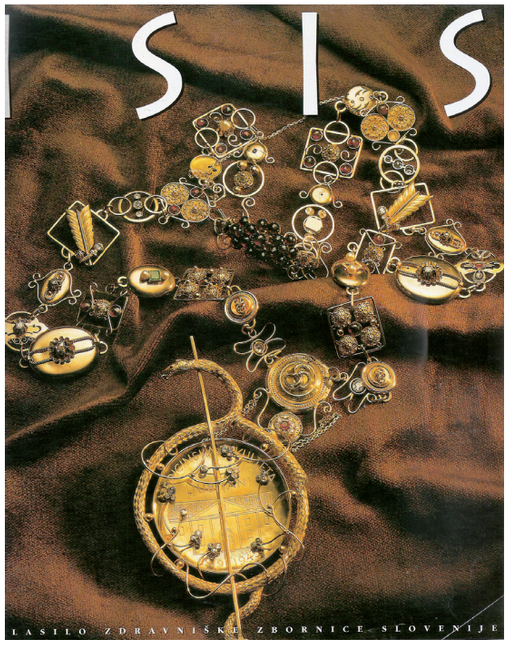
02_Predan.indd 108 20.3.2012 19:59:59

Zdravniška zbornica v letu 1998

februar

Naslovnica ISISA prikazuje insignije Medicinske fakultete v Ljubljani – dekansko verigo. »*Mrtvim v spomin, živim v spodbudo*“ iz zapuščine dr. Ivana Oražna namenila Medicinska fakulteta leta 1963«.

Mirno in brez strahu v Evropsko unijo

V Sloveniji navkljub težavam še vedno zagotavljamo evropsko kakovost zdravstva z mednarodno priznanimi in preverljivimi kazalniki uspešnosti. Zanj porabljamo 7,5 odstotka BDP, na prebivalca trošimo okoli 1000 nemških mark letno (Evropa 3000–4000 nemških mark), 80 odstotkov opreme kupujemo po evropskih cenah, cene zdravil so primerljive z evropskimi, Slovenec obišče zdravnika 7-krat letno (Evropa 3–krat). Državljanom zagotavljamo več kot solidno in Evropi primerljivo zdravstvo za 3- do 4-krat nižjo ceno! Do vstopa v EU približno leta 2005 nas čaka še veliko dela. Leto 1998 bo zaznamovano z družbeno razpravo o »pokojninski reformi«, tu je tudi razkorak med kakovostjo slovenske medicine in plačilno sposobnostjo gospodarstev, sredstva za zdravila na recept se večajo. Vseeno zremo v prihodnost optimistično.

02_Predan.indd 109 20.3.2012 20:00:02

april

Aneks h kolektivni pogodbi za zdravnike in zobozdravnike v Republiki Sloveniji

9. april 1998

- Zdravniški dodatek, določen z aneksom h kolektivni pogodbi, za zdravnike in zobozdravnike v R Sloveniji (Ur. l. RS, št. 14/94,15/96) se od 1. maja 1998 poveča.
- Pogodbeni stranki bosta občasno, najmanj pa enkrat letno, ocenili učinkovitost in ustreznost ukrepov po dogovoru med ministrstvom za zdravstvo, Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije, z zdravniškimi združenji in direktorji regijskih bolnišnic o ukrepih za izboljšanje razmer v zdravstvu.
- Stranki bosta učinke tega dogovora prvič ocenili 31. 8. 1998. Dodatki od 1. septembra 1998 dalje bodo uveljavljeni, ko obe stranki ugotovita uspešnost realizacije kratkoročnih ukrepov dogovora za izboljšanje razmer v zdravstvu.
- Dokončna uskladitev zdravniških plač s sodniškimi se opravi 1. januarja 2000. Ob dokončni uveljavitvi zdravniških plač se s kolektivno pogodbo oziroma zakonom selektivno na novo določijo dodatki za delovne pogoje, ki so specifični za zdravstveno dejavnost.
- Povečanje zdravniškega dodatka po tem aneksu pripada zdravnikom po opravljenem sekundariatu oziroma zobozdravnikom po opravljenem strokovnem izpitu.
- Aneks začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu R Slovenije.

Potrjen dogovor med vlado in zdravniškimi organizacijami

9. april 1998

Vlada je danes potrdila dogovor o uresničevanju lani doseženega sporazuma z zdravniškim sindikatom Fides. Gre za aneks h kolektivni pogodbi in nekatere korenite ukrepe, ki naj bi izboljšali slovensko zdravstvo. Že 1. maja letos se bo tako, v skladu z dogovorom o postopnem približevanju zdravniške sodniški plači do leta 2000, povišal dodatek k zdravniški plači v povprečju za deset odstotkov. Zdravniška plača je zdaj za 29 odstotkov nižja od sodniške, dokončna uskladitev bo opravljena 1. januarja 2000. V številkah to pomeni, da bo najvišja zdravniška plača 1. januarja 1999 znašala 542.103 bruto tolarjev (zdaj 447.000 bruto tolarjev), najnižja pa 259.000 bruto tolarjev (zdaj 214.000 bruto tolarjev).

02_Predan.indd 110 20.3.2012 20:00:02

junij

29. seja Zdravniške zbornice Slovenije

23. junij 1998

Sejo sta vodila predsednik primarij dr. Anton Židanik in dr. Živo Bobič, podpredsednik skupščine. Pozdravu je sledilo poročilo dr. Marka Bitenca. Minister za zdravstvo dr. Marjan Jereb je pozdravil navzoče in nadaljeval, da bi bil vesel, če bi lahko sporočil dobre novice v zvezi z Zakonom o zdravniški službi. Predsednik republiškega Zdravstvenega sveta prof. dr. Zoran Arnež je zvenel bolj optimistično, saj se je prvič zgodilo, da vsi zdravniki mislimo in tudi delamo enako, tako Fides, zbornica in Zdravstveni svet. Prof. dr. Pavel Poredoš, predsednik SZD, je iskrivo pozdravil prisotne z besedami: *„Ne vem, v čigavem imenu naj vas pozdravim, saj smo vendar vsi zdravniki tako rekoč isti.“*

Deklaracija o korupciji med slovenskim zdravništvom

STA, 24. junij 1998

Zdravniška zbornica Slovenije je na včerajšnji skupščini sprejela deklaracijo o korupciji med slovenskim zdravništvom. V njej so med drugim izrazili prepričanje, da «*večina slovenskih zdravnikov dela pošteno, korektno, dobro in predvsem veliko*». Na to po njihovem mnenju kaže tudi izredno malo pritožb, naslovljenih na Zdravniško zbornico Slovenije, ki bi nakazovale na malomarnost oz. podkupljivost zdravništva.

Slovensko zdravstvo pripravljeno na vstop v Evropsko unijo

Sedaj veljavne smernice EU na področju zdravstva, ki jih bomo morali po sprejemu spoštovati tudi v Sloveniji, so:

- prosto tržišče za izdelke (zdravila, kri in krvni derivati) in pripomočke, zlasti z vidika varnosti in nadzora kakovosti;
- smernice o olajšanju svobodnega gibanja zdravnikov in drugih zdravstvenih delavcev, priznanje diplom, licenc in potrdil;
- priznavanje strokovnih kvalifikacij;
- zdravstveno zavarovanje – vsak državljan mora dobiti v vsaki državi članici isti obseg pravic in isto dostopnost kot matični državljan.

september

Po aprilskem podpisu dogovora bistveno bolje za paciente

14. september 1998

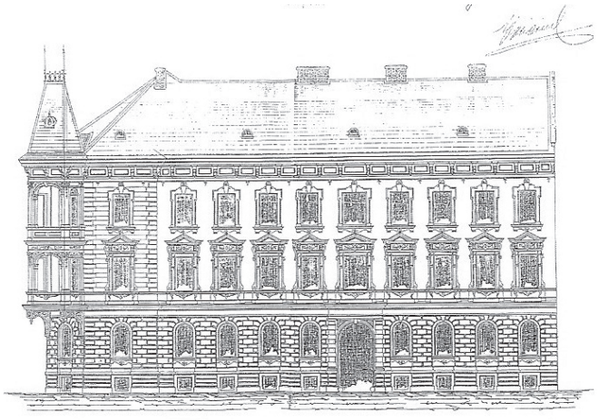
Pet mesecev po podpisu dogovora med ministrstvom za zdravstvo, Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), različnimi zdravniškimi združenji in direktorji

02_Predan.indd 111 20.3.2012 20:00:02

regijskih bolnišnic o ukrepih za izboljšanje razmer v zdravstvu so predstavniki podpisnikov na čelu z ministrom za zdravstvo dr. Marjanom Jerebom predstavili učinke dogovorjenih kratkoročnih in srednjeročnih ukrepov, med katerimi so kot uspeh na področju izboljšanja kakovosti zdravstvene oskrbe posebej izpostavili bistveno zmanjšanje čakanja pacientov, na drugi strani pa opozorili na neuspeh pri načrtovanem zmanjšanju stroškov za zdravila.

Domus Medica

Hiša ima bogato zgodovino. Zgrajena je bila takoj po potresu leta 1897 kot lepa meščanska dvonadstropnica z varno protipotresno statiko. Prvotni lastniki, rodbina Bamberg, jo je prodala zdravniški družini, od koder je prešla v roke slovenskih zdravnikov.

Zdravniška zbornica v letu 1999

marec

Zdravniška zbornica brez prijave ne more ukrepati

17. marec 1999

Zdravniška zbornica Slovenije v zvezi z anonimnim sporočilom o domnevni korupciji oziroma zdravniškem safariju v Keniji, ki je včeraj razburkalo javnost, samovoljno ne more ukrepati, saj to ni v skladu z njenimi pooblastili. Odbor za pravno-etična vprašanja pri ZZS se na takšne primere lahko odzove le, če je nanj naslovljena prijava. Kot so za STA pojasnili na zbornici, so torej vse odločitve o morebitni pritožbi v rokah vodstva Kliničnega centra.

avgust

110 let zdravstvenega zavarovanja med Slovenci

1. avgust 1999

Danes mineva natanko 110 let, odkar je bilo med Slovenci uvedeno socialno zdravstveno zavarovanje. Na ta dan leta 1889 je bila namreč v Ljubljani po Bismarckovem modelu ustanovljena prva Okrajna bolniška blagajna, ki so ji kmalu sledile druge v

02_Predan.indd 112 20.3.2012 20:00:02

vseh slovenskih mestih in že istega leta je bilo v Sloveniji 23.000 zavarovancev. Bolniška blagajna v Ljubljani je imela prvi sedež v stavbi nekdanjega meščanskega špitala, današnji Kresiji pri Tromostovju. Nato je večkrat menjala lokacijo, dokler se niso odločili za gradnjo nove hiše na Miklošičevi 24 v Ljubljani po načrtih, ki jih je 1922. leta zrisal češki gradbenik dr. Miroslav Kasal (1884–1945). Palača je merila v dolžino 120 m, 42 m v širino in imela kar 5 atrijev in tri nadstropja. 15.000 m2 je merila. Uporabno dovoljenje je stavba dobila v decembru 1925. leta. Kiparska dela so zaupali takrat šele 30–letnemu umetniku Dolinarju. V novejšem času je atrij obogaten z vodnjakom Drevo življenja Stojana Batiča. Kasalova palača je tudi po 75 letih ohranila znamenje odličnosti in avtorjeve ustvarjalne moči. V Sloveniji je bilo po statističnih podatkih leta 1998 1.939.369 obvezno zdravstveno zavarovanih oseb. Za zdravstveno zavarovanje namenjamo 6,6 odstotka bruto družbenega proizvoda, kar predstavlja približno 700 dolarjev letno na prebivalca. Delež zasebnih sredstev v zdravstvu pa se je z uvedbo prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja iz 1,5 odstotka leta 1992 postopoma dvignil na 11,6 odstotka vseh izdatkov lansko leto.

november

Sprejet zakon o zdravniški službi

18. november 1999

Državni zbor je v sklepnem delu zasedanja sprejel zakon iz t. i. svežnja evropske zakonodaje, in sicer Zakon o zdravniški službi. Zakon določa status zdravnika, ki je temeljni odgovorni nosilec zdravniške dejavnosti.

02_Predan.indd 113 20.3.2012 20:00:02

Zdravniška zbornica v letu 2000

januar

Zdravstveno zavarovanje v Sloveniji

Poslovno poročilo ZZZS za leta 1992–1998

Sklepi

Na področju zdravstvenega varstva reforma nikoli ni končana, saj gre za zelo dinamičen družbeni sistem, pred katerim so vedno novi izzivi in zahteve po prilagajanju družbenim in gospodarskim spremembam. To velja tudi za sistem zdravstvenega varstva in zavarovanja Slovenije. V sedmih letih od uveljavitve nove zakonodaje so se pokazale vse dobre in slabe strani sedanje ureditve, kar je dobra podlaga za nadaljnje dograjevanje sistema. To je priložnost za nekatere spremembe, ki bodo povezane tudi z vključevanjem Slovenije v Evropsko unijo. Vendar nas mora pri tem voditi prepričanje, da moramo uveljaviti spremembe in dopolnitve zaradi nas samih, realne ocene naših potreb in ne zaradi Evrope, ki je ta na tem področju izredno heterogena.

Med pozitivnimi strateškimi dosežki je treba na prvo mesto uvrstiti stabilnost sistema zdravstvenega varstva. Podlaga za to so dosedanji rezultati finančnega poslovanja v sistemu oziroma pri izvajanju zdravstvenega zavarovanja. To dokazuje sposobnost, da v takem sistemu obvladujemo stroške za programe zdravstvenih storitev v okviru razpoložljivih sredstev (izjemo pomenijo rastoči izdatki za zdravila).

Če po drugi strani tudi kritično analiziram zdajšnje stanje v zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju v Sloveniji, bi med negativnimi pojavi, ki jih bo treba odpraviti, izpostavil predvsem naslednje:

- v sistemu je premalo ekonomskih spodbud za izvajalce, da bi ti bili bolj produktivni in varčnejši;
- nimamo izdelanih prioritet, na osnovi katerih bi s prednostnim vlaganjem še naprej ohranjali dosedanjo raven zdravstvene varnosti in odpravljali takšne težave, kot so čakalne dobe, pravična dostopnost do zdravstvenih storitev in podobno;
- neustrezna je ureditev področja preskrbe z zdravili in določanje njihovih cen;
- zahteve izvajalcev po dodatnih programih in uvajanje tehnologij je treba protokolirati na nacionalni ravni, prav tako na osnovi strokovnih kriterijev in izbranih prednostnih ciljev;

02_Predan.indd 114 20.3.2012 20:00:02

- nesprejemljivi so poskusi prenašanja določenih socialnih dobrin na področje zdravstvenega zavarovanja, čeprav vanj ne sodijo – potrebni bi bili usklajeni med sektorski pristopi. Spreminjanje navedenih slabosti bi moralo potekati na postopen, mehak način, brez radikalnih oziroma trdih reformnih posegov na to občutljivo področje. Pri tem je najpomembnejše sistemsko poznavanje strateških izhodišč sistema, njegovih prednosti in slabosti, ki bi jih bilo treba dograditi.

Za zagotovitev operativnih ciljev pri tekočem poslovanju v letu 1999 in potrebnih sredstev v letu 2000 pa bi bilo prav tako potrebno usklajeno, ne zgolj sektorsko sprejemati odločitve, ki so v dobro države. Le tako, ne pa s poseganjem po javnih sredstvih obveznega zdravstvenega zavarovanja, je možno v tem sistemu zagotoviti tudi v naslednjih letih uravnoteženo in pozitivno poslovanje te blagajne. V nasprotnem primeru ne bodo zadoščale le strokovne odločitve in ne racionalizacija pri obvladovanju izdatkov, temveč le dvig prispevne stopnje.

Misli in mnenja uredništva ISIS

ISIS, januar 2000

V zadnjih osmih letnikih je revija ISIS prešla različne razvojne faze, skoraj vsaka se je odražala tudi na naslovnicah, ki so kot prvi pogled med dvema človekoma.

Prvi stik, prvi vtis je neredko odločilen za sodbo o listu. Estetsko dovršenost in globljo sporočilno vrednost lahko zasledujemo od zdravilnih in strupenih rastlin, ki jih je mojstrsko izbral ter opisal zdravnik in ljubiteljski fotograf Luka Pintar, preko estetske fotografije metuljev dr. Jurija Kurilla do prehoda na področje zgodovine in simbolike fotografa Dragana Arriglerja.

V letu 2000 nas bodo z naslovnic pogledovali zavetniki za zdravnike, zobozdravnike, bolezni in zdravje. Letošnje naslovnice izhajajo iz pradavnega ljudskega strahu pred boleznijo in hvaležnosti ozdravljenih. Že antične zdravnike je ljudska hvaležnost povzdignila med božanstva in jih ustrezno častila. Katoliška vera je vzpostavila druge običaje, ki so jih verniki prilagodili svojim notranjim stiskam in potrebam.

Ko so zdravniki umrli in niso več mogli zdraviti telesnih bolečin, so bolnikom ostali v duhovno oporo, postali so zavetniki, priprošnjiki pred boleznimi.

Katere izbrati za naslovnice? Najprej slovenski viri. Zavetniki, znani pri nas! In nato:

- za zdravništvo in zobozdravstvo, kirurge in kirurgijo,
- za bolezni na splošno,
- za posamezne bolezni.

02_Predan.indd 115 20.3.2012 20:00:03

Upoštevalo se je razširjenost čaščenja na Slovenskem, tudi tipičnega predstavnika za posamezen mesec. Od 242 zavetnikov jih je v izbor uvrščenih 12.

marec

Zdravnik je dolžan bolnika natančno pregledati

STA, 14. marec 2000

Zdravniška zbornica Slovenije se je danes odzvala na pisanje medijev o telesnih pregledih v medicini. Predstavniki zbornice so pojasnili, da je zdravnik katerekoli specialnosti (tudi splošni zdravnik) dolžan bolnika natančno pregledati, če mu tako narekujejo bolezenski znaki. Ob tem pa je zdravnikova dolžnost, da pacienta seznani s smislom pregleda ter njegovim potekom. Pacient ima namreč pravico, da je ne le obveščen o načinu ugotavljanja in zdravljenja bolezni, ampak tudi, da odkloni kakršenkoli medicinski poseg ali zdravljenje.

april

Skupščina zdravniške zbornice tudi o aktualnem dogajanju

4. april 2000

Skupščina Zdravniške zbornice Slovenije se je na današnji seji med drugim seznanila s potekom pogajanj o zdravniških plačah in vlogo zbornice v medijsko odmevnem koprskem primeru, ko je zdravnik pacientko pri pregledu za šoferski izpit tudi ginekološko pregledal oziroma jo po njenih trditvah spolno nadlegoval. Predsednik zbornice Marko Bitenc je pojasnil, da je zbornica prijavo zoper omenjenega zdravnika dobila šele 24. marca, ko ji jo je odstopilo ministrstvo za zdravstvo. Šele po prejemu prijave pa so lahko ukrepali. Odločili so, da gre za utemeljen sum kršitve kodeksa medicinske etike in deontologije; zadevo so predali razsodišču zbornice, tožilec zbornice Jože Balažic pa je uvedel pripravljalni postopek.

maj

Poročilo: Zdravniška zbornica se pripravlja na novo mandatno obdobje

9. maj 2000

V veliki predavalnici ljubljanske medicinske fakultete se je popoldne še zadnjič sestala skupščina Zdravniške zbornice Slovenije v sedanji sestavi. Jutri bodo namreč v 76 volilnih enotah po Sloveniji volili delegate zbornične skupščine in predsednika zbornice za prihodnja štiri leta. Edini kandidat za predsednika zbornice je Marko Bitenc, ki je bil na čelu tega stanovskega združenja tudi v iztekajočem se mandatu. V obdobju od oktobra 1996 do marca letos je zbornica uresničila večji del nalog, ki jih je v svojem programu sprejela skupščina, pri delu zbornice oziroma njenih

02_Predan.indd 116 20.3.2012 20:00:03

odborih pa je aktivno sodelovalo 500 članov. Zbornica je v tem času uspela rehabilitirati zdravniški in zobozdravniški poklic, prevzela je izvajanje javnega pooblastila vodenja specializacij in sprejela Zakon o zdravniški službi. Zbornica je tesno in konstruktivno sodelovala s Slovenskim zdravniškim društvom, sindikatom FIDES pa tudi ministrstvom za zdravstvo.

Najpomembnejši rezultat dela v obdobju 1996–2000

Najpomembnejši cilj delovanja zbornice je bila rehabilitacija zdravniškega in zobozdravniškega poklica z vseh vidikov. Ekonomsko-socialni položaj se je vidno popravil, podpisan je dogovor o vrednotenju dela zdravnikov in zobozdravnikov z začetkom novega tisočletja. S prevzemom pooblastila o vodenju specializacij je zbornica odgovorna za ustrezno organizacijo in načrtovanje, zagotavljanje in obnavljanje kadrov. SZD pripravlja programe v smislu direktiv EU in strokovnih smernic Evropskega združenja zdravnikov specialistov in Evropskega združenja splošnih zdravnikov. Ugotovljena je relativno visoka starost zdravnikov, generacijski prepadi in zmanjšanje števila zdravnikov v mreži javne zdravstvene službe od leta 1993. V državnem zboru je bil sprejet Zakon o zdravniški službi in prav ta predpis je popolna rehabilitacija zdravniškega poklica.

Predsednik Zdravniške zbornice Slovenije ostaja Marko Bitenc

22. maj 2000

Danes je po preverjanju zapisnikov komisija za volitve in imenovanja ZZS ugotovila, da je bil na volitvah 10. maja za predsednika zbornice ponovno izvoljen dosedanji predsednik Zdravniške zbornice Slovenije Marko Bitenc. Izvoljenih je bilo tudi 94 poslancev skupščine ZZS.

junij

35. redna seja skupščine Zdravniške zbornice Slovenije

22. junij 2000

Skupščina Zdravniške zbornice Slovenije se je popoldne v predavalnici Medicinske fakultete v Ljubljani prvič sestala v novi sestavi. Sejo so v celoti namenili volitvam članov skupščinskih in zborničnih teles, pravo delo za 77 izmed 94 prisotnih poslank in poslancev pa se bo začelo s prihodnjo sejo. Ali je k številčni, kar 82-odstotni udeležbi prispeval nov svež zagon ali večja odgovornost poslancev, se bo pokazalo na naslednjih sejah. Volitve članov skupščine so potekale maja, sočasno z volitvami za predsednika zbornice. Na tem položaju ostaja dosedanji predsednik Marko Bitenc, ki je v uvodnem pozdravu zbranim ocenil, da je zbornici v minu-

02_Predan.indd 117 20.3.2012 20:00:03

lem mandatnem obdobju uspelo postaviti dobre temelje za nadaljnje delo. Med konkretnimi nalogami v prihodnosti pa je omenil tiste, ki izhajajo iz Zakona o zdravniški službi; med drugim bo treba določiti razporeditev delovnih mest, standarde kakovosti dela pa tudi tarife za vse storitve, ki jih opravljajo zdravniki. Seje skupščine sta se udeležila tudi novi državni sekretar na ministrstvu za zdravstvo France Cukjati in nekdanji zdravstveni minister Marjan Jereb. Slednji je bil izvoljen tudi za predsednika razsodišča druge stopnje pri zdravniški zbornici. Na položaju predsednika zborničnega razsodišča prve stopnje ostaja Brane Mežnar. Svoje delo kot tožilec zbornice bo nadaljeval tudi Jože Balažic. Člani izvršilnega odbora naslednja štiri leta pa bodo Gordana Kalan Živčec (predsednica odbora za osnovno zdravstvo), Andrej Možina (predsednik odbora za bolnišnično in specialistično zdravstvo), Franc Farčnik (predsednik odbora za zobozdravstvo), Žarko Pinter (predsednik odbora za pravno-etična vprašanja), Ivan Dernič (predsednik odbora za socialno-ekonomska vprašanja), Igor Praznik (predsednik odbora za zasebno dejavnost) ter predsednik odbora za strokovno medicinska vprašanja. Slednji še ni bil imenovan. Eldar M. Gadžijev, ki je doslej vodil omenjeni odbor, je namreč šele v zadnjem času izrazil željo, da tega dela v prihodnje ne bi več opravljal.

september

10 let sindikata FIDES

ISIS, september 2000

„Naj čas nikoli ne mineva tako hitro, da se ne bi za trenutek ustavili, pomislili na drage prijatelje, se nasmehnili in občutili lepoto tega, da imamo drug drugega. Tisoč zvezd je nad nami, tisoč zvezd je med nami, tisoč zvezd nosimo v srcih. Posebna zvezda je pred desetimi leti zasijala slovenskemu zdravništvu, to je naš sindikat FIDES.“ S temi besedami je vodja organizacijskega odbora praznovanja, dr. Marija Gregorič Kožuh, pozdravila udeležence na slavnostni akademiji ob desetletnici sindikata FIDES. Predsednik FIDES dr. Konrad Kuštrin se ni mogel izogniti aktualnim dogajanjem, saj je glavni stavkovni odbor dan pred slovesnostjo napovedal opozorilno stavko zaradi zavlačevanja vlade, da izpolni aneks iz leta 1998.

02_Predan.indd 118 20.3.2012 20:00:03

Udeležence je pozdravil tudi minister dr. Andrej Bručan in izrazil upanje, da bosta prevladovali strpnost in modrost in da do zaostritve ne bo prišlo. Priznanja so bila podeljena vsem trem dosedanjim predsednikom FIDES-a dr. Andreju Šikavcu, dr. Rafaelu Kapsu in dr. Konradu Kuštrinu.

Zdravniška zbornica v letu 2001

januar

Nadaljevanje pogajanj s partnerji v zdravstvu

22. januar 2001

Na Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije so danes partnerji v zdravstvu nadaljevali pogajanja o izvajanju oziroma financiranju zdravstvenih programov v letošnjem letu. Na podlagi vsakoletnih pogajanj se partnerji v zdravstvu – ministrstvo za zdravstvo, Zdravniška zbornica Slovenije, Lekarniška zbornica Slovenije, Združenje zdravstvenih zavodov Slovenije, Skupnost slovenskih naravnih zdravilišč, Skupnost socialnih zavodov Slovenije, Skupnost organizacij za usposabljanje in Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) – dogovorijo o obsegu in vrednosti zdravstvenih programov, ki se bodo izvajali v tekočem letu.

marec

Partnerji v zdravstvu dosegli soglasje za približno 14 odprtih vprašanj

26. marec 2001

Pogajanja v okviru t. i. arbitraže med Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), predstavniki ministrstva za zdravstvo, Zdravniško zbornico Slovenije, Lekarniško zbornico Slovenije, Združenjem zdravstvenih zavodov Slovenije, Skupnostjo slovenskih naravnih zdravilišč in Skupnostjo organizacij za usposabljanje so danes potekala v delovnem in konstruktivnem ozračju, saj so uspeli doseči soglasje za približno 14 vprašanj k splošnemu dogovoru, odprtih pa jih je ostalo še devet.

02_Predan.indd 119 20.3.2012 20:00:04

Strategija zdravniške zbornice do leta 2004

29. marec 2001

Na redni seji skupščine Zdravniške zbornice Slovenije so sprejeli strategijo delovanja ZZS do leta 2004, ki med drugim vključuje analizo dosedanjega ter cilje prihodnjega delovanja. Znotraj strategije delovanja ZZS do leta 2004 so v šestnajstih točkah strnjeni cilji zbornice v tem času. Med njimi so realizacija aneksa h kolektivni pogodbi za zdravnike in zobozdravnike z začetkom julija letos, dokončanje reforme zdravniških in zobozdravniških specializacij, dokončna izdelava zdravniških tarif in dokončanje projekta zagotavljanje kakovosti zdravstvenih storitev. Poleg tega želijo okrepiti vlogo in pooblastila regijskim odborom zbornice, slovenskim zdravnikom in zobozdravnikom ponuditi možnosti delovno-pravnega položaja v skladu s prakso držav EU, razvijati informacijski sistem zbornice in postopno uvajati možnosti za elektronsko poslovanje. Svojim članom želijo zagotoviti socialno varnost tudi preko zbornice ter sodelovati pri spremembah zdravstvene zakonodaje, zmanjšati in uravnotežiti pa želijo še obremenitve slovenskih zdravnikov.

maj

Novela Zakona o zdravstveni dejavnosti sprejeta

23. maj 2001

Poslanke in poslanci so brez razprave podprli novelo Zakona o zdravstveni dejavnosti. Državni zbor je namreč prvo in drugo obravnavo v okviru hitrega zakonodajnega postopka opravil že na prejšnji seji, zato je poslancem danes preostalo le odločanje o noveli zakona v celoti. Zakonska novela, ki jo je v parlamentarno obravnavo predložila skupina poslancev s prvopodpisanim Zmagom Jelinčičem (SNS), v skladu z odločitvijo ustavnega sodišča določa obveznost ustanovitve šestih poklicnih zbornic s področja zdravstva, v katerih je predvideno obvezno včlanjevanje posameznih poklicev.

Zbornice imajo po tej noveli določene naloge in javna pooblastila po vzoru Zdravniške zbornice Slovenije. Poleg tega pa novela določa tudi pogoje za ustanavljanje drugih zbornic in strokovnih združenj, ki so po statusu izenačeni. Sicer pa zakonska novela določa tudi kriterije in pogoje za ustanovitev obojih.

Novela zakona ureja obvezno članstvo v zbornice in pravice zbornic za podeljevanje licenc za samostojno opravljanje dela članov. Po mnenju predlagateljev je namreč zgolj obvezno vključevanje v zbornice lahko učinkovit mehanizem za zagotavljanje ustreznega in kakovostnega zdravstvenega varstva prebivalstva. Zbornice, ki že delujejo na področju zdravstvene dejavnosti, pa morajo svoje delovanje s to zakonsko novelo uskladiti v roku osmih mesecev od njene uveljavitve.

02_Predan.indd 120 20.3.2012 20:00:04

Zdravniška zbornica v letu 2002

januar

Statistični podatki o številu zdravnikov

20. januar 2002

Po podatkih republiškega statističnega urada je v Sloveniji 5.300 zdravnikov. Z natančnejšim pregledom stanja pa dobimo drugačno sliko. Kot kažejo podatki Zdravniške zbornice Slovenije, je bilo januarja 2000 v Sloveniji 3.944 zdravnikov in 1.164 zobozdravnikov. Če odštejemo 361 zdravnikov, ki ne delajo z bolniki, imamo v državi 1,9 zdravnika na 1000 prebivalcev, kar nas v primerjavi z nekaterimi evropskimi državami (Švica, Danska, Nizozemska, Avstrija, Finska, Nemčija in druge) uvršča na rep razpredelnice. Še bolj zaskrbljujoča je analiza starostne strukture zdravnikov. Zgolj pregled upokojevanja zdravnikov v naslednjih petih letih namreč kaže, da bomo v aktivnem delu izgubili več kot 760 zdravnikov, ki jih ob sedanjem številu diplomantov ne bo mogoče nadomestiti. In če bi hoteli v desetih letih vsaj za polovico zmanjšati po slovenski in evropski zakonodaji več kot prekomerne obremenitve zaposlenih zdravnikov, bi morali takoj zaposliti vsaj 350 specialistov.

Poročilo XI. letne konference FIDES, sindikata zdravnikov in zobozdravnikov Slovenije

Sklepi

- Splošno veljavno načelo „*Vsakdo s svojim znanjem in prispevkom ter vsakemu po njegovem prispevku*“ je naše temeljno vodilo v boju za ustrezno plačilo. Zato odklanjamo ekonomiko, v kateri je zdravnik pri svojih delovnih odločitvah odvisen od trenutnega materialnega položaja zdravstvenega zavoda in posledično vezan, da dela več in prek svojih človeških zmožnosti.
- Naše delovne obveznosti, ki presegajo vse meje, posledično kličejo po novih zdravnikih. Menimo, da bi bilo zato potrebno tudi pri drugi slovenski univerzi odpreti študij medicine.
- Ne samo strokovno usposobljen, temveč tudi spočit zdravnik je porok ohranitve in izboljšanja zdravja. Dežurstvo kot „običajna praksa“ zdravstvenih zavodov nas sili, da delamo tudi še enkrat daljši tedenski delovni čas, kot je predpisano. Neprekinjen – tudi 48-urni – delovni čas botruje neštetim težavam in tudi slabi klinični praksi. In nihče se zaradi tega ne vznemirja. Ko pa stori zdravnik napako, ostane sam. Seveda kriv. Tako ali drugače.

02_Predan.indd 121 20.3.2012 20:00:04

- Od poklicanih in pristojnih za določanje ekonomskega stanja zdravstvenih zavodov in s tem delovnega položaja zdravstvenih delavcev in sodelavcev ter zdravnikov kot „temeljnih in odgovornih nosilcev zdravstvenega varstva“ pričakujemo, da bodo uredili nerešena vprašanja, nastala zlasti v okviru nove slovenske države. To so:
    - Uresničitev aneksa h kolektivni pogodbi za zdravnike in zobozdravnike Za njegovo uresničitev na strani Fidesa kot podpisnika ni ovir;
    - Prenovitev kolektivne pogodbe za zdravnike in zobozdravnike iz leta 1994 in uskladitev njenih določb po napotilu Zakona o zdravniški službi iz leta 1999. Preteklo je leto dni, odkar je vlada temu zavezana. Izpolnjevanje zakonov ni stvar samo zdravnikov kot državljanov; nove delovne obveznosti zdravnikov, zlasti v preventivi. Za to naj odgovorni dodajo tudi sredstva in zagotovijo dodatne sodelavce. To se lahko izvede tako, da se glavarini za splošnega/družinskega zdravnika in pediatra izenačita.
        - „Novi“ sistem plač v javnem sektorju vlada vse predolgo pripravlja. Začasni zakon iz leta 1994 kot prehod iz „samoupravnega“dogovarjanja v resen plačilni sistem velja že osmo leto in bo veljal še kar nekaj časa.
    - Nesorazmerij med plačami v posameznih segmentih javnega sektorja, kot se popularno govori in piše, zdravniki nismo povzročili, čutimo pa jih. „Nesorazmerja“ so zlasti posledica nemoči sistema, da bi se spopadel z dejanskimi problemi – s potrebnim izobraževanjem, pretirano dolgim in zato nezakonitim delovnim časom, skromnim zaposlovanjem – ter jih ustrezno odpravil in delo pravično ovrednotil.
        - Zdravniki kot del javnega sektorja, terjamo:
        - izenačitev dejanskega delovnega časa z delovnim časom drugih zaposlenih v javnem sektorju, in to tako kot določajo predpisi;
        - plačilo dela v podaljšanem delovnem času po dejanskem času, prebitem na delovnem mestu;
        - dnevni odmor med dvema zaporednima delovnima dnevoma ter tedenski odmor, kot določajo predpisi; pravice, ki nam gredo zaradi obveznega izobraževanja in izpopolnjevanja za opravljanje zdravniškega dela; odpravo vseh ovir, ki nam onemogočajo svobodno izbiro zdravniškega dela in svojega delodajalca.
- Zdravniki, združeni v sindikat Fides, smo še vedno privrženi dogovoru iz Cerknega, da si bomo vsa zdravniška združenja prizadevala v dobro zdravnikov. Zato podpiramo idejo o domu slovenskih zdravnikov.

02_Predan.indd 122 20.3.2012 20:00:05

- XI. letna konferenca terja od glavnega odbora in svojih sindikalnih zaupnikov, da vsebino teh sklepov in vsa ostala odprta vprašanja javno predstavijo in storijo vse za njihovo uveljavitev in ustrezne rešitve.
- Če bodo presodili, da vprašanj in problemov ni mogoče rešiti z dialogom, jih zavezujemo, da uporabijo vsa legitimna sredstva sindikalnega boja za izboljšanje delovnega položaja slovenskih zdravnikov.

Razmišljanje

Vsak dan nas mediji bombardirajo z napakami:

Žarko Pinter, ISIS, 2002

Po II. svetovni vojni je nastal leta 1947 Nürnberški kodeks. In kasneje še številne deklaracije. Kdor dela, greši in dela napake. Toda kaj je napaka v medicini? Tudi medicinska napaka je samo napaka in ni del medicine in ne sodi v znanost, kot je medicina. Vemo, kaj je malomarnost in kaj napaka. Kakšna pa je razlika med zmoto in naključno nepredvidljivo, slučajno nesrečo?

Kaj je zmota? Nepristransko gledano je zmota neuspeh, ki nastane kot predvideno, namerno dajanje, za katerega smo se glede na okoliščine pravilno odločili in je bilo korektno izvedeno. Zmota ni opredeljena kot nasprotni izid od načrtovanega. Nasprotni izid se pripeti tudi brez zmote, če je predviden, primeren in pričakovan.

Kaj pa je nesreča? Je nenačrten, nepričakovan in nezaželen dogodek, običajno z izidom, nasprotnim pričakovanemu. Nihče ne načrtuje napake in nihče si je ne želi.

Vzroki za zmoto, nesrečo ali napako so številni:

Neurejen zdravstveni sistem, slaba organizacija, nesporazum v komunikaciji med člani delovne skupine, nepoznavanje vseh dejstev o bolniku, zmotna presoja problema.

Pomembno je, da zmote in nesreče prepoznamo in jih preprečimo, preden bi vodile v napake. Po pravilu »več glav več ve« in »več oči več vidi« mora celotna skupina opravljati sprotni nadzor. Le tako bomo preprečili ponavljanje enakih ali podobnih napak v prihodnosti.

marec

Zdravniška zbornica o stavki, pritožbenih organih in specializaciji

20. marec 2002

Skupščina Zdravniške zbornice Slovenije se na današnji 38. redni seji ni mogla izogniti zdravniški stavki. Delegati so soglasno sprejeli stališče o aktualnih problemih slovenskega zdravstva, v katerem opozarjajo predvsem na problematiko števila zdravnikov ter izražajo razumevanje za stavkovne zahteve Fidesa, hkrati pa pogajalce pozivajo k čimprejšnjemu končanju stavke. Zaradi večjega števila pritožb zoper delo zdravnikov ter učinkovitejšega dela so na skupščini obravnavali in sprejeli tudi pravilnike vseh treh zdravniških pritožbenih organov. S potrditvijo nove vsebine dveh programov

02_Predan.indd 123 20.3.2012 20:00:05

specializacij so te skoraj v celoti prilagodili evropski zakonodaji. Vabljeni predstavniki ministrstva za zdravje se seje skupščine niso udeležili.

Zdravniška zbornica Slovenije praznuje 10-letnico ponovne oživitve

STA, 20. marec 2002

Zdravniška zbornica Slovenije je s slavnostjo v Slovenski filharmoniji obeležila deseto obletnico ponovne oživitve delovanja. Slavnostni govornik je bil predsednik republike Milan Kučan, ki je o zdravniški stavki povedal, da morajo zdravniki, ki so se odločili za tako skrajno rešitev, premisliti, ali ni boljše poti, da ne bi trpeli tudi bolniki. *„Sodobne države so spoznale, da konflikti te vrste niso produktivni, da so stavke predrage, da z njimi izgubljajo vsi, zato so se odločile za odnos socialnega partnerstva, ki porazdeljuje vpliv in odgovornost tudi ali predvsem državi,“* je dejal Kučan in se vprašal, če stavka v Sloveniji ne pomeni predvsem škode ljudem, njihovim interesom in pravicam. Predsednik ZZS Marko Bitenc je dejal, da bi bilo bolje, če bi se o težavah dogovarjali sproti in pravočasno, zlasti pa ob priznavanju in upoštevanju že dogovorjenega. Upa pa, da bodo v dobro pacientov pogajanja zaključena čim prej.

Bitenc je dodal, da bi bilo mogoče v prihodnje zagotoviti ustrezno raven zdravstvenega varstva brez uvažanja zdravnikov iz tujine, saj lahko problem premajhnega števila zdravnikov Slovenci rešijo sami. Tudi v preteklosti so namreč donatorji denarno pomagali študentom medicine; zdravniki in zobozdravniki se morajo počutiti tudi partnerje v sistemu, priznati pa jim je potrebno posebnosti pri opravljanju poklica.

Kučan je dejal, da se z izgubo zaupanja v sposobnost iskanja najboljših rešitev za ljudi, ki jim je sistem zdravstva namenjen, maje vtis o pripravljenosti in sposobnosti za strpen in partnerski odnos med nosilci sistema, v katerem lahko vsi – ministrstvo za zdravje, zavod za zdravstveno zavarovanje, zbornica, sindikat Fides, največ pa bolnik – veliko izgubijo.

ZZS je podelila – letos prvič – tudi Hipokratovo priznanje za izjemno stanovsko in organizacijsko delo ter bistveni prispevek k ugledu slovenskega zdravništva in zobo-zdravništva. Prejela sta jo Matjaž Rode in France Urlep. Častni član ZZS je zaradi izjemnega prispevka k uveljavljanju slovenskega zdravništva in zobo-zdravništva doma in v tujini postal Zoran Erjavec, ki živi in dela na Nizozemskem, spominski priznanji ZZS pa sta prejela Milan Kučan in France Bučar.

02_Predan.indd 124 20.3.2012 20:00:05

Razsodišče I. stopnje

Prvo razsodišče pri Zdravniški zbornici Slovenije

Berta Jereb

Sem že "globoko" v starosti, ko ljudje običajno pišejo svoje spomine. Tudi jaz imam seveda že nekaj časa ta namen, le za enkrat ni bilo prilike niti časa, verjetno tudi ne dovolj prepričanja o lastni pomembnosti. Povabilo, da naj nekaj napišem ob 10-letnici ustanovitve Zdravniške zbornice Slovenije, mi je zato bilo zelo dobrodošlo in razveselilo me je, saj mi je v čast, da sem smela tudi jaz sodelovati pri nekaterih pomembnih dogodkih slovenskega zdravstva. Izvoljena sem bila za prvo predsednico razsodišča 1. stopnje, svojo pomoč in sodelovanje so mi zagotovili ugledni kolegi: nevrokirurg Boris Klun, internist Anton Žitko, farmakolog Mladen Est, splošni zdravnik Jože Marolt, stomatolog Vili Vrbovšek in psihiater Jovan Aldo. Hvaležna sem jim za čas, ki sem ga prebila z njimi, za harmonično sodelovanje z njimi in zato mnoge prijetne strokovne pogovore, hvaležna za njihove modrosti in navdihe in za njihovo znanje, ki nas je vse bogatilo. Delo z njimi mi je v spominu kot lepi časi.

Kot sicer pri svojem delu sem se tudi v to "zagnala"z optimizmom, izkazalo se je, da tudi precej naivno. A podpora kolegov in iskrena, nesebična želja nas vseh, da naredimo nekaj dobrega za slovensko zdravstvo, mi je bilo dovolj trdno zagotovilo, da delamo prav.

Svojo predstavo o tem, kaj je naloga in namen razsodišča zdravniške zbornice, sem si ustvarila iz izkušenj na Švedskem in v ZDA, kjer sem delala v dveh vrhunskih ustanovah 12 oziroma 8 let. Sistem, kakor sem ga izkusila v ZDA, se mi ni zdel primeren, saj je šlo, kolikor vem, vedno za kazenske prijave, obravnave na sodiščih z vmešavanjem odvetnikov v stroko in močnim poudarkom na izplačilo čim višjih odškodnin. Zdravniki smo bili vsi zavarovani, vendar je z visokimi odškodninami naraščala tudi zavarovalnina, tako da si je vsak zasebni zdravnik ni mogel privoščiti. Seveda so najbogatejše ustanove strmele za tem, da so imele čim boljše zdravnike in čim manj tožb. Šlo je tudi za ugled. Na Švedskem je bila v ospredju stroka. Pri zdravniški zbornici je o prijavljenih primerih napak, komplikacij, nesreč razpravljala disciplinska komisija. Prijaviti napako ali komplikacijo je bil po zakonu (Lex Maria) dolžan vsak zdravnik, ki jo je opazil. Prijaviti jo je moral svojemu predpostavljenemu, ta pa je bil zopet zakonsko zadolžen, da jo prijavi komisiji. Takega zakona seveda pri nas ni. Prepričana pa sem bila takrat in sem še, da samokritičnost in želja po razjasnitvi primerov med zdravniki samimi edinole vodi do izboljšanja od primera do primera in tako dvigne nivo stroke in ugled zdravnikov. Brez prvega, učenja na napakah, v naši stroki ne gre, ugled, ki so jim ga v socializmu odrekali, pa si slovenski zdravniki lahko pridobijo nazaj le sami. Tako smo začeli, čeprav pozno, saj je bil pravilnik razsodišča sprejet šele 12. marca 1994, ko sta potekli že 2 leti našega mandata. Vendar sta bili to 2 razburljivi leti. Zlasti prvi primer. Lotili smo se ga z natančnostjo, porabili veliko časa za pogovore s pričami in veliko razmišljali. Ker je bilo to čisto nekaj novega v našem zdravstvu, smo smatrali za pošteno, da se primer objavi. Tudi zato in predvsem zato, da se iz njega učimo. Čeprav proti obtoženemu nismo ukrepali, so bili odmevi na naša razmišljanja "strahoviti" in tudi vsi objavljeni v Izidi. Moji kolegi, člani senata so rekli, da so nekaj podobnega pričakovali, sama sem se pa zares čudila zame nerazumljivo surovi reakciji nekaterih zdravnikov. Kar cela skupina se jih je čutila prizadetih v svoji nezmotljivosti. (ISIS april 1993) in ves postopek razsodišča, zlasti še opomin, smatrala za hudo krivico. No, seveda vse ima svojo razlago in z malo premisleka se da razumeti. Nekateri med užaljenimi so res od nekdaj veljali za nezmotljive, drugi, ki so se svoje zmotljivosti zavedali, so se ustrašili in je nikakor ne bi priznali. Tretji so bili tovariški do "žrtve", svojega kolega. Bolnica, ki je umrla, pa je bila po mnenju vseh, ki so se oglasili, tako ali tako obsojena na smrt od vsega začetka in tu naj ne bi bilo kaj razpravljati. No, to je bilo pa tisto, o čemer smo si bili različnih mnenj. Takrat smo že imeli ISIS in zasluga takratnega urednika je bila, da so naša mnenja, ne glede na nivo in namernost, nepristransko objavili. Tako so še danes na razpolago, če koga zanimajo. Prišli smo na dan s svojimi problemi, najprej v strokovnem časopisu in ne v rumenem tisku, odvisni od "nepristranskega" novinarja. Že samo to je bil uspeh. In vsi smo preživeli, celo kolega, ki smo ga obravnavali.

02_Predan.indd 125 20.3.2012 20:00:05

Zdravniška javnost se je močno razburkala tudi ob primeru znanega slovenskega psihiatra. Prijavljen je bil zaradi citatov v svoji knjigi, stvar pa je takrat, ko je prišla prijava, po našem pravilniku že zastarela. Bitka je bila dramatična. Bolniki so tekali okoli parlamenta v znak podpore svojemu zdravniku, rešitelju. Njega pa ni bilo mogoče pripraviti do tega, da bi prišel na razpravo, saj je tudi takrat gladovno stavkal. Pisna vabila niso zalegla, poklicala sem ga po telefonu, to pa je tožnikov odvetnik(!) smatral za razlog, da me izločijo iz senata, kar jim pa ni uspelo. Osebno sem obtoženega psihiatra prvič srečala na razpravi, kjer ni dosti govoril, je pa zelo očitno in prodorno gledal v duše članov senata. Pritiski so bili vztrajni, tudi nekateri funkcionarji zbornice so bili mnenja, da mu bo treba odvzeti licenco, takšen je bil namreč predlog tožilca. Oglasil se je predsednik države. Tožilec je umaknil obtožnico in tako je bila stvar po nekaj mesecih le zaključena. V našem mandatu je bilo prijavljenih v obravnavo 20 primerov. Vsi niso bili tako razburljivi kot opisana dva. Veselili smo se tistih, kjer smo dosegli poravnavo med nasprotujočimi si strankami. To smo dosegli le v dveh primerih, čeprav smo najprej poskusili pri vsakem. O vseh obravnavanih primerih smo poročali v reviji ISIS. Delo je bilo težko in nehvaležno. Verjamem, da nam je bilo v pomoč in podporo to, da smo želeli biti dobri kolegi in dobri zdravniki. Verjamem tudi, da smo s svojim delom, čeprav smo želi veliko negodovanja, vendar odprli neko novo poglavje, ki ugodno vpliva na razvoj naše medicine. Vedno gotovo nismo imeli vse prav, kdo pa ima?

Kar je bilo takrat res težavno, je bilo sodelovanje med organi zbornice in razsodiščem. Tako zbornica kot mnogi kolegi niso razumeli namenov razsodišča. Člani razsodišča smo smatrali za svojo nalogo strokovno obravnavati sporne primere, kar bi pripomoglo k dvigu stroke, etike in tako tudi ugleda slovenskega zdravnika. Imeli pa so nas mnogokrat za nekak organ pregona, česar nikdar nismo smatrali kot svoje poslanstvo. Pravilnik, ki smo se ga morali držati, je res včasih vzbujal vtis kazenskega zakonika, po drugi strani pa nam je včasih onemogočal dokončati strokovne razprave in podati mnenje, še preden so te prišle pred civilno sodišče. Tako se je postopek pred razsodiščem večkrat spremenil v slab posnetek postopka pred rednim sodiščem, kar gotovo ni namen. Morda k temu pripomore tudi nesrečno izbrano ime organa – razsodišče. Težave smo imeli tudi s sodelovanjem pravne službe zdravniške zbornice in razsodišča. Pravna služba je težko razumela, da se kakovost zdravniškega dela ne da vedno najbolje oceniti s pomočjo pravilnika, pa naj bo še tako skrbno sestavljen. Vsi, ki se ukvarjamo z medicino, se zavedamo, da nismo v stanju pri vsakem posamezniku, v vsaki situaciji vedno izbrati najboljši možen način postopanja, čeprav si to prizadevamo. Od ravnanja, ki ne privede do ozdravitve bolnika, pa do kršitve so tekoči prehodi. Tako je včasih težko določiti, ali gre za kršitev ali ne. V tem je bila takrat osnovna težava s pravilnikom, ki je posnemal kazenski zakonik, služil pa naj bi strokovnim stanovskim potrebam. Razsodišče je takrat dalo nekaj predlogov za spremembo pravilnika, ki pa niso bile upoštevane. Menda je sedaj v pripravi nov pravilnik, verjamem, da bo temeljil tudi na preteklih izkušnjah, da bo morda razsodišče dobilo drugačno ime in da se med skupino zdravnikov, ki obravnavajo strokovna vprašanja, ne bodo vpletali odvetniki. To res ni primerno. Toliko spomini. Zdravniški zbornici in njenim članom želim, da bi se med seboj čim bolj razumeli. Njihovi skupni cilji niso vedno lahko dosegljivi, brez vzajemnih prizadevanj jih bodo le težko dosegali. Vse, kar pa bodo dosegli, naj gre tudi za dobro bolnikov.

Prim. dr. France Urlep, glavni urednik revije ISIS

Pred drugo svetovno vojno, leta 1924, je začelo izhajati glasilo Zdravniške zbornice za Slovenijo. To je bil prvi slovenski medicinski časopis, saj je Zdravniški Vestnik pričel izhajati šele pet let pozneje, leta 1929. Glasilo je izšlo prvo leto sedemkrat vsakič na povprečno dvajsetih straneh. Objavljalo je strokovne in stanovske članke, poročila s sej izvršilnega odbora zdravniške zbornice in uredbe takratnih zdravstvenih oblasti. Urejal ga je dr. Ivan Pintar, ginekolog in porodničar iz Ljubljane, poznejši predstojnik katedre za zgodovino medicine na Medicinski fakulteti.

02_Predan.indd 126 20.3.2012 20:00:05

Jeseni 1992 sta generalni sekretar France Cukjati in podpredsednik zbornice Franci Vrevc predlagala izvršilnemu odboru, naj se obnovi izdajanje glasila, ki naj bi ga dobivali vsi člani brezplačno. Kazalo je, da sta se med seboj že poprej dogovorila, da naj bi urejanje prevzel jaz. Kar nekaj sej je minilo v prepričevanju. Moje izgovarjanje, da nimam tozadevnih izkušenj, namreč ni zaleglo. Dogovorili smo se, da začasno prevzamem to nalogo le, če mi dajo popolnoma proste roke pri izdaji prvih številk. Če bodo z izdelkom zadovoljni, sem pripravljen prevzeti delo tudi za naprej. Tako se je začela še ena pot, ki je trajala celo desetletje, ki se je nisem nadejal in ki mi je poleg obilice skrbi prinašala tudi veliko zadovoljstva.

Urejevati časopis, kakršno je bilo predvojno Glasilo Zdravniške zbornice za Slovenijo, me ni veselilo. Podobno glasilo je Novis, ki ga že dvajset let izdaja združenje zdravstvenih zavodov. V njem najdeš marsikateri uporaben podatek, a pri zdravnikih jih veliko ostaja neodprtih in neprebranih. Prepričan sem bil, da bi morali izdajati nekaj atraktivnega, nekaj, kar bi pri zdravnikih okrepilo vpliv in ugled nove stanovske organizacije, nekaj, kar bi zdravniki prebirali z zanimanjem, časopis, ki bi zdravnike z informacijami v resnici povezoval tako, da bi ga jemali za svojega.

Ime Glasilo je bilo zastarelo. Časopis naj bi imel svoje lahko izgovorljivo, prodorno in pomembno ime. Premišljeval sem o imenu Eskulap, vendar so se k temu imenu zelo hitro zatekali vsi, ki so hoteli pisati kaj medicinskega.

Zanimanje mi je že dolgo vzbujala egipčanska boginja ISIS. Pripisovali so ji moči, ki jih je uporabljala izključno v dobro ljudi. Sprva je bila zaščitnica ognjišča, simbol vdanosti in zvestobe. Imeli so jo za utemeljiteljico zdravilstva. Njen kult se je razširil po vsem antičnem svetu in so ga marsikje gojili še v rimskem cesarstvu. Vsak človek naj bi bil kapljica Izidine krvi. Ime in njena upodobitev na sarkofagu faraona Ramzesa III. sta se tako pojavila na naslovnici prve številke glasila zbornice, ki je izšla decembra 1992.

Zavedal sem se, da je pri celotnem projektu najpomembnejša vsebina. Zdravniki smo bili v prejšnji državi zelo slabo informirani. Spominjam se, kako rad bi vedel, kaj se dogaja v zdravstvu po svetu, kako se ubadajo s podobnimi težavami, kot sem jih srečeval sam, v sosednjih zdravstvenih domovih, a so bile »vodoravne« izmenjave informacij nekako nezaželene. Redki kolegi, ki so hodili na strokovna srečanja v inozemstvo, velikokrat pridobljeno znanje in informacije niso mogli ali niso hoteli prenašati naprej. Celo desetletje sem bil naročen na revijo The Lancet in ameriško izdajo revije JAMA, ki so mi jih brez obrazložitve v drugi polovici sedemdesetih let ukinili kljub rednemu plačevanju naročnine. Spominjam se, kako rad sem prebiral kratke informacije o novostih v rubrikah Letters to the Editor v reviji Lancet in rubrike Clinical Notes in Letters v reviji JAMA. V letih, ko sem bil član uredniškega odbora Zdravstvenega Vestnika, sem predlagal, da bi podobno uvedli tudi pri nas, a se takrat kaj takega očitno ni dalo.

Sredi septembra 1992 sem lotil pripravljalnih del za izdajo prve številke revije ISIS. Sam sem moral poiskati sodelavce, predlagati člane uredniškega odbora, poiskati tiskarja, določiti velikost in izbrati obliko revije, poskrbeti za prelom in oblikovalca ter poskrbeti za oglaševalni del v reviji. Z nasveti so mi pomagali člani izvršilnega odbora, znanci in prijatelji.

Ponosen sem, da je večina članov prvih uredniških odborov v odboru še danes. Ves čas sem imel občutek, da so jemali članstvo v uredniškem odboru revije kot del osebne odgovornosti za uspeh revije. Z leti smo se skupaj veselili napredka, pozitivnih odmevov med bralci, skupaj pa smo znali ob posebnih priložnostih in uspehih to tudi proslaviti.

Pri izbiri tiskarjev sem imel srečno roko. V Tiskarni Povše so mi pokazali revije, ki so jih tiskali. Revija Tretji dan mi je oblikovno posebej ugajala in tako sta format in ovitek postala vzorec za revijo ISIS. Sposobna tiskarja Matjaž in Boštjan Povše sta postala ne le vestna in odgovorna sodelavca, ki sta omogočila, da je prihajala Izida redno in točno prvega v mesecu na mize zdravnikov, ampak sta sprva neukemu uredniku tudi nesebično pomagala pri začetnem oblikovanju dela v uredništvu.

02_Predan.indd 127 20.3.2012 20:00:05

Izid prve številke je bil v izvršilnem odboru sprejet z odobravanjem, da ne rečem navdušenjem. Pojav take stanovske informativne revije je bilo nekaj novega v našem prostoru. Revija, ki naj bi izhajala na 30 straneh vsaka dva meseca, je že z naslednjo številko postala mesečnik in je izhajala na 40–50 straneh.

Prve številke sem kljub vsemu večinoma napisal sam. Moj učeni in ugledni sošolec mi je takrat dejal: »*Aci, Aci, kakega s… si se lotil … Po nekaj številkah bo časopis crknil in ostal ti bo le grenek priokus ob spodletelem delu. Saj vendar veš, da naši zdravniki niso pismeni.*« Pa se je zgodilo ravno nasprotno. Revija je postajala iz leta v leto obširnejša, kakovostnejša in lepša. Krog sodelavcev se je neprestano širil. A še po dveh letih mi je član uredniškega odbora rekel: »*Veš, a v glavnem je bila revija lep čas – One man job.*«

Zdravniška zbornica je vsak mesec namenila 700 SIT na izvod za stroške izdajanja revije. Vsi zdravniki so revijo dobivali brezplačno. Iz meseca v mesec je bilo v njej več oglasov. Sprva je oglase tržila agencija Anonsa, kasnejepodjetje Atelier IM. Naklada je bila v začetku 4500 izvodov mesečno, danes izhaja revija v 7000 izvodih. Farmacevtske tovarne in druga podjetja so kmalu ugotovila, da predstavlja revija edinstveno možnost za seznanjanje vseh zdravnikov naenkrat z novostmi na trgu. Vedno večje število oglasov je pripeljalo v zbornico vsak mesec tudi vse več finančnih sredstev. Danes zbornica ne financira več revije, nasprotno, revija predstavlja za zbornico finančno donosen projekt.

Obseg revije je naraščal iz leta v leto. Tisk je postal večbarven, na boljšem papirju in v broširani vezavi. Izboljšal se je grafično-računalniški prelom, posamezna številka revije pa je imela spomladi leta 2001 tudi do 176 strani. Zlasti pa preseneča vse večji krog avtorjev. Zdravniki so revijo v resnici sprejeli za svojo.

Kot glavni in odgovorni urednik sem skrbel za kakovostno rast revije, za oblikovanje novih zanimivih vsebinskih sklopov, za navezovanje stikov z novimi avtorji in vzdrževanje stikov z obstoječimi. Prepričan sem, da je postala revija ISIS po vsebini in uredniški politiki nekaj posebnega med glasili zdravniških zbornic v Evropi. Zato sem se trudil, da bi ostala trdno v zdravniških rokah, da se ne bi ožila v ozke in udobne okvire informacijskega glasila zbornice, ampak se razvijala naprej kot široko odprt in demokratičen forum vseh zdravnikov. Zadnje leto sem si prizadeval, da bi postali enako uspešni tudi v elektronskih medijih, vendar tu nisem mogel napraviti ničesar.

Tako se je junija 2001 končala tudi ta moja desetletna in verjetno zadnja pustolovščina, v katero sem se tako slučajno zapletel. V življenju sem pri svojem delu vselej ostajal tam, kamor me je življenje naplavilo, in tam poskušal napraviti kaj dobrega za ljudi, na prijeten način. Zdi se mi, da je bilo nekako tako tudi v zdravniški zbornici.

Ob predaji poslov svojemu nasledniku sem reviji zaželel novih inventivnih obdobij in dosedanje zaupanje večine slovenskih zdravnikov.

avgust

Novela Zakona o zdravniški službi velja!

10. avgust 2002

Z današnjim dnem stopa v veljavo novela Zakona o zdravniški službi, ki med drugim uvaja nekatere spremembe na področju delovnega časa zdravnikov. Nove rešitve bodo sicer uveljavljene postopno v prihodnjih letih, že doslej pa je bila novela deležna soglasnih kritik vseh treh slovenskih zdravniških organizacij; zbornica, sindikat in društvo so namreč na začetku poletja ob sprejemanju zakona v državnem zboru javnost in poslance opozarjali, da vlada pri pripravi zakonskih sprememb ni upoštevala njihovih pripomb in predlogov in da hitri postopek onemogoča razpravo v širši javnosti.

02_Predan.indd 128 20.3.2012 20:00:05

Zdravniška zbornica v letu 2003

januar

Zdravniške organizacije še vedno proti noveli Zakona o zdravniški službi

STA, 9. januar 2003

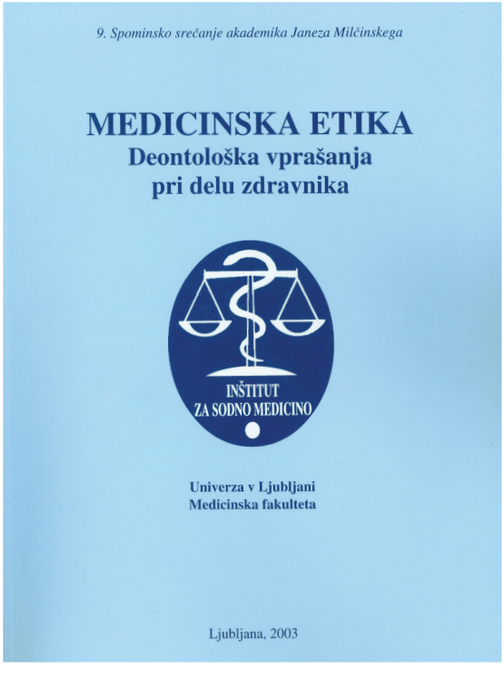
Minister za zdravje dr. Dušan Keber se je danes sestal s predstavniki zdravniških organizacij, s katerimi so razpravljali o predlogu novele Zakona o zdravniški službi. Minister Keber je sprejel njihov predlog z decembrskega srečanja v zvezi z določitvijo obremenitev zdravnikov preko polnega delovnega časa in v novelo vnesel člen, na podlagi katerega bi maksimalno možno obremenitev zdravnika pogojevali z njegovim pristankom. Kot je po sestanku za STA povedal dr. Keber, takšno rešitev razen združenja zdravstvenih zavodov podpirajo praktično vsi. Kljub temu sogovorniki niso bili zadovoljni samo s tem dopolnilom in se tudi ne strinjajo, da gre takšna novela v obravnavo v državni zbor, pa je povedal predsednik Zdravniške zbornice Slovenije dr. Marko Bitenc, ki se je prav tako udeležil sestanka.

februar

Izdali smo zbornik o „večnih“ vprašanjih medicinske etike

11. februar 2003

Danes je prof. dr. Pavle Kornhauser, eden od urednikov, predstavili zbornik Medicinska etika – deontološka vprašanja pri delu zdravnika, ki ga je izdal Inštitut za sodno medicino pri ljubljanski Medicinski fakulteti in je nastal ob devetem spominskem srečanju akademika Janeza Milčinskega, ki je potekalo leta 1999. Avtorji zbornika so sicer zaradi časovnega zamika dodali nekatere vsebine, v večino tekstov pa niso posegali, saj so vprašanja medicinske etike večna. Drugi urednik zbornika je predstojnik Inštituta za sodno medicino Jože Balažic, ki je dejal, da se zdravniki z etičnimi vprašanji srečujejo vsak dan, saj odnos med zdravnikom in bolnikom temelji na zaupanju.

02_Predan.indd 129 20.3.2012 20:00:06

Zdravniške organizacije enotno o reševanju vprašanja obremenitev zdravnikov

STA, 20. februar 2003

Zdravništvo je pripravljeno prispevati k reševanju javnega zdravstva s povečanim obsegom dela, vendar je potrebno zagotoviti humane prekomerne obremenitve zdravnikov in jih tudi ustrezno ovrednotiti, so prepričani v treh zdravniških organizacijah – zbornici, sindikatu in društvu. Zato so po sobotni uveljavitvi novele Zakona o zdravniški službi v sindikatu Fides pripravili enotne obrazce izjave soglasja za neprekinjeno delo, ki presega 16 ur. Obrazci so pripravljeni tako, da zdravniku omogočajo, da sam odloči, ali bo pristal na večje obremenitve, v kolikšnem obsegu in pod kakšnimi pogoji. Že vnaprej namreč določajo, kako naj bi bilo zdravnikom takšno podaljšano neprekinjeno delo plačano.

marec

Zdravniška zbornica proti obrazcem delodajalcev

14. marec 2003

Zdravniška zbornica Slovenije poziva svoje člane, naj ne podpisujejo obrazcev delodajalcev, ki navzgor omejujejo delovni čas, saj bi s tem ogrozili delovanje zdravstvenega sistema. Svojim članom priporočamo, naj naslednja dva meseca delajo po starem in naj ustno izrazijo svoj pristanek nadrejenim, da bodo delali v redni in dežurni službi tako in toliko, da bodo v celoti zadostili vsem potrebam bolnikov v skladu s Kodeksom medicinske etike in deontologije. V tem času pa pričakujemo, da bo vlada popravila neživljenjska določila Zakona o zdravniški službi.

april

Nudenje pravne pomoči članicam in članom Zdravniške zbornice Slovenije

Vesna Habe Pranjič, Tadej Gale, ISIS, april 2003

V zadnjem času strokovne službe Zdravniške zbornice Slovenije nudijo svojim članicam in članom storitve v skladu z nalogami in dejavnostmi Zbornice, ki so zapisane v statutu:

Zbornica ščiti in zastopa interese zdravništva, skrbi za pravilno ravnanje in ugled zdravnikov s tem, da izpolnjuje naslednje naloge in izvaja naslednje dejavnosti:

- oblikuje kodeks medicinske deontologije, preverja ravnanje zdravnikov in ukrepa v zvezi s kršenjem kodeksa; vodi register svojih članov ter izdaja članske izkaznice; daje, podaljšuje in odvzema dovoljenja za samostojno opravljanje dela zdravnikov;
- sodeluje pri oblikovanju dodiplomskega izobraževalnega programa za zdravnike;
- načrtuje, spremlja in nadzoruje sekundariat, specializacijo in druge oblike podiplomskega strokovnega izpopolnjevanja svojih članov s preverjanjem usposobljenosti; organizira in izvaja strokovne

02_Predan.indd 130 20.3.2012 20:00:06

seminarje, strokovna srečanja in druge oblike strokovnega izpopolnjevanja; izvaja strokovni nadzor s svetovanjem;

- sodeluje pri pripravi zakonskih predpisov, planskih dokumentov in kadrovskih načrtov na področju zdravstva;
- določa ceno zdravnikovega dela in soodloča pri sprejemanju cen zdravstvenih storitev;
- zastopa interese zdravnikov pri sklepanju pogodb z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije;
- sodeluje pri sklepanju kolektivnih pogodb in sklepa kolektivne pogodbe v imenu zasebnih zdravnikov kot delodajalcev ter s tem skrbi za realno vrednotenje zdravniškega poklica; skrbi za pravno pomoč svojim članom in organizira možnosti zavarovanja proti odškodninskim zahtevkom s področja zdravniške dejavnosti;
- z ustanovitvijo skrbstvenega sklada članov Zdravniške zbornice Slovenije pomaga svojim članom in njihovim družinam; spremlja potrebe po zdravnikih in nezaposlenim zdravnikom pomaga pri iskanju zaposlitve;
- svojim članom pomaga poiskati primerno nadomeščanje za čas odsotnosti;
- opravlja založniško in izdajateljsko dejavnost: izdaja in zalaga glasiloZzbornice, ki ga svojim članom nudi brezplačno, izdaja in zalaga knjige in druge publikacije;
- spodbuja sodelovanje med člani ter obravnava in pomirja medsebojne spore;
- spodbuja kulturno in družabno dejavnost svojih članov, organizira in izvaja kulturne, športne in druge družabne prireditve in dejavnosti
- spremlja alternativne načine zdravljenja; svojim članom nudi brezplačno možnost stalnega svetovanja; preprečuje opravljati zdravniško dejavnost na nedovoljen način;
- prevzema tudi druge naloge v skladu z zakonskimi predpisi in tem statutom.

Na Zbornici smo redno zaposleni štirje pravniki, ki se ukvarjamo z aktiZzbornice, redno spremljamo in sodelujemo pri oblikovanju zakonodaje na zdravstvenem področju, dejavno sodelujemo pri delovanju odbora za strokovno-medicinska vprašanja, odbora za pravno-etična vprašanja, odbora za socialno-ekonomska vprašanja, odbora za osnovno zdravstvo, odbora za zasebno dejavnost, sveta za izobraževanje zdravnikov, pri delovanju tožilcaZzbornice in razsodišča ter drugih.

Poleg ostalih storitev pravna služba skrbi tudi za pravno pomoč svojim članom in organizira možnosti zavarovanja proti odškodninskim zahtevkom s področja zdravniške dejavnosti.

Največji problem so čakalne dobe

22. april 2003

Konec lanskega leta smo se v treh zdravniških organizacijah - zbornici, društvu in sindikatu - odločili za izvedbo javnomnenjske ankete o stališčih javnosti do odprtih vprašanj v zdravstvu. Raziskava je pokazala, da je javnost dokaj nezadovoljna s stanjem v slovenskem zdravstvu, večina pa jih meni, da se stanje celo poslabšuje. Pri čemer so anketiranci kot največji problem ocenili predolge čakalne dobe.

Da se jim zdijo predolge čakalne dobe največji problem v zdravstvu, je navedlo kar 48,9 odstotka od skupno 1000 sodelujočih v raziskavi. Dobrih 11 odstotkov jih najbolj

02_Predan.indd 131 20.3.2012 20:00:06

motijo vrste v čakalnicah, 4,2 odstotka pa jih je kot najbolj problematičen omenilo odnos zdravnikov do pacientov. Odgovornost za težave v zdravstvu so anketirani v največji meri pripisali ministrstvu za zdravje - tako se je izreklo 28,6 odstotka vprašanih -, 19,3 odstotka je menilo, da so oogovorna vodstva zdravstvenih zavodov, 15 odstotkov pa da zdravniki. Po prepričanju večine drugih je za težave v zdravstvu odgovorna država (9,2 odstotka) oziroma zdravstvena zavarovalnica (7,3 odstotka).

Zdravniška zbornica zaskrbljena zaradi slabšanja razmer v zdravstvu

24. april 2003

Skupščina Zdravniške zbornice Slovenije izraža skrb zaradi poslabševanja razmer v slovenskem zdravstvu, ob tem pa tudi svoj kritičen odnos do politike ministra za zdravje glede določanja prioritet za spremembe zakonodaje, glede načina priprave teh sprememb in še posebej nesposobnosti identifikacije glavnih problemov zdravstva. Tako so zapisali v dva od sklepov, ki so jih člani skupščine praktično soglasno sprejeli na današnji seji.

Podelitev odličij Hipokratovo priznanje in naziva častni član ZZS

Izvršilni odbor Zdravniške zbornice Slovenije se je na svoji seji 13. marca 2003 seznanil s predlogom komisije za podelitev odličij Zdravniške zbornice Slovenije. Komisijo sestavljajo predsednika in podpredsedniki Zbornice in skupščine Zbornice. Na naslov komisije so prispeli trije predlogi, dva za Hipokratovo priznanje in en predlog za naziv "Častni član/članica Zdravniške zbornice Slovenije". Od dveh predlogov za Hipokratovo priznanje ni bil predlagan noben zobozdravnik, vendar se je komisija v skladu s pravilnikom, ki dopušča možnost podelitve dveh priznanj, odločila, da oba zdravnika izpolnjujeta pogoje in lahko prejmeta odličje. Za naziv "častnega člana" je prispel en predlog. Izvršilni odbor je potrdil izbor komisije, tako da prejmejo odličja Zdravniške zbornice za leto 2003, kot sledi:

Hipokratovo priznanje:

asist. mag. Franc Vrevc, dr. med., predlagatelj Ljubljanski regijski odbor osnovnega zdravstva;
Vojteh Pertot, dr. med., predlagatelj Obalno-kraški regijski odbor.

Naziv "častni član":

dr. Vladimir Zura, dr. stom., predlagatelj odbor za zobozdravstvo.

02_Predan.indd 132 20.3.2012 20:00:07

junij

Stališče zdravniških organizacij, Zdravniške zbornice Slovenije, Slovenskega zdravniškega društva in sindikata Fids, do predlaganih sprememb organizacije delovnega časa v Kliničnem centru

ISIS, junij 2003

Predstavniki zdravniških organizacij smo se seznanili z osnutkom sprememb "Pravilnika o delovnem času in vrednotenju oblik delovnega časa v Kliničnem centru Ljubljana". Ugotovili smo, da je med drugim predvideno tudi bistveno zmanjšanje števila zdravnikov specialistov pri zagotavljanju dežurne službe ter zmanjšanje števila zdravnikov, ki bodo delali v dopoldanskem času.

Utemeljeno ocenjujemo, da bi taka sprememba pomenila bistveno povečano tveganje za pojav neljubih dogodkov, zmanjšanje varnosti za bolnike in znižanje kakovosti dela.

Načrtovano razporejanje zdravnikov izven dopoldanskega delovnega časa bo posledično zmanjšalo obseg opravljenega rednega dela, kar pomeni še daljše čakalne dobe.

V primeru uveljavitve predlaganih sprememb zdravniki ne sprejemamo nobene odgovornosti za vse negativne posledice.

Vodstvo Kliničnega centra pozivamo, naj nemudoma umakne predlagani osnutek sprememb in začne, v tesnem sodelovanju s strokovnimi kolegiji kliničnih oddelkov, pripravljati strokovno utemeljen in izvedljiv načrt sprememb v organizaciji dela v Kliničnem centru.

ZDRAVNIŠKA ZBORNICA SLOVENIJE

FIDES

SLOVENSKO ZDRAVNIŠKO DRUŠTVO

Stališče zdravniških organizacij, Zdravniške zbornice Slovenije, Slovenskega zdravniškega društva in sindikata Fides, do predlaganih sprememb organizacije delovnega časa v Kliničnem centru

Predstavniki zdravniških organizacij smo se seznanili z osnutkom sprememb "Pravilnika o delovnem času in vrednotenju oblik delovnega časa v Kliničnem centru Ljubljana". Ugotovili smo, da je med drugim predvideno tudi bistveno zmanjšanje števila zdravnikov specialistov pri zagotavljanju dežurne službe ter zmanjšanje števila zdravnikov, ki bodo delali v dopoldanskem času.

Utemeljeno ocenjujemo, da bi taka sprememba pomenila bistveno povečano tveganje za pojav neljubih dogodkov, zmanjšanje varnosti za bolnike in znižanje kakovosti dela.

Načrtovano razporejanje zdravnikov izven dopoldanskega delovnega časa bo posledično zmanjšalo obseg opravljenega rednega dela, kar pomeni še daljše čakalne dobe.

V primeru uveljavitve predlaganih sprememb zdravniki ne sprejemamo nobene odgovornosti za vse negativne posledice.

Vodstvo Kliničnega centra pozivamo, naj nemudoma umakne predlagani osnutek sprememb in začne, v tesnem sodelovanju s strokovnimi kolegiji kliničnih oddelkov, pripravljati strokovno utemeljen in izvedljiv načrt sprememb v organizaciji dela v Kliničnem centru.

asist. mag. Marko Bitenc, dr. med.
predsednik Zdravniške zbornice Slovenije

asist. mag. Matej Cimerman, dr. med.
predsednik Ljubljanskega regijskega odbora za bolnišnično zdravstvo pri ZZS

prof. dr. Pavel Poredoš, dr. med.
predsednik Slovenskega zdravniškega društva

asist. mag. Tit Albreht, dr. med.
predsednik Zdravniškega društva Ljubljana

Konrad Kuštrin, dr. med.
predsednik Sindikata Fides

prim. Rasta Radešček Rakar, dr. med.
predsednica enote Sindikata Fides Klinični center

02_Predan.indd 133 20.3.2012 20:00:08

julij

Nova vloga zdravniških organizacij

Elizabeta Bobnar Najžer, ISIS, julij 2003

Ker nisem zdravnica, a sem zadnjih devet let v službi na zdravniški zbornici, sem imela priložnost spremljati stanovski razvoj zdravništva od znotraj, a hkrati s poklicno distanco. V razmislek in izziv sem napisala nekaj misli, ki so me spremljale zadnje mesece.

Med obiski po regijah sem s posebnim zanimanjem poslušala upokojene zdravnike, ki so s svojim zgodovinskim spominom dragoceni vir znanja, izkušenj in preizkušenj. Presenetljivo je, ko slišiš nekdanjega direktorja regijske bolnišnice pripovedovati, kako je bil on kot direktor med glavnimi organizatorji zdravniške stavke. Zato, ker je čutil stisko poklica, ki se mu je zavezal za vse življenje. Ker je tudi kot direktor čutil predvsem kot zdravnik. Ker je vedel, da bo le zadovoljni delavec dobro opravljal svoje delo. In če bo dobro opravljal svoje delo, bodo zadovoljni pacienti. Zadovoljni pacienti pa so bili cilj delovanja vsakega dobrega direktorja. V tistem času je bil direktor voditelj, ki se je čutil dolžnega, da svoj glas, ki je bil zaradi funkcije močnejši, uporabi za skupno dobro. In zdravniki so se navadili takih voditeljev. Zato so na vodstvena mesta predlagali in volili predstavnike, ki so bili zdravniki, tako kot oni, ki so jih zaradi strokovnih znanj spoštovali, ki pa so hkrati imeli tudi dar za vodenje.

Vloga direktorja v zdravstvu se je v Sloveniji od osamosvojitve spremenila in predvsem pridobila Damoklejev meč sankcij. Danes si ni več mogoče zamišljati direktorja, ki bi dejavno organiziral stavko, vendar je težko verjeti, da direktorjem ni več do zadovoljnih delavcev na eni in pacientov na drugi strani.

Tudi to je bilo jasno in mogoče očitno razbrati na srečanjih regijskih odborov zbornice. Sedanji direktorji v neformalnih pogovorih še vedno čutijo predvsem kot zdravniki. Svoje delovanje na vodstvenih položajih pa jemljejo resno in poslovno. Zavedajo se, da so vodstveno funkcijo sprejeli v družbenih okvirih novega pravnega reda. Zdravniška izobrazba in njen čut za dolžnost zanje pravzaprav pomenita skriti kavelj. Čut za dolžnost jim veleva, da morajo spoštovati nadrejenega (ministra za zdravje), hkrati jih čut za humani in intelektualni način vodenja podrejenih vleče h kršenju neživljenjskih pogojev za delo zdravnikov. Na strani njihovega nadrejenega je, ne pozabimo, pravni red.

V tej stiski so sedanji direktorji prenehali biti voditelji v nekdanjem pomenu.

Problem nastopi, ker so zdravniki tradicionalno navajeni, da so voditelji njihov glas. Večina zdravnikov se je posvetila svojemu poklicu zaradi poklicanosti. Medicino so izbrali zato, ker so želeli lajšati trpljenje in zdraviti. Če bi se čutili poklicane za vodilna, vodstvena in druga mesta, kjer veljajo druga načela delovanja, bi si v rosnih najstniških letih izbrali drugačno izobrazbo.

Kljub temu da se niso pripravljeni javno izpostavljati, so zdravniki in zobozdravniki vrhunsko izobraženi intelektualci, ki so sposobni ocenjevati dobre in slabe poteze na

02_Predan.indd 134 20.3.2012 20:00:08

področju svojega dela. Ker so v novih razmerah izgubili svojega voditelja, se čutijo, milo rečeno, opeharjene, izigrane in na milost ali nemilost prepuščene vladnemu glasovalnemu stroju.

Glede na slišano na srečanjih po vsej Sloveniji pa zdravništvo pričakuje, da bodo vlogo nekdanjih direktorjev – glasnikov prevzele zdravniške organizacije.

Sindikat Fides, zdravniška zbornica in Slovensko zdravniško društvo so novo poslanstvo pravzaprav že začeli opravljati. Vendar so vodstva zdravniških organizacij presenečena vsakokrat, ko na podlagi množice telefonskih klicev in osebnih pogovorov s kolegi institucionalno oblikujejo neko sporočilo, a se zanj člani niso pripravljeni javno izpostavljati.

Podatki kažejo, da v evropskem prostoru približno deset odstotkov zdravnikov in zobozdravnikov javno deluje v prid svojega stanu. Člani podelijo mandat vodstvu z vsakokratnimi demokratičnimi volitvami in mu s plačevanjem članarine omogočijo reprezentativno predstavljanje njihovih stališč.

Število javno dejavnih zdravnikov in zobozdravnikov je dokaj podobno tudi v Sloveniji. Enako je demokratično podeljevanje mandata s splošnimi volitvami in zbiranjem sredstev za delovanje. Vendar se morajo tako vodstva kot člani še navaditi na novo vlogo zdravniških organizacij – javnega glasnika zdravništva. Vodstva, da bodo pogumno zastopala interese članov, čeprav za ceno javnih napadov politike in posameznih direktorjev, in članstvo, da bo vodstvu, kadar bo to potrebno, stalo ob strani.

november

Slovenska in avstrijska zbornica sklenili sporazum o sodelovanju

6. november 2003

Zaradi vzajemnega interesa za sodelovanje, ki temelji na zaupanju in ga spodbuja namera zboljšati vzajemno razumevanje, podporo in pomoč pri splošnih dejavnostih, sta danes Zdravniška zbornica Avstrije in Zdravniška zbornica Slovenije na Dunaju sklenili sporazu Oo sodelovanju in redni izmenjavi informacij o izkušnjah s področja politike in dejavnosti obeh zbornic in podpori strokovne dejavnosti svojih članov, še posebej tiste, ki ih izvajajo mladi zdravniki in zobozdravniki. Podpirata pa tudi njihovo sodelovanje na srečanjih in mednarodnih konferencah, simpozijih in srečanjih, ki jih organizirata zbornici ter mednarodne organizacije zdravnikov in zobozdravnikov o izmenjavi informach.. Sporazumeta se tudi o sodelovanju na področju zdravstvene politike, zdravniške prakse zdravnikov in zobozdravnikov, o katerih se razpravlja na ravni Evropske unije. Pogodbeni strani spodbujata menjavo zdravnikov in zobozdravnikov med državama, izmenjujeta informacije z izmenjavo publikacij, ki jih izdajata, in vzajemno tudi objavljata članke zbornic v publikacijah. Predstavniki obeh pogodbenih strani se srečujejo, izmenično v Avstriji in v Sloveniji, z namenom pogovoriti se o zadevah, za katere se predhodno dogovorita.

02_Predan.indd 135 20.3.2012 20:00:08

40. skupščina Zdravniške zbornice Slovenije

20. november 2003

Danes je v prostorih Medicinske fakultete v Ljubljani potekala 40. seja skupščine ZZS. Na dnevnem redu so poslanci imeli predloge za spremembe in dopolnitve statuta, poslovnika, pravilnika o vrstah, vsebini in poteku specializacij, pravilnika o vsebini in poteku sekundariata, pravilnika o zdravniškem registru, pravilnika o zdravniških licencah ter pravilnika o skrbstvenem skladu. Spremembe statuta in poslovnika niso bile sprejete, iz pravilnika o specializacijah je bila umaknjena in vrnjena v obravnavno na Slovensko zdravniško društvo vsebina specializacije za intenzivno medicino, druli akti so bili sprejeti. V nadaljevanju objavljamo spremembe in dopolnitve pravilnika o skrbstvenem skladu, ki bo z objavo in veljavnostjo omogočil socialno varnost otrokom umrlih zdravnikov in zobozdravnikov. Na drule sprejete spremembe aktov morpodati soglasje še ministrstvo za zdravje, veljati bodo ričele po objavi vUuradnem listu.

Obširnejše poročilo o poteku in razpravah na seji skupščine bo objavljeno v naslednji številki revije ISIS.

december

Stališče o etičnih izhodiščih in ciljih reforme slovenskega zdravstva, kakor so opisani v Beli knjigi

Jože Trontelj, ISIS, december 2003

Komisija Republike Slovenije za medicinsko etiko (KME) je štela za svojo dolžnost, da se opredel do etičnih razsežnosti predlagane reforme slovenskega zdravstva. Po naši oceni gre za projekt izrednega pomena, ki bo brez dvoma usodno vplival na zdravje in blaginjo več kot ene generacije slovenskih državljanov. S tem se bo močno vmešal v koristi in pravice posameznika, predvidoma predvsem v njegovo dobro, v nekaterih primerih tudi v škodo. Na področju zdravstva je najpogostejša naloga KME tehtanje med ceno in dobičkom, med škodo in koristjo, med žrtvovanjem ene dobrine za pridobitev druge. Med dolžnostmi KME je svetovanje forumom, ki sprejemajo odločitve, bodisi na njihovo prošnjo oziroma zahtevo ali na lastno pobudo. Pri "Beli knjigi o reformi zdravstva" gre za slednje. V nadaljevanju bomo v kratkem predstavili nekaj naših pogledov na projekt reforme, kot je opisan v Beli knjigi.

KME odobrava poudarek na vrednotah pri izbiranju ciljev. Zdravje prebivalstva je javna dobrina posebnega pomena. Bolnik in njegove koristi so postavljene v središče reformnih načrtov. Ta pozornost se v Beli knjigi med drugim kaže:

- v zagovarjanju prednosti za bolnike, ki najbolj nujno potrebujejo zdravljenje;

02_Predan.indd 136 20.3.2012 20:00:09

- v poudarku na zdravljenju in oskrbi na domu, posebej za stare, kronično in duševno bolne;
- v načrtu, da se bolje razvije paliativna medicina;
- v namenu, da se posebej poskrbi za marginalne in posebno občutljive skupine prebivalstva.

V navedenih razlogih KME s prepričanjem podpira predlagatelja reforme. KME ne dvomi, da ti cilji vodijo v smer (predvsem) humanejšega in tudi učinkovitejšega zdravstva. Ob predlogih, kot so opisani v Beli knjigi, se vendarle odpirajo nekatera pomembna vprašanja. KME se omejuje na tista, ki imajo etično dimenzijo.

KME opozarja na naslednje:

Bela knjiga obljublja pravično dostopnost, ki se bo ravnala po potrebi: bolniki z enakimi potrebami dobijo enako. Obljuba zveni lepo, a je uresničljiva le teoretično. Bolj realističen cilj je preprečevanje neupravičene diskriminacije. Ker gre za dokument s praktičnimi cilji, se KME zavzema za pragmatično formulacijo, čeprav bi rada videla uresničenje ideala, ki ga predlaga Bela knjiga. Centralno vodene čakalne liste, v katere je dovoljen vpogled tudi bolnikom, lahko ogrozijo varstvo osebnih medicinskih podatkov, pravico do zasebnosti in zaupnosti.

Enako velja za centralno preglednost storitev, ki naj dokazuje pravičnost pri vrstnem redu in omogoča črtanje mesta na čakalni listi, če je bila storitev opravljena v drugi ustanovi ("koordinacija med bolnišnicami"). Preprečila naj bi tudi dvojno obračunavanje iz dveh ustanov. Vse to je težko uresničljivo brez uporabe imen oziroma identifikacije bolnikov.

Podobne nevarnosti prinaša elektronska medicinska dokumentacija. Osebni zdravstveni podatki so posebno občutljiva zvrst podatkov, dostopa nepooblaščenim ni lahko preprečiti. Ali se predvideva vpisovanje vseh ali samo nekaterih podatkov? KME opozarja, da je treba vgraditi učinkovite vstopne in izhodne filtre. Vsaj v nekaterih primerih bi za vpis ali vpogled morali predvideti privolitev lastnika.

Bela knjiga pravilno ugotavlja, da je eden od ključev do boljšega zdravja prebivalstva dobra preventivna dejavnost. Vendar so tudi tu možne etične napake. Korist zaradi pravočasnega zdravljenja primerov karcinoma dojke, zgodaj odkritih s preventivno mamografijo, je bila v neki seriji močno zmanjšana zaradi samomorov med čakanjem na razjasnitev suma, ki je bil postavljen po preventivnem pregledu. Tudi pravica ne izvedeti za svojo zdravstveno ogroženost ali bolezen je ena od pravic, ki jih garantira Oviedska konvencija. Udeležba preventivnih pregledov mora ostati prostovoljna, s poštenim vnaprejšnjim pojasnilom in kolikor mogoče korektnim postopkom po odkritju bolezni. Umestnost presejanja je treba oceniti ne samo s primerjanjem cene in koristi, ampak tudi s tehtanjem negativnih učinkov. KME predlaga, da se te zahteve kot standardi vgradijo v sistem.

"Dejavnost zdravnika je lahko moralna s stališča bolnika, ni pa "moralna" z vidika interesov zdravstvene organizacije, v kateri delajo, in države kot – posrednega – plačnika" (citat s strani 191). Načelma mora zdravnik prej varovati interese pacienta kot interese države in ustanove. Za slednje morajo skrbeti drugi mehanizmi in druge osebe. Kot je zapisal predsednik etične komisije britanske Lordske zbornice, lord Walton, omejevanja bolnikovih pravic ni mogoče naložiti zdravniku ob bolnikovi postelji. KME meni, da ne bi smeli sprejeti na primer rešitve, po kateri bi bilo odgovornemu zdravniku naloženo gospodarjenje z denarjem za njegovo dejavnost.

Bela knjiga se ne dotika problematike zdravilstva. K neakademskim zdravilcem se po nekaterih ocenah zateka vsak drugi bolnik v Sloveniji. Zaslužke zdravilcev ocenjujejo v višini od 10

02_Predan.indd 137 20.3.2012 20:00:09

do 20 milijard tolarjev na leto. Vse to poteka v glavnem prikrito in nedostopno mehanizmom kakršnegakoli zdravstvenega, sanitarnega ali fiskalnega nadzora. Čeprav vseh vrst zdravilstva ne moremo metati v en koš, gre v večini primerov vseeno za zlorabo zaupanja naivnih bolnikov v stiski. Nekateri zdravilci poleg tega ogrožajo zdravje in življenje uporabnikov svojih "storitev". Nekateri z "naročanjem" dragih preiskav (CT, magnetna resonanca) prek javne zdravstvene mreže celo obremenjujejo zmogljivosti javnega zdravstva in javni zdravstveni denar. Bolniki so v rokah zdravilcev skoraj popolnoma nezavarovani. Ureditev neakademskega zdravilstva bi morala biti ena od pomembnih nalog reforme. KME sodi, da bi se morali tega problema lotiti čim prej. Njegove dimenzije se utegnejo še povečati z vstopom Slovenije v Evropsko zvezo.

Bela knjiga zelo bežno omenja zobozdravstvo. Vendar so tudi tu, posebno na področju otroškega in preventivnega zobozdravstva, težave, ki bi se jim po mnenju KME morali posvetiti. Nekateri cilji so določeni precej splošno. V Beli knjigi pogrešamo omembo uglednega dokumenta, ki daje smernice za reformo zdravstva, Ljubljanske listine Svetovne zdravstvene organizacije (Ljubljana Charter, 1995) in Zdravje za vse (Healthfor Ali, WHO). Dokumenta sta namenjena prvenstveno državam v tranziciji. Zasnovana sta tako, da je njune napotke mogoče prilagoditi situaciji in potrebam vsake države posebej. Nekaj pomembnih značilnosti:

- Zahteva po natančni opredelitev ciljev, kot sta solidarnost in enakopravna dostopnost – neomejeni ne moreta biti, do kod bosta segli? Ali bo zloraba solidarnosti ("neplačniki") sankcionirana? Ali bo solidarnost pokrivala vse slabe posledice prostovoljne izbire tveganega sloga življenja (nevarni športi, kajenje, zloraba substanc)? Do katere cene bo pokrito izjemno drago zdravljenje? Zahteva se tudi ponovna opredelitev ciljev najmanj na vsakih deset let.
- Podrobno je opredeljena strategija, kako doseči posamezne cilje.

Predloženi so instrumenti za merjenje učinkov posameznih ukrepov. To je nedvomno pomembno za nadaljnje načrtovanje, saj reforma ne more biti enkraten ukrep.

Glede na povedano KME predlaga, da bi Ljubljansko listino in priporočilo Zdravje za vse, ki bo prihodnje leto izšlo v prenovljeni izdaji, čim bolj s pridom uporabili tudi pri načrtovanju slovenske reforme zdravstva.

Sklep: KME sodi, da je Bela knjiga pomemben prispevek na poti k nujni reformi slovenskega zdravstva in odobrava odločitev, da je bila dana v široko javno razpravo. KME upa, da bodo snovalci reforme pripombe in predloge iz te razprave primerno upoštevali. Za tiste, ki jih ne bodo, pa bi bilo prav, da pojasnijo razloge.

Izredna skupščina zdravniške zbornice; Ali so razlogi za stanovski alarm?

Zdravniška zbornica na izredni skupščini

Diana Zajec, DELO, 18. december 2003

Pogovor o stanovskih vprašanjih bo edina točka dnevnega reda današnje izredne seje skupščine zdravniške zbornice. Se v stanovskih razmerjih slovenskega zdravništva res dogaja kaj tako pretresljivega, da narekuje izredno srečanje, o katerem tudi (prvič doslej) mediji uradno niso bili obveščeni? Zanimivo je, da takšne seje ni bilo niti med zdravniško stavko, ko so (v najdaljšem stavkovnem obdobju pri nas) nastali res veliki premiki.

02_Predan.indd 138 20.3.2012 20:00:09

Današnja seja je sicer logična posledica dramatične skupščine pred slabim mesecem dni, na kateri je članica izvršilnega odbora zbornice opozorila na (po njenem mnenju) sporne spremembe statuta, ki naj bi odpravile omejitev predsedniškega mandata, pa tudi na proceduralne nepravilnosti pri sprejemanju novega predloga. Predvidene spremembe statuta, ki jih je skupščina nazadnje zavrnila, naj bi namesto možnosti največ dveh zaporednih (štiriletnih) predsedniških mandatov uvedle novost, po kateri bi lahko predsednik po preteku vsakega štiriletnega mandata vnovič kandidiral. Sedanji predsednik Marko Bitenc je za Delo zatrdil, da pri spremembah nikoli niso razmišljali o tem, da bi tako komu odprli možnost za trajni predsedniški mandat. Vsake štiri leta bi torej člani med vsemi nominiranimi kandidati neposredno volili predsednika – in če bi se pokazalo, da ima »stari« predsednik tudi dovolj podpore, ne bi bilo ovir za ponovno imenovanje. V razpravi na zadnji skupščini je na zatožno klop prišel problem zdravniške demokracije, ki da je bila z omenjenim predlogom odpravljena, predhodno pa na proceduralni ravni v okviru skupščine tudi že manipulirana. Nizanje stališč se je stopnjevalo vse do glasovanja o (ne)zaupnici predsedniku skupščine prim. Antonu Židaniku. Glasovanje, temelječe na dilemi, ali so bili poslanci v poprejšnjih postopkih pri sprejemanju statutarnih sprememb zavedeni, je na koncu vendarle pripeljalo do izglasovanja zaupnice predsedniku. A negotovost je ostala. V naslednjih dneh je bilo zaradi nje nekaj nujnih srečanj izvršilnega odbora in navsezadnje se je skupščinski svet odločil za sklic izredne skupščine.

Zdravniška zbornica v letu 2004

januar

Začelo veljati navodilo glede pridobivanja darovalcev človeških organov

8. januar 2004

V veljavo je stopilo navodilo o postopkih in dejavnostih na področju pridobivanja darovalcev delov človeškega telesa zaradi presaditve, ki ga je izdal minister za zdravje Dušan Keber. Navodilo med drugim določa pooblaščene organizacije, ki opravljajo dejavnosti na področju pridobivanja darovalcev za posmrtno darovanje delov človeškega telesa zaradi presaditve, postopek za pisno privolitev darovalca, preklic privolitve ter način njihovega evidentiranja. Sicer pa navodilo zagotavlja varstvo osebnih podatkov darovalca, med drugim tudi to, da je podatek o opredelitvi za posmrtno darovanje delov človeškega telesa po smrti darovalca dostopen le zdravnikom, pooblaščenim za vpogled in izpis podatkov.

Pooblaščene organizacije, ki izvajajo dejavnosti na področju pridobivanja darovalcev, so Zavod RS za presaditev organov in tkiv Slovenija-trasplant, javni zdravstveni zavodi in zasebni zdravstveni delavci, ki o izvajanju dejavnosti sklenejo dogovor s Slovenija-transplantom, Rdeči križ Slovenije (RKS), Karitas, Zdravniška zbornica Slovenije, Lekarniška zbornica Slovenije ter Zbornica zdravstvene nege Slovenije.

02_Predan.indd 139 20.3.2012 20:00:09

februar

Srečanje s Tržaško zdravniško zbornico

Elizabeta Bobnar Najžer, ISIS, februar 2004

Predsedika italijanske zbornice (Federazione nazionale degliordini dei medici chirurghi e deghli odontoiatri) dr. Giuseppe Del Barone in predsednik dr. Marko Bitnc, sta se na rednem srečanju zbornic mediteranskih držav dogovorila, da bi zbornici navezali tesnejše stike. Organizacijo prvega srečanja je prevzela regijska tržaška zbornca, Ordinedei medici chirurghi e degli odontoiatri della provincia di Trieste, ki ji predseduje dr. Mauro Melato.

Slovenec, specialist ginekoog, dr. Andrej Vuga je s svojo izjemno zavzetostjo, srčnostjo in smislom za organizacijo izvrstno izpeljal neposredne dogovore, tako da se je predsednik dr. Marko Bitenc s sodelavci, dr. Evgenijem Komljancem, dr. Matjažem Klemencem in urednico revije ISIS, prof. Elizabeto Bobnar Najžer, 19. decembra 2003 udeležil srečanja regijske zbornice v Trstu, ki se je je udeležil tudi predsednik italijanske zbornice dr. Guiseppe Del Barone.

marec

Enotnost v lastnih vrstah

Marko Bitenc, ISIS, marec 2004

Prihajamo v volilno leto zbornice in države. Opravljamo poklic, ki ne glede na trud splošno znanih akterjev se vedno uživa ugledno mesto v javnem mnenju našega prebivalstva. Če smo do leta 2000 uspeli doseči približno primeren položaj našega poklica v družbi, smo po letu 2000 izgubili večino pridobljenega.

Volilno leto predstavlja specifično okolje, ko se interes politike za reševanje odprtih problemov poveča. Se zlasti, če so odprti problemi povezani s poklicem, ki lahko pomembno vpliva na mnenje volilnega telesa. Seveda je tak način reševanja problemov v takem času, kot je volilno leto, odraz splošne razvitosti družbe in države. Kam sodi Slovenija, bo seveda vsak ocenil sam, moje mnenje pa je, da smo nerazviti. V razvitih državah se področja družbenih dejavnosti in še zlasti zdravstva urejajo predvsem z gradnjo konsenza. Konsenza vseh zainteresiranih. V zdravstvu so to državljani (zdravi in bolni), izvajalci (seveda tudi zdravniki) in plačniki zdravstvenih programov. Najodgovornejša za gradnjo konsenza bi morala biti vlada oziroma resorno ministrstvo kot izvršilna veja oblasti. In kako je to potekalo pri nas?

V letu 2000 smo začeli s prvo demonstracijo gradnje konsenza v zvezi s sprejemanjem Zakona o „OBMP“, če se še prav spominjam kratice. Nadaljevali smo pot uresničevanja aneksa h kolektivni pogodbi za zdravnike in zobozdravnike, ki jo je podpisala Vlada Republike Slovenije. Dokler FIDES ni napovedal stavke, ki v bistvu ni bila stavka, am-

02_Predan.indd 140 20.3.2012 20:00:09

pak je bil način dela, kot ga je kasneje določil novi Zakon o delovnih razmerjih, dialoga oziroma gradnje konsenza ni bilo. Stavka se je zamrznila s podpisom sporazuma, ki bi še danes lahko predstavljal izvedljiv načrt za rešitev odprtih problemov. Gradnja konsenza se je končala s političnim „posilstvom" v obliki novele Zakona o zdravniški službi, ki je bila sprejeta po hitrem postopku. Kljub naši želji po gradnji konsenza, ki se je kazala v več deset centimetrih besedil, kjer smo predlagali konstruktivne in argumentirane rešitve. Da smo imeli prav, se je izkazalo, ko je bilo potrebno komaj sprejeto novelo zakona spreminjati po nujnem postopku. Tudi takrat smo konstruktivno gradili konsenz, a bili ponovno politično „posiljeni". Ta zadnja novela je še vedno v veljavi, čeprav se v zdravstvenih zavodih ne izvaja, ker ni izvedljiva.

Doživeli smo Belo knjigo. Pripravljena je bila na že prej opisan način gradnje konsenza. Pred naslovom je bila napisana beseda „osnutek". Predstavljali smo si, da bo iz osnutka nastal predlog in iz predloga dokončen dokument. Tudi zaradi tega smo se izjemno resno lotili priprave pripomb na osnutek dokumenta. Vsi ste jih lahko prebrali v prilogi revije ISIS. Januarja smo na seji izvršilnega odbora gostili ministra za zdravje. Svoj odziv na naše pripombe k Beli knjigi nam je obljubil do polovice februarja. Do tiskanja te številke naše revije jih še nismo prejeli.

Hkrati nam je napovedal pripravo novega vseobsegajočega in edinega zakona, ki bo pokrival zdravstvo. Povabljeni smo bili k sodelovanju. Želeli smo izvedeti vsaj vsebinske sklope novega zakona, teze, cilje, vsaj kazalo. Pa nam ni uspelo. Jasno smo izpostavili, da bi bilo potrebno za nove temelje sodelovanja med zdravništvom in državo začeti razreševati odprta vprašanja iz preteklih let. In dobili odgovor, da je za evropske države popolnoma normalno, da sta ministrstvo za zdravje in zdravništvo pogosto na nasprotnih bregovih. In taka je približno perspektiva za zdravnike v volilnem letu.

Način gradnje konsenza je ostal vsa leta enak kot v prvem letu ob Zakonu o „OBMP". In to je pomembna izkušnja.

Od leta 2000 se je vrednost našega dela zmanjšala za 21 odstotkov. Izgubili smo vse, kar smo pridobili pred tem. Imamo noveliran Zakon o zdravniški službi, ki ni izvedljiv. Naše delo na delovnih mestih deli na efektivno in neefektivno, kar je v nasprotju z evropsko direktivo pa tudi z našim Zakonom o delovnih razmerjih. Zdravniki kot edini resnični zastopniki javnega interesa na nezakonit način, s pogosto zastarelo oziroma pomanjkljivo opremo, izpostavljeni kritični presoji javnosti, ob nenormalnih obremenitvah zagotavljamo varnost našim varovancem. Prihodnost ob uveljavitvi zakona o plačah v javnem sektorju je še mračnejša, čeprav smo želeli graditi konsenz.

Zbornica pripravlja nov razpis specializacij. Izračun enostavne obnove zdravnikov in zobozdravnikov narekuje razpis 350 specializacij. Če bi upoštevali javljene potrebe zdravstvenih zavodov, bi jih morali razpisati 850. Zaskrbljujoče je zlasti dejstvo, da bomo imeli v tem letu na voljo le 150 diplomantov naše medicinske fakultete.

02_Predan.indd 141 20.3.2012 20:00:10

Skušal sem opisati resnične probleme in frustracije našega zdravstvenega sistema. Se zdaleč niso vsi. Vsi so rešljivi. Vendar zagotovo ne na dosedanji način vodenja zdravstvene politike.

Glede na to, da živimo in delamo v Republiki Sloveniji, se bomo morali odločiti, kako izkoristiti volilno leto. Koordinacija zdravniških organizacij se intenzivno sestaja in išče poti. Uspeh na žalost ni odvisen le od nas. Verjetnost za spremembe na področju vodenja zdravstvene politike pa zanemarljivo majhna.

V takih okoliščinah je zagotovo najpomembnejše zagotavljati enotnost v lastnih vrstah.

Pobuda za ustanovitev varuha zdravnikovih pravic

ISIS, marec 2004

Prim. doc. dr. Zmago Turk, dr. med., svetnik, je Zdravniški zbornici Slovenije in Slovenskemu zdravniškemu društvu podal predlog za vložitev postopka za ustanovitev varuha zdravnikovih pravic.

»*Slovenska demokracija potrebuje tudi varuha zdravnikovih pravic. Od njega pričakujem, da bo zdravnika zaščitil pred agresivnimi bolniki, ki ponujajo podkupnine in si ne dajo dopovedati, da je to prepovedano. Zaščilti zdravnika pred moderno demokracijo, ki postaja anarhija. Predvsem pa pričakujem, da bo varuh zdravnikovih pravic zaščitil zdravnika delojemalca pred sodobnimi reformami zdravstvenega sistema in prenašajema nezadovoljstva in neuspehov na zdravnikova ramena. Posebej dajem v razmislek vodstvu zdravniških organizacij, da razmisli o morebitnem referendumu, saj so le-ti skoraj tedensko programirani. Referendum naj postavi vprašanje, ali potrebujemo na Slovenskem zdravnika ali ne. Vljudno prosim cenjene voditelje Zdravniške zbornice n Zdravniškega društva, da nemudoma sprožijo postopek za ustanovitev varuha zdravnikovih pravic. V upanju, da bodo moji predlogi in argumenti, ki so vsakodnevno evidentni in predstavljajo urgenco, naleteli na plodna tla,*«

S kolegialnimi pozdravi! Bivši zdravnik; sedanji doktor medicine, doktor znanosti, primarius in docent, predvsem pa svetník, Zmago Turk.

april

Gordana Kalan Živčec vložila kandidaturo za predsednico zdravniške zbornice

STA, 7. april 2004

Predsednica odbora za osnovno zdravstvo pri zdravniški zbornici Gordana Kalan Živčec je danes na Zdravniško zbornico Slovenije s podpisi 50 zdravnikov vložila uradno kandidaturo za predsednico tega stanovskega združenja. Gordana Kalan Živčec, ki bo na zborničnih volitvah 10. maja skušala pridobiti naklonjenost večine slovenskih zdravnikov, se v svojem programu, ki ga je predstavila na današnji novinarski

02_Predan.indd 142 20.3.2012 20:00:10

konferenci, predvsem zavzema za večjo odprtost zbornice navzven in organizacijo boljšega sistema pomoči zdravnikom.

Gordana Kalan Živčec, ki naj bi na volitvah 10. maja imela še dva protikandidata, se v programu zavzema za to, da bi seje izvršilnega odbora zbornice postale odprte za vse člane, javno pa bi moralo biti tudi operativno delovanje zbornice. Ob tem ocenjuje, da je vse preveč dejavnosti in denarnih sredstev usmerjenih v izvajanje javnih pooblastil, hkrati pa je zanemarjeno ugotavljanje dejanskih potreb in izpolnjevanje pričakovanj članstva. Izvajanje javnih pooblastil je namreč le ena od pomembnih prvin delovanja zbornice, s katerim se je država znebila tudi določenega organizacijskega bremena, ne more pa se izogniti finančnemu.

Ob morebitni izvolitvi načrtuje tudi oblikovanje treh forumov. Forum za pomoč zdravnikom naj bi bil namenjen osebnim, finančnim oziroma pravnim stiskam, v katerih se po mnenju Kalanove čedalje pogosteje znajdejo zdravniki. Ob morebitnih ekonomskih težavah posameznih članov bi ZZS tako zagotavljala ustrezno pomoč, ne samo pri skrbstvenem skladu, temveč tudi s svetovanjem usposobljenih strokovnjakov s področja prava in financ. Naloga foruma javnosti bo informirati bolnike o njihovih pravicah in reševati manjše pritožbe v obliki poravnav. Forum za posredovanje v sporih pa naj bi bil namenjen prvi stopnji posredovanja v konfliktnih situacijah med zdravniki.

Gordana Kalan Živčec se v programu zavzema tudi za neodvisnost zbornice, še posebej predsednika ZZS od dnevne politike, saj naj ta zastopa mnenja zdravnikov in zobozdravnikov, katerim je naložena še posebna odgovornost, ker so glavni nosilci dejavnosti. Predsednik zbornice je po njenem mnenju najprej zdravnik, da predstavlja, zastopa in uresničuje njihove potrebe, pričakovanja in interese. Zato bi moralo biti tudi olajšano sodelovanje v organih zbornice zdravnikov in zobozdravnikov zunaj središča. Zbornico naj bi tako bolj približala članom in jo prilagodila njihovim potrebam. Ker imajo zasebni zdravniki in zdravniki, zaposleni v javnih zavodih, zelo podobne težave pri svojem delu, ne vidi razloga, da ZZS ne bi aktivno zastopala interesov vseh zdravnikov in zobozdravnikov. Prav tako si želi povečati ugled zdravništva in zbornice v javnosti, zato si je za nalogo zastavila odgovarjati na neupravičene napade na zdravnike in zobozdravnike.

Zdravniška zbornica mora imeti po njenem tvorno vlogo pri oblikovanju zdravstvene politike. Eden izmed ciljev na tem področju bi bilo zagotovo izboljšanje delovnopravnega položaja zdravnikov, cilj Kalanove pa je povečati število zdravnikov in zobozdravnikov na vseh ravneh na primerljive evropske standarde. S tem bi delovno obremenitev

02_Predan.indd 143 20.3.2012 20:00:10

zmanjšali na sprejemljivo raven, hkrati pa je prepričana, da bi se moralo delo zdravnikov prek polnega delovnega časa v celoti šteti v pokojninsko osnovo, prebiti čas na delovnem mestu pa bi se moral upoštevati pri izračunu pokojninske dobe. Še posebej naj bi bilo treba izboljšati položaj zobozdravnikov, ki morajo po njeni presoji dobiti večji vpliv na oblikovanje programa oralnega zdravja prebivalstva.

Zavzema se tudi za „Domus medica“, to je skupna hiša z vsemi vsebinami, ki jih potrebuje slovensko zdravništvo. Skladno z evropskimi težnjami povezovanja zdravništva kot prvi korak razvoja zbornice na tem področju vidi ustanovitev skupne hiše, v nadaljevanju pa postopno oblikovanje enotne in močne zdravniške organizacije. Ob tem je opozorila, da strokovno izobraževanje in izpopolnjevanje sodi k zdravnikovemu delu, zato ne sme postati breme, ki ga zdravniki opravljajo v prostem času. Ob odobravanju specializacij pa želi Gordana Kalan Živčec povečati tudi vlogo okolij, iz katerih zdravniki prihajajo. Centralni razpis specializacij naj bi imel sicer veliko strateško dobrih usmeritev, vendar pa so kritike lokalnih skupnosti absolutno upravičene, meni.

Na skupščini zdravniške zbornice podelili Hipokratova priznanja

14. april 2004

Skupščina Zdravniške zbornice Slovenije se je popoldne sestala še na zadnji seji pred zamenjavo na mestu predsednika zbornice. V slovesnem delu seje s podelitvijo Hipokratovih priznanj je predsednik Zdravniške zbornice Marko Bitenc podelil štiri najvišja stanovska priznanja. Za svoje strokovno delo oziroma delovanje v okviru zbornice oziroma stanovskih združenj so jih prejeli Anka Tekstor Tominšek, Kurt Kancler, Marko Demšar in France Cukjati.

Letošnji Hipokratovi nagrajenci s sedanjim in bivšim predsednikom zbornice: Kurt Kancler, Marko Bitenc, Anka Tekstor, Marko Demšar in France Cukljati (z leve)

02_Predan.indd 144 20.3.2012 20:00:10

maj

Štirje kandidati za predsednika zdravniške zbornice

9. maj 2004

Marko Bitenc se poslavlja od vodenja Zdravniške zbornice Slovenije, katere predsednik je bil zadnjih osem let. Kdo ga bo nasledil na čelu zbornice, bo jasno po 10. maju, ko bodo potekale splošne in tajne volitve novega predsednika. Za to mesto se potegujejo štirje kandidati: Tomaž Benedik, Vladislav Pegan, Igor Praznik in Gordana Kalan Živčec.

Za predsednika zbornice sicer lahko kandidira vsak član zbornice, ki mu kandidaturo odobri izvršilni odbor zbornice, kateri od njenih regijskih odborov ali pa ga s podpisi podpre 50 zdravnikov.

S potrebnim številom podpisov podpore tako kandidirata abdominalni kirurg Tomaž Benedik iz bolnišnice Petra Držaja in Gordana Kalan Živčec, ki je kot zdravnica splošne medicine zaposlena v zdravstvenem domu Ilirska Bistrica. Vladislava Pegana, abdominalnega kirurga iz ljubljanskega Kliničnega centrasoje pri kandidaturi podprli izvršilni odbor zbornice ter dva regijska odbora, obalno-kraški in regijski odbor Ljubljana za specialistično in bolnišnično zdravstvo. Igor Praznk, zdravik splošne medicine, ki kot zasebni zdravnik koncesionar deluje v Vojniku pri Celju, pa kandidir obd podpori celjskega regijskega odbora. Kot so povedali na zbornici, bodo 10. maja člani zbornice volili ne le predsednika, ampak bodo hkrati potekale tudi volitve v skupščino zbornice. Ta bo po v novem sklicu imela 109 članov, nekaj več kot doslej, ko jih je imela 94. Večje število članov skupščine je posledica povečanja članstva zbornice, ki je v zadnjih štirih letih pridobila kar 1000 novih članov. Za mesta v skupščini se sicer poteguje 178 kandidatov.

Danes volitve novega predsednika zdravniške zbornice

10. maj 2004

Danes bodo potekale splošne in tajne volitve novega predsednika Zdravniške zbornice Slovenije, ki jo je zadnjih osem let vodil Marko Bitenc. Za predsedniško mesto se potegujejo štirje kandidati: Tomaž Benedik, Vladislav Pegan, Igor Praznik in Gordana Kalan Živčec. Hkrati bodo potekale tudi volitve v skupščino zbornice, ki bo v novem sklicu imela 109 članov (doslej 94). Večje število članov skupščine je posledica povečanja članstva zbornice, ki je v zadnjih štirih letih pridobila kar 1000 novih članov. Za mesta v skupščini se sicer poteguje 178 kandidatov.

Za predsednika zbornice sicer lahko kandidira vsak član zbornice, ki mu kandidaturo odobri izvršilni odbor zbornice, kateri od njenih regijskih odborov ali pa ga s podpisi podpre 50 zdravnikov. S potrebnim številom podpisov podpore tako kandidirata abdominalni kirurg Tomaž Benedik iz bolnišnice Petra Držaja in Gordana Kalan Živčec, ki je kot zdravnica splošne medicine zaposlena v zdravstvenem domu Ilirska Bistrica. Vladislava Pegana, abdominalnega kirurga iz ljubljanskega Kliničnega centra, so pri kandidaturi podprli izvršilni odbor zbornice ter dva regijska odbora, obalno-kraški in regijski odbor Ljubljana za specialistično in bolnišnično zdravstvo. Igor Praznik, zdravnik splošne medicine, ki kot zasebni zdravnik koncesionar deluje v Vojniku pri Celju, pa kandidira ob podpori celjskega regijskega odbora.

02_Predan.indd 145 20.3.2012 20:00:10

junij

Poročilo o delu skupščine v letih 2000 – 2004

Anton Židanik, ISIS, junij 2004

V tem mandatnem obdobju se je skupščina sestala na osmih rednih in eni izredni seji ter izvedla šest korespondenčnih sej. Skupno je sprejela 151 sklepov.

Čas delovanja te skupščine je bil izredno dinamičen, saj smo morali izvesti temeljito prenovo zdravniških specializacij tako po vsebini kot finančno-organizacijsko, pri čemer smo se usklajevali s standardi držav Evropske unije (EU), saj smo se zavedali, da bomo kmalu na širokem trgu delovne sile.

Vključevanju v EU je bilo zlasti v zadnjem obdobju namenjeno kar nekaj korespondenčnih sej skupščine ter pogosto sprejemanje sprememb in dopolnitev posameznih aktov, saj smo se morali usklajevati s pravnim redom in zahtevami EU. Vsebinsko bogata in zahtevna je bila tudi razprava o predvideni zdravstveni reformi, saj se je ta dotaknila praktično vsakega segmenta delovanja zdravništva. Pri tem je zdravniška zbornica v izjemno občutljivem položaju, saj imajo njeni člani pogosto popolnoma nasprotne interese. Vprašanje zasebne prakse in podeljevanja koncesij, relacija osnovna – sekundarna raven, center – periferija, družinski zdravnik – ostali specialisti na osnovni ravni itd. V podobno razdvojenem položaju je zdravniška zbornica, ki je z javnimi pooblastili v bistvu podaljšana roka zdravstvene politike, kot delodajalec opozicija sindikatom, kot "cehovska" organizacija pa zastopa interese članstva. Zato so bile pred navidezno tehnično vodenih zasedanjih skupščine ter sprejemanjem aktov po hitrem postopku izvedene temeljite priprave in razprave na več kot 21 sejah skupščinskega sveta ter sestanki regijskih odborov v ožji ali širši sestavi. Takemu načinu dela se moramo zahvaliti, da je bila zaključna faza na sejah skupščine na akademski in kolegialni ravnini ter da vsa leta nismo imeli problemov s sklepčnostjo. Izjema so bili zadnji dogodki okoli sprejemanja sprememb in dopolnitev statuta, kar bi sedanjemu predsedniku zbornice omogočilo ponovno kandidiranje za predsednika. Čeprav je bila večina članstva naklonjena tem spremembam, na žalost nismo dosegli potrebnega dvotretjinskega kvoruma za sprejem akta. Verjamem, da bo novi predsednik zbornice uspel prepričati večino članov izvršilnega odbora, da še nadalje delujejo v skupini, tako da se s tem zagotovi kontinuiteta nedvomno uspešne zdravniške zbornice. Pri tem bo imel vso podporo v kakovostnem profesionalnem kadru zbornice, ki si je v teh letih pridobil bogate strokovne izkušnje.

Drugi krog volitev za predsednika ZZS

21. junij 2004

Člani skupščine Zdravniške zbornice Slovenije so danes v drugem krogu na tajnih volitvah izbrali novega predsednika zbornice, ki bo na tem mestu zamenjal Marka Bitenca. Zdravniško zbornico Slovenije bo naslednja štiri leta vodil dosedanji predsed-

02_Predan.indd 146 20.3.2012 20:00:10

nik odbora za strokovno medicinska vprašanja Vladislav Pegan, za katerega je glasovalo 56 zdravniških poslancev. Njegova nasprotnica – Gordana Kalan Živčec – je prejela glasove 41 od skupno 97 poslancev, ki so se udeležili današnje volilne skupščine. Pegan je ob svojem imenovanju poudaril, da lahko le zadovoljni, dobro izobraženi in ne preveč utrujeni zdravniki dobro poskrbijo za bolnike, zato se namerava zavzeti za dobro slovenskih zdravnikov in zobozdravnikov. Gordana Kalan Živčec pa je izid volitev ocenila z besedami, da *„v današnjem svetu verjetno še ni čas za ženske"*. Prepričana namreč je, da je bil to edini argument, ki je Peganu prinesel več glasov kot njej.

Rezultati glasovanja za predsednika Zdravniške zbornice Slovenije:

- Tomaž Benedik 613 ali 17,80 %
- Vladislav Pegan 1.509 ali 43,82 %
- Igor Praznik 404 ali 11,73%
- Gordana Kalan Živčec 918 ali 26,66 %

Gordana Kalan Živčec je poudarila, da namerava tudi v prihodnje še naprej budno spremljati, kaj se dogaja v zdravniški zbornici. Ob tem je še dejala, da bi bilo od Pegana korektno, da bi jo povabil k nadaljnjemu sodelovanju. Ni pa izključila možnosti, da se bo čez štiri leta ponovno potegovala za mesto predsednika zdravniške zbornice.

Pegan je pojasnil, da v vodenje zbornice ne namerava vpeljati nobenih revolucionarnih sprememb, nekatere stvari pa bo le treba spremeniti, da se bodo lahko v zbornici „našli" vsi zdravniki in zobozdravniki. Tako bo njegova prioriteta predvsem konsolidacija zdravniških organizacij, t. j. stanovske zbornice, društva in sindikata, te tri organizacije morajo namreč po njegovem prepričanju sodelovati, imeti enake cilje in usklajena mnenja. Kot je še dejal, v zbornici ne bodo dovolili razvrednotenja zdravniškega dela.

Sicer pa so na današnji volilni skupščini med drugim izvolili še predsednika ter podpredsednika skupščine; to sta postala poslanec mariborske regije Vojko Kanič ter poslanka zasebnih zdravnikov, zobozdravnica Sabina Markoli. Zbornica zdravnikov in zobozdravnikov doslej navzven ni dovolj ščitila, zato se namerava zavzeti prav za to, da bi se predvsem zdravniki „počutili bolj varni", je dejal Kanič. Zdravniki so po njegovem mnenju preutrujeni in „kot divjad na odprti sceni", družbena klima pa se je v zadnjih letih razvijala prav v tej smeri. Sabina Markoli pa je napovedala, da se zavzema za to, da bi kljub združenosti v enotno zbornico zobozdravniki dobili določeno avtonomijo vsaj glede nekaterih strokovnih zadev, ki se dotikajo le zobozdravstva.

Na današnji skupščini so prisotni poslanci izvolili še člane komisije za volitve in imenovanja ter člane nadzornega odbora. Komisijo za volitve in imenovanja tako odslej sestavljajo Mojca Jereb Kosi, Marko Kocijan, Rupert Murh, Željko Perdija, Tea Priman ter Alenka Simonič, v nadzornem odboru pa bodo sedeli Franc Šifrer, Vladimir Senekovič, Rok Šušteršič, Blaž Berger, Nevenka Krčevski Škvarč in Gregor Završnik. Na naslednjo skupščino pa so zdravniški poslanci prestavili glasovanje za tožilca ter raz-

02_Predan.indd 147 20.3.2012 20:00:10

sodišče prve in druge stopnje. Prvi krog volitev za predsednika Zdravniške zbornice Slovenije je potekal 10. maja, za to delovno mesto pa so se potegovali štirje kandidati – poleg Živec Kalanove in Pegana še Tomaž Benedik in Igor Praznik. Največje podpore (43,84 odstotka glasov) je bil že takrat deležen Pegan, abdominalni kirurg iz ljubljanskega Kliničnega centra, ki so ga pri kandidaturi podprli izvršilni odbor zbornice ter dva regijska odbora – obalno-kraški ter ljubljanski regijski odbor za specialistično in bolnišnično zdravstvo. Gordana Kalan Živčec, ki je kot zdravnica splošne medicine zaposlena v zdravstvenem domu Ilirska Bistrica, pa je v prvem krogu zbrala 26,63 odstotka glasov 109 poslancev. V zadnjem mandatu je sicer vodila zbornični odbor za osnovno zdravstvo, kandidirala pa je s podpisi podpore.

Dr. Vladislav Pegan na čelu zdravniške zbornice

Diana Zajec, DELO, 22. junij 2004

Po dolgotrajnih in pravzaprav dokaj presenetljivih procesnih zapletih, ki so v organih zdravniške zbornice trajali kar nekaj mesecev, se je iskanje naslednika dosedanjemu predsedniku Marku Bitencu včeraj vendarle končalo, a šele v poznih večernih urah. V finalu, na katerem je bilo izrekanje v prid enemu ali drugemu tajno, je abdominalni kirurg iz ljubljanskega Kliničnega centra dr. Vladislav Pegan dobil 56 glasov, zdravnica splošne medicine Gordana Kalan Živčec pa 41.

Kandidata za predsedniško mesto, ki sta pred glasovanjem odgovarjala na poslanska vprašanja, sta dobivala zelo raznolika vprašanja, tudi o tem, ali se čutita sposobna povezati slovenske zdravnike. »*Kolikor me ljudje poznajo, vedo, da sem vedno težil h konsenzu – zato, ker sem vedno imel opravka z intelektualci, ki jih je treba znati prepričati*,« je dejal Pegan. Včeraj zbrane je očitno prepričal, saj so mu namenili večino glasov. Na prvi seji nove skupščine so poslanci na tajnih volitvah za predsednika skupščine izglasovali Vojka Kaniča, za podpredsednico pa Sabino Markoli. Imenovali so še komisijo za volitve in imenovanja ter izvolili nadzorni odbor, medtem ko so glasovanje o tožilcu zbornice, predsedniku in podpredsedniku razsodišča prve in druge stopnje ter članih obeh razsodišč preložili.

Za predsednika skupščine so se potegovali trije zdravniki; poleg dosedanjega predsednika zbornice Marka Bitenca še Gordan Čok in Vojko Kanič, prvi s primorskega in drugi s štajerskega konca. Kanič, ki je na tajnih volitvah dobil večino glasov, je svojo kandidaturo uvodoma pojasnil takole: »*Zakaj sem se odločil kandidirati? Ker sem bil prizadet in žalosten. Tako nizko, kot kotiramo zdaj, nismo padli od osamosvojitve dalje.*« Po njegovi oceni je doslej zbornica bistveno premalo naredila za zdravnike na periferiji oziroma za zdravništvo nasploh, kar bo treba spremeniti.

Sicer pa bodo morali novopečeni poslanci, izvoljeni pred dobrim mesecem dni, pošteno zavihati rokave. Zaradi številčnejšega članstva zbornice – v zadnjem obdobju za več kot 1000 zdravnikov, tako da je članov zbornice zdaj 7466 – se je povečalo tudi

02_Predan.indd 148 20.3.2012 20:00:10

število poslanskih sedežev s 94 na 109. Že na zadnjih sejah skupščine je postalo jasno, da je med »starimi« poslanci zavladala ustvarjalna brezvoljnost, saj je bila udeležba na sejah zdesetkana, poslanska disciplina je padla na vse prej kot pohvalno raven. Spremenjena zasedba utegne pripomoči k novemu zagonu, ki se je v zadnjem letu dni razprav izgubljal v iskanju vzrokov za poslansko lenobo v proceduralnih zaplet, v nepravilnost, v logističnih in ti v personalnih napakah pri vodenju.

Tretji predsednik ZZS: prof. dr. Vladislav Pegan (mandat: 2004–2008)

Biografija

Prof. dr. Vladislav Pegan, dr. med., specialist splošne kirurgije, se je rodil 17. 06. 1935 v Ljubljani. Leta 1960 je diplomiral in leta 1969 postal specialist splošne kirurgije. Leta 1974 je postal vodja ambulantnega oddelka za splošno kirurgijo na Polikliniki. Tri leta kasneje pa vodja otroške abdominalne kirurgije. Leta 1977 je prejel naziv doktor znanosti in bil leto pozneje izvoljen za docenta. Leto potem pa je postal namestnik predstojnika Kirurške gastroenterološke klinike. Leta 1983 je postal izredni, leta 1989 pa redni profesor kirurgije. Leta 1987, po nenadni smrti takratnega predstojnika, prof. dr. Mitje Koviča, je bil izvoljen za predstojnika Kirurške gastroenterološke klinike. Oblikoval je transplantacijsko skupino in 1988. leta začel priprave na transplantacijo jeter. Prof. Vladislav Pegan ima velike zasluge pri uvedbi transplantacije jeter v rutino (1998. leta) in pri vstopu Slovenije v Eurotransplant (leta 2000) Uvedel je laparoskopsko holecistektomijo in tako močno prispeval k razširitvi laparoskopskega načina operiranja. Prevzemal je vse več pomembnih funkcij. Med letoma 1987 in 1990 je bil predsednik sveta zavoda Kliničnega centra, predsednik Slovenskega združenja za gastroenterologijo in hepatologijo ter predsednik novoustanovljenega Združenja za endoskopsko kirurgijo Slovenije. Leta 1992 je bil izbran za direktorja Kirurških klinik KC. V mednarodnih organizacijah je bil član nemškega kirurškega združenja, Mednarodnega združenja kirurgov in gastroenterologov in ustanovni član Evropskega združenja za urgentno kirurgijo. V zadnjem delu mandata predstojnika kliničnega oddelka se je vse bolj predajal delu v Zdravniški zbornici Slovenije. Močno je vplival na programe in vsebine novih šestletnih kirurških specializacij. Zdravniška zbornica Slovenije ga je imenovala za predstavnika Slovenije v European Board of Surgery in za nacionalnega koordinatorja specializacije iz abdominalne kirurgije. Leta 2000 je postal predsednik odbora za strokovno-medicinska vprašanja pri ZZS. Za predsednika Zdravniške zbornice Slovenije je bil izvoljen leta 2004 uspešno in po najboljših močeh jo je vodil do leta 2008, ko je preminul. Zdravniški zbornici Slovenije in slovenskemu zdravništvu je pustil neizbrisen pečat, prežet s požrtvovalnostjo, izjemnim tovarištvom in človečnostjo.

02_Predan.indd 149 20.3.2012 20:00:11

Novi predsednik zdravniške zbornice opozarja na slabe razmere v zdravstvu

Dnevnik, 29. junij 2004

Novi predsednik zdravniške zbornice Slovenije Vladislav Pegan je prepričan, da se je položaj zdravnikov v zadnjih letih poslabšal, delno materialno, delno zaradi različnih pritiskov. Od njih se zahteva vedno več, razmere, v katerih delajo, pa so vse slabše, saj ni dovolj denarja, je zatrdil Pegan v pogovoru za današnji Dnevnik.

Zdravniki v osnovnem zdravstvu so v nekaterih regijah preveč obremenjeni. Tudi v bolnišnicah so stvari vse slabše, predvsem pri možnostih obravnave bolnika po sodobnih merilih, pravi Pegan. Za Klinični center lahko reče, da postajajo stvari res slabe. Politiki bi morali ljudi prepričati, da se mora prispevek povečati, če hočejo imeti dobro zdravstveno varstvo, pravi Pegan. Prepričan je, da sta za večino sporov med bolniki in zdravniki kriva slab odnos in slaba komunikacija. Sicer pa je presenečen, da se ljudje ne razburjajo še bolj, npr. zaradi čakalnih dob. „Preveč so potrpežljivi, morali bi bolj pritisniti," pravi Pegan. Vendar zdravniki tu nič ne morejo, opozarja, saj ne smejo delati več, kot že delajo. Problem je denar, pritrjuje. Bela knjiga navaja probleme v zdravstvu, manjka pa del, kako to urediti, je opozoril. Po njegovem trditev, da bi lahko za enak denar naredili več, ni realna. Nekaj notranjih rezerv sicer res je. Za Pegana so notranje rezerve npr. to, da ne bi kupili 38 operacijskih miz, ampak bi denar dali nekam, kjer bi ga bolj potrebovali. Ampak tukaj zdravniki operativci, ki „delajo na fronti", nimajo vpliva. Odločajo neke druge strukture, pravi Pegan. Napoved, da bodo bolnike iz Kliničnega centra pošiljali na zdravljenje drugam, se mu ne zdi pravična do bolnikov iz ljubljanske regije, medtem ko drugje ni takšnih problemov s čakalnimi dobami. Toda ljubljanska regija obsega tretjino Slovenije in tu so bolniki prikrajšani. Dostopnost do zdravstvenih storitev ni enakomerna za vse prebivalce Slovenije, opozarja Pegan.

julij

Za uspešno doseganje ciljev

Prof. dr. Vladislav Pegan, ISIS, julij 2004

Spoštovane kolegice in kolegi!

Podpiral bom sodelovanje vseh treh zdravniških organizacij, ki je najbolj naravno jamstvo, da bomo uspešni v doseganju zastavljenih ciljev. Pričakujem tudi bolj trdno povezavo s predstavniki obeh slovenskih medicinskih fakultet, kjer se začenja priprava na poklicno pot naših kasnejših članov. Vse se namreč prične z odločitvijo za študij medicine ali stomatologije. Zato študijska leta na dodiplomski ravni ne morejo biti izločena iz celote, ki jo predstavlja zdravniški in zobozdravniški poklic s svojo stanovsko organizacijo. Dolga desetletja sem imel priložnost spoznavati mladenke in mladeniče, ki so v zadnjih letih študija medicine prihajali

02_Predan.indd 150 20.3.2012 20:00:11

v stik s kliničnimi predmeti. Neredko sem bil prijetno presenečen nad njihovim znanjem, logičnim razmišljanjem in zavzetostjo za bodoči poklic. Že tedaj sem vedel, da bodo postali dobri in uspešni zdravniki, člani zdravniške zbornice, na katere smo lahko upravičeno ponosni.

Revolucionarne spremembe v sistemu zdravstvenega varstva v Sloveniji po mojem mnenju niso potrebne. V nekaterih segmentih so verjetno potrebne posodobitve in izboljšave, ki pa jih morajo podpreti izvajalci zdravstvenega varstva. Izhajam iz trdnega prepričanja, da zdravniki in zobozdravniki dobro vedo, kakšni ukrepi bi jim omogočili učinkovitejše in kakovostnejše delo. Velika večina nas stremi k odličnosti in perfekcionizmu, kar zahteva bolj ugodne pogoje za delo, kot so nam trenutno na voljo. Slovenija bi zaradi svoje majhnosti morala biti vzorec za dobro organizacijo zdravstvenega varstva. Kljub temu vidimo, da naši zdravniki nimajo enakih pogojev za delo z bolniki. So geografska območja, kjer so obremenitve zdravnikov in zobozdravnikov nerazumno velike, kar negativno vpliva na kakovost oskrbe. Tudi bolnišnice niso enakomerno obremenjene, posledica pa so strokovno nedopustno dolge čakalne dobe za diagnostične posege in zdravljenje v nekaterih ustanovah, ki nudijo zdravstvene storitve v najbolj zapletenih primerih bolnikom iz vse države. Omejeno dovoljeno število oskrbovancev na letni ravni povzroča, da bolj enostavnih posegov sploh ni več mogoče izvajati pri zavarovancih matične regije. Primer: bolniki s kilami in žolčnimi kamni v ljubljanski regiji čakajo na operacijski poseg več let, čakalna doba se podaljšuje in rešitve še ni videti. V ostalih regijah je situacija bistveno boljša, ne smemo pa pozabiti, da ljubljanska regija predstavlja skoraj tretjino prebivalcev Slovenije, ki so v takem nezavidljivem položaju.

Že dolga desetletja čakamo na rešitev problema, ki pomeni veliko izgubo državnemu proračunu in izgubo sredstev, ki so namenjena zagotavljanju zdravstvenega varstva. Bolniki, ki čakajo na operacijski poseg, so pogosto nesposobni opravljati svoj poklic, še huje pa je, da jih veliko

november

Slovenska, italijanska in avstrijska zdravniška zbornica s sporazumom o čezmejnem sodelovanju

22. november 2004

Obmejne zdravniške zbornice Slovenije, Italije in Avstrije so minuli petek v Celovcu podpisale sporazum o tesnejšem sodelovanju, kar naj bi koristilo predvsem bolnikom, ki bodomeru bivajema v katerikoli državi EU upravičeni do enakovrednih zdravstvenih storitev kot v matični državi. Dogovor je v imenu slovenskih obmejnih regijskih odborov podpisala Zdravniška zbornica Slovenije, in sicer z avstrijskima regijskima zbornicama za Koroško in Štajersko ter italijanskima regijskima zbornicama za Gorico in Trst.

02_Predan.indd 151 20.3.2012 20:00:11

Zdravniška zbornica v letu 2005

januar

Upanje umira zadnje!

Dr. Vladislav Pegan, ISIS, januar, 2005

Končno je v celoti oblikovan izvršilni odbor Zdravniške zbornice Slovenije. Na zadnji, 46. redni seji skupščine sta bila z veliko večino glasov prisotnih poslancev izvoljena predsednika odbora za zasebno zdravstvo in odbora za zobozdravstvo, ki ju je poslancem predlagal predsednik Zdravniške zbornice Slovenije. Potrjeni so bili tudi člani obeh odborov, ki v prihodnosti napovedujeta okrepljeno dejavnost. Odbor za zobozdravstvo bo znotraj krovne organizacije – Zdravniške zbornice – dosegel večjo samostojnost, ki jo bo potrebno zasidrati tudi z na novo napisanim statutom in pravilniki zbornice. Dejavnost zasebnikov je pričakovana glede na spreminjajoče se pogoje znotraj Evropske unije in, ne nazadnje, zaradi nujne potrebe po večji in enakomernejši dostopnosti do zdravniških storitev, ki jih je delno možno udejanjiti tudi s povečanjem števila predvsem zdravnikov zasebnikov na osnovni ravni zdravstvenega varstva. Seveda bo tudi na področju zasebništva potrebno uskladiti zakonske predpise, ki bodo celovito uredili odnos zasebnega področja z javno zdravstveno službo, opredelili odnose s plačnikom zdravstvenih programov in olajšali pogoje za pridobivanje koncesij.

Koalicijska pogodba o sodelovanju koalicijskih strank v Vladi Republike Slovenije nam vzbuja upanje, da se bodo marsikatere zadeve na področju zdravstva reševale v prid bolnikov in zdravnikov, kar je tudi po našem globokem prepričanju pogoj za izboljšanje zdravstvenega varstva v Sloveniji. Pripravlja se prenova Zakona o zdravstveni dejavnosti, ki se bo sprejemala – tako beremo v besedilu koalicijske pogodbe – z najširšim družbenim soglasjem med socialnimi partnerji, stroko in civilno družbo. V nadaljevanju koalicijska pogodba omenja tudi zdravnike zasebnike. Na novo bo potrebno opredeliti pogoje za izdajanje koncesij, koalicija pa si bo tudi prizadevala za pregledno uvajanje zasebnega dela na področju osnovnega zdravstvenega varstva v okviru obstoječih zmogljivosti javne zdravstvene službe.

Z novim vodstvom na področnem ministrstvu za zdravje se nam, to so namreč pričakovanja in upi vseh zdravnikov in doktorjev dentalne medicine, odpirajo kakovostnejše možnosti za dialog in sodelovanje. Zdravniki imamo namreč vedno svoj prav in nas je težko pripraviti za sodelovanje pri uvajanju kakršnihkoli novosti, če nismo prepričani, da bodo spremembe resnično prinesle tudi novo kakovost v naše delo. Pustimo pa se prepričati z utemeljitvami in takrat zavzeto sodelujemo

02_Predan.indd 152 20.3.2012 20:00:11

v skupnih naporih za povečanje učinkovitosti svojega dela. A za to je potreben strpen dialog. Vsiljenih rešitev ne priznavamo.

Z upanjem in optimizmom zremo v bližnjo prihodnost, ki nam jo prinaša novo leto 2005. Ob tej priložnosti ugotavljam, da bodo naši uspehi odvisni tudi od naše sposobnosti za strpen in ploden dialog na vseh ravneh, ki v tej državi odločajo o zdravstveni politiki.

februar

Poenostavitev postopkov za podeljevanje mentorstva v zdravstvu

4. februar 2005

Minister za zdravje Andrej Bručan je danes napovedal poenostavitev postopkov za podeljevanje mentorstva v zdravstvu. Minister je prepričan, da bi, če bi zdravniška zbornica omilila postopke za podeljevanje mentorstva, zdravniki iz držav, ki niso članice EU, čim prej opravili strokovni izpit. S tem pa bi Slovenija pridobila večje število potrebnih zdravnikov. Pod vodstvom mentorja bi ti zdravniki lahko opravljali svoje delo v ambulanti do pridobitve licence. Bručan je tudi opozoril, da takšni zdravniki niso ravno primerni za delo na urgenci, kjer je potrebna hitra reakcija zdravnika.

V veljavo je stopila konvencija o boju proti kajenju

27. februar 2005

Z današnjim dnem je stopila v veljavo mednarodna konvencija o boju proti kajenju, ki jo je Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) sprejela maja leta 2003. Osnovni cilj konvencije je zmanjšati število ljudi, ki umrejo za posledicami kajenja. Leta 2002 je zaradi bolezni, povezanih s kajenjem, umrlo 4,9 milijona oseb. Konvencijo o boju proti kajenju, ki je prvi tovrstni dokument, je doslej podpisalo 168 držav, dokument pa je ratificiralo 57 podpisnic. Zdravniška zbornica je vlado k ratifikaciji konvencje pozvala že junija lani, saj bo to pripomoglo k dolgoročnemu izboljšanju zdravja v Sloveniji. Zbornica je ob tem državo tudi pozvala k razširitvi ukrepov za obvladovanje uporabe tobaka; po njihovem mnenju bi morali v celoti prepovedati kakršno koli oglaševanje tobaka, kajenje v javnih prostorih ter preprečiti, da bi otroci in mladostniki začeli kaditi.

november

Bručan in zdravniške organizacije o prihodnosti zdravstva

STA, 10. november 2005

Minister za zdravje Andrej Bručan se je danes popoldne sestal s predstavniki koordinacije zdravniških organizacij – predstavniki Slovenskega zdravniškega društva,

02_Predan.indd 153 20.3.2012 20:00:11

Zdravniške zbornice Slovenije in zdravniškega sindikata Fides. Kot sta novinarjem po približno triurnem srečanju pojasnila Bručan in predsednik zdravniške zbornice Vladislav Pegan, so med drugim govorili o danes preloženi zdravniški stavki in uvajanju zasebništva.

Predsednik zdravniške zbornice Vladislav Pegan je v izjavi za novinarje povzel mnenje razpravljavcev, da zasebno zdravništvo na primarni ravni ni problematično. Bolniki so zadovoljni z zasebniki. Na sekundarni ravni pa je malo težje in tu je treba videti interes bolnika, zavoda in zdravnika, meni. Če bodo vsi trije videli svoj interes, potem je dobro, da se tudi na tej ravni uveljavi zasebništvo, je dejal prof. dr. Pegan.

Pomembno pa je tudi, kako bodo specialisti v bolnišnicah nagrajeni. Ni pošteno, da npr. vrhunski specialisti nimajo možnosti, da bi lahko za svoje delo prejeli nekaj več denarja, medtem ko nekateri npr. na primarni ravni lahko. Ukiniti je treba „uravnilovko“, ki vlada v bolnišnicah, opozarja Vladislav Pegan. Po njegovi oceni je treba najti mehanizem, da se primerno nagradi tiste, ki veliko in dobro delajo. Potem ne bodo najbrž niti želeli postati zasebniki, pravi prof. dr. Pegan.

Zdravniška zbornica v letu 2006

Slovensko-italijanska identifikacijska kartica

ZZS, 15. marec 2006

Na srečanju v Trstu je Zdravniška zbornica Slovenije z vodstvom Zdravniške zbornice za Trst razpravljala o možnostih poglobljenega dvostranskega sodelovanja, med katerimi je bila omenjena tudi dvojezična identifikacijska kartica za zdravnike in zobozdravnike. Pogoj za pridobitev je verificirano poznavanje kodeksa medicinske etike in deontologije sosednje države. Namen kartice bo izkazovanje pripadnosti zdravniškemu stanu in bo osnova, na podlagi katere bo imetnik upravičen do pomoči stanovske organizacije v posamezni državi. Vsaka zbornica bo vodila seznam imetnikov in bo v primeru suma lahko potrdila identiteto. S kartico se bodo lahko medsebojno identificirali tudi zdravniki in zobozdravniki, ki bi želeli sodelovati, oziroma bo posameznik lahko preveril status imetnika pri stanovski organizaciji. Predvsem

02_Predan.indd 154 20.3.2012 20:00:11

za slovenske zobozdravnike bo tak način lahko pomemben, saj v Italiji v skladu z zakonom lahko opravljajo zobozdravstveno dejavnost tudi osebe, ki niso končale stomatološke fakultete. V takih ordinacijah pogosto prihaja do strokovnih napak, ki jih pacienti sporočajo zbornici, sum pa lahko pade na vse sodelavce take ordinacije. Na kartici bodo v slovenskem in italijanskem jeziku zapisani osnovni podatki o nosilcu ter kontaktni podatki obeh zbornic. Poleg tega se bo imetnik lahko na obeh straneh meje nedvoumno izkazal kot zdravnik ter uveljavljal morebitne ugodnosti iz tega naslova. Posebej je treba poudariti, da kartica ni dovoljenje za delo v sosednji držav

april

Skupna pot

Vladislav Pegan, ISIS, april 2006

Želim povedati svoje mnenje o dveh navidezno različnih zadevah. Namenoma sem uporabil izraz „navidezno“, ker gre na eni strani za složnost znotraj Zdravniške zbornice Slovenije, na drugi strani pa za složnost vseh treh zdravniških organizacij. V obeh primerih je očitno, da je skupna pot pogoj za učvrstitev zdravniških in zobozdravniških stališč. Bolj kot kdajkoli poprej, prav gotovo pa vse od obstoja stanovske organizacije ni bilo pred zdravniki in zobozdravniki nikoli toliko novih izzivov. Čaka nas burno obdobje, v katerem bomo uspešno branili svoje praice, le, če bomo ravnali složno. V trenutnem dogajanju na področju zdravstva moramo s skupnimi močmi braniti avtonomnost svojega poklica in si izboriti pravice, ki nam v sodobni evropski družbi pripadajo.

Zobozdravniki

Nobena skrivnost ni, da zobozdravniki niso povsem zadovoljni s svojim položajem v Zdravniški zbornici Slovenije. Stanovska organizacija naj bi premalo odločno podpirala zahteve zobozdravnikov, ki se pojavljajo predvsem v zvezi z dokaj neurejenimi razmerami na področju pravic bolnikov iz obveznega zdravstvenega zavarovanja. Tudi v zvezi z zobozdravniškimi specializacijami občasno prihaja do težav, ki pa so predvsem posledica pomanjkanja t. i. prostih mest za specializante. Zobozdravniški poklic ima celo vrsto značilnosti, ki jih do potankosti razumejo le zobozdravniki sami. Reševanje teh težav mora biti prepuščeno njim in vmešavanje v odločitve predstavnikov zobozdravnikov v zdravniški zbornici je v večini primerov odveč, predvsem pri odločitvah, ki zadevajo le poklic zobozdravnika. Zdravniška zbornica Slovenije pa je dolžna, da s svojim vplivom podpre prizadevanja zobozdravnikov za njihov boljši položaj v družbi, za pravičnejše vrednotenje njihovega dela, skratka, za boljše in primernejše delovne pogoje. Trenutno poteka ob polni podpori zdravniške zbornice postopek za podelitev koncesij več deset zobozdravnikom in zobozdravnicam

02_Predan.indd 155 20.3.2012 20:00:12

iz Zdravstvenega doma v Ljubljani. Zobozdravniki so v forumih, ki odločajo o zdravstvenem varstvu v Sloveniji, nedvomno zapostavljeni. Tega se zavedamo tudi v zdravniški zbornici in treba bo skupaj vložiti največje možne napore, da zobozdravniki v sistemu zdravstvenega varstva zasedejo mesto, ki si ga zaslužijo. Morda sem prevelik optimist, ko naštevam naše skupne naloge za prihodnje. Vem, da obstajajo tudi želje posameznikov – zobozdravnikov, da bi ustanovili lastno zbornico. To so povsem legitimna razmišljanja, a mislim, da v tem trenutku ne odražajo večinske volje zobozdravnikov. Je pa prisotna želja oziroma zahteva po večji samostojnosti znotraj zdravniške zbornice. Spremembe statuta lahko pri tem odigrajo odločilno vlogo. V nobenem primeru ne moremo pričakovati zadovoljivih rezultatov brez največje možne prizadevnosti predstavnikov doktorjev dentalne medicine v zbornici. Vsekakor se moramo vprašati, ali bi bilo razumno zavreči prednost skupne zbornice, ki je od svoje ustanovitve leta 1992 dosegla visoko stopnjo regulative zdravniškega in zobozdravniškega poklica. Tudi sklicevanje na ureditev zbornic v Evropi se mi zdi neprepričljiva. V Evropi so v veljavi različni modeli, za Slovenijo si izberimo ureditev, ki se nam zdi najbolj smiselna. Toliko samozavesti in zdrave presoje pa menda že premoremo. Vodstvo odbora za zobozdravstvo se je pred kratkim zamenjalo, delno se je spremenilo tudi članstvo odbora. Od usmeritve novega odbora, od odločitve poslancev zobozdravnikov in volje vsega zobozdravniškega volilnega telesa bo odvisno, ali bomo tudi v prihodnje delovali kot enotna stanovska organizacija ali pa se bodo naše poti ločile. Globok in tehten premislek bo verjetno dal prednost skupnim naporom za večjo prepoznavnost in samostojnost zobozdravnikov znotraj skupne zbornice zdravnikov in zobozdravnikov.

Sodelovanje zdravniških organizacij

Ker smo globoko prepričani, da mora slovensko zdravništvo nastopati složno in si tako v največji možni meri ustvariti sprejemljive pogoje za svoje delo, smo bili v preteklem letu kar nekoliko zaskrbljeni glede sodelovanja zdravniških organizacij. V mislih imam zdravniško društvo, Fides in seveda našo zbornico. Videti je, da je bilo preteklo leto dovolj razburkano, da so se pojavila nekatera nesoglasja, ki pa smo jih tik pred iztekom leta, zahvaljujoč dogovoru med predsedniki vseh treh organizacij, uspeli zgladiti. Ne morem si predstavljati škode za vse slovenske zdravnike, če vse tri zdravniške organizacije ne bi delovale usklajeno "navzven", ne glede na morebitna živahna usklajevanja v krogu t. i. koordinacije zbornice, zdravniškega društva in Fidesa. Vsaka od treh organizacij ima dobro definirano vlogo, delno se naloge tudi prepletajo, brez medsebojnega sodelovanja pa slabimo vpliv in učinkovitost zdravnikov in zobozdravnikov. Skupna pot je nujnost. Ponovno sem imel priložnost, da sem se prepričal, da je to tudi usmeritev vodstva vseh treh zdravniških organizacij. V letošnjem letu je prevzelo vodenje koordinacije zdravniško društvo, kar vidim kot jamstvo za okrepitev delovanja članic. Potreben bo skupen nastop pri vprašanjih, kot so: razvoj sprejemljivega modela zasebništva v poklicu zdravnik in zobozdravnik z jasno določenimi cilji v smislu boljše oskrbe zavarovancev in z izboljšanimi pogoji dela za izvajalce, postopno ukinjanje uravnilovke pri nagrajevanju zaposlenih zdravnikov, nadzor kakovosti dela zdravnikov in zobozdravnikov z namenom prepoznavanja vzrokov za pomanjkljivosti in priporočil za njihovo odpravljanje, pravna pomoč članom vseh treh organizacij in še bi lahko našteval. Za naše člane bomo storili največ, če bomo nastopali enotno. Vsaka izmed zdravniških organizacij naj po najboljših močeh prispeva k reševanju nastalih problemov, ki nastajajo ali so že prisotni pri delu zdravnikov in zobozdravnikov. Za zaključek naj ponovim. Po mojem globokem prepričanju, in verjamem, da to mnenje delim z večino članov zdravniške zbornice, je za slovensko zdravništvo najboljša izbira "skupna pot". Tako zdravnikov z zobozdravniki kot vseh treh zdravniških organizacij.

02_Predan.indd 156 20.3.2012 20:00:12

Razlika med koncesionarjem in zasebnikom

Dnevnik, 5. april 2006

Zdravniška zbornica Slovenije je zaradi razprav o privatizaciji zdravstva na današnji novinarski konferenci opozorila na ločevanje med zdravniki koncesionarji in zasebniki. Zdravniki koncesionarji niso zasebni zdravniki in so del javnega zdravstva, njihovi bolniki pa ne plačujejo storitev, ki jih krije obvezno zdravstveno zavarovanje. Na drugi strani pa zasebni zdravniki niso del javne zdravstvene mreže, njihovi bolniki pa so samoplačniki, je povedala predsednica odbora za zobozdravstvo pri ZZS Sabina Markoli.

Po mnenju zbornice je treba ločevati tudi med privatizacijo gradenj in privatizacijo storitev. Privatizacija gradenj je namreč investiranje zasebnega kapitala v nove javne zdravstvene prostore ali v obnovo starih prostorov. Zasebni zdravniki poudarjamo, da ni treba iskati investitorjev od zunaj, investicije lahko izvedemo sami, je dejala Markolijeva. Tu gre predvsem za primarni nivo. Po podatkih zbornice si je moralo namreč kar 45 zasebnikov urediti lastne prostore. Od leta 1992, ko je bila uveljavljena možnost zasebne dejavnosti, so zdravniki zagotovili okoli 600 novih ordinacij. Vrednost investicij je ocenjena na 12 milijard tolarjev, je še povedala Markolijeva.

Pri privatizaciji storitev pa gre „v bistvu za delo brez koncesije“, ki se izvaja že sedaj, ko zdravnki nimajo koncesij. Zasebni zdravniki nasprotujejo privatizaciji na «divji način», kar bi pomenilo, da bi lahko lastniki kapitala «pokupili» javne zdravstvene zavode in zato dobii zna svoja podjetja koncesije za izvajanje storitev. Zato se zdravniška zbornica zavzema za to, da je nosilec koncesije zdravnik oz. zobozdravnik. Zgodilo se je namreč že, da je gradbeno podjetje dobilo koncesijo za stomatološko protetiko na sekundarnem nivoju, je pojasnila predsednica odbora za zobozdravstvo pri ZZS. To pomeni, da tudi če bi zdravnik zapustil čeno organizacijo, bi koncesija ostala njemu, saj bi se glasila na njegovo ime. *„Dogaja se namreč, da se koncesija podeljuje tudi tistim, ki sami ne izvajajo dejavnosti. Na primer zobotehnikom za zobozdravstvo in optikom za okulistiko, kar vsekakor ni prav,“* je povedal predsednik regijskega odbora zasebnikov ZZS Franc Šuta. Nosilec koncesije naj bo zdravnik, je še dodal.

Stanje glede varnosti bolnikov ni pretirano zaskrbljujoče

Dnevnik, 9. april 2006

Stanje v Sloveniji, kar zadeva varnost bolnikov, ni pretirano zaskrbljujoče, je v Mariboru na posvetu Medicina in pravo povedal predsednik Zdravniške zbornice Slovenije Vladislav Pegan. Manjka pa povezava vseh sporočenih varnostnih zapletov v centralni instituciji, ki bo dodatno analizirala vzroke in s pomočjo kompetentnih strokovnjakov izdala smernice ravnanja v posameznih primerih, kjer so možni varnostni zapleti, je še dodal.

Te smernice bi morale postati zapoved za vse izvajalce zdravstvenega varstva, saj bi se le na ta način začelo število varnostnih zapletov zmanjševati. *„Dokler pa bodo podatki*

02_Predan.indd 157 20.3.2012 20:00:12

o varnostnih zapletih ostajali le v hermetično zaprtih okoljih oddelkov, ustanov ali posameznih zdravniških ordinacij, se iz napak zlepa ne bomo ničesar naučili," je poudaril. Dodal je tudi, da je v večini slovenskih bolnišnic že dokaj razvita kultura varnosti pri postopkih diagnostike in zdravljenja. Predsednik ZZS verjame, da podobno ravnajo tudi v zdravstvenih domovih, manj verjetno pa se to dogaja v zasebnih ordinacijah. Zdravnik, ki deluje kot zasebnik, prav gotovo tudi neformalno registrira in analizira varnostni zaplet. V njegovem interesu bi moralo biti, da se dogodek ne bi ponovil, zato se tudi od njega pričakujejo določeni ukrepi za izboljšanje varnosti bolnikov iz njegovo ordinacije. Ministrstvo za zdravje je že leta 2002 uvedlo obvezno prijavo t. i. „opozorilnih nevarnih dogodkov", ki so se zgodili bolnikom med bolnišničnim zdravljenjem. Ta prijava naj bi bila obvezna le v najhujših primerih, kot so smrt bolnika, zamenjava novorojenčka, transfuzija krvi napačne skupine, samomor in podobno, je povedal Vladislav Pegan in predstavil tudi situacijo v ameriškem zdravstvu. Leta 1999 je tako Medicinski institut ZDA objavil poročilo, da najmanj 44.000 bolnikov letno v bolnišnicah umre zaradi napak v medicinski oskrbi. Ugotovljeno je bilo, da večina teh napak ni posledica individualne malomarnosti ali kršitve dobre klinične prakse, ampak je vzrok tem neželenim dogodkov napaka v sistemu, ki ustvarja ali vsaj dovoljuje nastanek pogojev za napačno ravnanje zdravstvenega osebja.

Maj

Veljati začenja novela zakona o zdravniški službi

Dnevnik, 24. maj 2006

Z današnjim dnem stopa v veljavo novela zakona o zdravniški službi, ki jo je državni zbor sprejel na aprilskem zasedanju. Z novelo se za zdravnike in druge zdravstvene delavce in sodelavce ureja način plačevanja dežurstva ter dodatek za povečan obseg dela. Natančneje se ureja način nacionalnega razpisovanja specializacij zdravnikov ter vpeljujejo rešitve, ki sledijo odločbi ustavnega sodišča in se nanašajo na članarino v zdravniški zbornici.

Junij

Skupščina zdravniške zbornice

Do licence brez odrekanja zdravilstvu

V 11 letih so pri zbornici obravnavali 191 pritožb, izrekli pa 17 ukrepov

Delo, 23. junij 2006

Pri zdravniški zbornici so leta 2005 obravnavali 195 pritožb: 91 na odboru za strokovno-medicinska vprašanja, 70 na odboru za pravno-etična vprašanja, 19 jih je vzel pod drobnogled odbor za zobozdravstvo, tožilec devet in razsodišče prve stopnje šest.

02_Predan.indd 158 20.3.2012 20:00:12

Tožilec zdravniške zbornice prof. dr. Jože Balažic je lani uvedel šest pripravljalnih postopkov in vložil tri obtožnice, poleg tega je pisne vloge, ki so prispele na zbornico, proučil in jih odstopil v obravnavo pristojnim organom. Tako se je v prejšnjem letu razsodišče prve stopnje, ki mu predseduje prim. mag. Brane Mežnar, ukvarjalo s šestimi pripravljalnimi postopki. V treh primerih so člani razsodišča opravili glavne obravnave.

V enajstih letih delovanja zdravniške zbornice je ta stanovska organizacija zaradi suma neustreznega ravnanja njenih varovancev, slovenskih zdravnikov in zobozdravnikov največ pritožb dobila na račun strokovnega ravnanja. Odbor za strokovno-medicinska vprašanja je tako do konca prejšnjega leta vzel pod drobnogled 769 pritožb, odbor za pravno-etična vprašanja je dobil 512 pritožb, na odbor za zobozdravstvo je bilo naslovljenih 156 pritožb, tožilec je pregledal 86 pritožb, razsodišče prve stopnje 61 in razsodišče druge stopnje sedem. V celotnem obdobju delovanja zbornice je bilo izrečenih 17 ukrepov: pet oprostitev, sedem javnih opominov, dva začasna odvzema licence, po enkrat pa opomin, denarno nakazilo v humanitarne namene in najstrožji ukrep, to je trajni odvzem licence za opravljanje zdravniškega dela.

December

ISIS, 21. december 2006

Danes ob 17. uri sta v Auli Magni Univerze v Trstu v okviru rednega letnega srečanja tržaške zdravniške zbornice predsednika obeh zbornic podpisala dogovor o sodelovanju med Zdravniško zbornico Slovenije in Zdravniško zbornico za Trst. Polno dvorano Aule Magne je v slovenščini nagovoril prof. dr. Vladislav Pegan. Po znanih podatkih je bilo prvič, da je bil v Auli Magni uradni govor v slovenščini.

02_Predan.indd 159 20.3.2012 20:00:12

Zdravniška zbornica v letu 2007

januar

Zdravniške organizacije pripravljajo obsežne pripombe k zakonu o koncesijah

STA, 17. januar 2007

Koordinacija zdravniških organizacij – zdravniške zbornice, sindikata in društva – ministra za zdravje Andreja Bručana prosijo, naj še do 15. februarja podaljša javno razpravo o predlogu zakona o koncesijah in o svobodnih zdravnikih specialistih. Dokument je namreč zelo kompleksen, organizacije pa želijo pripraviti celovit predlog za njegovo dopolnitev, je na današnji skupni novinarski konferenci poudaril predsednik zdravniškega sindikata FIDES Konrad Kuštrin.

Predsedniki Zdravniške zbornice Slovenije, FIDES in Zdravniškega društva, Vladislav Pegan, Konrad Kuštrin in Pavel Poredoš, so danes poudarili, da je zakon o koncesijah potreben, sedanji predlog pa je po njihovem mnenju pomanjkljiv. Obžalovali so, da kot stanovske organizacije niso mogli sodelovati že pri pripravi zakonskega predloga, poudarjajo pa, da je zakon potreben.

Začetek novega načina vrednotenja dežurstva – mnenje

Sporočila za javnost ZZS, 23. januar 2007

Zaradi številnih vprašanj v zvezi z začetkom novega načina vrednotenja dežurstva, ki jih prejemamo na Ministrstvo za zdravje, vam v zvezi s tem v nadaljevanju pošiljamo naše mnenje.

Dne 24. maja 2006 je začel veljati Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravniški službi (ZZdrS-D), ki je spremenil do tedaj veljavni 42. člen in določil, da je dežurstvo posebna oblika dela, s katero se zagotavlja 24-urno zdravstveno varstvo. Sestavljeno je iz aktivnega dela, ko zdravnik v času dežurstva opravlja svoja dela in naloge, in neaktivnega dela, ko je zdravnik v času dežurstva zgolj prisoten na delovnem mestu. Vse ure v dežurstvu se s stališča pravice do odmorov in počitkov štejejo v delovni čas. Aktivne in neaktivne ure v dežurstvu, ki jih zdravnik opravi v okviru polnega delovnega časa, se vrednotijo kot delo v okviru polnega delovnega časa. Aktivne ure dežurstva, ki jih zdravnik opravi prek polnega delovnega časa, pa se vrednotijo kot delo prek polnega delovnega časa. Neaktivne ure dežurstva, ki jih zdravnik opravi prek polnega delovnega časa, se štejejo v delo prek polnega delovnega časa in se vrednotijo enako kot delo v okviru polnega delovnega časa. Če predstavljajo neaktivne ure manj kot 50 odstotkov celotnega časa dežurstva, se vse ure dežurstva prek polnega delovnega časa štejejo in vrednotijo

03_Predan2del.indd 160 20.3.2012 19:40:13

enako kot delo prek polnega delovnega časa. Aktivne in neaktivne ure se določijo glede na evidentirano količino dela v tekočem mesecu oziroma v povprečju preteklih mesecev. Te določbe se uporabljajo za vse zdravstvene delavce in zdravstvene sodelavce ter druge zaposlene v zdravstveni dejavnosti, ki so vključeni v zagotavljanje 24-urnega zdravstvenega varstva. Nova določba 42. člena zakona ni natančneje opredelila aktivnih in neaktivnih ur dežurstva, temveč v zvezi z merili za njihovo opredelitev ter za določanje njihovega obsega napotuje na urejanje z vladno uredbo.

Dne 09. septembra 2006 je skladno z navedenim začela veljati Uredba o merilih za opredelitev in za določanje obsega aktivnih in neaktivnih ur dežurstva zaposlenih v zdravstveni dejavnosti (UL RS št. 94/06). Do dokončne vzpostavitve sistema aktivnih in neaktivnih ur dežurstva, za kar je po uredbi rok 01.03.2007, je v prehodni določbi določila, da se v zavodih ta čas kot aktivne oziroma neaktivne ure štejejo tiste ure, ki so se na dan 24. maja 2006 štele za efektivne oziroma neefektivne. S to prehodno določbo je uredba začasno definirala aktivnost oziroma neaktivnost v času dežurstva in s tem omogočila, da se že od dneva njene uveljavitve dalje za dežurstvo uporablja novela zakona.

Skladno z 68. členom Zakona o zdravniški službi – uradno prečiščeno besedilo (UL RS št. 72/06) se način plačevanja podrobneje ureja s kolektivnimi pogodbami.

S spoštovanjem,

Andrej Bručan, minister

maj

Dopis Ministrstva za zdravje Republike Slovenije Zdravniški zbornici Slovenije

Tina Jamšek, ISIS, maj, 2007

ZADEVA: Predlog za rešitev problematike dela zdravnikov z opravljenim strokovnim izpitom

Zveza: Vaš dopis št. PS 9-12/07 TŠ z dne 20. 3. 2007

Ministrstvo za zdravje soglaša z vsebino vašega dopisa št. PS 9-12/07 TŠ z dne 20. 3. 2007 in se strinja, da do uveljavitve novega Zakona o zdravniški službi problematiko zaposlovanja zdravnikov s strokovnim izpitom oz. zdravnikov z opravljenim sekundariatom, brez podeljene licence, ki so vpisani v register, rešimo na način, ki ste ga predlagali v omenjenem dopisu oziroma na naslednji način:

03_Predan2del.indd 161 20.3.2012 19:40:13

Zdravnik, ki je opravil strokovni izpit (zdravnik, ki je opravil sekundariat) in je vpisan v register, sme skrbeti za bolnike/paciente pod nadzorom zdravnika specialista. Če pa se želi vključiti v opravljanje dežurne službe, pa:

- mora predhodno šestkrat dežurati pod nadzorstvom zdravnika specialista;
- v zavodu, kjer bo opravljal dežurno službo, morajo interno preveriti njegovo znanje iz tistega področja urgentnih stanj, ki so najbolj pogosta v dežurni službi, ki jo bo opravljal;
- izmed treh članov komisije morata vsaj dva izpraševalca redno opravljati delo v času dežurstva in izpolnjevati pogoje za imenovanje za glavnega mentorja;
- izpitna komisija izdela pisni zapisnik preizkusa in izda potrdilo o usposobljenosti za opravljanje dežurne službe, na podlagi katerega se izdela predlog za dežuranje vodstvu ustanove;
- v času opravljanja dežurne službe mora ustanova določiti nadzornega zdravnika – specialista za konzultacijo. Ta mora zdravniku vse čas opravljanja dežurne službe omogočiti posvetovanje.

Dežurnemu zdravniku se določi mentorja.

Zdravnik lahko pod nadzorom zdravnika specialista dela tudi v ambulanti.

Lep pozdrav,
Dorijan Marušič, dr. med., univ. dipl. inž.
Državni sekretar

julij

Delo skupščine – revizija statuta in aktov ZZS

ISIS, julij 2007

Z večino glasov vseh poslancev se sprejema poslovnik o delu skupščine, izvršilnega odbora in drugih organov zbornice. Od začetka mandata poslancev te skupščine se kot eden najpomembnejših projektov obravnava projekt revizije aktov zbornice, ki določajo postopke pri zdravniški zbornici. To so statut kot najvišji akt, poslovnik o delu skupščine in izvršilnega odbora, pravilnik o delu komisije za volitve in pravilnik o delu nadzornega odbora, ki do sedaj ni obstajal.

Spomladi, konec marca 2007, smo dobili osnutek novega statuta. Delo članov skupine je bilo izjemno korektno, vloženo je ogromno dela in energije z namenom, da se izboljša delovanje zbornice v korist članstva. Osnutek statuta, ki smo ga dobili, je dober in primeren za nadaljnjo razpravo, zato je pomembno, da se razprava čim prej začne. Če želimo ta projekt uresničiti do decembra 2007, ko bo treba razpisati nove volitve in olajšati delo komisiji za volitve, pa časa ni več veliko.

03_Predan2del.indd 162 20.3.2012 19:40:13

Zdravniške organizacije: Zdravstvenemu sistemu ne grozi sesutje

Izjava za javnost, 10. julij 2007

V luči predlagane interpelacije proti ministru za zdravje se v javnosti pojavljajo številne obtožbe, da je slovensko zdravstvo v razpadu. Kot predstavniki zdravnikov, ki se dnevno soočajo s strahovi pacientov, lahko zatrdimo, da slovensko zdravstvo deluje zelo dobro. Naše zdravstvo s skoraj istimi finančnimi sredstvi obvladuje bistveno večje potrebe zavarovancev kot pred leti, saj se je demografsko stanje v zadnjih desetih letih zelo spremenilo. Soočamo se z bistveno večjim deležem prebivalcev, starejših od 65 let, ki imajo številne kronične in akutne zdravstvene probleme. Pri obvladovanju povečanih potreb so zelo pomagali zdravniki in drugo zdravstveno osebje s svojimi izjemnimi prizadevanji.

Dejstvo je, da so posamezni problemi, ki jih slovensko zdravstvo zagotovo ima, posledica kopičenja skozi daljše obdobje, morda celo več desetletij, in jih nihče ne more odpraviti čez noč. Lotiti se jih je potrebno postopoma in minister se je v zadnjih treh letih tega že lotil. Med drugim je namenil dodatna sredstva za skrajševanje čakalnih dob na nekatere nujne operacije. S tem se je, na primer, dostopnost za operacije na srcu, sive mrene in še nekaterih drugih močno povečala.

V zadnjem času se zlasti za področje farmakoterapije očita neracionalna poraba razpoložljivih materialnih virov, kljub temu da je to eno od najbolj urejenih področij s številnimi elementi racionalizacije. Sredstva javnega obveščanja so se razpisala o katastrofalnih finančnih posledicah novega Pravilnika o cenah zdravil, ki naj bi dopuščal predvsem zviševanje cen zdravil. Toda prav novi pravilnik je omogočil izjemne prihranke. Tako se bodo izdatki za zdravila kljub zvečanju cen nekaterim zelo redkim zdravilom zmanjšali za 38 milijonov evrov (približno 10 odstotkov vseh izdatkov za zdravila). Z novim pravilnikom in z uvedbo sistema medsebojno zamenljivih zdravil Slovenija zelo uspešno nadzoruje izdatke za zdravila. Kljub uvajanju novih zdravilnih substanc (preko 100 v zadnjih 4 letih), so se v Sloveniji izdatki za zdravila na letni ravni povečevali bistveno manj (4 odstotke) kot v drugih evropskih državah (7 odstotkov). Pri tem pa ne smemo pozabiti, da slovenski zavarovanec na leto prispeva za zdravila okrog 400 evrov, medtem ko v večini skandinavskih držav ta prispevek znaša več kot 1000 evrov in kljub temu imajo naši bolniki na voljo vsa vitalna zdravila in tudi večino novejših zdravil. To pomeni, da imajo naši zavarovanci na področju farmakoterapije pravo razkošje, saj Slovenija izstopa tudi po tem, da je edina evropska država, v kateri so vsa potrebna zdravila bolnikom dostopna brez doplačila oziroma participacije.

Pomembna pridobitev za slovenske bolnike je tudi selitev v nove prostore Onkološkega inštituta. Zasluge za to ne moremo pripisati sedanjemu ministru, saj se je gradnja začela pred desetimi leti, dejstvo pa je, da je moral sedanji minister poseči v nerazumne spore dobaviteljev opreme, ki so morda tudi po nepotrebnem in namenoma

03_Predan2del.indd 163 20.3.2012 19:40:13

zavlačevali dokončno izbiro ter s tem zavlačevali selitev. V zvezi z morebitnimi nepravilnostmi pri gradnji, ki se je, kot že povedano, začela pred desetimi leti, menimo, da je minister ravnal korektno, ko je imenoval ustrezne komisije z nalogo raziskati morebitne nepravilnosti, ki so se dogajale v okviru gradnje Onkološkega inštituta.

Še vedno, žal, ostaja problem čakalnih dob na posamezne operacije (ortopedske), diagnostiko in terapije pri specialistih. Vendar je to predvsem povezano s pomanjkanjem zdravnikov, čemur nihče v državi trenutno ne more pomagati. Dokler v slovenski zdravstveni sistem ne bodo prišli diplomanti iz povečanega vpisa na medicinsko fakulteto v Ljubljani ter nove medicinske fakultete v Mariboru, kar se bo po predvidevanjih zgodilo šele čez deset let. Ob tem poudarjamo, da je pomanjkanje zdravnikov velika cokla razvoju celotnega zdravstvenega sistema. Pomanjkanje kadrov lahko vpliva tudi na neenakopravno dostopnost pacientov do ustrezne zdravstvene oskrbe.

Prav tako Slovenija še vedno nima dovolj vrhunske medicinske opreme, ker je v slovenskem proračunu zanjo premalo denarja.

Pri svojem delu smo zdravniki opazili, da se je zaradi intenzivnega medijskega poročanja o posameznih primerih povečalo število obiskov v enotah nujne medicinske pomoči. Po pregledu je bilo ugotovljeno, da večina obiskov ni bila nujnih. Povežemo lahko miselnost, da je potrebno tudi nenujne primere obravnavati kot nujne, s tem pa so dejansko bili v slabšem položaju resnično nujni bolniki, ki so na oskrbo morali čakati dlje.

Objektivne kritike sistema so vedno dobrodošle, ker omogočajo napredek. Toda kritikantstvo, ki ne izhaja iz objektivnih podatkov, je destruktivno, vnaša nemir in nezaupanje med nosilce in uporabnike zdravstvenih storitev. Tisti, ki imajo toliko kritičnih pripomb na račun delovanja našega zdravstvenega sistema, očitno ne poznajo delovanja zdravstvenih sistemov v drugih državah ali pa tega nočejo priznati, ker bi s tem njihove kritike izgubile vso kredibilnost.

Zato pozivamo vse vpletene strani: tako zdravnike in drugo zdravstveno osebje kot bolnike in predstavnike tretje strani: zainteresirano javnost, mnenjske voditelje, urednike in novinarje, seveda tudi politike, da se o zdravstvu in aktualnih zdravstvenih dogodkih govori in piše netendenciozno, objektivno, argumentirano. S tem bomo s skupnimi prizadevanji dosegli cilj: povrnitev sedaj okrnjenega zaupanja bolnikov do zdravnikov, zdravstvenega osebja ter sistema v celoti. Zmanjšati želimo strah in nezaupanje pri bolnikih ter ponovno vzpostaviti visoko raven medsebojnega sodelovanja med vsemi sodelujočimi v procesu zdravljenja.

Podpisniki:
Zdravniška zbornica Slovenije: prof. dr. Vladislav Pegan, dr. med., predsednik
Slovensko zdravniško društvo: prof. dr. Miran Kenda, dr. med., predsednik
FIDES: Konrad Kuštrin, dr. med., predsednik

03_Predan2del.indd 164 20.3.2012 19:40:13

oktober

Zbornica: Za razmere v zobozdravstvu niso krivi zobozdravniki
STA, 11. oktober 2007

Zobozdravniki niso krivi za stanje v zobozdravstvu, kriv je sistem, ki zobozdravstvu ne namenja dovolj denarja, je na današnji novinarski konferenci Zdravniške zbornice Slovenije poudaril predsednik zbornice Vladislav Pegan. Na zbornici zavračajo kritike, ki se na račun zobozdravnikov v javnosti pojavljajo v zadnjem času, in pravijo, da bi bilo treba ukrepati na ravni države.

Predsednica odbora za zobozdravstvo pri zbornici Sabina Markoli je danes opozorila, da je stanje zobovja med Slovenci slabo, a ne zaradi odhoda zobozdravnikov med koncesionarje. Kot pravi, je premajhen predvsem obseg zobozdravstvenih storitev, ki jih krije ZZZS, povečuje pa se število ljudi, ki si samoplačništva ne morejo privoščiti.

Posamezen zobozdravnik za izvajanje zobozdravstvene dejavnosti za odrasle letno od Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije prejme 104.930,40 evra, za zobozdravstvo pa letno nameni 54 evrov na prebivalca, zato so doplačila potrebna povsod, poudarja Pegan.

Zobozdravnikov je v Sloveniji dovolj, pravi Pegan, a jih približno 150 dela zunaj javnega zdravstvenega sistema, čeprav si mnogi med njimi želijo koncesije. Če bi se tem zobozdravnikom podelilo koncesije, bi se gotovo skrajšale čakalne dobe, ki pa jih ob danem obsegu sredstev za zobozdravstvo in številu koncesij ne bo mogoče skrajšati, poudarja predsednik zbornice.

Markolijeva opozarja, da kljub omejenemu programu nekateri zdravstveni domovi niti tega, kar jim ZZZS podeli, ne izvedejo v celoti. Ob tem je kot primer navedla Zdravstveni dom Ljubljana. Med pomanjkljivostmi ureditve zdravstvenega varstva v Sloveniji je izpostavila še, da pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja pogosto ne omogočajo, da bi se bolniku iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja krile storitve zobne protetike.

Opozorila je tudi, da za področje zobozdravstva še vedno velja storitveni sistem iz leta 1982, čeprav so se v tem času strokovni normativi močno spremenili. To so po besedah Markolijeve tudi razlogi za razlike v cenah samoplačniških storitev in cenami zavarovalnice. Kot primer je navedla ceno zalivke: ZZZS za manjšo amalgamsko zalivko zobozdravniku plača 10 evrov, če pa bolnik želi belo zalivko, mora doplačati med 20 in 30 evri, odvisno od kvalitete materiala.

Opozorila je tudi, da ZZZS zobozdravnikom ne prizna vseh stroškov, ki jih predpisujeta zakonodaja in strokovni standardi. Vložek v prostore, opremo in aparature bi se tako z amortizacijo, ki jo prizna zavod, povrnil v 35 letih. Torej zobozdravniki ne bi mogli bolnikom zagotoviti storitev z najnovejšo opremo, zato sami vlagajo v opremo, je še pojasnila Markolijeva.

Očitki, da so zobozdravniki sami krivi za dolge čakalne dobe, so po besedah Markolijeve zavajajoči. Ob sedanjem obsegu zobozdravstvenega programa, ki ga krije ZZZS, se bodo namreč čakalne dobe še naprej podaljševale, saj zobozdravniki ob omejenih sredstvih ne morejo pregledati več bolnikov.

Prenavljamo statut

18. oktober 2007

Skupščina Zdravniške zbornice Slovenije je na popoldanski seji med drugim obravnavala osnutek statuta zbornice, vendar pa bo o novem statutu odločala na korespondenčni seji, saj jim je tokrat za zagotovitev potrebne dvotretjinske večine zmanjkalo nekaj glasov. Eno od vprašanj, ki se jih lotevajo, je mandat predsednika zbornice. Za

03_Predan2del.indd 165 20.3.2012 19:40:13

zdaj sta predvideni dve možnosti, po prvi bi bil lahko nekdo predsednik zbornice le dva mandata, pa drugi možnosti ponovne izvolitve sploh ne bi omejevali.

Predsednika zbornice bi volili neposredno v obeh krogih, sedaj ga namreč po neposrednih volitvah (vsi člani zbornice) v prvem krogu v drugem volijo poslanci skupščine. Novosti se uvajajo tudi pri odločanju, saj naj bi zdravniki in zobozdravniki na skupščini o nekaterih vprašanjih glasovali ločeno. Zbornica pa poleg statuta prenavlja še poslovnik o delu skupščine, izvršilnega odbora in njihovih organov.

Zdravniška zbornica bo sicer 5. novembra slovesno obeležila 15-letnico delovanja in ob tej priložnosti, kot vsako leto, podelila tudi odličja.

november

Zdravniška zbornica Slovenije praznuje 15 let
ZZS, 5. november 2007

Danes bomo slovesno proslavili 15. obletnico Zdravniške zbornice Slovenije. Slovesnost se bo začela ob 18. uri v Grand hotelu Union, Miklošičeva 1, Ljubljana.

15-letnica: govor ministrice za zdravje Zofije Mazej Kukovič

Grand hotel Union Ljubljana, 5. november 2007

Dober večer, spoštovane gospe in gospodje, spoštovani predsednik državnega zbora gospod Cukjati, spoštovani predsednik zdravniške zbornice prof. Pegan.

Gospod Cukjati in prof. Pegan sta človeka, ki sta mi dala ogromno, ko sem vstopila v profesionalni svet zdravstva. In tudi roka, ki je iskreno podana, pomeni, da dobimo ljudje energijo, da lahko opravljamo naloge in smo kos še tako težkim izzivom. Zdravstvo je izjemno težek izziv, sama sem bila navajena bolnikov v gospodarskem smislu ... podjetij, ki jih je bilo potrebno sanirati. V sistemu zdravstva je toliko odprtih priložnosti in to mi daje po teh skoraj dveh mesecih res moči in elana, da verjamem, da lahko skupaj storimo mnogo. S predstavniki zdravniške zbornice sem se imela že priložnost nekajkrat srečati. Govorili smo o zelo aktualnih temah, o nacionalnem programu, za katerega vemo, da ga nujno potrebujemo, da nujno potrebujemo ta kažipot za naprej, da nismo samo gasilci, ki gasimo vsak dan, ampak smo tisti, ki trdno vidimo prihodnost. Predstavniki zdravstvene dejavnosti govorijo o različnih težavah in velikokrat naštevajo stvari, ki so na videz nerešljive. Tudi o zdravniški zbornici imajo veliko povedati. Dostikrat povprašam in pravim: »*Pa saj ste vi člani zbornice, zakaj ne reagirate, zakaj ne dajete tam pobud?*« Nato pravijo, da ne gre, ne vem, ali ni dovolj poguma ali dovolj energije. Vsekakor sem prepričana, da je zdravniška zbornica tista, ki je ogromno pripomogla in lahko pripomore k razvoju zdravstva v Sloveniji, k temu, da bomo imeli jutri zadovoljne paciente in seveda zadovoljne izvajalce. Kajti to lebdenje v zraku, ki se ga čuti iz

03_Predan2del.indd 166 20.3.2012 19:40:13

vseh javnih zavodov, je vendar tisto, ki opozarja na to, da so spremembe potrebne. Ne tiste spremembe, ki obrnejo vse na glavo, ampak tiste, ki na kakovosti že obstoječega nadgradijo nekaj novega. Kajti tisto, kar je danes dobro, pomeni, da jutri že ni več prav, jutri moramo biti boljši, kakovostnejši. Ob predsedovanju Evropski uniji je velika priložnost za vse vas, ki ste strokovnjaki ne samo nacionalnega kova, ampak tudi evropskega in svetovnega. Tu je priložnost za to, da se na konferencah, ki jih bomo organizirali, s poudarkom na raku, s poudarkom na informacijski podpori zdravju, izmenjajo nove izkušnje in da Slovenija stopi še korak višje na piedestalu na področju zdravstva, ki ga sicer že ima. Najlepše čestitke vsem slavljencem, najlepše čestitke zdravniški zbornici. Verjamem, da ta vlada o ukinjanju zbornice ne razmišlja, vsaj v tem mandatu ne. Srečno vsem.

Zdravniška zbornica Slovenije je podelila odličja
november 2007

Odlikovanje »zaslužna članica – zaslužni član« članom iniciativnega oziroma pripravljalnega odbora za ustanovitev Zdravniške zbornice Slovenije za izjemni prispevek pri uveljavljanju poslanstva stanovske organizacije – zbornice doma in v tujini so prejeli: prof. dr. Anton Dolenc, dr. med.; Darinka Grmek Štrukelj, dr. med.; prim. Helena Jelka Reberšek Gorišek, dr. med.; prim. asist. mag. Jože Arzenšek, dr. med.; France Cukjati, dr. med.; prim. prof. dr. Marko Kolenc, dr. med.; Boris Kravanja, dr. dent. med.; Jože Možgan, dr. med.; doc. dr. Marjan Premik, dr. dent. med.; prof. dr. Matjaž Rode, dr. dent. med.; prim. prof. dr. Zmago Turk, dr. med.; prim. mag. France Urlep, dr. med.; prim. mag. France Vrevc, dr. med.

Stališče zbornice do pobude za spremembo Zakona o prepovedi kajenja na javnih mestih

Iz izjave za javnost ZZS, 10. december 2007

Tobak je še vedno med vodilnimi povzročitelji bolezni v razvitem svetu, vse bolj pa tudi v nerazvitem svetu. Tako letno umre 5 milijonov ljudi zaradi bolezni, povezanih s tobakom, zelo drago pa je tudi zdravljenje teh bolezni, kot so bolezni srca in ožilja, kronične obstruktivne pljučne bolezni (KOPB), različna maligna obolenja itd. Enake bolezni povzroča pasivno kajenje. Ljudje, ki so izpostavljeni pasivnemu kajenju, vdihavajo strupene sestavine in te lahko določimo v njihovi krvi in urinu. Kot zdravniki ugotavljamo uničujoč vpliv pasivnega kajenja na zdravje.

Vloga države in družbene skupnosti je pri zaščiti nekadilcev pred neprostovoljnim vdihavanjem strupenega tobačnega dima izjemno pomembna. Popolna prepoved kajenja na vseh javnih mestih (tudi vseh gostinskih lokalih) bistveno zmanjša delež tobačnega dima v okolju in vpliv na pasivnega kadilca. Cilj zakona ni, da bi se kadilcem preprečilo kaditi – cilj zakona je, da se prepreči, da bi ljudje prezgodaj zbolevali in umirali zaradi pasivnega kajenja, tako nekadilci kot kadilci, za katere je delo v zakajenih prostorih še dodaten dejavnik tveganja. Popolna prepoved kajenja na vseh javnih in delovnih mestih je evropska perspektiva in to podpira tudi Zdravniška zbornica Slovenije.

03_Predan2del.indd 167 20.3.2012 19:40:13

Zdravniška zbornica v letu 2008

april

Zapis volitev za predsednika ZZS

ZZS, 14. april 2008

Na podlagi 8., 13. in 14. člena statuta Zdravniške zbornice Slovenije razpisuje volitve za predsednika Zdravniške zbornice Slovenije za 13. maj 2008.

maj

Nova predsednica zdravniške zbornice

22. maj 2008

Prihodnja štiri leta bo Zdravniško zbornice Slovenije vodila asist. Gordana Kalan Živčec, specialistka splošne medicine, ki je med kandidati (kandidirala sta še Igor Praznik in asist. Valentin Sojar) za predsednika prejela največ glasov glasujočih članov zbornice. Nova predsednica, ki bo nadomestila Vladislava Pegana, se je v programu med drugim zavezala, da bo zobozdravnikom in koncesionarjem zagotovila ustreznejše mesto v zbornici, posebno pozornost bo namenila mladim zdravnikom specializantom, "*ki morajo v Sloveniji dobiti dovolj možnosti in priložnosti, da poklicnih izzivov ne bodo iskali (le) v tujini*". Pod njenim vodstvom si bo zbornica prizadevala za ustrezen položaj in plačilo zobozdravnikov, ugled članstva pa bo okrepila in zaščitila z združevanjem in približevanjem zdravniških organizacij v eni hiši, skrbela bo za krepitev in zaščito zobozdravniškega stanu. Novost bo forum laične javnosti, znotraj katerega bodo javne razprave o položaju in prihodnosti delovanja zdravstvenega sistema in kakovostni oskrbi bolnikov; forum naj bi deloval po sistemu pacienti sprašujejo, zbornica odgovarja. V zdravniški zbornici so volili tudi poslance skupščine po posameznih regijah.

03_Predan2del.indd 168 20.3.2012 19:40:13

Četrta predsednica ZZS: asist. Gordana Kalan Živčec (mandat: 2008–2012)

Biografija

Prim. Gordana Kalan Živčec, dr. med, je predsednica Zdravniške zbornice Slovenije od leta 2008 in vse do danes. V skladu s politiko zbornice si prizadeva strokovno okrepiti zdravniški in zobozdravniški stan, aktivno vodi stanovsko organizacijo in zastopa interese slovenskega zdravništva. Preizkusila se je tudi kot direktorica zdravstvene ustanove, in sicer v letih 2009–2011, ko je uspešno vodila Zdravstveni dom Izola. Verjame v zdravniško poslanstvo in tudi sama dela kot zdravnica. Na Medicinski fakulteti v Ljubljani je diplomirala leta 1986. Specialistični izpit iz splošne medicine je opravila leta 1998. Od leta 1990 do leta 2008 je bila redno zaposlena v Zdravstvenem domu Ilirska Bistrica. V obdobju 2000–2009 je bila asistentka za družinsko medicino na Medicinski fakulteti. V šolskem letu 2003/2004 se je vpisala na podiplomski študij »Biomedicina« na Medicinski fakulteti v Ljubljani. Področje njenega raziskovalnega dela so obremenitve zdravnikov družinske medicine z delom. Ukvarja se tudi s procesi in metodologijo, ki naj izboljšajo komunikacijo med zdravniki v procesu zdravstvene oskrbe, s posebnim poudarkom na komunikaciji med primarno in sekundarno ravnijo glede na posebnosti posameznega področja. Prim. Gordana Kalan Živčec, dr. med., je zadnjih osem let članica raziskovalne skupine na Katedri za družinsko medicino v Ljubljani. Je glavna mentorica specializantom družinske medicine in študentom Medicinske fakultete za področje družinska medicina. Na Katedri za družinsko medicino v Ljubljani sodeluje pri izvedbi študentskih in specialističnih izpitov. Je nosilka specialističnega modula »Komunikacija s kliničnimi specialisti«. Osebna bibliografija (št. raziskovalke 27798) izkazuje njeno zavzeto znanstveno delo in raziskovanje, o čemer priča več kot 40 predavanj doma in na tujem (Schrottovi dnevi, Tavčarjevi dnevi, Medicina in pravo, Slovenski svetovni kongres, Wonca, World of Health IT Dunaj, Phare Budimpešta, srečanja italijanske, hrvaške in slovenske zbornice …) in več kot 90 strokovnih in znanstvenih objav s področja družinske medicine, številnih strokovnih protokolov, normativov, priporočil … Ne preseneča, da je že leta 2008 pridobila naziv primarijka, ki ga podeljuje minister za zdravje.

V mandatu 2000–2004 je bila prim. Gordana Kalan Živčec, dr. med., predsednica odbora za osnovno zdravstvo pri Zdravniški zbornici Slovenije. V tem obdobju sta s kolegom Francem Šuto pripravila »Navodila za pripravo bolnika na poseg v anesteziji« in »Navodila za prvo ne nujno napotitev na sekundarni nivo obravnave«, ki so sedaj del standardne kakovostne obravnave v Sloveniji. Prim. Gordana Kalan Živčec je sodelovala tudi v skupini za pripravo del in nalog zdravnika družinske medicine v Sloveniji v okviru mednarodnega raziskovalnega projekta Matra. Dejavno je sodelovala tudi v mednarodnih projektih Chapaps in Motivate.

Danes je članica številnih slovenskih in mednarodnih delovnih skupin s področja medicine in organizacije zdravstvenih sistemov. Aktivno je vključena v delo razširjenega strokovnega kolegija

03_Predan2del.indd 169 20.3.2012 19:40:14

za družinsko/splošno medicino. Več let je bila pogajalka zdravniške zbornice pri pogajanjih za splošni in področni dogovor. Imenovana je v več projektnih skupin ministrstva za zdravje. Vodila je delegacijo Slovenije pri evropskem združenju družinskih zdravnikov – UEMO. Je podpredsednica CEOM-a, evropskega sveta zdravniških organizacij, in je aktivno sodelovala v skupini, ki je pripravila evropski kodeks medicinske deontologije. Sodeluje s komisarjem EU in parlamentom EU pri pripravi in uveljavljanju evropskih predpisov s področja zdravstva (direktiva o priznavanju strokovnih kvalifikacij, direktiva o svobodnem pretoku bolnikov ...).

Podpora zaradi dobrega programa

22. maj 2008

Gordana Kalan Živčec je prepričana, da so jo ljudje podprli zaradi njenega programa. Med prioritetami svojega vodenja je izpostavila ureditev stanovskih vprašanj, skrb za izobraževanje, komuniciranje s člani zbornice, zbliževanje zdravniških organizacij, želi pa si tudi oblikovati Forum laične javnosti.

Nova predsednica želi profesionalizirati vlogo predsednika zbornice, saj se zaveda pomena in zahtevnosti nalog. Kljub temu bo še naprej opravljala zdravniško delo vsaj v tolikšnem obsegu, da bo lahko ohranila licenco.

Iz svojega programa je izpostavila željo po okrepitvi zaščite zdravnikov in zobozdravnikov, zbliževanje treh stanovskih organizacij ter zagotavljanje ustreznejše in učinkovitejše podpore članom. Veliko pozornost namerava posvetiti specializacijam in mladim zdravnikom, »*da tujina ne bi bila več tako privlačna, ampak da bi raje ostali doma*«.

Laično javnost želijo privabiti k sodelovanju z zbornico preko Foruma laične javnosti, znotraj katerega bodo potekale javne razprave o položaju in prihodnosti delovanja zdravstvenega sistema ter kakovostni oskrbi bolnikov. Forum naj bi vodil laik, imel naj bi stalne člane, med njimi pa bi po mnenju Živčec Kalanove lahko bil tudi kak upokojeni zdravnik z veliko izkušnjami.

Na tem forumu bodo imeli predstavniki širše javnosti po mnenju predsednice zdravniške zbornice možnost oblikovati uravnoteženo stališče do nekaterih pomembnih vprašanj. Kot primer je Gordana Kalan Živčec izpostavila vprašanje cepljenja proti HPV in vprašanje, ali je pravica do bioloških zdravil »*nadpravica*« ljudi ne glede na zdravstveno zavarovanje.

Za Živčec Kalanovo je glasovalo 53 odstotkov glasujočih članov zbornice, 29 odstotkov glasujočih je podprlo Valentina Sojerja, 18 odstotkov pa Igorja Praznika. »*Mislim, da bom s tako široko podporo uspela zbližati in združiti zdravništvo*,« je danes dejala Gordana Kalan Živčec.

Med načini, kako bodo to uresničili, je tudi združevanje treh stanovskih organizacij, »*za začetek pod isto streho*«, je dejala. Kot je pojasnila, želijo zgraditi skupen »zdravniški dom«, kjer bodo »pod isto streho« lahko delovali tako zbornica kot tudi

03_Predan2del.indd 170 20.3.2012 19:40:14

zdravniško društvo in sindikat zdravnikov Fides. Že v torek bo po besedah nove predsednice prva koordinacija vseh treh zdravniških organizacij.

V zvezi s projektom zdravniške hiše naj bi se sicer že prihodnji teden predsednica srečala s predstavniki Mestne občine Ljubljana, da bi ugotovili, kje na območju prestolnice lahko dobijo ustrezno zemljišče za gradnjo objekta. Ob tem je generalni sekretar zbornice Brane Dobnikar poudaril, da je projekt zdravniške hiše star že 12 let. Hišo bodo financirali iz sredstev zbornice, saj so vsa leta denar namensko zbirali prav za to. Dobnikar je prepričan, da lahko projekt speljejo učinkovito in hitro.

Gordana Kalan Živčec je kandidirala s podpisi članov in podporo sindikata zdravnikov in zobozdravnikov Fides, Strokovnega združenja zasebnih zdravnikov in zobozdravnikov Slovenije ter zdravnikov družinske medicine.

Koordinacija zdravniških organizacij

Iz izjave za javnost ZZS, 27. maj 2008

Vodstva Zdravniške zbornice Slovenije, Slovenskega zdravniškega društva in sindikata slovenskih zdravnikov in zobozdravnikov Fides so maja 2008 ustanovili Koordinacijo zdravniških organizacij (KZO). Koordinacija redno obravnava stanovske teme, ki so pomembne za ohranjanje visoke strokovne ravni zdravniških in zobozdravniških storitev za državljanke in državljane Republike Slovenije. Na predstavitveni novinarski konferenci so sodelovali: asist. Gordana Živčec-Kalan, dr. med., predsednica Zdravniške zbornice Slovenije; prof. dr. Pavel Poredoš, dr. med., predsednik Slovenskega zdravniškega društva, Konrad Kuštrin, dr. med., predsednik Sindikata zdravnikov in zobozdravnikov FIDES. Predsednica koordinacije postane predsednica ZZS Gordana Kalan Živčec.

junij

Plakati za obveščanje ljudi

ZZS, 20. junij 2008

Zdravniška zbornica Slovenije je pripravila plakate, s katerim želijo bolnike ozavestiti o njihovih pravicah do zobozdravstvenih storitev iz obveznega zdravstvenega zavarovanja ter o nadstandardih in doplačilih. Plakati bodo prihodnji teden obešeni v zobozdravstvenih ordinacijah oz. čakalnicah javnih zdravstvenih domov in pri koncesionarjih.

03_Predan2del.indd 171 20.3.2012 19:40:14

julij

Odločno za ustreznejši položaj zdravnikov in zobozdravnikov

Gordana Kalan Živčec, ISIS, julij 2008

Spoštovani zdravniki in zobozdravniki, dragi stanovski kolegi! Zdravniška zbornica Slovenije je pod vodstvom spoštovanega kolega prof. dr. Vladislava Pegana, dr. med., zrasla v zbornico, ki se zaveda svojega poslanstva in mesta v družbi. Prepričana sem, da lahko to zavedanje še nadgradimo.

Imenovanje za predsednico Zdravniške zbornice Slovenije razumem kot pomembno priznanje, a hkrati tudi kot veliko zavezo in odgovornost soustvarjati močno in ugledno zbornico. Zbornico, ki si bo dejavno prizadevala za ustrezen položaj in plačilo zdravnikov ter kakovostno oskrbo bolnikov. Zbornico, ki bo okrepila glas zdravništva do te mere, da naših pobud, želja in zahtev ne bo več mogoče prezreti ali ob njih pokroviteljsko zamahniti z roko, kot se je do zdaj prevečkrat dogajalo. Zato morda niti ne presenečajo začudeni odzivi odločevalcev ob tem, ko je zbornica začela zelo jasno izražati zahteve in pričakovanja svojega članstva, denimo zahtevo, da začne Ministrstvo za zdravje RS nemudoma obravnavati vloge za soglasja, povezana z opravljanjem zdravstvene dejavnosti v zasebni praksi, h koncesijam, ki so jih občine že podelile. Zdravniki (in bolniki, ki jim je kratena dostopnost do zdravstvenih storitev in prekinjeno zdravljenje, ki je že potekalo) nedopustno dolgo čakajo tudi na povsem enostavna tehnična soglasja ministrstva za opravljanje zdravstvene dejavnosti. Tako so zaradi neodzivnosti ministrstva vse do dneva, ko smo javno opozorili na problematiko, na nadaljevanje zdravljenja že več kot pol leta povsem po nepotrebnem čakali tudi ortodontski pacienti (otroci!) v občini Brezovica; občina namreč ima vse potrebno – koncesijo, program, opremljeno ambulanto ter ortodontko. Le kljukice ministrstva koncesionarka ni dobila. Skoraj dva tedna smo si prizadevali za konstruktiven dialog z resornim ministrstvom, ki pa se ni odzivalo. Ko smo o tem neverjetnem primeru, ki še zdaleč ni osamljen, obvestili medije, je bilo dovoljenje ministrstva nemudoma spisano in ortodontka je nekaj dni pozneje lahko začela opravljati svoje delo. Že naslednje jutro po tiskovni konferenci, na kateri smo opozorili na nevzdržen položaj in ugotovili, da ministrstvo le »gasi požarčke«, so se nam oglasili tudi iz kabineta ministrice – da ni bilo lepo, da smo jih takole javno okrcali. A ker nekateri naši kolegi skupaj s svojimi pacienti na ta tehnično povsem preprost blagoslov ministrstva še vedno čakajo (po zadnjih podatkih je teh vlog celo nekaj deset), je očitno čas za novo opozorilo. Legitimno pričakujemo konstruktiven dialog z resornim ministrstvom, ki bi lahko s pomočjo strokovnega znanja, ki ga imamo zdravniki in zobozdravniki, izpeljalo mnoge pomembne projekte v dobrobit vseh državljanov. Odprtih je veliko področij, ta trenutek je med drugim ključno naše

03_Predan2del.indd 172 20.3.2012 19:40:14

aktivno sodelovanje pri pripravi osnutkov za koncesijske pogodbe. Od ministrstva – vključno z ministrico – pričakujemo ustrezno sodelovanje.

Odzivi odgovornih v primerih, ko zbornica utemeljeno zahteva odpravo takšnih ali drugačnih pomanjkljivosti, dajejo jasno vedeti, da bi bili oblastniki bolj zadovoljni z zbornico – spečo princesko, kot z zbornico, ki odločno in legitimno zahteva tisto, kar pripada zdravnikom in zobozdravnikom. S ciljem krepiti zdravniški stan in glas ter doseči racionalizacijo in boljše medsebojno povezovanje se bomo tri zdravniške organizacije, Zdravniška zbornica Slovenije, Slovensko zdravniško društvo ter Fides – Sindikat zdravnikov in zobozdravnikov Slovenije, še tesneje povezale in zagotovile boljše pogoje za strokovno pomoč vsem članom. Med prvimi koraki h krepitvi sodelovanja je prizadevanje za skupno hišo zdravnikov, pri čemer bo zbornica zagotovila logistično podporo in namenska sredstva. Mestna občina Ljubljana je razgrnila svoje prostorske načrte, sama pa sem se že povezala z mestnimi oblastmi, da bi pridobili primerno zemljišče, na katerem bo zrasla hiša slovenskega zdravništva, naš skupni dom. To bo hiša, ki bo lahko tudi v ponos Ljubljani kot prestolnici s pomembnim geostrateškim položajem v novi Evropi.

Izpeljali smo tudi že uspešno akcijo obveščanja javnosti. Zobozdravniki so oblikovali informativni plakat »Pravica do zobozdravstvenih storitev«, ki obvešča bolnike o obsegu pravic do zobozdravstvenih storitev, ki jih imajo na osnovi obveznega zdravstvenega zavarovanja. Upamo, da bomo tako prispevali k boljši seznanjenosti pacientov o dejanskem obsegu njihovih pravic in jih opogumili v iskanju poti za ustrezno zdravljenje. Zdravniki in zobozdravniki namreč nismo tisti, ki bi omejevali pravice državljanov do zdravstvenih storitev.

Z namenom boljše in učinkovitejše obveščenosti bomo čim hitreje oblikovali intranetne strani, namenjene le vam, članom zbornice. To je tudi razlog, zaradi katerega potrebujemo vaše e-naslove. Vabim, vas da jih posredujete pisarni zbornice, saj vas bodo lahko tako novosti in sporočila hitro dosegla. Prav tako boste imeli vpogled v naše tedenske, mesečne aktivnosti. Želimo namreč, da bi bili pravočasno seznanjeni z vsemi aktivnostmi zbornice, kakor tudi ugodnostmi, ki jih zbornica lahko zagotovi.

V skladu s programskimi usmeritvami pravne zaščite članov smo se že povezali tudi z odvetniškimi pisarnami in pridobili nekaj izjemno kakovostnih sodelavk in sodelavcev. Nekateri od njih so se že predstavili na prvi skupščini v novi sestavi. Prav tako si bomo prizadevali krepiti sodelovanje z vsemi pravnimi subjekti v družbi, vse z namenom iskati najkakovostnejše rešitve (tudi na področju financiranja izobraževanja), kar zdravnikom in zobozdravnikom zagotavlja nemoteno klinično delo. Novela zakona o zdravniški službi prinaša pomembne novosti na področju izobraževanja. Specializanti bodo v prihodnje zaposleni pri enem delodajalcu za ves čas specializacije. V tem času je ena od nalog delodajalca tudi ta, da svojemu

03_Predan2del.indd 173 20.3.2012 19:40:14

bodočemu zdravniku zagotovi prijazno in za strokovni razvoj spodbudno okolje, ki ga bo prepričalo, da svojo strokovno pot nadaljuje v Sloveniji. Ob tem je pomembno poudariti, da so specializanti v programu izobraževanja, zato na njih ne more sloneti delovanje zdravstvenega sistema tako, da so razporejeni na delovna mesta, kjer primanjkuje zdravnikov za vsakodnevno delo. In četudi sem v evropskem prostoru že pridobila načelno soglasje za vpeljavo sistema, ki bo omogočal del programa specializacije opraviti v tujini, je moja osebna želja, da Slovenija (p)ostane prijazna tudi do svojih zdravnikov in zobozdravnikov. To seveda pomeni, da jim mora zagotoviti tudi materialne in socialne pogoje za nemoteno klinično delo in osebno življenje.

Nova storitev zdravniške zbornice: Zdravniški servis dela

31. julij 2008

Zdravniška zbornica Slovenije je vzpostavila sistem vodenja evidenc o povpraševanju in ponudbi za nadomeščanje med zdravniki. Namenjen je vsem izvajalcem zdravniške službe, ki iščejo ali nudijo nadomeščanje za opravljanje zdravniških storitev. Zaradi varstva osebnih podatkov se ponudba in povpraševanje po nadomeščanju vodita pri strokovnih službah zbornice. Vabimo vse izvajalce, tako koncesionarje, zdravstvene organizacije ali zasebnike brez koncesije, ki iščejo nadomestila za čas dopustov, izobraževanj, bolniških dopustov, dežurstev ali česa drugega, da sporočijo potrebo. Prav tako vabljeni vsi, ki bi lahko pomagali kolegu v času odsotnosti, da sporočite svojo pripravljenost za delo.

Zdravniška zbornica Slovenije bo v okviru svojih pooblastil zgolj preverjala podatek o istovetnosti iskalcev oziroma ponudnikov in omogočila vzpostavitev stika med njimi. Zbornica pa ne prevzema nobene odgovornosti glede samega dogovora med zdravniki oziroma zobozdravniki, ki se dogovorijo za nadomeščanje.

oktober

Zakaj so poletja vse bolj vroča?

Gordana Kalan Živčec, ISIS, oktober 2008

Poletje je za nami, prav tako prvi meseci vodenja zbornice z novoizvoljenimi organi. To je običajno priložnost za analizo doživetega in narejenega. Četudi je poletje običajno manj intenzivno obdobje dela, za letošnje poletje to »pravilo« zagotovo ni veljalo. Priča smo bili pripravam na volitve, kjer so različne politične opcije ponovno izkoristile zdravstvo kot »hvaležno« politično temo. Ob tem smo v predstavljenih programih političnih strank zelo pogrešali odločitev, da se bodo pri pripravi strateških in logističnih usmeritev za kakovosten razvoj zdravstvenega sistema tako v dobrobit bolnikov kakor tudi zdravnikov intenzivneje naslonile na slovensko

03_Predan2del.indd 174 20.3.2012 19:40:14

znanje in uporabile intelektualni potencial slovenskih zdravnikov in zobozdravnikov, združenih v Zdravniški zbornici Slovenije. Upam, da bo novo izbrana vlada to zelo pomembno »pomanjkljivost v programu« odpravila, pokazala večjo politično modrost in aktivno sodelovala z nosilci zdravstvene dejavnosti.

Kot enega ključnih dogodkov letošnjega poletja bi vsekakor izpostavila dogodek, ki je bil medijsko bistveno manj izpostavljen, kot je bil v minulih 15 letih. Toliko je namreč trajal postopek proti zdravnici, ki je pred sodišči dokončno dokazala, da je ravnala v skladu s stroko in najbolje v danih okoliščinah. Prav tako se je uspešno ubranila pred neutemeljenimi finančnimi zahtevki.

Četudi imam osebno razumevanje za stisko in bolečino vseh, ki se jim je kadarkoli v življenju dogodila tragedija, še posebej, ko gre za izgubo ljubega družinskega člana, ne morem razumeti nikogar, ki to bolečino neupravičeno prenaša na nekoga, ki si je prizadeval pomagati po svojih najboljših močeh in znanju. Prav tako ne razumem vseh poročevalcev, ki so o dogodku poročali tendenciozno in stisko dveh družin leta in leta izrabljali za višjo medijsko naklado. Ko je bila objavljena pravnomočna sodba Višjega sodišča v Mariboru, so bila medijska poročanja na to temo izjemno skopa, odvetnik staršev je želel dokončno odločitev sodišča celo omalovaževati. Na njegov ponovni neutemeljeni napad na slovensko zdravništvo (ki je v tej zadevi za oblikovanje strokovnega izvedenskega mnenja povabilo k sodelovanju tudi tuje strokovnjake) je zbornica nemudoma reagirala in ga prijavila častnemu razsodišču odvetniške zbornice.

Posamezniku, ki mu je na kakršenkoli način storjena škoda, bi pomenilo osebno opravičilo najvišje moralno zadoščenje, zato menimo, da si zdravnica po 15 letih trnove poti zasluži najmanj osebno javno opravičilo tistih, ki so ji povzročili to hudo in neutemeljeno bolečino neupravičenega sodnega pregona.

Tudi v zadevi, ko je bilo ime druge zdravnice v medijih neustrezno povezano s podkupovanjem, smo nemudoma reagirali preko odvetniške pisarne in popravek oziroma opravičilo je bilo objavljeno še v istem tednu na enak način, kot je bila izvedena neutemeljena objava.

Tretja pomembna tema letošnjega poletja je vsekakor razvrščanje zdravnikov in zobozdravnikov v nove plačne razrede. Zelo smo si prizadevali vsem članom zagotoviti vsaj ustrezne informacije, četudi nismo v celoti zadovoljni z doseženim na individualni ravni. Začetek poletja je namreč obetal, da bomo z Združenjem zdravstvenih zavodov v prihodnosti boljše in aktivnejše sodelovali pri reševanju skupnih problemov. To se na žalost pri prvem skupnem projektu, razvrščanju zdravnikov in zobozdravnikov v plačne razrede, ni udejanjilo. Dejstvo je, da moramo strniti vrste, če želimo biti uspešni pri politiki in zavarovalnici. Oboji smo na strani izvajalcev, na katerih temelji kakovostna oskrba bolnikov, in ne moremo več dovoliti, da je stroka šele na tretjem mestu, za politiko in financami!

03_Predan2del.indd 175 20.3.2012 19:40:14

Vsekakor pa smo bili bolj uspešni pri izboljšanju komunikacije med zaposlenimi, ki svoje klinično delo kombinirajo s pedagoškim, in njihovimi predpostavljenimi. V praksi se je izkazalo to, o čemer govorimo relativno neuspešno že vrsto let. Medicina je edino pedagoško področje, za katero je treba imeti paralelno, praktično dvojno izobrazbo. Za določena področja poučevanja v medicini je za opravljanje pedagoškega dela potrebna tudi medicinska specialistična izobrazba. Z novimi aneksi je prišlo do paradoksa, da je mentor razvrščen v 34. do 36. plačni razred, specializant pa v 40. ali 41.! Vendar se je tudi tokrat dokazalo, da je prevladala modrost, ki je lastna zdravnikom. Vsi skupaj so sedli za pogajalsko mizo in prepričana sem v dober uspeh dogovorjenega. V osebno zadovoljstvo pa si štejem zahvalo ene od kolegic, profesorice na Medicinski fakulteti v Ljubljani, ki mi je pri koncu pogovora rekla: »*Tokrat prvič kot zdravnica čutim, da me je nekdo pripravljen poslušati in to je moja stanovska organizacija!*« Tako, kot sem se počutila v tem trenutku, se počuti vsak zdravnik, ko se mu bolnik iz srca zahvali za izkazano pomoč. In resnično si bomo v novem vodstvu iskreno prizadevali, da bo takih mišljenj vedno več.

november

Primer Zlatka Kanič

November 2008, januar 2012

Predsednica zdravniške Zbornice si ob izvolitvi na mesto predsednice zbornice leta 2008 ni predstavljala, da bo morala reševati tako zahteven primer, kot je odvzem zdravniške licence v primeru, ki se je zgodil, preden je bila izvoljena. »*Odločanje o odvzemu licence kolegu je ena najbolj zahtevnih, kompleksnih in odgovornih nalog, ki jih ima predsednik zdravniške zbornice in zame osebno je bila to ena najtežjih strokovnih in profesionalnih odločitev v moji karieri*,« je dejala.

Predsednica zbornice je razložila, da razlogov za trajni odvzem licence Kaničevi v skladu z zakonom o zdravniški službi ni. »*Menim, da je začasni odvzem licence za dva meseca uravnotežen ukrep, ki je primerljiv z dosedanjimi ukrepi razsodišča Zdravniške zbornice Slovenije v tem in podobnih primerih*,« je dejala in dodala, da je bil po izjavi izvedenca diagnostični postopek pri zdravljenju Bora Nekrepa pravilen in tudi pravočasen.

Kljub odgovornosti zdravnice primer Nekrep kaže tudi na več težav slovenskega zdravstvenega sistema, je opozorila Gordana Kalan Živčec. Med drugim gre za nujnost boljšega sodelovanja med institucijami in različnimi specialisti v zdravstvu, ugotavlja. »*Pri UKC Maribor in UKC Ljubljana gre za dve vrhunski instituciji, pa se je kljub temu izkazalo, da pri velikih obremenitvah in zelo zahtevnih primerih zdravniki potrebujemo pomoč eden drugega. Vsi, vključno z mano, smo že bili v situacijah, ko so bile delovne obremenitve prevelike ali pa naše znanje na posameznem področju ni bilo dovolj poglobljeno. Posvetovanje med kolegi je norma dobrega kliničnega dela. V konkretnem primeru (zdravljenje Bora Nekrepa, op. p.) do tega ni prišlo*,« je opozorila. Poleg tega primer Nekrep po njenem potrjuje tudi, da do večine zapletov pri zdravljenju prihaja v posebnih okoliščinah, kot je nočno delo ali velika delovna obremenitev. V rednem delovnem času se kaj podobnega sicer zgodi, a redkeje, je spomnila.

03_Predan2del.indd 176 20.3.2012 19:40:14

Kronologija primera

Marec 2008: Bora Nekrepa sprejmejo v UKC Maribor. Deček pozneje umre v UKC Ljubljana, kamor so ga premestili.

Marec 2009: Prvostopenjsko razsodišče Zdravniške zbornice Slovenije se odloči za dvomesečni odvzem licence Zlatke Kanič.

Julij 2009: Drugostopenjsko razsodišče zdravniške zbornice sprejme dva sklepa in odloči, da bo Kaničeva ob licenco za štiri mesece.

December 2009: Skupščina Zdravniške zbornice Slovenije sklene, da se zdravnici Zlatki Kanič, ki je bila vpletena v primer smrti Bora Nekrepa, izreče prvi sklep drugostopenjskega razsodišča z dne 12. julij letos. Kaničevi se izreče javni opomin in trimesečno dopolnilno strokovno izobraževanje, pove predsednica skupščine Urška Salobir Gajšek. Na ta račun je zbornica deležna kritik številnih inštitucij, odstopi pa tudi večina takratnih članov drugostopenjskega razsodišča.

September 2010: Zbornica po nadzoru upravne inšpekcije, ki ji je naložila spremembe pri odločanju o odvzemu licenc, napove še eno odločanje o licenci Kaničeve.

Oktober 2011: Senat okrožnega sodišča v Mariboru Kaničevi prisodi pogojno kazen 10 mesecev zapora z dvoletno preskusno dobo.

Januar 2012: V postopku, ki ga je prvič na osnovi zakona vodila predsednica ZZS Gordana Kalan Živčec, zbornica odloči o dvomesečnem odvzemu licence Zlatke Kanič.

december

Srečanje obmejnih zbornic

ZZS, 19. december 2008

Tradicionalno zimsko srečanje obmejnih zdravniških zbornic Slovenije, Italije in Avstrije je letos zaznamovalo prizadevanje avstrijskih zbornic, ki so se prav decembra trdo in, kot se je pokazalo pozneje, uspešno borile za ohranitev svojih pristojnosti. Srečanje je potekalo v prostorih sinhrotrona pri Občinah, zbrali so se le predstavniki tržaške, goriške in slovenske zdravniške zbornice. Med temami so razpravljavci največ pozornosti posvetili regulativam poklicev zdravnik in zobozdravnik ter medsebojnemu sodelovanju na področju prostega pretoka zdravnikov in priznavanja kvalifikacij.

Koncesionarji ohranjajo javno zdravstveno varstvo

Gordana Kalan Živčec, 23. december 2008

Ob današnji razpravi o podeljevanju koncesij v zdravstvu daje Zdravniška zbornica Slovenije naslednje pojasnilo:

Koncesionarstvo se je izkazalo kot učinkovita oblika zdravstvenega varstva. Sprejema jo večina Evrope in tudi pri nas so jo bolniki dobro sprejeli. Zdravnikom, ki se odločajo za koncesionarstvo, pa slednje zagotavlja samostojnost pri delu in

03_Predan2del.indd 177 20.3.2012 19:40:14

odločitvah, samostojnost pri nakupu opreme in ureditvi prostorov, pri organizaciji dela po svoji meri in meri bolnikov ter večje možnosti izobraževanja glede na potrebe izvajanja dejavnosti.

V Sloveniji sta obseg in vsebina programa zasebnih izvajalcev določena s koncesijsko pogodbo z občino oz. državo, s katero se podeljuje dovoljenje za določeno dejavnost v javni zdravstveni mreži, ter s pogodbo z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije, ki določa obseg in ceno dela vsakemu nosilcu dejavnosti oz. izvajalcu posebej. Kot je znano številnim državljanom, ki obiskujejo zdravnike koncesionarje, enako kot pri zdravniku, zaposlenem v javnem zdravstvenem zavodu, tudi pri koncesionarju za pregled in zdravljenje v okviru Pravil ZZZS ne plačajo. Zdravniki in zobozdravniki poleg znanja in dela namenjajo tudi pomembna finančna sredstva za dosego čim boljše kakovosti zdravstvene oskrbe državljanov. Za nove zmogljivosti in opremo, ki so bile do danes vključene v sistem javnega zdravstvenega varstva, so do leta 2006 namenili že 60 milijonov EUR.

Zdravniška zbornica želi aktivno sodelovati pri pripravi uravnoteženih kriterijev za podeljevanje koncesij na primarni ravni, ob tem pa podpiramo tudi iniciativo lokalnih skupnosti, ki zelo potrebujejo zdravnika ali zobozdravnika v svojem okolju, da te kriterije še stimulativno nadgradijo. Podpiramo tudi prizadevanja Ministrstva za zdravje RS, da izpelje reformo zakonodaje, pri čemer pa želimo aktivno sodelovati v celotnem procesu razvoja in posodobitve sistema zdravstvenega varstva. Pri tem lahko ponudimo celovito strokovno znanje slovenskih zdravnikov in zobozdravnikov in strokovnih služb zbornice.

Primarno zdravstveno varstvo je kakovostna in stroškovno učinkovita oblika zdravstvenega varstva. Dejstvo pa je, da se primarno zdravstveno varstvo danes sooča z drugačnimi izzivi kot v preteklosti in ti od zdravstvenih domov terjajo strokovne in organizacijske posodobitve ter prilagoditev izzivom današnjega časa. Zakonodajo je treba spremeniti na način, ki bo zdravstvenim domovom omogočal sodobno in kakovostno zdravstveno oskrbo, pri čemer pa status izvajalcev zdravstvenih storitev ni bistven.

Zdravniška zbornica: Zasebniki med najbolj nadzorovanimi izvajalci v zdravstvu

23. december 2008

Zdravniška zbornica Slovenije se je odzvala na navedbe Računskega sodišča glede zasebništva, pri čemer je predsednica Gordana Kalan Živčec dejala, da so koncesionarji med najbolj nadzorovanimi izvajalci v zdravstvu. V zadnjih treh letih so opravili 150 nadzorov na leto. Dinamiko nadzora pa določa ministrstvo v skladu s finančnimi sredstvi.

03_Predan2del.indd 178 20.3.2012 19:40:14

Zdravniška zbornica v letu 2009

januar

Priznanje Zdravniške zbornice Slovenije: Kakovost v zdravstvu 2009

ZZS, 29. januar 2009

Zdravniška Zbornica Slovenije je v okviru projekta Kakovost v zdravstvu Slovenije zdravnikom, ki so izkazali odločnost na področju torakalne, abdominalne ali kirurške kirurgije ter perinatologije, podelila posebna priznanja.

V času, ko se tudi v zdravstvu postavlja v ospredje količina opravljenega dela in se nevarno skrajšuje čas, ki ga imamo zdravniki in zobozdravniki na voljo za obravnavo bolnikov, pogosto nehote zapostavljamo in žrtvujemo kakovost, ki je za vse udeležence v procesu zdravljenja bistveno bolj pomembna od danes tako cenjene „produktivnosti", je ob podelitvi priznanj zdravnikom, ki so se potrdili s svojim strokovnim delom, poudarila predsednica Zdravniške zbornice Slovenije prim. asist. Gordana Kalan Živčec. Dodala je, da je zagotavljanje celovite kakovosti zdravstva v Sloveniji ključno za stabilnost in razvoj celotnega sistema zdravstvenega varstva, zato mora kakovost (p)ostati naš strateški cilj. Ne nazadnje je kakovostno izboljšanje zdravstvenega varstva ljudi v skladu s strategijo Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) obvezno za vse izvajalce zdravstvenega varstva. Projekt Kakovost v zdravstvu Slovenije zato predstavlja pomemben mejnik v ocenjevanju kakovosti strokovnega dela, saj prinaša objektivna merila za presojo kakovosti dela zdravnikov in zdravstvenih ustanov na posameznem specialističnem področju.

Strokovni in laični javnosti zato z veseljem in ponosom predstavljamo tiste posameznike, katerih rezultati strokovnega dela pričajo o potrjeni kakovostni obravnavi. Njihovi uspehi so in bodo spodbuda v prizadevanju za najvišjo strokovno odličnost. Prizadevali si bomo, da bo kakovost v zdravstvu prav kmalu ne le prepoznana in cenjena, temveč tudi ustrezno nagrajena. Prejemniki priznanj so objavljeni v publikaciji Kakovost v zdravstvu 2009.

Ob slavnostni podelitvi priznanj je nagrajence nagovoril tudi prof. dr. Marjan Pajntar, dr. med.,višji zdravstveni svetnik, vodja projekta Kakovost v zdravstvu Slovenije. Poudaril je, da so med letošnjimi prejemniki priznanj zdravniki, katerih strokovno delo in rezultati pomembno odstopajo od povprečja v dobro. »*Ko boste pregledovali*

03_Predan2del.indd 179 20.3.2012 19:40:16

seznam nagrajencev, boste lahko ugotovili, da so zdravniki, ki dobro strokovno delajo tudi v manjših bolnišnicah, in drugo, da so dobri pogosto dobri na več področjih.«, je še podaril.

Vodja projekta Kakovost v zdravstvu Slovenije: prof. dr. Marjan Pajntar, dr. med., višji zdravstveni svetnik.

februar

1800 in ne 400 pacientov na zobozdravnika

ZZS, 17. februar 2009

Navedbe ministrstva za zdravje, da veliko zobozdravnikov skrbi le za 400 pacientov, ne držijo. Zobozdravniki imajo v povprečju opredeljenih 1800 pacientov.

Minister za zdravje g. Borut Miklavčič je medijem in javnosti podal neresnične navedbe, ko je napovedano uvedbo glavarine v zobozdravstvu utemeljeval z argumentom, da je v Sloveniji veliko zobozdravnikov, ki opravljajo zobozdravstveno varstvo za samo 400 odraslih. Iz podatkov ZZZS, objavljenih na njihovi spletni strani, je razvidno, da gre za neresnične podatke, saj ima tako malo opredeljenih pacientov samo 20 zobozdravniških timov, kar predstavlja samo 3 odstotke zobozdravnikov od 646 zobozdravniških timov, ki opravljajo zobozdravstveno varstvo odraslih zavarovancev. Ob tem je pomembno vedeti, da je manjše število pacientov lahko posledica le 0,2 programa ali posledica odsotnosti posameznika zaradi porodniškega dopusta oz. odhoda na specializacijo ali začetka izvajanja dejavnosti. Večina zobozdravnikov za odrasle, ki opravljajo polne programe, ima vpisanih od 1000 do 3000 pacientov, v povprečju 1800, kar presega število 1600 pacientov, kolikor jih, v skladu s strokovnimi standardi in ob zmerni patologiji, še lahko ustrezno oskrbi posamezni zobozdravnik.

Prilagamo graf, ki kaže razporeditev opredeljenih odraslih zavarovanih oseb pri zobozdravnikih za odrasle. Povprečno število odraslih pri enem zobozdravniku za odrasle je približno 1800.

Javnost in državljane opozarjamo, da pomeni uvedba glavarine v zobozdravstvu napačno odločitev vlade, ki bo povzročila slabše zobozdravstveno varstvo. Glavarinski model bo namreč zmanjšal dostopnost ter znižal kakovost in varnost zobozdravstvenih storitev, pri čemer pa bodo morali breme napačne politične odločitve, sprejete v nasprotju z vsemi priporočili stroke, nositi pacienti – prvi med njimi ravno socialno ranljivejši.

Sabina Markoli, dr. dent. med.
predsednica odbora za zobozdravstvo in
podpredsednica Zdravniške zbornice Slovenije

03_Predan2del.indd 180 20.3.2012 19:40:16

april

Poročilo o delu Zdravniške Zbornice Slovenije za leto 2009

18. april 2009

Pomembnejše aktivnosti zbornice v preteklem letu za naše člane in članice:

- aktivno smo začeli uresničevati projekt Domus Medica;
- znotraj zbornice je začel delovati anonimni telefon za pomoč zdravnikom v stiski;
- uvedli smo možnosti priznavanja naziva na podlagi dela;
- uveljavil se je zdravniški servis dela – sistem vodenja evidenc o povpraševanju in ponudbi nadomeščanja med zdravniki;
- članstvo smo seznanili s pravicami in dolžnostmi zdravnikov, kadar so ti vabljeni na sodišče kot priče ali izvedenci;
- znotraj zbornice smo uveljavili postopek mediacije kot ene izmed učinkovitih poti za reševanje sporov med zdravniki oziroma zdravniki in pacienti;
- zaživel je nov spletni portal zbornice s posebnim zaprtim intranetnim delom za članice in člane;
- predstavniki zbornice smo aktivno sodelovali v pogajanjih za sklenitev Aneksa št . 1 in Aneksa št. 2 k Splošnemu dogovoru za pogodbeno leto 2009 ter Splošnega dogovora za pogodbeno leto 2010;
- z zavarovalnico ARAG smo sklenili zavarovanje pravne zaščite na poklicnem področju članov zbornice v času opravljanja njihovih delovnih obveznosti;
- izvajalce zdravstvene dejavnosti smo pozvali k pridobitvi ali obnovitvi pooblastil za izvajanje posameznih vrst specializacij;
- javno smo opozorili, da ZZZS nima natančnih evidenc o vpisanih pacientih pri posameznem zobozdravniku, ter pozvali člane, da preverijo, ali podatki ZZZS ustrezajo dejanskemu stanju;
- pridobili smo mnenja ministrstva za zdravje glede opravljanja dežurne službe in odgovornosti glede iskanja nadomestnega zdravnika ter pogojev vključevanja koncesionarjev v dežurno službo;
- aktivno smo sodelovali v projektnem svetu za spremljanje projekta e-Zdravje;
- člani zbornice smo sodelovali pri podajanju pripomb in predlogov na objavljen predlog Zakona o zdravstveni dejavnosti;
- zbornica je zavrnila projekt ZZZS On-line sistema, saj ne prispeva h kakovosti obravnave pacientov; zbornica je v pogajanjih sodelovala z namenom, da zagotovi potrebne informacije za svoje člane ter čim bolj ustrezne rešitve za uporabnike;

03_Predan2del.indd 181 20.3.2012 19:40:16

- uvedba digitalnega delovnega mesta, ki prvič v Sloveniji omogoča vodenje digitalnega kartona z vsemi kliničnimi podatki in pripadajočimi dokumenti v elektronski obliki ter pomeni enostavnejši in hitrejši dostop do podatkov, ko in kjer jih zdravnik potrebuje;
- opravili smo pogovore z Davčno upravo RS in Informacijsko pooblaščenko o izdajanju računov tudi za tiste, ki jih v celoti krije OZZ in PZZ;
- članice in člane zbornice smo posvarili pred objavljanjem podatkov v različnih svetovnih registrih in posledičnim plačevanjem visokih računov;
- organizirali smo pet brezplačnih seminarjev »Kaj mora zdravnik vedeti o davkih in papirjih«;
- izvedli smo dve anketi med članstvom o zadovoljstvu z zbornico in njihovih pričakovanjih ter o stališču članstva do predloga Zakona o zdravstveni dejavnosti;
- zagotovili smo nove ugodnosti za člane zbornice, ki so imetniki zlate Visa ZZS članske kartice.

Pomoč in podpora članstvu

ZZS, april 2009

Pravno svetovanje – pravna pomoč zdravnikom in zobozdravnikom: v okviru pravnega svetovanja nudimo članom pomoč z naslednjih delovnih področij:

- zavarovanje pravne zaščite,
- pomoč zdravnikom v stiski,
- ekonomsko in računovodsko svetovanje,
- zasebna dejavnost,
- pomoč pri odnosih z javnostmi,
- članska izkaznica Zdravniške zbornice Slovenije,
- zdravniški servis dela,
- naročila obrazcev za zobozdravnike,
- obveščanje članstva.

03_Predan2del.indd 182 20.3.2012 19:40:16

avgust

Kaj smo postorili v tem letu in kaj bodo prioritete v naslednjem

Gordana Kalan Živčec, ISIS, avgust 2009

Po dobrem letu mandata, ki ste ga podelili meni, moji ekipi in našemu programu na volitvah, je čas za analizo storjenega. Preglejmo, kaj od zapisanega je postorjeno in kaj bodo prioritete v nadaljevanju.

Še v lanskem poletju smo objavili priporočeno tarifo 65 EUR neto za »delo zdravnika na trgu povpraševanja«. Ob izjemnem pomanjkanju zdravnikov je mnogim izvajalcem že nemogoče izpolnjevati obveznosti iz podpisanih programov in so pripravljeni za njegovo izpolnitev plačati zdravniku toliko, kot so tudi že dosežena plačila na tem področju. Tudi bolniki imajo tako zagotovljenih več storitev, ki jih sicer ne bi dobili v okviru zdravstvenega zavarovanja.

Aktivno smo pomagali članom pri prevedbi na nov plačni sistem, ker so se pojavile resnične nepravilnosti (npr. specializant ima višjo razvrstitev kot mentor), ki so ponovno dokazale, kako zelo specifičen, študijsko zahteven in neprimerljiv je zdravniški poklic. Eden od rezultatov spremembe plačnega sistema je tudi sprememba v izračunu članarine. Višino nam določa odločba Vrhovnega sodišča RS in je v letu 2008 celo nismo spreminjali kljub dvakratni spremembi plač. Članarina je »jabolko spora«, ki ga želi manjšinski del zdravništva in večinski del politike prikazati kot največji problem zbornice. Nekateri zobozdravniki, ki ne potrebujejo licence za delo z bolniki, so iz zbornice tudi izstopili (171 od skupno 8283 članov zbornice), vendar je večina prepoznala pomen celovite stanovske organizacije, kateri s svojim članskim prispevkom omogočajo nemoteno delovanje ter podpirajo naša prizadevanja, da za vrednost članskega prispevka zagotovimo članom kar najkakovostnejše storitve.

03_Predan2del.indd 183 20.3.2012 19:40:17

Vsi člani Zdravniške zbornice Slovenije imamo od 24. decembra 2008 organizirano zavarovanje za pravno pomoč v kazenskih in odškodninskih zadevah.

Od spomladi 2009 deluje strokovna skupina za pomoč kolegom v stiski, katere člani so pripravljeni svetovati po telefonu 01 307 2222 vsak ponedeljek in četrtek od 15. do 16. ure ali tudi neposredno v osebnih pogovorih. V sporih med kolegi je zbornica organizirala mediacijo kot moderno in demokratično obliko hitrega in dostojnega reševanja sporov v duhu kodeksa in deontoloških načel zdravništva.

Medijski pogrom nad zdravništvom se je v tem letu stopnjeval do izjemnih razsežnosti, kar so neredko spodbujali celo predstavniki aktualne politike. Kljub temu smo imeli z mediji ves čas povsem odkrit, pregleden in demokratičen odnos, ker menim, da je na dolgi rok to edina dobra oblika delovanja. Tako smo v letošnjem letu zaposlili tudi strokovnjaka s tega področja, ker želimo ohraniti najvišjo stopnjo korektnosti in tudi zaščite zobozdravnikov kakor tudi ugled stroke in stanu. Doseženih je bilo kar nekaj popravkov objav oziroma prikazov nasprotnih dejstev v medijih, dve tožbi zaradi neobjave zahtevanega popravka zoper eno izmed komercialnih televizij pa sta trenutno v fazi odločanja pred Vrhovnim sodiščem Republike Slovenije.

Intenzivno smo izboljševali informiranje članstva in tudi javnosti. Izdali smo nekaj publikacij in plakatov (zgibanki Vaši zdravniki in zobozdravniki – Poti do zdravja in zdravljenja pri nas, Kakovost v zdravstvu 2009, plakat Pravica do zobozdravstvenih storitev – Kaj morate vedeti kot zavarovana oseba? in plakat Zobozdravniki svarimo pred slabšanjem zobozdravstvenega varstva v Sloveniji), v teh dneh bo končano poskusno testiranje nove spletne strani zbornice, ki bo na zaprtem intranetu omogočala članom neposreden vpogled v njihove osebne podatke, njihovo ažuriranje in v prihodnje tudi posredovanje različnih vlog preko spleta. Redno izhaja tedenski Bilten (do sedaj je izšlo že 43 številk) z vsemi aktualnimi dogodki preteklega tedna. Ugotavljamo, da ga z zanimanjem prebira tudi širša javnost. Vsebinsko in oblikovno je bil osvežen ISIS, za kar smo dobili kopico pozitivnih odzivov. Aktiven je »sistem vrnjenega klica«. Vsakemu članu zbornice ali tudi laiku, ki želi neposredno komunicirati z vodstvom ali menoj osebno, je vrnjen klic v terminu, ko je mogoč najbolj nemoten pogovor za obe strani. Ti pogovori so pogostokrat zelo izčrpni in poglobljeni. Omogočajo hitro razrešitev perečih vprašanj, meni pa dajejo dodatno priložnost in vpogled v najbolj aktualna razmišljanja tistih, ki se obračajo na zbornico zaradi različnih razlogov. Izvedena je bila anketa o zadovoljstvu članov. Rezultati bodo odlična osnova za načrtovanje dela v prihodnje.

V skladu z novelo Zakona o zdravniški službi smo spremenili Pravilnik o izobraževanju. Pri izbiri kandidata za posamezno specializacijo je pridobil večjo veljavo osebni pogovor s kandidatom in v okviru tega večji vpliv lokalnega okolja na

03_Predan2del.indd 184 20.3.2012 19:40:17

izbiro. Z mednarodnimi organizacijami imamo že zastavljene temelje za neposredno priznavanje dela programa specialističnega izobraževanja v tujini v naš program specializacije.

Ker se zavedamo svoje odgovornosti do javnosti in njenega pomena v delovanju zdravstvenega sistema, smo vzpostavili Forum laične javnosti. Občutiti je, da naša javnost še ne pozna tega načina komunikacije s stroko in delo foruma še ne poteka tako aktivno, kot smo načrtovali in bi bilo mogoče. Prav v duhu velikih sprememb v zdravstvu sta njegov pomen in priložnost še toliko večja. Zainteresirani državljani imajo namreč priložnost pridobiti vse informacije, podatke in analize, kaj določena predlagana sprememba pomeni v sistemu in kaj prinaša tako zdravnikom kot bolnikom. Skupno lahko izdelamo in predlagamo najkakovostnejše rešitve v korist zdravnikov in za dobrobit bolnikov.

Volitve so bile 13. maja 2008. Ara je bila vplačana 13. maja 2009. Pogodbe so podpisane. Izpolnitev dolgoletnega upanja slovenskega zdravništva in zobozdravništva je realnost. Domus Medica Slovenije se gradi in bo vseljiv septembra 2010! Potrebno je bilo ogromno usklajevanja, razmisleka, vztrajnosti in tudi odločenosti, da smo dobili »dom« za vse zdravniške organizacije. Imeli bomo lastne prostore za izobraževanje, klub za druženje, prostore za delo odborov in komisij, dobro dostopnost, zadostno število parkirnih prostorov, izjemno lokacijo v razvoju mesta Ljubljana ... Ponovno smo dokazali, da smo redka skupina intelektualcev, ki preseže osebne interese za dobrobit skupnosti, stroke in njene prepoznavnosti, da se zavedamo svoje odgovornosti za prihodnost zdravništva v Sloveniji.

Le z uporabo že do sedaj sprejete zakonodaje tudi v svojo korist, s pozitivnim zavzemanjem za skupne cilje, s podporo javnosti, ki kljub drugačnemu vtisu še vedno postavlja zdravniški poklic na prvo mesto, bomo svojo pot uspešno gradili tudi v prihodnje. Prav zagotovo bi bilo mogoče v minulem letu katero od dejanj izpeljati bolje, katero od težkih odločitev sprejeti drugače. Čaka nas ogromno dela pri izboljšanju naših aktov, pravilnikov in postopkov, ki jih je treba prilagoditi tako razvoju družbe kakor tudi organiziranosti zdravništva. Tudi nadaljevanje začetega dela bo izjemno zahtevno. Tako kot v stroki pa se stalno izpopolnjujemo, se zavedamo svoje odgovornosti in bomo ohranili iskreno vero, da je prihodnost mogoče zgraditi s trdim, predanim delom in veliko odrekanja, ob tem pa ohraniti pokončno držo, ponos in spoštovanje zdravništva.

03_Predan2del.indd 185 20.3.2012 19:40:17

november

Informacijska pooblaščenka: Sodelovanje stroke v postopku priprave predpisov je nujen demokratični standard

21. november 2009

Informacijska pooblaščenka je pritrdila Zdravniški zbornici Slovenije, ki je od ministrstva za zdravje v skladu z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja zahtevala zadnjo verzijo predloga Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. Odpravila je izpodbijano odločbo ministrstva za zdravje in mu naložila, da Zdravniški zbornici Slovenije v roku petnajstih dni posreduje zadnjo verzijo omenjenega predloga zakona.

Z zadovoljstvom sprejemamo odločitev informacijske pooblaščenke, ki je zaradi napačne uporabe materialnega prava ministrstva za zdravje ugodila pritožbi Zdravniške zbornice Slovenije. Pri tem je poudarila, da gre ob sprejemanju sprememb zakona, ki ureja področje zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja, za pomemben družbeni in politični interes, ki vpliva na pravice in obveznosti prebivalstva na tem področju. Z njimi se posega tudi v njihov ekonomski in socialni status, zato je interes javnosti po dostopnosti do teh informacij zagotovo velik. Prav zato, izpostavlja informacijska pooblaščenka, pa mora biti tudi sodelovanje javnosti v postopku sprejemanja sprememb zakonskih določb zagotovljeno v največji možni meri. To pomeni, da mora imeti javnost nujno možnost sodelovati že od samega začetka postopka dalje, saj je participacija javnosti le tako lahko pravočasna in s tem tudi učinkovita.

Ena izmed nalog Zdravniške zbornice Slovenije, ki ji jih nalaga Zakon o zdravniški službi, je tudi sodelovanje pri pripravi zakonov, planskih dokumentov, kadrovskih načrtov in drugih predpisov s področja zdravstva. Zato pozdravljamo odločitev informacijske pooblaščenke, ki v svoji odločbi navaja, da je možnost sodelovanja stroke in civilne družbe v postopku priprave predpisov demokratični standard, ki postaja nujen v sodobnih demokratičnih državah. Pomembna korist dostopnosti do informacije je zato v zagotavljanju preglednosti dela organov in odgovornosti, s čimer se zmanjšuje možnost neodgovornega sprejemanja političnih in strokovnih odločitev, saj preglednost prispeva k bolj premišljenim odločitvam in s tem k dvigu kakovosti dela.

Zdravniška zbornica Slovenije je namreč 31. avgusta 2009 v skladu s 27. členom Zakona o dostopu do informacij javnega značaja od ministrstva za zdravje zahtevala, da ji posreduje fotokopijo ali elektronski zapis zadnje verzije predloga Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, ki je v pripravi in naveden tudi v normativnem programu dela Vlade Republike Slovenije za leto 2009. Na ministrstvu za zdravje so zahtevo zbornice zavrnili, saj naj bi se nanašala na podatek iz dokumenta, ki je v postopku izdelave in je še predmet posvetovanja v organu, njegovo razkritje pa bi povzročilo napačno razumevanje njegove vsebine. V

03_Predan2del.indd 186 20.3.2012 19:40:17

Zdravniški zbornici Slovenije se z zavrnitvijo nismo strinjali, zato smo vložili pritožbo. Z odločbo informacijske pooblaščenke pa je tako tudi stanovski organizaciji zdravnikov in zobozdravnikov omogočen prost dostop in uporaba informacije javnega značaja, s katero poleg ministrstva za zdravje že razpolaga del širše javnosti. Na Zdravniški zbornici Slovenije, kjer tudi k pripravi predloga Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju nismo bili povabljeni, smo že večkrat poudarili, da bi morala oba zakona – Zakon o zdravstveni dejavnosti ter Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, ki sta med seboj tesno povezana – nastajati hkrati. Obe vsebini zakona se namreč močno dopolnjujeta in prepletata, zato je težko razpravljati o vsebini zgolj enega, če vsebina drugega ni znana. Vsak drugačen pristop kot hkratna priprava obeh zakonskih besedil je namreč lahko družbeno škodljiv.

december

Pismo Iniciativne skupine upokojenih zdravnikov Zdravniške zbornice Slovenije, naslovljeno na upokojene zdravnike

28. december 2009

Spoštovana draga kolegica, spoštovani dragi kolega,

oktobra letos se je oblikovala Iniciativna skupina upokojenih zdravnikov Zdravniške zbornice Slovenije. Naš namen je, da bi se upokojeni zdravniki bolj kot doslej povezali z dejavnostjo Zdravniške zbornice Slovenije, da bi se, čeprav večinoma ne več aktivni v zdravljenju bolnikov, še vedno počutili kot zdravniki, ki jih družba ceni za opravljeno delo. Obenem si bomo prizadevali zaščititi naše interese, če bodo ogroženi. Tako smo npr. pred dnevi dobili odgovor na naš protest od Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, da bomo upokojeni zdravniki v letu 2010 še naprej dobili 30 receptov kot doslej za lastno uporabo. Pomembna naloga je tudi skrb za upokojene zdravnike, ki so v stiski zaradi bolezni, finančnih težav ali drugih vzrokov. Prizadevali si bomo za hitrejši in ustreznejši sprejem zdravnikov v domove za ostarele, saj je znano, da so »čakalne dobe« zelo dolge in možnosti za sprejem v enoposteljno sobo oziroma apartma zelo omejene. Nepričakovano velik odmev med kolegi – za enkrat le v ljubljanski regiji – je imela poizvedba o zanimanju za varovanje stanovanja, ki jo želimo razširiti na vso Slovenijo, da bi lahko načrtovali gradnjo ustrezne stavbe na primerni lokaciji.

V načrtu imamo tudi širšo anonimno poizvedbo o »kakovosti življenja« med upokojenimi zdravniki na Slovenskem, ki bi jo izvedli ob pomoči Centra za raziskavo javnega mnenja pri Fakulteti za družbene vede. Vprašalnik mora upoštevati etične in strokovne pogoje, ki so veljavni za takšno anketo.

03_Predan2del.indd 187 20.3.2012 19:40:18

Enoglasno smo sklenili – tudi ob podpori Sekcije upokojenih zdravnikov Slovenskega zdravniškega društva –, da bomo na skupščini Zdravniške zbornice Slovenije terjali, da odpravi nepravični sklep, ki je veljaven od 1. januarja 2009, da je članarina upokojenih zdravnikov izenačena s članarino visokošolskih učiteljev ali znanstvenih delavcev, ki ne opravljajo zdravniške službe. Predlagamo, da bi bila članarina za upokojene zdravnike 40 € letno. Nemogoče je iz dokumentacije zdravniške zbornice ugotoviti, kdo od upokojenih zdravnikov še dela honorarno, saj je »licenca« trajna, zato je predlog, naj vsak upokojeni zdravnik, ki ima še zaradi dodatnega dela v ordinaciji zaslužek, sam oceni, ali naj plača letno članarino, kot je določena za leto 2009 (108 €), ali zmanjšano.

Tudi s tem ukrepom upamo, da bomo pripravili kolege in kolegice, ki so se letos – verjetno zaradi velikega povečanja članarine – odpovedali članstvu v Zdravniški zbornici Slovenije, da se ponovno včlanijo in s tem izrazijo pripadnost stanovski organizaciji. Tudi zdravniška revija ISIS nas povezuje in je prav, da smo kot zdravniki stalno informirani ne le o razvoju medicine, temveč tudi o dogajanju v zdravstvu in med zdravniki.

Zdravniška zbornica Slovenje pa se mora zavedati, da je 1058 upokojenih članov, ki so v več desetletni delovni dobi oblikovali našo sodobno medicino, močna in v družbi ugledna skupina ljudi, ki jih mora upoštevati in jim tudi ponuditi pomoč, če jo posameznik potrebuje.

Prepričani smo, da bo generacijska solidarnost zmagala in da se bomo s skupnimi prizadevanji upokojeni zdravniki počutili ne kot odrinjeni delavci, temveč kot ljudje, ki glede na naše telesne in umske sposobnosti uživamo »kvalitete življenja« ter ohranjamo spoštovanje družbe, v kateri živimo.

Obenem naj izkoristimo priložnost, da kolegicam in kolegom zaželimo zdravo in zadovoljno leto 2010.

Vaši

Predsednik Iniciativne skupine upokojenih zdravnikov
prof. dr. Pavle Kornhauser

Člani
prim. dr. Marjan Česen
prim. dr. Marko Demšar
prof. dr. Janko Kostnapfel
dr. Ivana Norčič
prof. dr. Janko Popovič
prim. dr. Božena Skalicky Kuhelj
prim. mag. dr. France Urlep
prim. dr. Hilda Veličkov Šaurič

03_Predan2del.indd 188 20.3.2012 19:40:18

Zdravniška zbornica v letu 2010

januar

Poročilo Zdravniške Zbornice Slovenije za leto 2009

Poročilo o delu ZZS za leto 2009, januar 2010

V poročilu o delu Zdravniške zbornice Slovenije za leto 2009 so predstavljene in popisane številne aktivnosti organov zbornice in strokovne službe – za dobrobit zdravnikov in bolnikov.

Zdravniška zbornica Slovenije poleg štirih javnih pooblastil (podeljevanje, podaljševanje in odvzem licenc; načrtovanje, spremljanje, nadziranje pripravništva, specializacij in drugih oblik podiplomskega strokovnega izpopolnjevanja svojih članov s preverjanjem usposobljenosti ter določanje pogojev za imenovanje mentorjev in imenovanje mentorjev; izvajanje strokovnih nadzorov s svetovanjem; vodenje registra zdravnikov in zobozdravnikov) strokovno in odgovorno izvaja tudi številne druge dejavnosti za članice in člane.

Poročilo za preteklo leto je na svoji zadnji seji obravnavala tudi skupščina Zdravniške zbornice Slovenije in ga sprejela.

Uvodni nagovor k brošuri

Gordana Kalan Živčec, predsednica, Brošura, januar 2010

Spoštovani zdravniki in zdravnice, člani zbornice, dragi državljani!

Pred vami je poročilo Zdravniške zbornice Slovenije za leto 2009, ki predstavlja številne aktivnosti organov zbornice in strokovne službe – za dobrobit zdravnikov in bolnikov. Res, tu smo zaradi obojih, zaradi bolnikov in zdravnikov in prav zato trn v peti tistim, ki ne slišijo radi, da mora biti zdravnik v svojem poklicu in pri sprejemanju strokovnih odločitev neodvisen, svoboden, brez nepotrebnih vsakodnevnih pritiskov, če želimo zagotoviti temeljne pogoje za varno obravnavo bolnikov.

Podeljena javna pooblastila zbornici predstavljajo priznanje demokratične družbe zdravništvu, da ima pravico do samouravnavanja poklica. In prav pravica in dolžnost do reguliranosti poklica, ki jo zagotavlja delovanje Zdravniške zbornice Slovenije, predstavljata tako za zdravnike kot tudi za paciente jamstvo za zagotavljanje kakovostnega in odgovornega dela zdravnikov.

»*Zbornica naj združuje in predstavlja svoboden zdravniški stan, ki bo poleg ministrstva za zdravje in nacionalne zdravstvene zavarovalnice tretji steber zdravstvene politike,*« je v odmevnem intervjuju za Večer poudaril prim. Kurt Kancler, dr. med., zaslužni slovenski pediater in prvi predsednik Zdravniške zbornice Slovenije. Zbornica mora nedvomno (p)ostati tisto, kar je od nekdaj bila. Po be-

03_Predan2del.indd 189 20.3.2012 19:40:18

sedah njenega prvega predsednika »takšna stanovska organizacija, ki jo bo zdravstvena politika sprejela kot enakovrednega partnerja, ko gre za medicinsko stroko in dobro zdravstveno varstvo prebivalstva«. Prav zares. Vse demokratične družbe se zavedajo, da je zdravniška zbornica ključna za varno zdravstveno obravnavo bolnikov in preverljivost zdravnikov, ki delujejo v zdravstvenem sistemu. Prepričani smo, da bo to spoznanje sčasoma dozorelo tudi pri nas.

Sicer pa: »*Kdo naj bi namesto zbornice urejal podiplomsko izobraževanje zdravnikov, zagotavljal njihovo strokovnost s podeljevanjem in podaljševanjem licenc, ugotavljal sposobnost za specializacije, strokovno in pravično obravnaval domnevne zdravniške napake? Menda ne nekakšna skupina, sestavljena iz večnih politikov, zaprašenih birokratov ter zdravnikov in zobozdravnikov, ki niso nikoli imeli prave volje, znanja in poguma za ukvarjanje z živo medicino in so se zato rajši lotili njenega urejanja?*« se skupaj z nami vsemi sprašuje akad. prof. dr. Matija Horvat, dr. med. (Delo, Gostujoče pero, 3. februar 2010).

Tudi zato se je zbornica že lotila reorganizacije delovanja strokovne službe in celotne stanovske organizacije v luči učinkovitejšega delovanja, še zlasti, ko gre za občutljivo področje pritožbenih poti. Storili bomo vse, da bomo lahko pritožbe pacientov reševali hitreje, bolj učinkovito. Predvsem pa bomo pripravili prostor, da bodo pacienti in njihovi svojci v iskanju odgovorov tudi slišani. Ne v medijih, pač pa na zbornici.

Zbornica ni samo vodstvo . So številni predani sodelavci strokovne službe in organov. Tu smo zaradi vas in z vami. Ne pozabite, da lahko skupaj postorimo, spremenimo in dosežemo marsikaj. Kalimo se v težkih časih, vsak nov dosežek nas okrepi. Za vsakim rezultatom pa je trdo, predano in natančno delo. In nič drugače ni s stanovsko organizacijo. Zdravniška zbornica Slovenije smo mi vsi.

Dogodki, ki so zaznamovali leto 2009

Poročilo o delu ZZS za leto 2009, januar 2010

S ponosom se spominjamo številnih dogodkov, ki smo jih soustvarjali na zbornici in so zaznamovali naše preteklo leto:

- podelitev priznanj Kakovost v zdravstvu 2009;
- zbor slovenskih zobozdravnikov;
- izredni zbor zasebnih zdravnikov in zobozdravnikov glede Aneksa št. 1 k Splošnemu dogovoru 2009;
- 20. zbor zasebnih zdravnikov in zobozdravnikov Slovenije;
- predsednica zbornice prim. Gordana Kalan Živčec, dr. med., je bila izvoljena za podpredsednico CEOM (Conférence Européen des Ordres des Médecins);

03_Predan2del.indd 190 20.3.2012 19:40:18

- asist. mag. Nena Kopčavar Guček, dr. med., je bila izvoljena za podpredsednico UEMO (European Union of General Practitioners);
- obisk vodstva CPME (Standing Comitee of European Doctors), krovne organizacije nacionalnih zdravniških organizacij, v Ljubljani;
- srečanje z vodstvom hrvaške zobozdravniške zbornice v Ljubljani;
- sodelovanje pri organizaciji konference slovenskih zdravnikov iz sveta in Slovenije.

februar

Domus Medica – projekt, ki združuje

ISIS, februar 2010

Gradnja Domus Medica poteka uspešno in v skladu s terminskim načrtom. Po dolgih desetletjih bomo tako dobili osrednji dom slovenskega zdravništva, stanovsko hišo vseh generacij zdravnikov, ki bo imela odprta vrata za vse slovenske zdravnike in zobozdravnike. Omogočala nam bo lažje in nemoteno delo, izobraževanje, srečanja in neposredno osebno druženje.

Domus Medica je projekt, ki združuje. Združil je Zdravniško zbornico Slovenije, Fides – Sindikat zdravnikov in zobozdravnikov Slovenije, Slovensko zdravniško društvo ter Strokovno združenje zasebnih zdravnikov in zobozdravnikov Slovenije, ki bodo vsi imeli v njem svoje prostore. Želimo pa si, da bi ta projekt združeval tudi vse slovenske zdravnike in zobozdravnike v prizadevanjih za neodvisen in dostojanstven položaj slovenskega zdravništva. Tega si vsekakor zaslužimo!

marec

Skupščina zdravniške zbornice danes tudi o novem predsedniku razsodišča

31. marec 2010

Skupščina Zdravniške zbornice Slovenije bo na današnji seji volila novega predsednika in člane drugostopenjskega razsodišča zbornice. Čeprav na dnevnem redu seje ni predloga za razrešitev predsednice zbornice Gordane Živčec Kalan. Pobudo za glasovanje o podpori, ki ni bilo predvideno na dnevnem redu seje, je dala predsednica zbornice sama. Predsednica je prisotnim pred glasovanjem dejala: »*Prosim vas za podporo, ker sem, če jo imam, pripravljena nositi breme vodenja te največje zdravniške organizacije v prihodnje.*« Ob tem pa je dodala, da je zdravnike pripravljena predstavljati kot prva med enakimi, ampak z zaupanjem skupščine. »*Veliko težkih trenutkov sem preživela. Ampak te trenutke se da premagati, premaga se jih, ker verjamem v pošteno delo, iskrenost in zaupanje,*« je dejala Živčec Kalanova ob pozivu k glasovanju.

Gordana Kalan Živčec po glasovanju o zaupnici ostaja na čelu zdravniške zbornice. Člani skupščine Zdravniške zbornice Slovenije so izglasovali zaupnico predsednici zbornice Gordani Živčec Kalan. Podporo ji je izreklo 44 članov skupščine od 78 navzočih.

03_Predan2del.indd 191 20.3.2012 19:40:18

junij

Predsednica skupščine prejela zahtevo za sklic izredne seje skupščine Zdravniške zbornice Slovenije

junij 2010

Na tajništvo Zdravniške zbornice Slovenije smo danes popoldne prejeli zahtevo ljubljanskega odbora za bolnišnično in specialistično zdravstvo za sklic izredne seje skupščine, na kateri bi odločali o razrešitvi predsednice zbornice, ter jo posredovali predsednici skupščine Uršuli Salobir Gajšek, dr. med.

Predsednica skupščine je za prihodnji ponedeljek že sklicala sejo skupščinskega sveta, na kateri se bodo dogovorili o datumu sklica izredne seje skupščine. Ta naj bi bila predvidoma še v tem mesecu.

Skupščina izglasovala zaupnico predsednici Zdravniške zbornice Slovenije

29. junij 2010

Prim. Gordana Kalan Živčec, dr. med., po današnjem glasovanju o razrešitvi na izredni seji skupščine ostaja predsednica Zdravniške zbornice Slovenije. Od 67 navzočih poslank in poslancev jih je namreč proti razrešitvi glasovalo 39, v prid razrešitvi pa 27. Ena glasovnica je bila neveljavna. Na začetku seje je bilo dodatno opozorjeno na neskladje med statutom zbornice in poslovnikom o delu skupščine, izvršilnega odbora ter njunih organov. Pri glasovanju o razrešitvi je bil upoštevan statut, ki za sprejemanje odločitev zahteva večino prisotnih poslancev in ne absolutne večine.

Po končanem glasovanju se je predsednica Zdravniške zbornice Slovenije prim. Gordana Kalan Živčec, dr. med., zahvalila poslankam in poslancem za zaupnico in dejala, da izid glasovanja potrjuje podporo ekipi in programu, s katerim so zmagali na volitvah. Kot je poudarila, je bila razprava na seji skupščine zelo argumentirana in pestra. »*Prestopili smo mero nesoglasij in mogoče tudi nerazumevanj, podali smo si roke in zaupnica to potrjuje*,« je dejala in poudarila, da bo sporočila poslank in poslancev skupščine, ki so bila podana na današnji seji, upoštevala. Najbolj tehten argument oziroma nasvet članov skupščine z današnje razprave je po njenih besedah ta, naj se zbornica in sama umakneta z naslovnic medijev. Poslanke in poslanci so namreč izrazili pričakovanje, da Zdravniška zbornica Slovenije glede svojega delovanja, ki ni namenjen splošni javnosti, temveč zdravništvu, ne bo tako neposredno prisotna v vsakodnevnem poročanju medijev, kar si želi tudi sama.

Predsednik ljubljanskega regijskega odbora za bolnišnično in specialistično zdravstvo dr. Stanko Vidmar, dr. med., pa je po glasovanju dejal, da se s tem delo tega odbora, kar zadeva pobude po razrešitvi predsednice zbornice, končuje.

03_Predan2del.indd 192 20.3.2012 19:40:18

julij

Hrvaška zdravniška zbornica podelila priznanje Zdravniški zbornici Slovenije

ZZS, 28. julij 2010

Na svoji nedavni letni skupščini, na kateri je obeležila 15-letnico delovanja, je Hrvaška zdravniška zbornica Zdravniški zbornici Slovenije sklenila podeliti posebno priznanje za negovanje ugleda zdravniškega poklica. Kot je v posebnem pismu zapisal predsednik Hrvaške zdravniške zbornice prim. dr. Hrvoje Minigo, bodo Zdravniški zbornici Slovenije priznanje izročili na naslednjem skupnem srečanju. Poleg čestitk je izrazil tudi prepričanje, da se bo skupno sodelovanje, ki ga je ocenil kot dobro in konstruktivno, nadaljevalo na vseh področjih delovanja obeh zbornic. Ob tej priložnosti se je predsednici in vsem članom Zdravniške zbornice Slovenije zahvalil za dosedanje sodelovanje in vsem skupaj zaželel, da bi prihodnje obletnice delovanja zbornic obeleževali v boljših pogojih za delo in življenje vseh zdravnikov.

oktober

Zdravniška zbornica v novih prostorih

Dnevnik, 5. oktober 2010

Zdravniška zbornica se je v minulih dneh selila v novo stavbo Domus medica, kjer bodo predvidoma začeli delati že danes. Zdravniška zbornica se je tja preselila prva, sledile pa ji bodo še druge zdravniške organizacije: sindikat Fides, Slovensko zdravniško društvo in Strokovno združenje zasebnih zdravnikov in zobozdravnikov Slovenije. Vrednosti naložbe tudi po selitvi na zdravniški zbornici ne želijo razkriti. Kot je znano, je del članstva predsednici zbornice Gordani Živčec Kalan očital netransparentnost projekta, nezadovoljen pa je bil tudi zaradi kreditov. Denar so sicer zagotovili iz dosedanjih prihrankov, donacij in prodaje starih prostorov, za razliko, ki je »zmanjkala«, pa so vzeli kratkoročni kredit.

november

Domus Medica, novi dom ZZS

ISIS, november 2010

Dunajska cesta 162 v Ljubljani je od sredine oktobra novi sedež Zdravniške zbornice Slovenije. Domujemo v lastnem objektu, ki smo ga poimenovali Domus Medica. Po dolgih letih prizadevanj in želja, da bi Slovenija dobila osrednjo zdravniško hišo, smo v tem mandatu uspeli uresničiti in udejanjiti tudi ta velik in zahteven projekt. Domus Medica je objekt, v katerem bodo imeli poleg Zdravniške zbornice Slovenije svoj sedež tudi Slovensko zdravniško društvo, Fides – Sindikat zdravnikov in zobozdravnikov Slovenije ter Strokovno združenje zasebnih zdravnikov in zobozdravnikov Slovenije.

03_Predan2del.indd 193 20.3.2012 19:40:18

Še več, v Domus Medica so dobrodošli vsi slovenski zdravniki in zobozdravniki ne glede na to, od kod prihajajo in kje delajo ter kakšna sta njihov položaj in status. Kot smo že večkrat poudarili, je to tudi naložba za prihodnost, naložba za zdajšnje in prihodnje generacije slovenskih zdravnikov in zobozdravnikov. In zato ni pretirano, če rečemo, da smo lahko izjemno ponosni na ta dosežek.

Domus Medica je uspešno prestal tehnični prevzem; izvajalec je odpravil pomanjkljivosti, ki so se pojavile pri gradnji, in pridobil veljavno uporabno dovoljenje. Vsem članicam in članom bi se želeli opravičiti za morebitne nevšečnosti, saj smo zaradi selitve morali zapreti tajništvo zbornice za tri dni. Selitev je bila namreč velik logistični projekt, vseskozi pa smo se trudili, da bi se selitev kar najmanj občutila in bi ta tudi čim manj ovirala vsakdanji delovni proces.

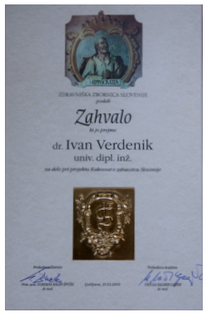
V tem času smo v novih prostorih pozdravili že številne izmed vas, članic in članov, pa tudi tiste, ki so se po končani medicinski fakulteti prišli vpisat v članstvo oziroma se dogovorit za izvajanje pripravništva. Veseli smo vašega navdušenja nad našo skupno slovensko zdravniško hišo, nad pridobitvijo, ki jo ta predstavlja, in ne nazadnje tudi njenim pomenom v družbi. Še posebej pa smo ponosni na dvoje: da se projekt gradnje Domus Medica od začetka do danes ni podražil, prav tako pa k osnovni pogodbi ni bil podpisan noben aneks. Oboje, v čemer smo uspeli, pa se v gradbeništvu razmeroma malokrat zgodi.

december

Zdravniška zbornica Slovenije podelila odličja zaslužnim članom

ZZS, 16. december 2010

Na današnji 60. redni seji skupščine so bila podeljena odličja Zdravniške zbornice Slovenije sedmim članicam in članom, ki so s svojim izjemnim delom dosegli izredne dosežke na področju stanovskih interesov zdravništva in zobozdravništva, skrbi za pravilno ravnanje in ugled zdravnikov ter s tem bistveno prispevali k ugledu slovenskega zdravništva in zobozdravništva v celoti.

03_Predan2del.indd 194 20.3.2012 19:40:22

Zdravniška zbornica v letu 2011

januar

Pobuda, naslovljena na vodstva zdravstvenih ustanov, za bolj spoštljiv in oseben odnos do kolegov, ki potrebujejo zdravniško pomoč

Komisija upokojenih zdravnikov

Vodstvom zdravstvenih domov in bolnišnic, kolegom zdravnikom v zasebnih ordinacijah

ISIS, januar 2011

Ugotavljamo, da je odnos do zdravnika v zdravstvenih ustanovah, zlasti ob prvem stiku, ko zboli, velikokrat neprimeren. Zdravnik prihaja v ordinacijo in je obravnavan »anonimno«, ne zdravnik ne medicinska sestra ne upoštevata, da pomoč išče človek, ki je v svojem življenju storil veliko dobrega za svoje bolnike in se spozna na medicino.

Ne pričakujemo, da se zdravnika, ki je bolnik, obravnava »mimo vrste«, da bi dobil javno pravico prednosti. Vendar je prav, da se na osnovi priložene osebne in medicinske dokumentacije v sprejemni pisarni oziroma na bolniškem oddelku upošteva njegov poklic, da je odgovorni zdravnik, ki ga bo pregledal, seznanjen, da je pred njim kolega in ga bo tako tudi naslavljal. Tudi ko smo zdravniki sami bolniki, osebni pristop veliko pomeni in daje občutek zaupanja in varnosti.

Zato predlagamo, da bi vodstva vaših zdravstvenih ustanov dala svojim sodelavcem navodilo, da v odnosu do bolnikov, ki so zdravniki (velja tudi za medicinske sestre), upoštevajo stanovsko solidarnost in tudi z dejanji pokažejo, da vedo, kdo je pacient. Konkretno to npr. pomeni, da sprejemna medicinska sestra (ali zdravstveni administrator) predhodno obvesti odgovornega zdravnika, kdo bo na vrsti za pregled.

Upam, da boste ocenili naš predlog, ki ni v nasprotju z etičnimi normami, za primeren.

S kolegialnimi pozdravi,

za Komisijo upokojenih zdravnikov:
prim. izr. prof. Pavle Kornhauser, dr. med., predsednik
prim. Marko Demšar, dr. med., Ljubljana
prof. dr. Janko Kostnapfel, dr. med., Ljubljana
prof. dr. Janko Popovič, dr. med., Ljubljana
prim. mag. France Urlep, dr. med., Gornji Grad
prim. Hilda Šavrič Veličkov, dr. med., Solkan
Ivana Norčič, dr. med., Murska Sobota
mag. Božena Skalicky Kuhelj, dr. med., Ljubljana

03_Predan2del.indd 195 20.3.2012 19:40:22

marec

Nižja članarina za upokojene zdravnike

ISIS, marec 2011

V 10. številki Uradnega lista Republike Slovenije je bil objavljen Sklep o spremembi sklepa o določitvi članarine za članstvo v Zdravniški zbornici Slovenije, ki uvaja diferencirano članarino za upokojene članice in člane. Po novem bodo tako upokojeni zdravniki in zobozdravniki, ki ne opravljajo več zdravniške službe, plačevali za 63 odstotkov nižjo članarino; namesto 9 evrov mesečno zgolj dobre 3 evre. Sicer pa v vodstvu zbornice razmišljamo tudi o znižanju letne članarine za ostale članice in člane.

Vodstvo Zdravniške zbornice Slovenije je tako izpolnilo obljubo, ki jo je dalo tudi v želji po čim večji povezanosti in sodelovanju z upokojenimi članicami in člani, ki so v svoji dolgoletni karieri uspešno opravljali svoje zdravniško poslanstvo. Upokojeni zdravniki in zobozdravniki so namreč dragoceni člani stanovske organizacije, ki so v svojem strokovnem življenju storili veliko dobrega za slovensko zdravstvo in za bolnike ter si pridobili bogate izkušnje. Vseskozi so prenašali znanje, izkušnje in veščine na svoje mlajše kolege, ki so se ob njih učili, izpopolnjevali in zoreli.

Vsem upokojenim zdravnikom (tistim seveda, za katere smo bili obveščeni, da so se upokojili!) smo v prvi polovici februarja poslali izjavo o neopravljanju zdravniške službe in jih seznanili z možnostjo uveljavljanja nižje članarine. Kar lepo število upokojenih članic in članov je izkoristilo to možnost in nam vrnilo lastnoročno podpisano izjavo, nekaj pa se jih je celo ponovno včlanilo oziroma preklicalo izstop iz stanovske organizacije. Vsem tistim, ki ste nam izjavo vrnili do 24. februarja 2011, bomo tako v skladu z veljavno zakonodajo do 28. februarja izdali odločbo o nižji članarini. Te bodo izdane na podlagi stanja v registru zdravnikov in zobozdravnikov na dan 24. 2. 2011.

Če še kdo od upokojenih članic oziroma članov izpolnjuje pogoje za uveljavitev nižje članarine, pa nam do roka ni poslal podpisane izjave o neopravljanju zdravniške službe, bo sicer na dom dobil odločbo o polni upokojenski članarini, v nadaljevanju pa bo lahko še vedno uveljavljal nižjo članarino. Na podlagi predložene podpisane izjave mu bomo namreč predvidoma v začetku aprila izdali novo odločbo o nižji članarini.

Slovesno odprtje Domus Medica

ZZS, izjava za javnost, 25. marec 2011

V Modri dvorani Domus Medica je danes potekala slavnostna prireditev ob uradnem odprtju slovenske zdravniške hiše, ki so jo organizirale štiri zdravniške organizacije: Zdravniška zbornica Slovenije, Slovensko zdravniško društvo, zdravniški sindikat Fides in Strokovno združenje zasebnih zdravnikov in zobozdravnikov Slovenije. Udeležilo se je je veliko zdravnikov in zobozdravnikov iz domovine in tujine ter prijateljev slovenskega zdravništva, ki so se strinjali, da tudi na ta način zdravniki in zobozdravniki pišejo lastno zgodovino. Kot je v nagovoru poudarila predsednica Zdravniške zbornice Slovenije prim. Gordana Kalan Živčec, dr. med., je slovensko zdravništvo desetletja upalo, da bo lahko samostojno reguliralo svoj poklic in je le-to doseglo z osamosvojitvijo Slovenije. Zdravniške organizacije so prav tako vrsto let upale, da se bodo združile pod isto streho in tudi navzven pokazale svojo sposobnost usklajevanja in povezovanja. Zato je bil ta dan zagotovo vsaj eden v vrsti zgodovinskih dogodkov slovenskega zdravništva in

03_Predan2del.indd 196 20.3.2012 19:40:22

zobozdravništva. »*Otvoritev Domus Medica Slovenija je več kot le otvoritev lepega objekta. Je prelomni trenutek in začetek novega obdobja. Obdobja razvoja, ki ga oblikujemo samostojno, odgovorno in pregledno*,« je poudarila predsednica.

Načrtovanja in izbira lokacije za Domus Medica so potekala dve leti, dokončan pa je bil v enem letu, treh mesecih in sedmih dneh od podpisa pogodbe. Zgrajen je bil le s sredstvi članarin, kratkoročnega kredita in donacij članov. »*Za gradnjo nismo prejeli niti enega evra iz državnega proračuna, sredstev zdravstvene zavarovalnice ali farmacevtske industrije, na kar smo upravičeno ponosni*,« je dejala predsednica. Zahvalila se je številnim posameznikom in vsem, ki so iskreno verjeli v dober rezultat, ki so aktivno prispevali za njegovo uresničitev, ki so dajali moralno podporo, ki so prispevali donatorska sredstva, ki so njo in sodelavce spodbujali, stali ob strani v težkih trenutkih ter bili tudi prizanesljivi, ko so nekateri povsem nerazumljivo klevetali in poskušali ohromiti projekt.

»*Domus Medica je v večjem delu namenjen podiplomskemu usposabljanju zdravnikov in zobozdravnikov, stalnemu strokovnemu razvoju, ki je resnično v službi bolnika. Namenjen je druženju zdravnikov iz Slovenije in tujine. Namenjen je prihodu naših dragih gostov. Namenjen pa je tudi promociji znanosti, umetnosti in kulture*,« je v svojem nagovoru poudarila predsednica zbornice.

Sicer pa so ob tej slavnostni priložnosti spregovorili tudi: predsednik Fidesa Konrad Kuštrin, dr. med., predsednik Slovenskega zdravniškega društva prof. dr. Pavel Poredoš, dr. med., vodja projektne skupine Domus Medica Nada Puharič, dr. dent. med., predsednik FEMS dr. Claude Wetzel, predsednik CPME dr. Konstanty Radziwill, in predstavnik avstrijske zdravniške zbornice dr. Reiner Brettenthaler. Vsi so izrazili veselje in zadovoljstvo nad slovensko zdravniško hišo ter poudarili, da je v današnjem času še posebej pomembna enotnost – med zdravniškimi organizacijami (slovenski primer so tuji predstavniki izpostavili kot lep zgled, ki je vreden posnemanja) ter med zdravniki in zobozdravniki.

Kulturni program na prireditvi sta oblikovala priznana slovenska sopranistka Sabina Cvilak in dramski igralec Domen Valič.

april

Pobuda za ukinitev obveznega članstva v ZZS

22. april 2011

Na današnji tiskovni konferenci sta poslanca stranke Zares Cveta Zalokar Oražem in Alojz Posedel predstavila tri v parlamentarno proceduro vložene novele zakonov, in sicer novelo Zakona o zdravniški službi, novelo Obrtnega zakona ter novelo Zakona o Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije. Novela zakona o zdravniški službi med drugim predvideva ukinitev obveznega članstva v Zdravniški zbornici.

03_Predan2del.indd 197 20.3.2012 19:40:22

junij

Informacija o pobudi zdravniške zbornice, da zdravnikom zagotovi stanovanja
Gradnja oskrbovanih stanovanj za upokojene zdravnike
ISIS, junij 2011

Minilo je več mesecev, odkar smo z anketo zbrali odziv na zamisel, da bi Zdravniška zbornica Slovenije izvedla pripravo za gradnjo oskrbovanih stanovanj. Več kot 70 odgovorov je pokazalo, da je interes velik in da je smiselno zbirati ponudbe za oskrbovana stanovanja za starejše zdravnike in za zdravnike v pokoju. Iniciativna skupina upokojenih zdravnikov je opravila več informativnih pogovorov, predvsem smo iskali primerno lokacijo. Pregledali smo približno sedem primernih lokacij, vendar so se nam na koncu tri lokacije pokazale kot najboljše, tako da obstajajo dokaj realne možnosti za projektiranje in gradnjo objekta, ki bi zadostil našim pričakovanjem in potrebam. Izbira lokacije je bila precej težavna, zato je tudi poteklo toliko časa, da smo izbrali najprimernejše. Nato smo še enkrat poslali anketo in dobili 110 odgovorov, kar je pokazalo velik interes upokojenih zdravnikov za gradnjo oskrbovanih stanovanj.

Sedaj imamo tri ponudbe, ki so najbolj zanimive. Naslednji korak, ki ga želimo izvesti, je natančna predstavitev s strani ponudnikov. Na skupnem sestanku se bomo nato dogovorili o najboljšem ponudniku.

Cena m2 bo po zagotovilih možnih izvajalcev nižja, kot je cena m2 ostalih ponudnikov in bo točno določena, ko bo projekt natančno definiran, kar bo tudi predmet pogajanj. Obvestilo je poslano vsem zdravnikom, starim nad 60 let. Na skupnem sestanku na zdravniški zbornici bi nam možni investitorji in izvajalci obrazložili vse podrobnosti o gradnji in financiranju. Po zagotovilih izvajalcev naj bi stanovanja plačali šele po končanem projektu oz. po končani gradnji, takrat, ko bi bila vseljiva. Morda bi nekaj odstotkov položili na t. i. skrbniški račun (pribl. 5.000-10.000 evrov), da bi bila s tem zagotovljena resnost interesenta. Z vsakim interesentom pa bi izvajalec podpisal še individualno pogodbo.

Projekt v Ljubljani naj bi bil nekako vzorčen, potem bi preko Zdravniške zbornice Slovenije podoben projekt izvedli tudi v ostalih krajih Slovenije, npr. Mariboru, Celju, Kopru, Kranju, Novem mestu.

Projekt je sicer dokaj zahteven, vendar upamo, da ga bomo uspeli uresničiti. Tistim, ki smo videli tako druženje upokojenih zdravnikov drugje po svetu, se je zdela zamisel dobra in druženje med zdravniki prijetno.

Prof. dr. Janko Popovič, dr. med., l. r.
Prim. Marko Demšar, dr. med., l. r.

Obvezno članstvo v zbornici da ali ne?

ISIS, junij 2011

Akademik in predsednik državne komisije za medicinsko etiko Jože Trontelj je bil kritičen predvsem do določb zakona, ki predvidevajo prostovoljno članstvo v zdravniški zbornici, saj meni, da bi opustitev obveznega članstva odvzela vzvode za opravljanje nalog v stroki.

Brez ustreznih pooblastil ta ne bi mogla kompetentno opravljati dejavnosti, ki jih ne more nihče drug razen zdravništva samega, to je licenciranja, vodenja registra zdravnikov in zobozdravnikov ter vodenja specializacij. V nasprotnem bo zbornica razpadla na več delov, s čimer bi na koncu zaradi parcialnih cehovskih interesov izgubili predvsem bolniki. Pridružuje se mnenju Rajka Pirnata, da bi odprava obveznega članstva povzročila vrsto daljnosežnih in resnih protiustavnih posledic.

03_Predan2del.indd 198 20.3.2012 19:40:22

O nekaterih pravnih posledicah prenehanja obveznega članstva zdravnikov v Zdravniški zbornici Slovenije: »*Prenehanje obveznega članstva ne pomeni le majhnega posega, ki omogoča zdravnikom svobodno odločitev o članstvu v ZZS, pač pa njeno popolno ukinitev kot javnopravne institucije, ki na eni strani skrbi za javni interes v zvezi z zdravniško službo in nadzor nanjo, na drugi strani pa lahko enotno zastopa interese članstva. Pomeni hkrati ustanovitev ene ali več zasebnopravnih zbornic, ki so interesna združenja članstva, enako kot društva.*« *(prof. dr. Rajko Pirnat, izsek iz Pravnega mnenja)*

Gordana Kalan Živčec zatrjuje, da obvezno članstvo v zbornici ni potrebno zaradi zdravnikov, pač pa zaradi varnosti bolnikov. »*Kako boste sicer ugotovili, ali ima vaš zdravnik licenco? Zdaj lahko to kadarkoli preverite na spletni strani zbornice.*«

Predlog novele o prostovoljnem članstvu ni primeren

junij 2011

Parlamentarni odbor za zdravstvo je na današnji seji sklenil, da predlog novele zakona o zdravniški službi, s katerim bi članstvo v Zdravniški zbornici Slovenije postalo prostovoljno, ni primeren za nadaljnjo obravnavo.

Državni zbor potrdil sklep odbora za zdravstvo

22. junij 2011

Poslanke in poslanci so na seji 22. junija 2011 s 56 glasovi za in osmimi proti sklenili, da novela zakona o zdravniški službi ni primerna za nadaljnjo obravnavo. Z novelo so poslanci stranke Zares želeli uzakoniti prostovoljno članstvo v Zdravniški zbornici Slovenije. Večina poslank in poslancev predlogu ni naklonjena, proti zakonski noveli pa se je izrekla tudi vlada. Državni sekretar na ministrstvu za zdravje Ivan Eržen je pojasnil, da bi predlagana ureditev prinesla statusne spremembe zdravniške zbornice, ki je sedaj javnopravna zbornica. Z ukinitvijo obveznega članstva bi postala zasebnopravna ustanova, s tem pa ne bi bilo mogoče več zagotavljati delovanja zbornice v javnem interesu.

julij

Informacijska pooblaščenka pritrdila Zdravniški zbornici Slovenije glede nedotakljivosti zdravstvene dokumentacije

ZZS, 8. julij 2011

Ni dopustno, da bi zdravniki in zobozdravniki Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije, ki je sicer plačnik zdravstvenih storitev, sporočali podatke o diagnozah, če so te vezane na določene ali določljive zavarovance. Takšno je mnenje informacijske pooblaščenke, ki ga je izdala na pobudo Zdravniške zbornice Slovenije glede (ne)upravičenosti zdravstvene zavarovalnice do podatkov o zdravstvenem stanju zavarovancev. Zdravniška zbornica Slovenije je namreč po preučitvi izvedbenega navodila za be-

03_Predan2del.indd 199 20.3.2012 19:40:22

leženje in obračunavanje zdravstvenih storitev, ki ga je izdal Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), ugotovila, da to slednjemu pri nadzoru nad obračunom storitev daje preširoko pooblastilo za vpogled v (celotno) medicinsko dokumentacijo obravnavanega pacienta. Navedeno namreč pomeni, da ZZZS v svojih zbirkah kot podatke, ki so podlaga za obračun storitev, zbira tudi podatke o najzaupnejših diagnozah pacientov, njihove izjave intimne narave ter podatke o načinu zdravljenja. Iz določb Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, ki jih ZZZS navaja kot ustrezno pravno podlago za zbiranje občutljivih osebnih podatkov, namreč ne izhaja neposredno upravičenje zdravstvene zavarovalnice, da brez kakršne koli zaščite pacientovih občutljivih osebnih podatkov dostopa do podatkov, navedenih v izvedbenem navodilu, prav gotovo pa tu tudi ni upoštevano načelo sorazmernosti. Informacijska pooblaščenka v svojem mnenju piše, da redno pridobivanje podatkov o diagnozah (skupaj s paketom drugih podatkov) za vse izvedene zdravstvene storitve s strani ZZZS ni dopustno, če so te vezane na določene ali določljive zavarovance. Dopustno je namreč le anonimizirano pridobivanje paketa podatkov, ki vključuje tudi podatke o diagnozah, vendar le pod pogojem, da ZZZS z lastnimi zbirkami osebnih podatkov ali preko zakonitega dostopa do osebnih podatkov pri drugih upravljavcih ne more ugotoviti, na katerega zavarovanca se nanaša posamezna diagnoza. Po njenem mnenju pa je drugače pri izvajanju finančnega nadzora, kjer se ZZZS lahko seznani tudi z občutljivimi osebnimi podatki pacientov ter jih v skladu s potrebami po učinkovitem izvajanju nadzora tudi obdeluje.

Zdravniška zbornica opozarja, da morajo tuji zdravniki v Sloveniji znati slovensko

STA, 21. julij 2011

Zdravniki in zobozdravniki iz drugih držav, ki delajo v Sloveniji, morajo pri svojem delu uporabljati slovenski jezik, na območju italijanske ali madžarske narodne skupnosti pa tudi njihov jezik, opozarjajo na Zdravniški zbornici Slovenije. Menijo, da je učinkovita komunikacija pomembna za varnost bolnikov.

Nujnosti znanja jezika se zaveda tudi EU, ki sicer še vedno zagovarja prost pretok oseb. Različni pozivi evropskih zdravniških in nevladnih organizacij ter primer, ko je tujemu zdravniku in medicinski sestri v Veliki Britaniji zaradi neznanja jezika umrl bolnik, pa so povod za spremembe na tem področju tudi v EU, so v sporočilu za javnost zapisali na zbornici.

»*Zato mora tudi v Sloveniji za zdravnike in zobozdravnike kot najvišje izobraženi kader v zdravstvu, ki nosi tudi največjo odgovornost v procesu zdravljenja, veljati zahteva po znanju slovenskega jezika na visoki stopnji,*« je v posebnem pismu izvajalcem zdravstvene dejavnosti poudarila predsednica Zdravniške zbornice Slovenije Gordana Kalan Živčec.

Zdravniška zbornica je pozvala, da se za vse zaposlene na tem področju, zlasti pa za državljane drugih držav, ki so poklicno kvalifikacijo pridobili na podlagi zakona o pri-

03_Predan2del.indd 200 20.3.2012 19:40:22

znavanju poklicnih kvalifikacij zdravnikov in zobozdravnikov, določijo jasna merila glede znanja slovenskega jezika in se jih napoti na intenzivne tečaje slovenščine.

Na ta način bosta omogočeni učinkovita komunikacija in medsebojno razumevanje med zdravnikom oziroma zobozdravnikom in bolnikom, kar bo vsekakor prispevalo k bolj varnemu in kakovostnemu zdravstvenemu sistemu v Sloveniji, navajajo v zbornici.

avgust

Ali je bil Sizif zdravnik?

Gordana Kalan Živčec, ISIS, avg.–sept. 2011

- V starih časih so se ljudje bali bogov. Kdor se ni bal bogov, se je bal vsaj smrti. Prekanjeni kralj Sizif pa se ni bal ne bogov in ne smrti. Usoda, ki vlada ljudem in nesmrtnim bogovom, je povzročila, da sta se sprla rečni bog Azop in vladar bogov Zevs. Sizif je potreboval vodo za svoje mesto Korint in Azop mu jo je bil pripravljen dati v zameno za podatek o Zevsovem bivališču. Ko se je Azop približal Zevsu, je le-ta srdito treščil po njem z bliskom in ga sežgal. Opečeni bog Azop se je zgrudil v reko. Ko je Zevs uničil Azopa, se je njegov bes obrnil proti Sizifu. K Sizifu je poslal Smrt z naročilom, naj ga odpelje v kraljestvo senc. Sizif je slutil strašno Zevsovo maščevanje in je že od daleč opazil bližajočo se Smrt. Ko je Smrt stopila v dvorano, je Sizif izza vrat čeznjo zalučal vrv, jo zvezal in jo vrgel v čumnato. Od tedaj naprej nihče na svetu ni več umrl.

Ko je Zevs opazil, da je Sizif napravil na zemlji popolno zmedo, je poslal boga vojne Aresa, da je osvobodil Smrt, ta pa je Sizifa takoj odvlekla v podzemlje. Vendar je Sizifu spet uspelo prelisičiti Smrt in ji s pomočjo Perzefone, kraljice podzemlja, uiti. Toda ni se utegnil dolgo veseliti, kajti Smrt ga je spet našla in ga drugič, tokrat dokončno, odvedla v kraljestvo mrtvih. Sizifa, ki ni spoštoval bogov in božjih zakonov, je doletela kazen. V podzemlju mora potiskati v hrib velikansko skalo. Ko jo končno privali na vrh hriba, mu skala uide nazaj navzdol. Zmeraj znova začenja Sizif ničevo delo in njegovega trpljenja ne bo nikoli konec.

To zgodbo sem izbrala za nagovor v poletje. Z namenom. Ne, da bi ponovno razlagala, kako težko je breme nemoči, ko ne moreš več pomagati bolniku, si v silnem zdravstvenem sistemu le posameznik – zdravnik, temveč da je celo smrti mogoče kljubovati. Zdravniki kljubujemo smrti včasih uspešno, včasih ne, vsakodnevno. In ne zase. Za svoje bolnike. In to delo ni Sizifovo. Je božansko. Vendar zato nismo bogovi! In napake so del našega dela, žal. Kajti nismo bogovi. Žal pa nam je za vse napake, in to zelo, zelo iskreno, kakorkoli drugače se že poskuša interpretirati. Vem, slišim, vidim, poznam zdravnike, ki jih je doletela kazen trpljenja, ki je veliko večje od Sizifovega, ko so ob svojem delu soočeni z napako.

Kdo ima prvi pravico vreči kamen? Žal se vedno najdejo posamezniki, ki so to pripravljeni nemudoma storiti. Njihov udarec je hujši od Zevsove strele. Sežge z besedo, napisom, objavo in uniči vse dotedanje vloženo delo in trud. Zevs se je maščeval, kaj pa je njihov motiv? Nekateri se celo sramujejo, da so zdravniki! Preprosto ne verjamem več, da si prizadevajo karkoli popraviti, izboljšati. So pa zelo uspešni v povzročanju neznosnega trpljenja!

03_Predan2del.indd 201 20.3.2012 19:40:22

Pa vendarle ugotavljam, da združeni lahko kljubujemo sistemu. Četudi »bogovi« na področju politike in na področju financiranja snujejo vse mogoče omejitve in rešitve za naše delo, prepogosto brez nas, nas njihove kazni ne ustavijo pri delu v korist bolnika. Celo brezupno valjenje skale v hrib nam poskušajo naložiti na pleča, ko razglašajo, da z zmanjševanjem financiranja ne bodo okrnjeni programi za bolnike. V času, ko med ministrstvom za zdravje in ZZZS ni usklajevanja in se dokazuje le položajna moč (zadnja skupščina ZZZS je ogledni primer takega delovanja), zdravniki sicer lahko iščemo možnost delovanja v in za sistem, vendar smo pri svojem delu le začasno uspešni. Pogosto nam uspe »prelisičiti« celo Smrt in pomagati bolniku, vendar »bogovi« tega ne sprejmejo dobrohotno.

Snujejo načrte, zakone, rešitve za zdravstveni sistem, vendar glasu zdravništva pri tem prepogosto ne želijo slišati. Ampak kljub temu ne bomo odnehali. Pa to ni Sizifovo delo. Je le zavedanje, da je za vsakim dobrim rezultatom ogromno dela, za vsakim dosežkom skoraj neskončna vztrajnost, za dosego dobrega cilja potrebno popolno zaupanje vase in v tiste, ki te spremljajo na tej poti.

- Jeseni si ne obetam nič dramatičnega. Navajeni smo že, da praktično vsako poletje napovedujejo, da se bo po poletju zagotovo nekaj zgodilo. In da bo to zelo dramatično. Ja, očitno potrebujejo dramatičnost v svojem pričakovanju življenja. Zdravniki in naši bolniki pa ne potrebujemo dramatičnosti in velikih obljub. Potrebujemo uravnotežen vsakdan, varno in urejeno delovno okolje, sistem, ki ni podvržen dnevnim nihanjem, zavedanje, kaj zmoremo, in priložnost, da to izpeljemo. Pričakujem sicer, da bomo od vsega tega deležni bore malo, zato se posvetimo temu, kar zmoremo in znamo. To je skrb za dobro strokovno usposobljenost. Skrb za naše bolnike in nikakor ne nazadnje skrb zase in svoje najbližje.

Na zadnji podelitvi licenčnih listin je povedal mali kratkohlačnik: »Moja mami je zdravnica. To je dobro«. Kar žarel je od ponosa. In verjamem, da je ta žar ponosa upravičen.

Nedvomno pa nas čaka naporno delo. Zanj smo se prekalili, se ga naučili obvladovati in sprejeti kot del Usode, ki je v davnih časih v spor zapletla celo bogove. In tudi to je del procesa, ki ga imenujemo Življenje, ki mu služimo z veliko ponižnostjo, ob vedenju, kako krhko in dragoceno je in eno samo. Preživimo ga ponosno, v zaupanju in slogi.

november

Zdravniške organizacije podpisale dopolnjen dogovor o sodelovanju

ZZS, 29. november 2011

Predsedniki Zdravniške zbornice Slovenije, Slovenskega zdravniškega društva, Sindikata zdravnikov in zobozdravnikov Slovenije Fides ter Strokovnega združenja zasebnih zdravnikov in zobozdravnikov Slovenije so danes slovesno podpisali dogovor o projektnem sodelovanju in medsebojnih odnosih Koordinacije zdravniških

03_Predan2del.indd 202 20.3.2012 19:40:22

organizacij. S tem so ponovno potrdili svojo zavezo za sodelovanje in skupno delo pri tistih projektih, ki so skupnega pomena za slovenske zdravnike in zobozdravnike. Zdravniške organizacije so namreč v Koordinacijo zdravniških organizacij sprejele Strokovno združenje zasebnih zdravnikov in zobozdravnikov Slovenije, zato je bilo temu primerno potrebno dopolniti dogovor o delovanju koordinacije. Predsedniki vseh štirih organizacij so ga ob tej priložnosti tudi slovesno podpisali. Pri tem so se zavzeli za nadaljnje usklajeno delo pri projektih skupnega interesa slovenskih zdravnikov in zobozdravnikov ter bolnikov. Hkrati pa so predsedniki zbornice, Fidesa in Strokovnega združenja zasebnih zdravnikov in zobozdravnikov Slovenije podpisali še posebni tarifni del kolektivne pogodbe za zdravnike in zobozdravnike v Republiki Sloveniji za zasebni sektor. Vodenje Koordinacije zdravniških organizacij bo v skladu z dogovorom v začetku prihodnjega leta od Zdravniške zbornice Slovenije prevzelo Slovensko zdravniško društvo.

december

Kvote za delo tujih zdravnikov

Predsednica zdravniške zbornice pozvala ministra za zdravje, da spremeni odredbo o kvotah za delo tujih zdravnikov v Republiki Sloveniji za prihodnje leto

ZZS, 25. december 2011

Predsednica Zdravniške zbornice Slovenije prim. Gordana Kalan Živčec, dr. med., je na ministra za zdravje Dorijana Marušiča naslovila poziv, da spremeni odredbo o zgornji meji števila ponudb za delo v Republiki Sloveniji za leto 2012. Zdravniška zbornica Slovenije namreč z obžalovanjem ugotavlja, da je bilo določeno le skupno število ponudb za delo zdravnikom iz tretjih držav, to je 235, ki pa niso definirane ne po specialnostih in ne po posameznih regijah. »*V skladu z navedenim vas pozivamo, da omenjeno odredbo spremenite in zgornje število ponudb za delo objavite v obliki razpredelnice, v kateri bi bili zobozdravniki izvzeti iz sedanje enotne kvote 235 zdravnikov, saj je tako splošnih zobozdravnikov kot zobozdravnikov specialistov v naši državi dovolj. V razpredelnici pa omenjeno kvoto razčlenite tako, da bo skupno število ponudb za delo določeno le za deficitarne specialnosti ter za regije, kjer pomanjkanje ustreznih specialistov dejansko obstaja*,« je zapisala predsednica. Hkrati je ministru ponudila tudi vse potrebne podatke za pripravo verodostojne razpredelnice, če ministrstvo za zdravje z njimi ne razpolaga. V Zdravniški zbornici Slovenije menimo, da bi le tako lahko uresničili namen, s katerim je bil sprejet Zakon o priznavanju poklicne kvalifikacije zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist (t. i. interventni zakon), to je popolnitev prostih mest v regijah, ki trpijo največje pomanjkanje zdravnikov, ter preprečili kopičenje zdravnikov v regijah in specialnostih, ki so zadostno pokrite z obstoječim kadrom ter bodočimi specialisti, ki specializacijo še opravljajo.

03_Predan2del.indd 203 20.3.2012 19:40:22

Dunajski kristali v močni konkurenci za najboljši poslovni objekt na svetu

27. december 2011

Poslovno-stanovanjski kompleks Dunajski kristali, katerega del je tudi slovenska zdravniška hiša Domus Medica, je bil v boju za priznanje za najboljši poslovni objekt na svetu z vidika arhitekturne rešitve (2011 WAN AWARDS Commercial sector). Za to prestižno nagrado se je potegovalo kar 69 objektov iz 27 držav, iz Slovenije pa se je v širši izbor uspelo uvrstiti samo Dunajskim kristalom. Kot so zapisali na spleti strani World Architecture News, gre v primeru Dunajskih kristalov za eno najbolj privlačnih lokacij v Ljubljani, in sicer ob Dunajski cesti in obvoznici, ki zagotavlja najboljšo možno povezavo v mesto in iz njega. Na visoko mesto je postavljena tudi arhitekturna zasnova celotnega kompleksa Dunajski kristali ter kombinacija stekla in marmorja z drugimi materiali. Posebej je poudarjeno, da gre za poslovni objekt s pogledom na Alpe. Dunajskim kristalom sicer ni uspelo zmagati, je pa že sama nominacija za to prestižno nagrado veliko priznanje arhitektom in investitorjem. Sem pa zagotovo sodimo tudi zdravniške organizacije, ki smo po desetletjih prizadevanj in želja končno uresničile idejo o slovenski zdravniški hiši Domus Medica. Zmago za leto 2011 je sicer osvojil londonski objekt The Granary.

Slovenska in Tržaška zdravniška zbornica podpisali dogovor o sodelovanju

ZZS, 16. december 2011

Predsednica Zdravniške zbornice Slovenije prim. Gordana Kalan Živčec, dr. med., je danes v Trstu s predsednikom Tržaške zdravniške zbornice dr. Claudijem Pandullom, dr. med., podpisala dogovor o medsebojnem sodelovanju. Ta omogoča sodelovanje med zbornicama glede upoštevanja Kodeksa medicinske deontologije zdravnikov in zobozdravnikov, ki občasno opravljajo zdravniške storitve v sosednji državi, ter na področju vzajemne pomoči zdravnikom s strani zbornice gostiteljice. Zbornici na podlagi dolgoletnega sodelovanja namreč ugotavljata, da postaja pretok slovenskih in italijanskih zdravnikov med obema državama vedno pogostejši. Zato podpisani dogovor predvideva obvezo za nudenje pomoči in svetovanja članom obeh zbornic sopodpisnic, ki imajo namen občasno delati v kraju, za katerega je pristojna posamezna zbornica. Prav tako bosta zbornici lahko izdajali svojim članom dvojezične identifikacijske izkaznice, ki bodo dajale pravico do zagotavljanja pomoči in svetovanja pri pristojni zbornici.

03_Predan2del.indd 204 20.3.2012 19:40:23

Zdravniška zbornica v letu 2012

januar

Z odločitvijo ali po naročilu

Gordana Kalan Živčec, ISIS, januar 2012

Človek se v življenju nenehno odloča. Njegove odločitve imajo posledice običajno zanj, osebno, vendar pogosto tudi za tiste, na katere se njegova odločitev nanaša.

Zdravniki in zobozdravniki se pri svojem delu nenehno odločamo, pogosto se v tistem trenutku sploh ne zavedamo, da se odločamo in da bodo imele vse naše odločitve posledice.

Tako kot zdravniki in zobozdravniki pa se odločajo tudi mediji. Ti se odločajo o objavi člankov, prispevkov in zgodb. Zavestno in vedoč, da imajo njihove odločitve posledice, prepogosto težke in le redko neposredno za njih.

Zakaj sem povezala na videz nepovezljivo? Ker smo vsi skupaj vpeti v sistem, v katerem smo nekateri svobodni in odgovorni, pri drugih pa se ni mogoče znebiti občutka, da nekateri ravnajo po diktatu oz. navodilu, iz ne vem čigavega interesa. Menijo, da je tako varneje in bolj prav! Ali je res?

Človek v svojem bistvu potrebuje varnost ali vsaj občutek, da je varen. To je ena osnovnih človeških potreb. Prav tako potrebuje občutek potrditve, moči in svobode. Zdravniki in zobozdravniki se vse življenje intenzivno izobražujemo, ker smo znotraj okvirov stroke vsaj relativno varni. To je naša obveza, vendar še bolj odločitev. Tuje nam je namreč odločanje brez znanja, informacij, izkušenj in preverjanja dejstev. Stroka nam daje svobodo in edino moč, ki jo dejansko imamo. Vse to pa je pomembno za kakovostno odločanje, saj posledice naših odločitev čutijo in nosijo naši bolniki. Ali res samo oni? Nikakor ne, tudi mi sami nosimo posledice svojih odločitev, in to vse življenje.

Za popravo ene same slabe odločitve zdravnika ali zobozdravnika, pa čeprav je storjena nenamerno, niso dovolj stotine tisočih odličnih. Prav tako pa za ublažitev ene same slabe novice ne zadostuje niti deset dobrih. Spoštujem vsako stroko, to velja tudi za predstavnike t. i. sedme sile. Vendar pa žal ugotavljam, da vsi ne delimo enakih vrednot, tj. odločanja na podlagi znanja, informacij, izkušenj in dejstev. Tako se človeku hote ali nehote vsiljuje občutek, da nekateri od njih poročajo in pišejo po navodilu, nekateri bi celo rekli, da po diktatu. Koga? Svojih lastnikov? Drugih naročnikov? Čemu? Mediji so močni, vendar, če slednje resnično drži, niso svobodni. Pogosto namreč ravnajo z »objekti svojega poročanja« brez milosti, nekateri celo z nepreverjenimi informacijami, na podlagi pavšalnih ocen, ki pogosto niso niti njihove lastne.

03_Predan2del.indd 205 20.3.2012 19:40:23

In niti ne potrudijo se preveriti, ali te resnično držijo. Najbolj hudo pa je, ko prejmejo točno informacijo, ki je dobra in pozitivna za slovensko zdravništvo, pa se jo zavestno odločijo zanemariti, beri: »pač ni zanimiva za objavo«.

V zadnjem letu sem poslala nagrajeni Bob leta 2009 igralca Matjaža Javšnika »*Ljudje imajo največ povedati o ljudeh, ki jih ne poznajo*« nekaterim urednikom, ki so želeli dobesedno blatiti moje ime in zdravništvo. Nihče med njimi ni niti odgovoril, povprašal čemu, se mogoče odzval strokovno, pridobil informacijo, preveril dejstva. Nihče!

Konec leta je priložnost za obračun minulega. Na tem mestu imam priložnost narediti obračun, ne samo tega leta, več let. Zavedam se, da imam napake, sem zmotljiva, vendar ne bežim od odgovornosti, se ne skrivam za nikomer. Boli pa me krivica! Sem človek, ki se odloča zase, sem zdravnica, ki se odloča tudi za druge. V obojem sem se odločila, da bom dober Človek in dober Zdravnik. Ne zato, ker me je strah, kako bodo poročali mediji, temveč zato, ker je to moja odločitev in to želim doseči. To mi daje svobodo, ki pa je nekateri predstavniki medijev ne bodo imeli, dokler bodo delovali po naročilu, namesto da bi samostojno sprejemali svoje odločitve, ki bi temeljile na znanju, preverjenih informacijah in neposrednih dejstvih.

Vsem slovenskih zdravnikom in zobozdravnikom želim ob novem letu 2012 srečo v srcu, mir v duši in svobodo odločanja.

Zdravniška zbornica Slovenije zdravnici UKC Maribor odvzela licenco za dva meseca
Izjava za javnost ZZS, 27. januar 2012

Zdravniška zbornica Slovenije je v upravnem postopku, uvedenem po uradni dolžnosti, odločila, da se pediatrinji asist. mag. Zlatki Kanič, dr. med., začasno, za obdobje dveh mesecev od pravnomočnosti odločbe, odvzame zdravniška licenca zaradi večje strokovne pomanjkljivosti ali napake pri delu v primeru zdravljenja Bora Nekrepa, je na današnji novinarski konferenci povedala predsednica zbornice prim. Gordana Kalan Živčec, dr. med. Predsednica zbornice je sicer odločitev glede možnosti odvzema licence zdravnici sprejela že prej, pred razkritjem vsebine pa je bilo treba počakati, da je bila zdravnici odločba vročena. Upravni postopek odločanja o odvzemu licence zdravnici, ki je zdravila Bora Nekrepa, je bil uveden na zahtevo upravne inšpekcije Republike Slovenije. Sicer pa je bil zdravnici v stanovsko-disciplinskem postopku že izrečen javni opomin in trimesečno strokovno izpopolnjevanje, ki ga je opravila v avstrijskem Gradcu. V upravnem postopku je bil zaradi zahtevnosti primera za izvedenca določen nemški strokovnjak prof. dr. Berthold Koletzko, dr. med., zaslišani so bili zdravnica in priče, pridobljena pa je bila tudi dodatna dokumentacija, in sicer od UKC Maribor, od zdravnice v postopku, od prič Tatjane in Matjaža Nekrepa ter iz kazenskega spisa okrožnega sodišča v Mariboru. Zaslišane priče so povedale, da se je zdravnica v postopku zdravljenja Bora Nekrepa aktivno ukvarjala z diagnostiko in terapijo v času, ko je bila prisotna ob otroku. Tudi izvedenec je potrdil, da je bil diagnostični postopek pravilen, natančen in pravočasen. Posebej je izpostavil dobro odločitev določitve amonijaka v krvi, ki ni običajna preiskava in se tudi ne določa vsakodnevno pri spre-

03_Predan2del.indd 206 20.3.2012 19:40:23

jemu otrok. Vendar pa je tudi poudaril, da terapevtsko ravnanje ni bilo optimalno ob dejstvu, da je bila kontrola zelo močno povečane vrednosti amonijaka izvedena šele ob koncu noči, čeprav bi bilo zaželeno, da bi koncentracijo amonijaka preverili že prej (po eni ali dveh urah). V tem primeru bi bili namreč mogoči terapevtski ukrepi ali razgovori z izkušenimi kolegi, kar bi vodilo npr. k temu, da bi bil pacient deležen drugačne oskrbe, npr. hitreje premeščen. Z zgodnejšim in učinkovitejšim znižanjem ravni amonijaka bi namreč obstajala boljša možnost, da se doseže blažji potek obolenja. Kot je poudarila predsednica Zdravniške zbornice Slovenije, je odgovornost zdravnice asist. mag. Zlatke Kanič, dr. med., v konkretnem primeru osebna in ne gre za sistemsko odgovornost:

Ne gre toliko za pravilno ali nepravilno postavljeno diagnozo, temveč za neustrezno ukrepanje ob močno povečani koncentraciji amonijaka v krvi. Zdravnica bi morala prej ponoviti kontrolo vrednosti amonijaka ob sprejeti terapevtski odločitvi. Svoje odločitve, zakaj ni izvedla katerega koli drugega terapevtskega postopka ob vedenju, da je tako visoka koncentracija amonijaka, kot je bila izmerjena, nevrotoksična, ni zadostno utemeljila. »*Od izkušenega intenzivista bi bilo namreč pričakovati drugačen pristop,*« je dejala predsednica.

V obravnavani noči je bila zdravnica zelo obremenjena z delom, tudi z najtežjimi bolniki. Pred prihodom dečka je bila odgovorna za 15 bolnikov na 16 posteljah v intenzivni enoti, od katerih je bilo 5 najtežjih bolnikov. Obremenjenost zdravnice z bolniki v dežurstvu je bila po njeni izjavi kar 160-odstotna z najhuje bolnimi otroki. Ob svojem rednem delu pa je imela tudi odgovornost nadzora in pomoči zdravnici-specializantki v sprejemni ambulanti. Iz tega izhaja, da je bila zdravnica izjemno obremenjena z delom, vendar pa se ni obrnila na nikogar za pomoč ob tako velikih delovnih obremenitvah. Nasprotno, izjavila je, da je po tretji uri zjutraj šla spat, Bora Nekrepa pa je ponovno pregledala okrog sedme ure zjutraj.

Zdravnica v postopku je na ustni obravnavi potrdila, da ji je znan način posvetovanja med zdravniki ter da se običajno posvetujejo s pediatrično intenzivno službo v UKC Ljubljana, česar pa sama v konkretnem primeru ni storila.

Stanje Bora Nekrepa je zahtevalo zgodnejše in učinkovitejše zniževanje visoke ravni amonijaka v krvi. V odločitvi zdravnice o zdravljenju gre za neustrezno ukrepanje ob simptomu, za katerega se je zavedala, da ogroža zdravje bolnika. To izhaja tudi iz izjave izvedenca, da je hiperamonemija pomemben sprožilec možganskega edema, ne pa tudi izključni sprožilec in je ne glede na diagnozo potrebno ukrepanje ob takšnem simptomu.

Zdravniška zbornica Slovenije je doslej enkrat trajno odvzela zdravniško licenco, v petih primerih pa je šlo za začasni odvzem.

februar

Gordana Kalan Živčec vnovič v kandidaturo
Dnevnik, 7. februar 2012

Predsednica zdravniške zbornice Gordana Kalan Živčec je potrdila, da se bo potegovala še za en mandat. Odločitev, kdo bo zdravniško zbornico vodil prihodnja štiri leta, bo znana 8. maja.

Predsednica Zdravniške Zbornice Slovenije: *Lahko se pohvalim, da sem program, s katerim sem kandidirala pred štirimi leti, izpolnila v celoti. Imam precej novih idej, zato že pripravljam program za prihodnja štiri leta. V njem bo gotovo organizacija sistema poročanja o zapletih pri zdravljenju. Glede na to, da minister povezuje poslovne direktorje zdravstvenih ustanov, bom predlagala, da bi kot predsednica zbornice sodelovala s strokovnimi direktorji. V delo zbornice in izvršilni odbor bom vključila nove ljudi, ki so željni sodelovanja. Prav tako se lahko pohvalim, da imam dobre odnose z vsemi političnimi opcijami.*

03_Predan2del.indd 207 20.3.2012 19:40:23

Štiriletni mandat Gordane Živčec Kalan sta zaznamovala združitev vseh zdravniških organizacij (zdravniško društvo, Fides in zdravniška zbornica) v zdravniški hiši Domus Medica ter primer Nekrep. Slednji jo je pričakal, ko je postala predsednica zbornice.

Obiski regij

ZZS, 17. februar 2012

Kot vsako leto bomo obiskali vse regije zdravnikov in zobozdravnikov. Namen obiska sta srečanje in pogovor s člani vodstva Zdravniške zbornice Slovenije o aktualnih vprašanjih slovenskega zdravništva in zobozdravništva z naslednjim dnevnim redom:

- Projekt CIRS (critical incident sreporting system)
- Obravnava pritožb v skladu z Zakonom o pacientovih pravicah in pritožnih poteh zbornice
- Pogovor o stališčih članov o umeščenosti zdravnikov in zobozdravnikov v sistem javnih uslužbencev
- Pobude in vprašanja članov

Pokončno prizadevanje za dobrobit zdravnikov in zobozdravnikov

Mandat, kot ga še ni bilo, ali za vse je odgovorna Gordana Kalan Živčec

Gordana Kalan Živčec, 28. februar 2012

Pokončno nasprotovanje razvrednotenju zdravniškega dela in posledično številni pritiski ... Ter seveda uresničitev več desetletnega sna zdravnikov, da postavimo naš skupni dom – Domus Medica. To je najbolj zaznamovalo mandat 2008–2012 in ob tem tudi mene. A o tem kasneje.

Leto, ko sem kandidirala za predsednico, je bilo za zdravništvo v marsičem prelomno. Zdravniške organizacije smo spomladi 2008, nekaj mesecev pred volitvami za predsednika ZZS, stopile skupaj in se odločno uprle razvrednotenju zdravniškega in zobozdravniškega dela. Tudi sama sem se kot članica nadzornega odbora Fidesa in sindikalna zaupnica Zdravstvenega doma Ilirska Bistrica dejavno vključila v prizadevanja za krepitev zdravniškega in zobozdravniškega stanu. V medijih so zaokrožile tudi moje zahteve za ustreznejši položaj zdravnikov in zobozdravnikov, ki jih lahko podpišem še danes: *»Zdravniki smo podplačani in to krivico občutijo vsi, tudi tisti, katerih zdravje in življenje je odvisno od uspehov našega dela.« // »Vlada mora, če ne drugače, zavoljo pacientov, vzpostaviti sistem, ki bo zagotovil, da slovenski zdravnik ne bo več utrujen, podplačan in nezadovoljen.« // »Zato je po mnenju Gordane Živčec Kalan odgovornost vlade za ureditev sistema v tem trenutku kritična. Celoten javni sistem se ne more reševati na hrbtih bolnikov in*

03_Predan2del.indd 208 20.3.2012 19:40:23

zdravnikov.« // »Gordana Kalan Živčec, članica razširjenega strokovnega kolegija za družinsko medicino, poudarja, da tudi zdravniki potrebujejo čas in da je osem minut za obravnavo premalo.«

V tem obdobju si še nisem predstavljala, da bom leto ali dve pozneje v »sliki in besedi« še bistveno bolj prisotna v medijih in da bo moja podoba na naslovnicah iz dneva v dan »pomagala« prodajati časopise … Bila sem ponosna na dejstvo, da sem del strokovne pogajalske skupine sindikata, ki je v pogajanjih z vlado aprila 2008 dosegel sporazum, ki naj zagotovi ustreznejše vrednotenje dela zdravnikov in zobozdravnikov. Pomemben del pogajalskega dogovora so bili tudi normativi, ki se jih je vlada zavezala pripraviti skupaj z zdravništvom. Tudi sama sem sodelovala v strokovni skupini za pripravo standardov in normativov primarne ravni. Tedaj še nismo vedeli, da vlada z zavezo o normativih ne misli resno in da bomo morali, če želimo uresničiti ta cilj, normative izdati kar sami. Kot smo morali zdravniki in zobozdravniki sami uresničiti praktično še vse dosedanje cilje in hotenja.

Sprejela sem spodbudo kolegov, da s svojimi izkušnjami in jasno oblikovanimi cilji pomagam zastopati strokovne, socialne in ekonomske interese članov.

Tako sem postala kandidatka za predsednico ZZS, odločena, da si z vsemi svojimi močmi in ekipo odličnih, odločnih in visoko motiviranih sodelavcev še naprej prizadevam za združevanje in približevanje zdravniških organizacij, krepitev, zaščito in ugled zdravniškega in zobozdravniškega stanu. Široka podpora članstva, ki je na tajnih volitvah z večino vseh glasov zagotovila moje imenovanje že v prvem krogu, me je navdala z optimizmom in delovnim elanom ter mi obenem naložila veliko odgovornost voditi slovensko zdravništvo v najbolj razburkanih časih, ki so se že izrisovali na obzorju.

Prizadevanje za »položaj zdravnikov in zobozdravnikov, ki jim pripada, in za plačilo, ki si ga zaslužijo«, je zaznamovalo moj vstop v zdravniško zbornico in naš mandat. Veliko dela smo si naložili in ga tudi opravili: okrepiti zaščito zdravnikov in zobozdravnikov. Izdati standarde in normative zdravniškega in zobozdravniškega dela. Izboljšati delovnopravni položaj zaposlenih v javnih državnih zavodih in izven njih ter koncesionarjev. Prispevati k aktivnemu povečevanju števila zdravnikov na deficitarnih področjih. Zagotavljati fleksibilnejši dostop tujih strokovnjakov v naš zdravstveni sistem. Preoblikovati in racionalizirati postopke znotraj zbornice ter zagotoviti pregledno poslovanje. Oblikovati stališča, pomembna za vsakodnevno zdravniško delo. Izobraževati. Obveščati. Komunicirati. Bilten, ISIS, internet, intranet … Aktivno soustvarjati izboljšave v zdravstveni zakonodaji. Se mednarodno povezovati … Združevati zdravniški in zobozdravniški stan in spodbujati zdravniške organizacije k skupnemu delovanju. Zgraditi in vsebinsko umestiti naš skupni dom. Povezati vse zdravnike in zobozdravnike v priza-

03_Predan2del.indd 209 20.3.2012 19:40:23

devanjih za neodvisen in dostojen položaj zdravništva in zobozdravništva v naši skupni stalni skrbi za zdravje pacientov.

Program, ki smo si ga s sodelavci zastavili, je bil nedvomno ambiciozen, a uresničljiv. Uresničljiv pod pogojem, da se vodenje zdravniške zbornice s številnimi vlogami in nalogami ter tedanjimi 8200 člani (danes nas je več kot 9000) profesionalizira. Tako sem postala prva predsednica, ki je na ZZS tudi zaposlena. Ponosna sem, da smo s sodelavkami in sodelavci ta štiri leta tako dobro sodelovali, veliko delali in tudi veliko dosegli. Zdravniška zbornica danes svojim članom zagotavlja pomoč in podporo na področju pravnega svetovanja ter zavarovanje splošne odškodninske in kazenske pravne zaščite na poklicnem področju ter pravne zaščite svetovanja. Zdravniki, zobozdravniki ali njihovi svojci v stiski se lahko obrnejo na skupino strokovnjakov, ki zagotavlja anonimno pomoč v stiski. Članom je na voljo pomoč iz skrbstvenega sklada. V okviru ekonomskega in računovodskega svetovanja zagotavljamo pomoč na področju zdravstvene ekonomike, financiranja specializacij in povrnitve stroškov ter računovodstva. Zasebnim zdravnikom in zobozdravnikom in tistim, ki to nameravajo šele postati, nudimo informacije in pravno svetovanje. Članom pomagamo na področju odnosov z javnostmi, zlasti odnosov z mediji, ki od zdravnikov in zobozdravnikov pričakujejo dostopnost in odzivnost. Vzpostavili smo sistem vodenja evidenc o povpraševanju in ponudbi za nadomeščanje med zdravniki, t. i. zdravniški servis dela. Člane in članice aktivno obveščamo o aktualnem dogajanju v zbornici, o naših stališčih, podanih predlogih in pobudah.

Ponosni smo tudi na naš Domus Medica, slovensko zdravniško hišo, dom vseh slovenskih zdravnikov in zobozdravnikov. Zgradili smo jo v enem letu, treh mesecih in sedmih dneh. To je rok od podpisa pogodbe do vselitve v objekt, ki je zgrajen le s sredstvi članarin, kratkoročnega kredita in donacij članov. Za gradnjo nismo prejeli niti enega evra iz državnega proračuna ali sredstev zavarovalnice ali farmacevtske industrije, na kar smo upravičeno ponosni. Za nami so nemerljivo število ur dela, veliko neprespanih noči, strah pred neuspehom, razočaranje ob soočanju z nasprotovanji tistih, za katere ustvarjaš … In vendar Domus Medica stoji. To je rezultat naše vztrajnosti, odločnosti, modrosti, medsebojnega zaupanja.

Povsem drugačna čustva pa so se spletala okoli obravnave prijave ob smrti 12-letnega dečka s presnovno motnjo, ki me je pričakala na mizi prvi dan mandata in me spremlja še danes. Ko sem prevzemala to funkcijo, sem imela zelo realne predstave o delu in izzivih, v katere vstopam. In vendar sem bila postavljena pred eno najtežjih strokovnih in profesionalnih odločitev v svoji karieri, saj je bila presoja o ustreznosti zdravstvene obravnave ob tragični smrti dečka težka, odgovorna in kompleksna, nič lažje pa ni bilo odločanje o odvzemu zdravniške licence zdravni-

03_Predan2del.indd 210 20.3.2012 19:40:23

ci. Ob tem je bila zbornica ves čas soočena s paleto pritiskov, s političnim in družbenim nasprotovanjem na čelu. Kljub vsem napadom, tudi osebnim, smo izpeljali postopek obravnave tega precedenčnega primera.

Zdravniki smo v zadnjih letih na najbolj boleč način spoznali, da Slovenija želi in zahteva samo poslušne, pridne, preslabo plačane, predvsem pa nezmotljive zdravnike. Vsakršno odstopanje od teh družbenih pričakovanj, pa naj bodo še tako nerealna, sproža frustracije, nezadovoljstvo, neredko tudi pogrom. Zakaj smo vse našteto doživeli v času mojega mandata, bo pokazal čas. Verjamem, da raziskovalci v družboslovju iščejo odgovore, in sprejela bom, če bo prevladala strokovna presoja, da je vsega kriva Gordana Kalan Živčec. A bojim se, da imamo večjo težavo. Ljudje potrebujejo strelovod za mnoge, premnoge družbene krivice in frustracije, ki jih doživljajo iz dneva v dan. Potrebujejo nekoga, da se nanj lahko jezijo, posamezniki pa celo izvajajo sovražna dejanja ob vse večjem prepadu med nerealnimi političnimi obljubami o neomejenih zdravstvenih pravicah ter realnimi, omejenimi zmožnostmi zdravstvenega sistema in zdravnikov posameznikov. Zdravstvena politika, ki ljudem prodaja gradove v oblakih, je vešča preusmerjanja pozornosti in jeze volivcev vstran od sebe in zdravstvenega sistema, ki že dolgo ne more več zadovoljiti vseh pričakovanj in izpolniti vseh obljub. Zakulisnih igric nevešča predsednica zbornice je bila očitno idealen strelovod. Bodi tako. A prav kmalu bodo odločevalci v zdravstvu vendarle morali povedati resnico. Enako kot smo zdravniki samo ljudje, ki si po svojih najboljših močeh in znanju prizadevamo zdraviti bolne in pri tem žal nismo vedno uspešni, tudi zdravstveni sistem v praksi ni vedno tako učinkovit kot na papirju. Zato lahko katera od zdravstvenih pravic mimogrede umanjka ali postane – krivica. Vse te krivice ljudi, ki se vedno težje soočajo z boleznimi, staranjem in pešanjem moči, zlasti pa s smrtjo, zelo bolijo. Priča smo idealnemu gojišču za strah in vznemirjenje, ki se širita med ljudmi in vstopata tudi v zdravstvene domove in bolnišnice. In četudi se je politika zelo trudila prepričati ljudi, da je vsega kriva Gordana Kalan Živčec in da so vsega krivi zdravniki in zobozdravniki, menim, da ji ni uspelo. Moje življenje je še vedno polno prijaznih, dobrohotnih, naklonjenih ljudi. In pacienti še vedno zelo dobro vedo, da smo zdravniki njihovi edini in resnični zavezniki, vredni zaupanja. Z vsemi močmi si bom prizadevala, da tako tudi ostane.

Volitve 2012

ZZS, 28. februar 2012

Obveščamo vas, da bodo 8. maja 2012 potekale volitve predsednika/ce Zdravniške zbornice Slovenije ter poslank in poslancev skupščine zbornice. Neposredne, splošne in tajne volitve bodo potekale z glasovanjem po pošti. Dodatne informacije in obvestila v zvezi z volitvami so na voljo na intranetni strani zbornice. Zdravniška zbornica ima danes **9.036 članov**.

03_Predan2del.indd 211 20.3.2012 19:40:23

MISLI AVTORICE PRISPEVKA OB ZAKLJUČKU

V veliko čast mi je bilo, ko me je nekega dne poklicala predsednica Zdravniške zbornice Slovenije prim. Gordana Kalan Živčec in me prosila za pomoč pri pisanju kronike, ki bi jo izdali ob 20-letnici obnovljene zdravniške zbornice. Bila sem nemalo presenečena, da je bilo to pomembno delo zaupano meni, ki sem kalila pero v pisanju za medije, a ne zdravstvene. Moja povezava z zdravništvom je moja spoštovana mati prof. dr. Saša Markovič.

Poleg mene sta avtorja še dva priznana strokovnjaka s področja zdravstva, meni je bilo zaupanih zadnjih 20 let. Ko sem se soočila z goro materiala, ki ga je bilo treba pregledati, sem se za hip celo vprašala, ali bom zmogla. Namreč pregledati je bilo treba nekaj več kot 19 letnikov revije ISIS, vsak letnik pa ima po 11 številk (natančno 213 revij). Pregledati je bilo treba Zdravniške vestnike in mogočno dokumentacijo časnika Delo, za kar se moram časopisnemu podjetju še posebej lepo zahvaliti. V kratkem času so zbrali dokumentacijo od leta 1989 do danes. Pregledati je bilo treba dokumentacijo časnika Dnevnik in vse zadetke »Zdravniška zbornica« v dokumentaciji Slovenske tiskovne agencije. Poleg tega pa še številna besedila, ki so bila napisana v preteklosti, ko je tovrstna knjiga že bila v mislih prejšnjih predsednikov, a nikoli realizirana, izjave za javnost, tedenske biltene, brošure. Ko sem vse skupaj zbrala v moji pisarni, je material zasedel dve veliki mizi za sestanke, kupi pa so bili visoki. Vse skupaj sem fotografirala in fotografijo objavila na socialnem omrežju z vprašanjem, ali menijo, da mi bo uspelo. Časa sem imela namreč zgolj 2 tedna in pol. Velika večina komentatorjev mi je pod sliko zapisala, da mi ne bo uspelo, ker da je v tako kratkem času nemogoče vse pregledati, kaj šele napisati. In to mi je dalo neverjetno voljo. S sodelavko Natalijo Rus, ki mi je pri prebiranju in pisanju znatno pomagala in se ji za opravljeno delo lepo zahvaljujem, sva se zaprli v pisarno in brali, brali, pisali.

Tako je nastal zapis, ki po mojem mnenju kronološko prikaže nastajanje in razvoj Zdravniške zbornice Slovenije od začetkov leta 1992 do zbornice, kot jo poznamo oziroma poznate danes. Izbor morda komu ne bo po volji, a gre za izbor s stališča novinarja. Dejstva. Moram pa vendarle priznati, da smo z urednikom, profesorjem Pavlom Kornhauserjem, zaradi prevelike obširnosti besedilo močno okrajšali. S pomočjo urednika smo zbrali tudi številne fotografije, zlasti iz revije ISIS, ki so popestrile kroniko.

Kakorkoli že, knjiga je končana in v veliko veselje mi je, da sem lahko sodelovala pri tem projektu. Je zgodovinski prikaz pomembnosti, predvsem pa vsega dobrega, kar je zbornica v preteklosti storila za zdravništvo. To pa so dejstva, na katera bi morali biti ponosni.

Ponosen pa bi bil tudi moj pokojni oče, ki si je – kot tiskar in založnik – vse življenje želel, da napišem knjigo.

03_Predan2del.indd 212 20.3.2012 19:40:23

ORGANIZACIJA ZDRAVNIŠKE ZBORNICE DANES[1]

Nastanek in razvoj

Z zdravstveno reformo leta 1992 in s sprejemom Zakona o zdravstveni dejavnosti je bila ponovno postavljena pravna podlaga za obuditev oziroma delovanje Zdravniške zbornice Slovenije, vključno z javnimi pooblastili. Kasneje, leta 1999, je bil sprejet Zakon o zdravniški službi, ki je danes temelj za opredelitev statusa zdravnika ter njegove stanovske organizacije. Z njim je zdravniški poklic dejansko postal reguliran poklic.

Podeljena javna pooblastila zbornici predstavljajo priznanje družbe slovenskemu zdravništvu do samouravnavanja poklica. In prav pravica ter dolžnost do samouravnavanja poklica preko delovanja Zdravniške zbornice predstavljata tako za zdravnike kot tudi za paciente jamstvo za zagotavljanje kakovostnega in odgovornega dela zdravnikov.

V petnajstih letih so postopno vzpostavljali register zdravnikov, podeljevati so začeli zdravniške licence, opravljati strokovni nadzor zdravnikov s svetovanjem in voditi podiplomsko usposabljanje zdravnikov. Skupščina zbornice je sprejela Kodeks medicinske etike in deontologije.

Zakon o zdravniški službi je zdravnika opredelil kot temeljnega odgovornega nosilca opravljanja zdravstvene dejavnosti. Zakon je postavil temelje za poklicno avtonomijo zdravniškega poklica: *»Zdravnik je pri sprejemanju strokovnih odločitev neodvisen. Zdravnik svobodno izbere način zdravljenja, ki je v danih okoliščinah najprimernejši.«*

Strokovna avtonomija ne more obstajati brez samouravnavanja in samodiscipline poklica. In prav ta avtonomija je zagotovo eno temeljnih jamstev za varno obravnavo bolnikov. Pravna ureditev poklica je jasneje opredelila tudi odgovornost za zdravniško delo v strokovnem, etičnem, materialnem in kazenskem pogledu.

Predstavitev

Zdravniška zbornica Slovenije je samostojna poklicna organizacija zdravnic, zdravnikov, zobozdravnic in zobozdravnikov, ki opravljajo svoj poklic na območju Republike Slovenije. Ščiti in zastopa poklicne, socialne in ekonomske interese članov, skrbi za ugled in čast zdravniškega poklica ter izpolnjevanje zdravniških dolžnosti.

Kot javno pooblastilo zbornica:

- podeljuje, podaljšuje in odvzema licence;
- načrtuje, spremlja in nadzoruje pripravništvo, specializacijo in druge oblike podiplomskega strokovnega izpopolnjevanja svojih članov s preverjanjem usposobljenosti ter določa pogoje za imenovanje mentorjev in jih imenuje;
- izvaja strokovni nadzor s svetovanjem;
- vodi register zdravnikov.

[1] Prispevek uprave Zdravniške zbornice Slovenije

03_Predan2del.indd 213 20.3.2012 19:40:23

Poleg tega sprejema kodeks medicinske deontologije in ukrepa v zvezi s kršenjem kodeksa; sodeluje pri pripravi zakonov, planskih dokumentov in drugih predpisov s področja zdravstva; soodloča pri določanju izhodišč za sklepanje pogodb ter zastopa interese zasebnih zdravnikov pri sklepanju pogodb z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije; sodeluje pri sklepanju kolektivnih pogodb v imenu zasebnih zdravnikov kot delodajalcev.

Za obveščanje članov zbornica izdaja svoje glasilo, revijo ISIS.

Članstvo

Zdravniška zbornica Slovenije ima 9.036 članov.

Organiziranost

Zdravniško zbornico Slovenije vodi predsednik, ki ga vsaka štiri leta izvolijo člani na neposrednih in tajnih volitvah. Operativno pomoč mu nudi izvršilni odbor, ki ima 9 članov. Vodi ga predsednik zbornice, sestavljajo pa ga predsedniki odborov in sveta za izobraževanje.

Najvišji organ je skupščina Zdravniške zbornice Slovenije. Sestavlja jo 114 poslancev, ki jih člani volijo v skladu z regijskim načelom vsaka štiri leta na neposrednih in tajnih volitvah (v skladu z določili statuta se bo število poslancev po naslednjih volitvah zmanjšalo na 90).

Člani Zdravniške zbornice Slovenije so vsi zdravniki in zobozdravniki, ki v Sloveniji delajo neposredno z bolniki. Člani so lahko tudi upokojeni zdravniki in zobozdravniki ter zdravniki in zobozdravniki, ki ne delajo neposredno s pacienti. Združujejo se v 14 regijah, kjer imajo svoje izvoljeno vodstvo. Predsedniki regijskih odborov sestavljajo skupščinski svet, ki je predvsem posvetovalno telo, hkrati pa predhodno obravnava gradivo, ki se poslancem predloži v razpravo in sprejem na sejah skupščine.

Temelj prihodkov zbornice je članarina njenih članov. Javna pooblastila financira ministrstvo za zdravje. Zbornica ima tudi prihodke iz tržnih dejavnosti in donacij. Proračun zbornice za leto 2011 je bil 3.749.273 EUR.

Vloga in naloge

Zbornica izvaja dejavnost v skladu z zakonom, statutom in drugimi splošnimi akti zbornice. Dejavnost zbornice je:

- sprejetje kodeksa medicinske deontologije, določitev ravnanj, ki pomenijo njegovo kršitev, spremljanje njegovega upoštevanja in preverjanje ravnanja zdravnikov ter ukrepanje v zvezi s kršenjem kodeksa;
- sodelovanje pri pripravi zakonov in podzakonskih predpisov in pogodb, strateških in drugih planskih dokumentov in drugih predpisov s področja zdravstva na državni in lokalni ravni in k tem dokumentom obvezno daje svoje mnenje;

03_Predan2del.indd 214 20.3.2012 19:40:23

- sodelovanje z državnimi in lokalnimi organi, ki obravnavajo vprašanja s področja zdravstva, ter sodelovanje z drugimi zdravniškimi in strokovnimi organizacijami doma in v tujini;
- vodenje registra zdravnikov z evidencami podatkov v skladu z zakonom in drugimi akti, analiziranje podatkov in upravljanje z zbirkami podatkov;
- izdajanje, podaljševanje in odvzem licence;
- načrtovanje, spremljanje in nadzorovanje specializacije in drugih oblik podiplomskega strokovnega izpopolnjevanja svojih članov s preverjanjem usposobljenosti, določanje pogojev za imenovanje mentorjev in njihovo imenovanje;
- izvajanje strokovnega nadzora s svetovanjem;
- sklepanje pogodb v svojem imenu in na svoj račun ter sklepanje pogodb v svojem imenu in na račun zdravnikov v zadevah, ki jih določajo statut, drugi splošni akti zbornice ali posebno pooblastilo zdravnikov;
- sklepanje pogodb v imenu in na račun zdravnikov na podlagi posameznega ali skupinskega pooblastila zdravnikov;
- sklepanje kolektivnih pogodb v imenu zasebnih zdravnikov kot delodajalcev;
- dajanje mnenj in soglasij v postopkih, sodelovanje v postopkih in izdajanje splošnih in individualnih aktov v skladu z zakonom, statutom in akti zbornice;
- sodelovanje v postopkih, predpisanih z zakonom in podzakonskimi predpisi;
- vodenje evidenc o podjetjih in drugih pravnih osebah zasebnega prava, v katerih se opravlja zdravniška služba;
- določanje zdravniške tarife v skladu z zakonom;
- sodelovanje pri oblikovanju dodiplomskega izobraževalnega programa za zdravnike;
- organiziranje in izvajanje strokovnih seminarjev, strokovnih srečanj in drugih oblik strokovnega izpopolnjevanja;
- izvajanje znanstvene in raziskovalne dejavnosti v zvezi z nalogami zbornice;
- zastopanje poklicnih in socialnih interesov zdravnikov;
- svetovanje, dajanje pomoči in zastopanje interesov svojih članov na pravnem, ekonomskem, analitskem, finančnem in drugih področjih, ki so v zvezi z opravljanjem zdravniške službe;
- soodločanje pri določanju izhodišč za sklepanje pogodb z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije in drugimi zavarovalnicami ter zastopanje interesov zasebnih zdravnikov pri sklepanju pogodb med njimi in drugimi pravnimi subjekti;

03_Predan2del.indd 215 20.3.2012 19:40:23

- organiziranje možnosti zavarovanja in/ali sklepanje pogodb o zavarovanju za odgovornost za škodo, ki bi utegnila nastati pri delu zasebnih zdravnikov oziroma zaposlenih zdravnikov pri zasebnih delodajalcih;
- oblikovanje in upravljanje skrbstvenega sklada članov zbornice in zagotavljanje pomoči svojim članom in njihovim družinam;
- preprečevanje opravljanja zdravniške službe na nedovoljen način;
- spremljanje potreb po zdravnikih, nudenje pomoči nezaposlenim zdravnikom pri iskanju zaposlitve ter pomoč pri zagotavljanju nadomeščanja za čas odsotnosti;
- izvajanje založniške in izdajateljske dejavnosti: izdajanje in zalaganje obrazcev in listin, izdajanje in zalaganje glasila zbornice, knjig in drugih publikacij;
- spodbujanje sodelovanja med člani ter obravnavanje in pomirjanje medsebojnih sporov;
- spodbujanje kulturne in družabne dejavnosti svojih članov, organiziranje in izvajanje kulturnih, športnih in drugih družabnih prireditev in dejavnosti;
- opravljanje vseh tistih drugih dejavnosti, ki so podpora za opravljanje temeljnih dejavnosti;
- določanje predstavnikov ZZS za pogajanja in druge dogovore z institucijami na področju zdravstva;
- opravljanje drugih nalog v skladu z zakonskimi predpisi, tem statutom in drugimi splošnimi akti zbornice.

Delo zbornice je javno. Zbornica zagotavlja javnost tako, da objavlja v javnosti informacije o svojem delovanju ter neposredno obvešča svoje člane o zadevah iz svojega poslovanja v skladu z zakonom in akti zbornice.

Organi zbornice

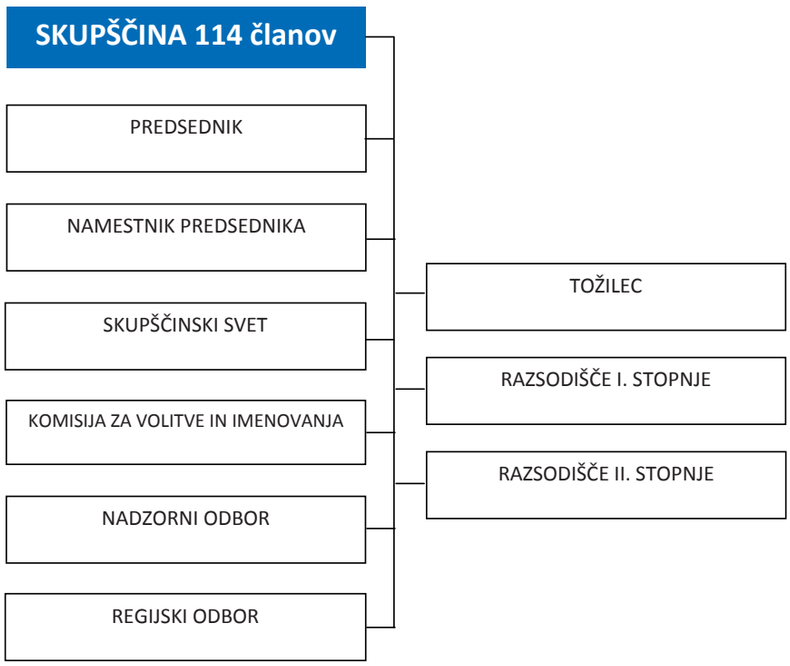
- skupščina, v okviru katere delujejo skupščinski svet, regijski odbori, nadzorni odbor in volilna komisija;
- predsednik zbornice;
- izvršilni odbor, v okviru katerega delujejo: odbor za osnovno zdravstvo, odbor za bolnišnično in specialistično zdravstvo, odbor za zobozdravstvo, svet za izobraževanje in usposabljanje zdravnikov,odbor za strokovno-medicinska vprašanja, odbor za pravno-etična vprašanja, odbor za socialno-ekonomska vprašanja in odbor za zasebno dejavnost;
- tožilec;
- razsodišče I. stopnje;
- razsodišče II. stopnje.

03_Predan2del.indd 216 20.3.2012 19:40:23

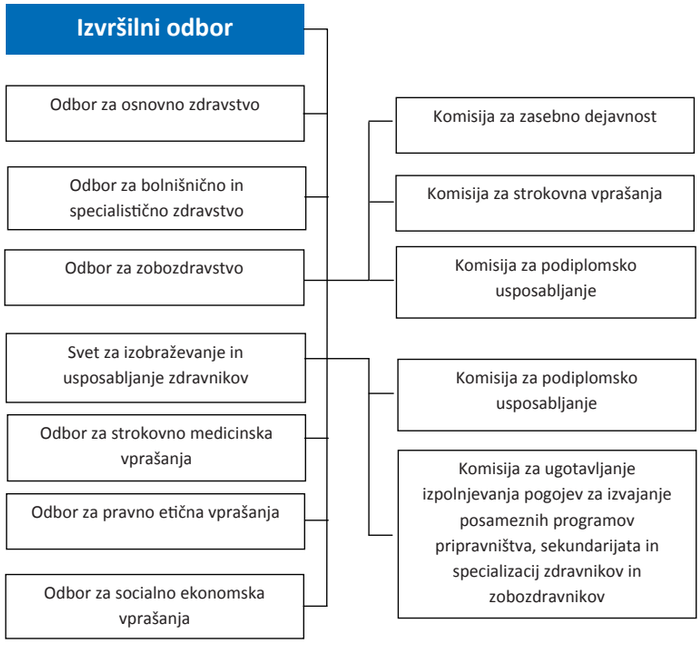
Strokovne službe

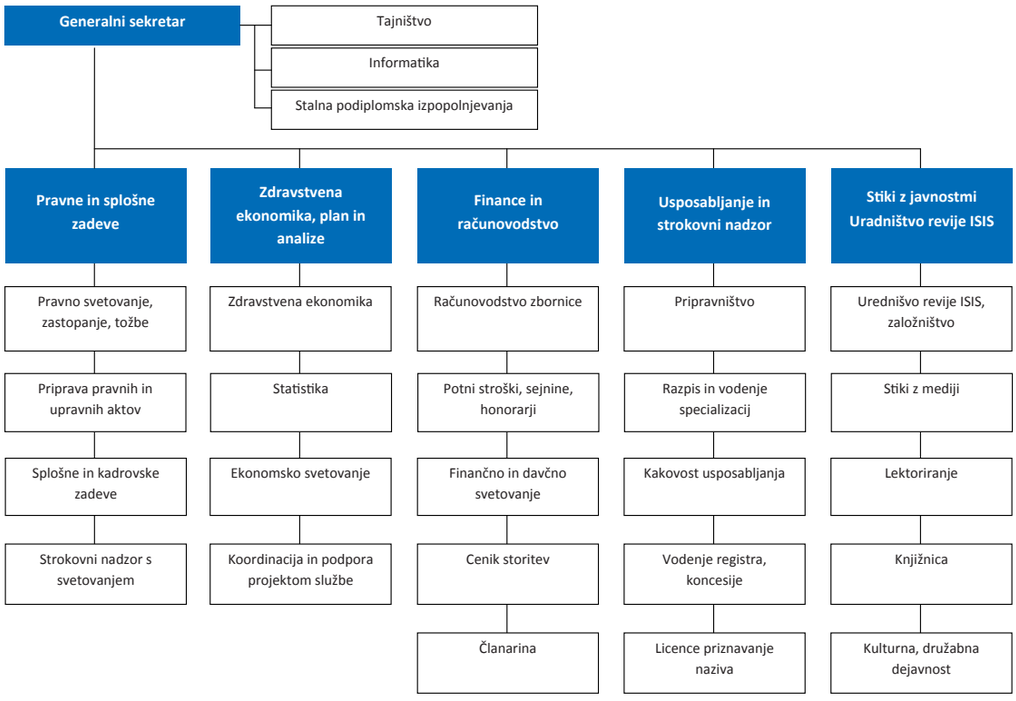
Strokovno službo vodi generalni sekretar zbornice kot njen poslovodni organ. V strokovni službi Zdravniške zbornice Slovenije je stalno zaposlenih 35 oseb. Generalni sekretar je odgovoren za strokovnost dela strokovnih služb in zakonitost poslovanja zbornice in je za svoje delo odgovoren izvršilnemu odboru. Pristojnosti in pooblastila generalnega sekretarja so opredeljena v statutu, poslovniku o delu skupščine in izvršilnega odbora, sklepih skupščine in izvršilnega odbora ter v pooblastilu predsednika zbornice. Generalni sekretar izdaja tudi druge splošne in posamične akte in sklepe, ki jih ne sprejemajo organi zbornice in za izdajo katerih ima pooblastilo predsednika zbornice. Strokovno službo sestavljajo generalni sekretar s tajništvom, oddelki in projektne skupine kot začasne organizacijske enote.

Strokovna služba izvaja javna pooblastila, pripravlja gradiva in predloge rešitev za odločanje na organih zbornice, druga gradiva, ki so potrebna za zakonito in nemoteno poslovanje zbornice, ter opravlja druge poslovne aktivnosti.

03_Predan2del.indd 217 20.3.2012 19:40:24

03_Predan2del.indd 218 20.3.2012 19:40:24

Viri:

- dokumentacija časnika Delo (1989–2012)
- arhiv časnika Dnevnik (2003–2012)
- dokumentacija STA (Slovenske tiskovne agencije 1992–2012)
- ISIS (1992–2012)
- Zdravniški vestnik (1990–1993)
- arhiv Zdravniške zbornice Slovenije
- Wikipedia

Povzetek

Zdravniška zbornica Slovenije v letu 2012 praznuje 20-letnico ponovnega delovanja. Zbornice ne bi bilo, če ne bi idejo uresničili v Slovenskem zdravniškem društvu. Zdravniki tesno sodelujejo z drugimi medicinskimi strokovnjaki. Slovenski zdravniki so namreč vse bolj pogrešali ustanovo, ki bi bila sposobna braniti in uveljavljati njihove stanovske interese. Že leta 1989 je bil na 126. rednem letnem srečanju Slovenskega zdravniškega društva v Velenju sprejet sklep o pripravah za ustanovitev zdravniške zbornice. Čez dve leti je bil imenovan iniciativni odbor za ustanovitev zbornice, kmalu se mu je pridružila še ena skupina zavzetih kolegov in z združenimi močmi so dosegli, da so bile sanje vse bližje resničnosti. Pravna podlaga za formalno ustanovitev zdravniške zbornice je bila zapisana v Zakonu o zdravstveni dejavnosti, ki je bil sprejet januarja 1992. Naslednji mesec je takratni minister za zdravje dal soglasje na predlog statuta zdravniške zbornice in 28. marca 1992 je bila sklicana ustanovna skupščina Zdravniške zbornice Slovenije. Drug pomemben mejnik za delovanje zbornice je bil leta 1999 sprejem Zakona o zdravniški službi. Zdravniška zbornica Slovenije je v relativno kratkem obdobju od ponovne vzpostavitve pred dvajsetimi leti dosegla visoko stopnjo zrelosti, kar pa seveda ne pomeni, da nas v prihodnje ne čaka še veliko dela. Delo zbornice je brez dvoma v javnem interesu, ki se izraža v skrbi za kakovostno zdravstveno varstvo naših varovancev. Zdravniška zbornica Slovenije je v 20 letih dosegla tudi visoko stopnjo samouravnavanja poklica zdravnik in zobozdravnik. Pri tem so najpomembnejša javna pooblastila, ki so ji bila zaupana: vodenje registra zdravnikov, podeljevanje in podaljševanje licenc za samostojno zdravniško delo, opravljanje nadzorov in od leta 1999 tudi vodenje specializacij. Slovenska zdravniška zbornica ima tesne stike z vsemi evropskimi zdravniškimi organizacijami.

03_Predan2del.indd 219 20.3.2012 19:40:24

Abstract

In 2012, the Medical Chamber of Slovenia celebrates the 20th anniversary of its re-establishment. However, the Medical Chamber would not have been founded if the idea had not been brought to life by the Slovenian Medical Association. Medical doctors normally work closely with other medical professionals, so Slovenian medical doctors were in need of an organization that would be in a position to protect and enforce their guild-related interests. The decision to prepare everything for the establishment of the Medical Chamber was adopted as early as 1989 at the 126th regular annual meeting of the Slovenian Medical Association in Velenje. Two years later, an initiative committee for the establishment of the chamber was appointed and was soon joined by another group of enthusiastic peers. Through their united efforts, their dream was gradually turned into reality. The legal basis for the formal establishment of the Medical Chamber was laid down by the Health Services Act, which was adopted in January 1992. The following month the then Minister of Health approved the proposed Medical Chamber bylaws. On 28th March 1992, the founding assembly of the Medical Chamber of Slovenia was convened. Another milestone in the operations of the Chamber was the General Practitioner Services Act, which was adopted in 1999. In the relatively short period since its re-establishment twenty years ago, the Medical Chamber of Slovenia has achieved a high degree of professional maturity. Nevertheless, there is still a lot to be done. There is no doubt that the operations of the Chamber are in the public interest. This is reflected in the efforts of the Chamber to provide high quality medical care for patients. The Medical Chamber of Slovenia has also achieved a high level of self-regulation in the professions of medical doctors and dentists. In this context, public authorizations granted to practitioners are of great importance. Other tasks performed by the Medical Chamber include the maintenance of a medical doctors' register, granting and extending licences for independent medical work, supervision, and, as of 1999, specialist training. The Medical Chamber of Slovenia maintains close contacts with other European medical associations. The Chamber will continue to make its best efforts to keep Slovenian healthcare on the right course.

03_Predan2del.indd 220 20.3.2012 19:40:24

ZAVODNIK UREDNIKA

Pavle Kornhauser[1]

Nekega dne decembra prejšnjega leta mi je predsednica Zbornice v pogovoru bežno omenila, da načrtuje proslavo 20-letnice Zdravniške zbornice Slovenije, ki naj bi bila že konec marca 2012. Takoj sem ji odvrnil, da je to ¨velik zalogaj¨ za tako kratek rok, še zlasti, ker še ni izdelana vsebina takega srečanja, ki naj bi vsebovalo strokovni in družabni del s sprejemom in celo s plesom. Naslednji dan me je povabila k nadaljevanju pogovora, kako ¨konkretizirati¨ tako pomemben dogodek za Zbornico. Soglašala sva, da mora biti ob obletnici tiskana publikacija, ki bo zdravnike, in obenem našo javnost, seznanila z zgodovino Zbornice, ne le zadnjih dvajset let v samostojni Sloveniji, temveč od ustanovitve Zdravniške zbornice za Kranjsko še v avstro-ogrskem cesarstvu leta 1893. Častitljiva 110-letnica delovanja stanovske organizacije, kar je vredno proslaviti! Še zlasti, če upoštevamo, da se je delovanje Zdravniške zbornice za Slovenijo (kot se je preimenovala) zelo učinkovito nadaljevalo v Kraljevini Jugoslaviji, od leta 1923 naprej, da je ta zbornica tiskala naš prvi stanovski časopis že več let pred začetkom izhajanja Zdravniškega vestnika, glasila Slovenskega zdravniškega društva!

Beseda je dala besedo in zaupano mi je bilo, da se lotim priprav za vsebinsko in grafično dognano monografijo. Nalogo sem prevzel z zadovoljstvom, ne glede na svoja leta, saj sem se z urednikovanjem in s tiskom ukvarjal vse življenje: ustanovil in bil sem urednik strokovnih časopisov in številnih zbornikov, tako medicinske revije PRO MEDICO, ki jo je založila tovarna zdravil Lek in je izhajala v republiki Jugoslaviji v prej nedosegljivi nakladi 40.000 izvodov v srbohrvaški in slovenski izdaji, oblikoval in urejal sem revijo Raziskovalec Ministrstva za znanost po letu 1992, bil sem glavni urednik glasila UKC in še drugih. Sklenili smo, naj monografija o zgodovini Zdravniške zbornice zajame trojno obdobje njenega delovanja: od leta 1893 do konca monarhije; delovanje od leta 1923 do 2. svetovne vojne in končno, najbolj raznoliko in uspešno delo – kot kroniko – obnovljene Zdravniške zbornice Slovenije v samostojni Sloveniji. Za prvi dve obdobji smo za sodelovanje zaprosili stomatologa, dr. Velimirja Vulikića,

1 Prim. izr. prof. Pavle Kornhauser dr. med., pediater, upokojeni dolgoletni predstojnik Pediatričnega oddelka kirurških strok UKC, izredni profesor pediatrije Medicinske fakultete v Ljubljani. Naslov: Skapinova ul. 19, 1000 Ljubljana

04_Zavodnik.indd 221 20.3.2012 20:04:16

plodnega pisca knjig, ki se je uveljavil tudi kot zgodovinar medicine. Kljub pičli bazi podatkov o prvem obdobju delovanja Zbornice za Kranjsko, je avtor uspel s pomočjo arhiva pisnih virov pridobiti dragocene podatke. Kot zanimivost naj navedem, da me je snov pritegnila in sem osebno v knjižnici NUK-a bral dnevnik Laibacher Zeitung od leta 1893 naprej, da bi odkril kake podatke o Zbornici ... Naslednji avtor, docent Marjan Premik, je bil generalni sekretar Slovenskega zdravniškega društva v prelomnih časih, ko se je ustanavljala obnovljena Zbornica, in je natančno povzel, kako je doživljal te trenutke, in jih podkrepil z ustreznimi dokumenti. Nelahko nalogo, zlasti glede na kratki rok, je prevzela Špela Predan, novinarka (sicer hči internistke profesorice Saše Markovič, sedaj glavne urednice Zdravniškega vestnika), da obširno v obliki kronike predstavi delovanje Zbornice zadnjih dvajset let. Funkcionarji in poznavalci Zbornice bodo imeli pripombe, da je nekatere dogodke premalo poudarila, pomen nekaterih morda poveličevala. Tudi izbira likovnih prispevkov – fotografij, slik ipd., ni bila zadostna, pregledali smo vse številke revije ISIS, da bi dobili uporabne grafične popestritve, žal je bila večina fotografij tehnično neuporabna za reprodukcijo v monografiji.

Pripombe bodo morda na nedoslednost pri nazivih za zdravnike, kar smo povzeli po nekaterih uradnih dokumentih zbornice, kot tudi pri avtorskih prispevkih. Nato nedoslednost sem opozarjal že pred leti v javnosti (npr. v Sobotni prilogi Dnevnika, v strokovnih časopisih). Prav bi bilo, da smo vsi zdravniki tudi v tisku enotno navedeni kot dr. ta in ta, kot velja v Zahodni Evropi, ne pa – kot veleva naša zakonodaja – dr. med. po priimku. Pravim „karikirano“, da v našem kliničnem centru ne moreš postati predstojnik kirurgije, čeprav si svetovno znan: nek profesor iz Pariza, ker nima doktorata znanosti, saj ga v npr. Franciji, Švici ali v Nemčiji za kliničnega zdravnika ne poznajo in ne potrebujejo, ne more kandidirati v Ljubljani. Birokratizirane medicinske fakultete v socialističnih državah so izsilile takšno delitev pri naslavljanju zdravnika. Ali bomo odslej tudi za vodilnega povojnega kirurga, profesorja Lavriča, ali za patofiziologa profesorja, A.O. Župančiča, ker nimata doktorata (dr. sci.), napisali le dr. med. po priimku?

Kljub omenjenim pomanjkljivostim upamo, da bo bralec monografije dobil ustrezno sliko o veličastni prehojeni poti Zdravniške zbornice na Slovenskem. Že v avstro-ogrskem cesarstvu je bila naša Zdravniška zbornica ena prvih v Evropi, v času Kraljevine Jugoslavije je bila najbolj aktivna in za vzor v državi, še pred Zdravniškim vestnikom je tiskala svoje glasilo.

Uvodne misli v knjigi je predstavila predsednica Zdravniške zbornice Slovenije kolegica Gordana Kalan Živčec. Ni suhoparno navajala vsebine, temveč je na prepričljiv način poudarila pomen Zbornice za razvoj medicine na naših tleh, vlogo Zbornice za uveljavitev zdravnika v naši družbi, tudi za uveljavljanje njegovih stanovskih pravic.

Uspešno in prijetno mi je bilo sodelovanje z avtorji prispevkov v pričujoči monografiji; upoštevali so moje nasvete tako glede vsebine kot tudi izbire grafičnih rešitev, tako npr. za oblikovanje naslovov, podnaslovov, obliko in velikost črk ipd. Zlasti je bilo izčrpno svetovanje avtorici kronike obnovljene Zbornice, saj ni zdravnica in je potrebovala navodila, kaj je pomembno poudariti in kaj črtati iz njenega besedila. Za likovne

04_Zavodnik.indd 222 20.3.2012 20:04:16

prispevke, zlasti za fotografije, sem pregledal vseh dvajset letnikov revije ISIS, da bi popestrile njeno skoraj 100 strani obsežno kroniko. Menim, da sem se z vsemi avtorji dobro razumel in ni bilo čutiti ¨prestižnih¨ vprašanj, da se vtikam v avtorstvo. Prav tako sva se dopolnjevala z oblikovalcem, Primožem Kalanom, še zlasti pri snovanju prve in zadnje strani ovitka, pri grafičnem oblikovanju posameznih člankov in pri ¨prelomu¨. Pri snovanju monografije so mi bili v veliko pomoč pogovori s predsednico Zbornice, kolegico Gordano, občudoval sem njeno razgledanost in poznavanje problemov Zbornice ter njeno odločnost, ljubeznivost in organizacijske sposobnosti.

Predstavitev monografije se bo zgodila na proslavi trojnega jubileja Zdravniške zbornice Slovenije. Upam, da bodo to knjigo, prvo, ki obravnava kroniko Zbornice, tako kolegi kot naša javnost sprejeli z zanimanjem in s pohvalo ter jo ocenili kot ustrezni prispevek zgodovini naših zdravstvenih ustanov.

Povzetek

Urednik monografije navaja, kako in zakaj je prevzel urednikovanje zbornikov o zgodovini Zdravniške zbornice Slovenije. Predstavlja posamezne avtorje in se opravičuje, če snov ni zajela zlasti vse podatke za Kroniko obnovljene Zbornice. Sodelovanje z avtorji je bilo ravnopravno in plodno, upoštevali so predloge za vsebino in za oblikovanje monografije. Upa, da bodo člani in članice Zbornice, prav tako naša javnost, ugodno ocenili pomen pričujoče knjige kot prispevek zgodovini naših zdravstvenih ustanov.

Abstract

FROM THE EDITOR

The monograph editor specifies the time when he became responsible for the editing of anthologies on the history of the Medical Chamber of Slovenia, and how did he assume the role. He presents individual authors and would like to apologise if the content did not include the full information on the Chronicle of the new Medical Chamber. The cooperation with authors was carried out according to the principle of equality, and suggestions for the monograph content and design were taken into consideration. The editor hopes that he members of the Chamber, as well as the public, will recognise the significance of this book as an important contribution of our medical organisations.

04_Zavodnik.indd 223 20.3.2012 20:04:16

Kazalo

RAZMIŠLJANJA OB TROJNEM JUBILEJU ZDRAVNIŠKE ZBORNICE SLOVENIJE 3
Gordana Kalan Živčec

PREGLED NASTAJANJA IN DELOVANJA ZDRAVNIŠKE ZBORNICE NA OZEMLJU SLOVENIJE 1893 – 1946 12
Velimir Vulikić

VLOGA SLOVENSKEGA ZDRAVNIŠKEGA DRUŠTVA PRI NASTAJANJU ZDRAVNIŠKE ZBORNICE SLOVENIJE 59
Marjan Premik

KRONIKA OBNOVLJENE ZDRAVNIŠKE ZBORNICE SLOVENIJE 1992–2012 69
Špela Predan

ZAVODNIK UREDNIKA 221
Pavle Kornhauser

Contents

REFLECTIONS ON THE ANNIVERSARIES CELEBRATED BY SLOVENIAN MEDICAL CHAMBERS 3
Gordana Kalan Živčec

OVERVIEW OF THE SLOVENIAN MEDICAL CHAMBER'S FORMATION AND OPERATION FROM 1893 TO 1946 12
Velimir Vulikić

THE ROLE OF THE SLOVENIAN MEDICAL ASSOCIATION IN THE FORMATION OF THE MEDICAL CHAMBER OF SLOVENIA 59
Marjan Premik

KRONIKA OBNOVLJENE ZDRAVNIŠKE ZBORNICE SLOVENIJE 1992–2012 69
Špela Predan

FROM THE EDITOR 221
Pavle Kornhauser

05_Kazalo.indd 224 20.3.2012 20:05:05